АГЕНТИИ ОМОРИ НАЗДИ ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Вазъи бозори меҳнат дар Ҷумҳурии Тоҷикистон

(Ҳисоботи таҳлилӣ, аз рӯи натиҷаҳои таҳқиқоти қувваҳои корӣ, ки аз 20 июл то 20 августи соли 2016 гузаронида шуда буд, омода карда шудааст)

ЛОИҲАИ «СТРАТЕГИЯИ МИЛЛИИ РУШДИ ОМОРИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН»
ECASTAT № TF017852

Душанбе соли 2017

САРСУХАН

Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳисоботи таҳлилии «Вазъи бозори меҳнат дар Ҷумҳурии Тоҷикистон”-ро аз рӯи натиҷаҳои таҳқиқоти қувваҳои корӣ, ки аз 20 июл то 20 августи соли 2016 гузаронида шуда буд, пешниҳод менамояд.

Таҳқиқоти мазкур бо дастгирии молиявии Бонки Ҷаҳонӣ дар доираи Лоиҳаи “Стратегияи рушди омори миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон” гузаронида шудааст, ки сеюмин таҳқиқоти миллии қувваҳои кории аз тарафи мақомоти омори Ҷумҳурии Тоҷикистон гузаронида шуда мебошад.

Фарқиятҳои асосии таҳқиқоти мазкур аз ду таҳқиқотҳои қаблан гузаронида шуда, аз он иборат аст, ки ин таҳқиқот бо назардошти тавсияҳои нави омори фаъолияти меҳнатӣ, ки дар 19-умин Конфронси байналмилалии оморчиёни меҳнат (19-КБОМ) дар моҳи октябри соли 2013 қабул карда шудааст, гузаронида шудааст. Бинобар ин, мақсади асосии гузаронидани таҳқиқоти қувваҳои кории соли 2016 (ТҚК-2016) ин гирифтани маълумотҳои оморӣ барои арзёбии:

- Шумораи шахсоне, ки ба фаъолияти меҳнатӣ машғуланд, аз он ҷумла шумораи қувваҳои корӣ ва шахсоне, ки ба ҳайати қувваҳои корӣ дохил намешаванд;
- Муайян намудани шумораи умумии бекорон ва баҳодиҳии сатҳи бекорӣ дар ҷумҳурӣ ва минтақаҳо;
- Муайян намудани шуғл дар бахши ғайрирасмӣ ва баҳодиҳии шуғли ғайрирасмӣ;
- Ченкунии ҳаҷми муҳоҷирати меҳнатӣ ба хориҷа ва муайянкунии самтҳои он;
- Ченкунии ҳаҷми муҳоҷирати дохилии мокувор;
- Ченкунии фаъолияти меҳнатии кӯдакон ва наврасон дар сини 12-17 сола;
- Тавсифи бозори меҳнат аз нуқтаи назари гендерӣ;
- Ченкунии меҳнати бепардохти коромӯз ва ё шахсоне, ки аз тайёрии касбӣ-техникӣ мегузаранд;
- Муайянкунии фаъолияти меҳнатии волонтерҳо;
- Ченкунии фаъолияти меҳнатӣ оид ба истеҳсоли мол ва хизматрасонӣ барои истеъмолоти шахсӣ;

Сипосу миннатдории зиёд ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, намояндагони мақомотҳои иҷроияи ҳокимияти давлатии шаҳру ноҳияҳо ва вилоятҳо барои дастгирӣ ва мусоидат дар гузаронидани таҳқиқоти қувваҳои корӣ, ҳамчунин ба ҳамаи кормандони мақомоти омори Ҷумҳурии Тоҷикистон барои иштироки фаъолона ва гузоштани саҳми худ дар таҳқиқоти мазкур изҳор менамоем. Дар гузаронидани

таҳқиқот наздики 100 нафар мутахассисони Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, кормандони Муассисаи Давлатии Маркази Кулли Ҳисоббарории Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, сарраёсатҳои омори вилоятҳо ва раёсатҳою, шӯъбаҳо ва бахшҳои шаҳру ноҳияҳо иштирок намуданд.

Тамоми давраи таҳқиқот сар карда аз корҳои методологӣ то гирифтани маълумотҳои ниҳоӣ нуҳ моҳ, аз моҳи июли соли 2016 то моҳи майи соли 2017-ро дар бар гирифт.

Ҳамчунин миннатдори баён менамоем ба ҳамаи истиқоматкунандагоне, ки барои иштирок дар ин таҳқиқоти бисёр муҳим ва зарурӣ эҳтиромона розӣ шуданд, ки барои ояндаи некӯаҳволии аҳолӣ ва пешравии иқтисодиёти кишварамон равона карда шудааст.

Миннатдории калон ва алоҳида ба ҷаноби Игор Чернишев (Igor Chernyshev) – коршиноси байналмилалии Ташкилоти Байналмилалии Меҳнат, барои расонидани кӯмаки методологӣ дар аз нав дида баромадан ва таҳияи Саволномаи таҳқиқоти интихобӣ оид ба проблемаҳои шуғл бо назардошти тавсияҳои 19-КБОМ, таҳияи алгоритмҳо, сохтани нишондиҳандаҳои нав барои муайян намудани вазъи бозори меҳнат ва навиштани ҳисоботи таҳлилӣ баён менамоем. Мусоидати техникии мазкур дар доираи марҳалаи II-юми лоиҳаи Бюрои Ташкилоти Байналмиллалии Меҳнат дар шаҳри Москва «Бартараф кардани бӯҳрон ва таъмини меҳнати арзанда ва бехатар», бо дастгирии Вазорати корҳои хориҷии Финляндия амалӣ карда шудааст.

Миннатдории зиёд ба намояндагони Бонки Ҷаҳонӣ – ҷаноби Уиляму Хатчинс Сайтсу (William Hutchins Seitz) барои расонидани кӯмаки методологӣ барои сохтани интихоби хонаводаҳо, ҷаноби Грегори В. Кисунко – роҳбари лоиҳаи ECASTAT, ҳамчунин иқтисодчии Бонки Ҷаҳонӣ – ҷаноби Алишер Раҷабов барои расонидани кӯмаки саривақтӣ дар амалӣ гардонидани таҳқиқоти мазкур.

Ҳисоботи таҳлилӣ дар ҳамкории бевосита ва зичӣ Абдувалӣ Қулов- сардори раёсати омори демографӣ, шуғли аҳолӣ ва иҷтимоӣ, ки ҷадвалҳои барориши ва ҳисоби нишондиҳандаҳои асосиро анҷом додааст ва Фурқат Мирпочоев – барномасози асосии таҳқиқот омода карда шудааст.

Директори Агентии омори
назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Ҳасанзода Г.К.

Мундариҷа

Сарсухан 2
Муқаддима 8
Иттилооти умумӣ 12
Қисми 1. НИШОНДИҲАНДАҲОИ АСОСӢ, ТАМОЮЛҲО ВА ФАРҚИЯТҲОИ МИНТАҚАВӢ 19
1.1. Нишондиҳандаҳои ҷамъбастии қувваҳои корӣ..19
1.2. Нишондиҳандаҳои қувваҳои корӣ дар тақсимоти минтақаҳо..21
1.3. Муқоиса бо Таҳқиқотҳои қувваҳои кори қаблӣ.. 22
1.3.1. Фарқиятҳо дар нишондиҳандаҳои қувваҳои корӣ байни аҳолии шаҳр ва деҳоти Тоҷикистон..23
1.3.2. Шуғл..25
1.3.3. Бекорӣ.. 28
1.3.4. Сохтори соҳавии шуғл.. 29
1.3.5. Сохтори касбияти шуғл..31
Қисми 2. АҲОЛИИ СИННИ ҚОБИЛИ МЕҲНАТ ВА РАВЗАНАИ ДЕМОГРАФӢ..33
2.1. Ҳудудҳои синнусолӣ..33
2.2. Пирамидаи ҷинсию синнусолии аҳолӣ.. 34
2.3. Равзанаи демографӣ..35
Қисми 3. ҚУВВАҲОИ КОРӢ ВА ШУҒЛ..36
3.1. Ҳиссаи қувваҳои корӣ нисбат ба шумораи аҳолӣ..36
3.2. Сатҳи иштироки аҳолии қобили меҳнат дар қувваҳои корӣ..36
3.3. Таҳлили муттаҳидаи коэффитсиенти умумии аҳолӣ дар синну соли корӣ ва ҳиссаи шахсони мансабдор дар маҷмӯи умумии аҳолӣ..38
3.4. Сатҳи маълумоти гирифташуда.. 40
3.5. Мақом дар шуғл..40
Қисми 4. НАМУДҲОИ ФАЪОЛИТЯТИ ИҚТИСОДӢ ВА НАМУДҲОИ МАШҒУЛИЯТ 42
4.1. Намудҳои фаъолияти иқтисодӣ.. 42
4.2. Намудҳои машғулият (касб, ихтиссос)..43
Қисми 5. БАХШИ ҒАЙРИРАСМӢ ВА ШУҒЛИ ҒАЙРИРАСМӢ..46
5.1. Шуғл дар бахши расмӣ ва ғайрирасмӣ..46
5.2. Шуғли ғайрирасмӣ..49

5.3. Шуғли гайрирасмӣ дар бахши расмӣ ва ғайрирасмӣ……………………..52
Қисми 6. ДАВОМНОКИИ ВАҚТИ КОРӢ………………………………………………54
6.1. Давомнокии вақти кории муқаррарӣ ва аслӣ…………………..………...54
6.2. Давомнокии вақти кори аз меъёр зиёд кор кардашуда………..………55
Қисми 7. БЕКОРӢ ВА ҚУВВАҲОИ КОРИИ ИСТИФОНАШУДА……...…………….……57
7.1. Қувваҳои кори истифоданашуда…..……………..…………………………57
7.2. Бекорӣ…………………….………..…………………………………………… 58
7.3. Бекории дарозмуддат…..…………………………………….…………….. 61
7.4. Шуғли нопурра вобаста аз давомнокии вақти корӣ………………..……..62
7.5. Қувваҳои кори эҳтимолӣ…………………………………………..……….. 64
7.6. Нишондиҳандаи маҷмуии қувваҳои кори истифоданашуда……………..…68
Қисми 8. ҚУВВАИ КОРИИ ҶАВОНОН…………………………………….………… 70
8.1. Бекорӣ ва қувваҳои кори истифоданашудаи ҷавонон……….…..……..70
8.2. Номувофиқии дараҷаи маълумоти гирифташуда ва дараҷаи тахассусии ҷавонон………….…………………………………………….…….………72
8.3. Ҷавононе, ки таҳсил ва кор намекунанд………………..……………… 74
Қисми 9. ЗАНҲО ВА ИМКОНИЯТҲОИ БАРОБАР…..…...…………………….……82
9.1. Шуғл ва бекорӣ дар байни занон……………………………….…………82
9.2. Занон дар вазифаҳои роҳбарикунанда……………………………………..83
Қисми 10. ФАЪОЛИЯТҲОИ МЕҲНАТӢ ОИД БА ИСТЕҲСОЛИ МОЛ ВА ХИЗМАТРАСОНӢ БАРОИ ИСТИФОДАИ ШАХСӢ……………………….……..…..85
10.1. Истеҳсоли мол барои истифодаи шахсӣ………………..……………..85
10.2. Пешниҳоди хизматрасонӣ барои истифодаи шахсӣ……..……...………..88
Қисми 11. МЕҲНАТИ БЕМУЗДИ КОРОМУЗОН ВА ШАХСОНЕ, КИ АЗ ТАЙЁРИИ КАСБӢ-ТЕХНИКӢ МЕГУЗАРАНД…………………….…..………………92
11.1. Хонандагони бемузд дар истеҳсолот ва коромӯзон……….…………...92
Қисми 12. ФАЪОЛИЯТИ МЕҲНАТИИ ВОЛОНТЕРҲО…………………………………95
12.1. Тақсомоти волонтерҳо аз рӯи ҷинс, гурӯҳҳои асосии синну сол ва дигар тавсифҳои волонтерӣ……………………………………………..……………96
Қисми 13. МУҲОҶИРАТИ МЕҲНАТӢ БА ХОРИҶА…………………………..………….99
ҚИСМИ 13.1. МЕҲНАТИ КӮДАКОН АЗ РӮИ МАЪЛУМОТҲОИ ТҚК-2016……………105
ҚИСМИ 14. МЕТОДОЛОГИЯИ ТАҲҚИҚОТИ ҚУВВАҲОИ КОРӢ………………….…... 106
14.1. Мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот…………………………..…………… 106
14.2. Консепсияҳо, муайнкуниҳо, нишондиҳандаҳо……..……………………. 107

14.2.1. Фаъолияти меҳнатӣ...109
14.2.1.1. Панҷ шакли намудҳои фаъолияти иқтисодӣ..................................110
14.2.2. Шуғл..110
14.2.3.Меҳнати пардохтнашавандаи коромузон ва шахсоне, ки аз тайёрии касбӣ-техникӣ мегузаранд..114
14.2.4. Фаъолияти меҳнатии волонтерҳо...114
14.2.4.1. Сатҳи волонтерӣ дар кишвар..114
14.2.5. Фаъолияти меҳнатӣ оид ба истеҳсоли мол барои истифодаи шахсӣ...114
14.2.5.1. Шахсоне, ки ба истеҳсоли маҳсулоти натуралии озуқаворӣ машғуланд..115
14.2.6. Фаъолияти меҳнатии оид ба пешниҳоди хизматрасонӣ барои истифодаи шахсӣ..115
14.2.7. Нишондиҳандаи қувваҳои кори истифоданашуда..........................115
14.2.7.2. Бекорон...116
14.2.7.3. Қувваҳои кори эҳтимолӣ..116
14.2.7.4. Нишондиҳандаи қувваҳои кории истифоданашуда.......................116
14.2.8. Бахши ғайррасмӣ ва шуғли ғайрирасмӣ..117
14.2.9. Муҳоҷират...118
14.2.10. Таснифи аҳолӣ...118
14.3. Методологияи Таҳқиқоти қувваҳои корӣ ва сифати маълумотҳо.........118
14.3.1. Фарогирӣ...118
14.3.2. Методологияи интихоб дар ТҚК-2016...119
14.3.3. Вазнкашӣ...121
14.3.5. Омузиши мутахассисони Агентии омор...122
14.3.6. Саволномаи пурсиши аъзоёни хонавода 123

ЗАМИМА

Замимаи 1. Маводҳои таҳқиқоти қувваҳои корӣ......................................124
Замимаи 2. Саволномаи Таҳқиқоти қувваҳои кори соли 2016 169

НОМГӮИ ГРАФИКҲО

Диаграммаи 1. Пирамидаи синну-солии аҳолӣ аз рӯи маълумотҳои ТҚК-2016...34
Диаграммаи 2. Сатҳи иштироки аҳолии синни қобили меҳнат дар қувваҳои корӣ ва сатҳи шуғлнокӣ аз рӯи ҷинс ва синну сол, ТҚК-2016...37
Диаграммаи 3. Таҳлили ҷамъбастии коэффитсиентҳои LFPR ва Emp-Pop аҳолии синни 15-75 сола, ТҚК-2016 39
Диаграммаи 4. Тағйирёбӣ дар сатҳи маълумотнокии аҳолии шуғлнок, ТҚК-2009 ва ТҚК-2016...40
Диаграммаи 5. Тағйирёбии мақом дар шуғли аҳолӣ,ТҚК-2009 ва ТҚК-2016....41
Диаграммаи 6. Шуғл дар кори асосӣ аз рӯи намудҳои фаъолияти иқтисодӣ, ТҚК-2009 ва ТҚК -2016... 42
Диаграммаи 7.15 ихтиссосҳои асосии аҳолии машғул дар кори асосӣ, ТҚК-2016 (4-аломатаи дараҷаи ихтисоси машғулин)................43
Диаграммаи 8. Элементи шуғли ғайрирасмӣ (тавсияҳои 17-КБОМ)..............46
Диаграммаи 9. Доираи қувваҳои корӣ ва истифоданашуда........................57
Диаграммаи 10. Таснифи аҳолӣ дар ТҚК-2016... 81
Диаграммаи 11. 19-умин КБОМ: Нишондиҳандаи қувваҳои кории истифоданашуда...81

МУҚАДДИМА

Роҳбарияти Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар масъалаҳои омӯзиши вазъи бозори меҳнат, аз он ҷумла дар масъалаҳои шуғл ва проблемаҳои бекорӣ таваҷҷуҳи зиёд дорад. Бо вуҷуди он, дар шароити мамлакат, ки суръати баланди афзоиши табиии аҳолӣ ва қувваҳои корӣ ва ташкили на онқадар зиёди ҷойҳои нави корӣ мушоҳида карда мешавад, проблемаи қонеъ гардонидани аҳолӣ бо кор масъалаи рӯзмарра боқӣ мемонад.

Бо мақсади боз ҳам чуқуртар омухтани проблемаҳои шуғл ва иштироки аҳолӣ дар шаклҳои гуногуни фаъолиятҳои меҳнатӣ, зарур аст, ки мунтазам таҳқиқотҳои интихобии оморӣ дар масъалаҳои шуғл гузаронида шавад, ки дар тамоми дунё бо номи «таҳқиқоти қувваҳои корӣ» бисёр маъмул аст.

Дар айни замон дар Тоҷикистон дар асоси мушоҳидаҳои доимии оморӣ маълумотҳои зиёд ва гуногуни алоқаманд ба ташаккул ва рушди бозори меҳнат ҷамъоварӣ карда мешаванд, ки бо ёрии онҳо динамикаи тағйирёбиҳои ба вуҷуд омадаро назорат кардан мумкин аст. Як қатор ҳисоботҳои ҳатмии мунтазам ҷамъоваришавандаи омори меҳнат вуҷуд дорад (моҳона, семоҳа, солона), ки дар ҳар кадоми онҳо нишондиҳандаҳои гуногун вуҷуд дорад, ки бо назардошти онҳо метавонем шуғли ҷориро дар корхонаҳои ба қайд гирифта шуда, ҳамчунин сатҳи бекории расмӣ ва ҳаҷми муҳоҷирати меҳнатӣ, сатҳи музди меҳнат, тайёркунии кадрҳо ва музди кор ва ғайраро ченкунем ё ин ки баҳо диҳем.

Вале дар баробари падидаҳои ба вуҷуд омада, ки метавонем бо ёрии ҳисоботҳои омории ҳатмӣ ҷамъоваришаванда чен карда мешавад, падидаҳои зиёде вуҷуд доранд, ки бо ин намуди ҳисоботҳои оморӣ ҷамъоварии онҳо ғайриимкон мебошад. Асосан ин ба чунин намудҳои фаъолиятҳои меҳнатӣ дахл дорад ба монанди, худиштиғолӣ (худмашғулӣ); шуғли ғайрирасмӣ ва шуғл дар бахши ғайрирасмӣ; истеҳсоли маҳсулот ва пешниҳоди хизматрасонӣ барои истеъмолоти шахсӣ; меҳнати пардохтнашавандаи коромӯзон ва шахсоне, ки тайёрии касбӣ-техникиро мегузаранд; фаъолияти меҳнатии волонтерҳо. Ба ин падидаҳо ҳамчунин метавонад дохил шавад шуғли нопуррае, ки ба давомнокии вақти корӣ алоқаманд аст, сохтори касбияти ҳамаи аҳолии машғул ва тақсимоти он аз рӯи намудҳои фаъолияти иқтисодӣ ва бахшҳои асосии сохтори иқтисодиёт, нобаробарии гендерӣ, вазъи ҷавонон дар бозори меҳнат, истифода нашудани қувваҳои корӣ ва бисёр дигар зуҳуротҳо буда метавонанд.

Пайдоиши шаклҳои нави фаъолияти меҳнатӣ ин самараи яке аз натиҷаҳои асосии тамоюли имрӯза дар Тоҷикистон – рушди босуръати шаклҳои моликияти ғайридавлатӣ, яъне гузариши босуръат ба иқтисодиёти бозорӣ ва рушди сохторҳо, дар доирае, ки имконияти самаранок назорат бурдан ба ин тағйиротҳо ва истифодаи қувваҳои корӣ, ва мушоҳида намудани ин тағйротҳо бо ёрии ҳисоботҳои омории ҷорӣ ғайриимкон мебошад.

Вобаста ба ин бояд қайд намуд, ки танҳо таҳқиқот оид ба проблемаҳои шуғл ягона манбаи маъмулӣ барои ҷамъоварии пурра, саҳҳеҳ ва иттилооти маҷмӯи дар бораи вазъ ва тамоюлҳои дар бозори меҳнат ба вуҷуд омада мебошад.

Дар соли 2004 аввалин таҳқиқоти интихобӣ оид ба проблемаҳои шуғли аҳолӣ ва ё таҳқиқоти қувваҳои корӣ (ТҚК-2004) гузаронида шуда буд. Дуюмин чунин таҳқиқот дар соли 2009 (ТҚК-2009) гузаронида шуда буд. Дар фарқият бо ТҚК-2004, як қатор масъалаҳои методологӣ барои муайян намудани шуғли аҳолӣ ва шуғли аҳолӣ дар бахши ғайрирасми аниқ карда шудааст. Бо ҳамин мақсад ба саволномаи асосии таҳқиқоти қувваҳои корӣ саволҳои аниқкунанда ворид карда шуданд. Ҳамчунин модули иловагӣ оид ба муҳоҷирони меҳнатии бозгашта, ки имкон дод вазъи иқтисодию иҷтимоии онҳо дар берун аз Тоҷикистон омухта шавад.

Таҳқиқоти интихобии қувваҳои кории соли 2016 (ТҚК-2016) аз тарафи Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон бо дастгирии Бонки Ҷаҳонӣ дар доираи лоиҳаи «Стратегияи миллии рушди омори Ҷумҳурии Тоҷикистон» гузаронида шудааст. Фарқияти асосии таҳқиқоти мазкур, аз ду раунди қаблӣ аз он иборат мебошад, ки ин таҳқиқот дар чаҳорчубаи нави ченкунии фаъолиятҳои меҳнатӣ, шуғл ва истифода набурдани қувваҳои корӣ, ки дар 19-умин Конфронси Байналмиллалии Оморчиёни Меҳнат (19-ум КБОМ)[1] дар моҳи октябри соли 2013 қабул гардида буд, гузаронида шудааст. Маълумоти пурра ва бештар оид ба методологияи ТҚК-2016 дар Қисми 14-и ҳисоботи мазкур оварда шудааст.

Ба гуфтаҳои дар боло овардашуда ин омилро илова кардан лозим, ки Тоҷикистон аввалин кишвар дар байни давлатҳои аъзои ИДМ (СНГ) ва яке аз аввалинҳо дар ҷаҳон мебошад, ки таҳқиқоти пурраро оид ба проблемаҳои шуғл бо назардошти ҳамаи охирин тавсияҳои Ташкилоти Байналмиллалии Меҳнат гузаронидааст. Як омили дигари асосии ТҚК-2016 аз он иборат буд, ки барои муайян намудани сатҳи касбияти аҳолӣ дар ҳайати қувваҳои корӣ ин аввалин маротиба

[1] Ташкилоти байналмиллалии меҳнат. Резолютсияи I оид ба омори фаъолияти меҳнатӣ, шуғл ва қувваҳои корӣ. 19-ум КБОМ. Гузориш III: Гузориши конференсияи, Женева с. 2014.; нигаред ба сайти: http://www.ilo.org/global/statistics-and-databases/meetings-and-events/international-conference-of-labour-statisticians/19/WCMS_234124/lang--en/index.htm

истифода бурдани Таснифоти байналмиллалии стандартии мақом дар шуғл 2008 (ТБСМШ-08) (МСКЗ-08) мебошад.

Дар айни замон барои ташкили мушоҳидаҳои оморӣ аз рӯи ҷараёнҳое, ки дар бозори меҳнат ба вуҷуд меоянд, таҳқиқоти интихобӣ оид ба масъалаҳои шуғл (таҳқиқоти қувваҳои корӣ), ки бо роҳи пурсиши бевоситаи аъзоёни хонавода гузаронида мешавад, дар бештари кишварҳои ҷаҳон мавқеи асосиро ишғол мекунад. Ин яке аз воситаҳои фасеҳи такмилдодашуда дар муқобили дигар воситаҳо оид ба ҷамъоварии маълумотҳо, ки гирифтани маълумотҳои мунтазам ва саҳҳеҳ дар бораи ҷанбаҳои гуногуни омузиши ин зуҳуротҳо мебошад. Зарур аст қайд намоем, ки дар бисёр кишварҳо аз он ҷумла дар кишварҳои ИДМ, чунин таҳқиқотҳо ҳар семоҳа гузаронида мешаванд.

Илова кардан лозим аст, ки Таҳқиқоти қувваҳои корӣ – ин ягона манбаъи иттилоот аст, ки имкон медиҳад дар як вақт шумора ва ҳайати қувваҳои кориро ва инчунин шахсоне, ки ба ҳайати қувваҳои корӣ дохил нашудаанд бо назардошти меъёрҳои Ташкилоти Байналмилалии Меҳнат (ТБМ) ҳисоб карда шавад. ТҚК ҳамчунин имкон медиҳад, андозаи воқеии бекорӣ ҳам дар сатҳи умумимиллӣ ва ҳам дар сатҳи минтақаҳо, шумораи қувваҳои кории эҳтимолӣ ва сатҳи истифода накардани ин қувваҳои кориро ҳисоб карда шавад.

Аз ҳама бештар, таҳқиқоти интихобии аҳолӣ оид ба масъалаҳои шуғл сарчашмаи асосии иттилоот дар бораи ҳайати сифатии қувваҳои корӣ, сохтори бекории аслӣ, сабабҳои бешуғлии аҳолӣ, усулҳои ҷустуҷӯи кор ва давомнокии он, муҳоҷирати меҳнатӣ ба хориҷа ва муҳоҷирати дохилии мокувор мебошад.

Ҷамъоварии иттилоот дар бораи шуғл бо роҳи гузаронидани пурсиши аҳолӣ дар хонаводаҳое, ки онҳо зиндагонӣ мекунанд имконият медиҳад ҳамаи шаклҳои фаъолиятҳои меҳнатӣ ва ҳамаи гурӯҳи аҳолӣ, ки ба истеҳсоли маҳсулот ва пешниҳоди хизматрасонӣ барои истифодаи шахсӣ машғуланд фаро гирифта шаванд. ТҚК имконият медиҳад, ки ҳам кормандони кироя ва ҳам шахсони худмашғул, баҳисобгирии шуғл дар бахши ғайрирасмӣ, ошкор кардани шуғли нопурра ва соатҳои кории баҳисоб гирифта нашудаи кор дар бахши ғайрирасмӣ, ҷамъ кардани маълумот дар бораи шуғли аҳолӣ дар хоҷагиҳои назди ҳавлигӣ фаро гирифта шаванд. Ҳамчунин таҳқиқот махзани маълумотро дар бораи тавсифи гендерии ҷанбаҳои меҳнат ва шуғл, ҳамчунин тавсифи фаъолияти меҳнатии кӯдакон ва наврасонро ташаккул медиҳад.

Гузаронидани таҳқиқот имкон дод, ки маълумотҳои асосиро барои боз ҳам чуқуртар ва дар маҷмӯъ омухтани бозори меҳнат ва дар бисёр ҳолат маълумотҳои зарурии иловагиро барои пурра кардани дигар маълумотҳои омори расмӣ гирифта шавад.

Иттилооти гирифта шуда, аз рӯи натиҷаҳои таҳқиқоти қувваҳои корӣ, ҳатман бояд барои муҳокимаи вазъи бозори меҳнат, самаранок истифодабарии онҳо ва тақсимот бо мақсади баланд бардоштани ҳосилнокии меҳнат, рушди иқтисодиёт ва паст кардани сатҳи камбизоатӣ, истифода карда шавад.

Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон иттиллооти беназир ва заруририро барои мониторинги «Стратегияи давлатии рушди бозори меҳнат барои то соли 2020» ба ихтиёри худ мегирад. Ғайр аз ин натиҷаҳои таҳқиқот яке аз элементҳои муҳим ва калидӣ, барои гузаронидани ислоҳотҳои макроиқтисодӣ, сохторӣ ва иҷтмоию-сиёсӣ мебошад.

Боварӣ дорем, ки ҳисоботи мазкур барои истифодаи самараноки ҳамоҳангсозии кори ҳамаи вазоратҳо ва идораҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бо мақсади ташкили шароити муносиб барои муттаҳид кардани кушишҳо дар самти таъсиси ҷойҳои корӣ, рушди инфрасохторҳо ва хизматрасонӣ, ки бояд ба рушди боз ҳам самараноки роҳҳои паст кардани сатҳи камбизоатӣ ва таъмини амнияти озуқаворӣи кишвар мусоидат намояд.

Дар охир қайд кардан зарур аст, ки нашри мазкур барои истифодабарандагон манзараи умумиро оид ба муваффақиятҳои ноилшуда дар самти ташаккули бозори меҳнат ва мушкилиҳои мавҷудбуда дар кишвар, ки бо кушишҳои якҷояи тарафҳои манфиатдор ҳаллӣ худро меёбанд, пешниҳод менамояд.

Бо сабаби он, ки ТҚК-2016 дар асоси тавсияҳои байналмиллалӣ гузаронида шудааст, маълумотҳои дар ҳисоботи таҳлилӣ овардашуда имкон медиҳад, ки муқоисаҳои байналмиллалӣ гузаронида шавад ва метавонад аз тарафи доираи васеъи истифодабарандагон дар сатҳи байналмиллалӣ истифода карда шаванд.

* * *

ИТТИЛЛОТИ УМУМӢ

Дар соли 2016 дар Ҷумҳурии Тоҷикистон сеюмин Таҳқиқот оид ба масъалаҳои шуғл (Таҳқиқоти қувваҳои корӣ) гузаронида шуд. Таҳқиқотҳои қаблӣ дар солҳои 2004 ва 2009 гузаронида шуда буданд. Мақсади асосии ин таҳқиқот аз он иборат буд, ки дар бораи сохтор, тақсимот ва тавсифи қувваҳои корӣ, шуғл ва бекорӣ маълумот ҷамъоварӣ карда шаванд. Бо ёрии таҳқиқот ҳамчунин маълумотҳо оид ба қувваҳои кории истифоданашуда, кори пардохтнашудаи коромӯзон ва шахсони аз тайёрии касбӣ-техникӣ гузашта, муайян кардани фаъолияти меҳнатии волонтерҳо, ченкунии фаъолияти меҳнатии аҳолии ба истеҳсоли маҳсулот ва хизматрасонӣ барои истеъмолоти шахсӣ, ҷамъоварӣ карда шуданд. Бояд қайд намуд, ки ҳамаи ин маълумотҳо аз рӯи стандарҳои нави байналмиллалӣ, ки дар 19-умин Конфронси байналмиллалии оморчиёни меҳнат (КБОМ) дар соли 2013 қабул гардида буд, ҷамъоварӣ карда шуданд. Илова ба гуфтаҳои дар боло дарҷ гардида, таҳқиқот иттиллоотро дар бораи муҳоҷирати меҳнатӣ ва фаъолияти меҳнатии кӯдакон ва наврасон пешниҳод намуд.

Дар Таҳқиқот оид ба масъалаҳои шуғл 2016 (ТҚК-2016) шахсони дар хонаводаҳои шахсӣ доимӣ истиқоматкунанда, ғайр аз шахсоне, ки дар хонаводаҳои коллективӣ, яъне доимӣ дар беморхонаҳо қарор дошта; мактаб-интернатҳо; хобгоҳҳо; интернатҳо барои пиронсолон ва маъюбон; дигар муаасисаҳои институтсионалӣ; ҳамчунин шахсоне, ки ҷои зисти доимӣ надоранд, фаро гирифта шудаанд.

Ҳангоми гузаронидани ТҚК-2016 мафҳуми «ҷои доимии истиқомат», ки ҳангоми гузаронидани барӯйхатгирии аҳолӣ ва фонди манзили Ҷумҳурии Тоҷикистон истифода мешавад, истифода карда шудааст, яъне ин нуқтаи аҳолинишин, хона ва ё квартирае, ки шахси пурсидашаванда доимӣ (одатан) бештари вақти худро он ҷо мегузаронад. Ба ҳайати хонавода, ғайр аз шахсони доимӣ истиқоматкунанда шахсоне дохил шуданд: муваққатан ба дигар нуқтаҳои аҳолиниши ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои кори даромаднок ва ё маош рафтаанд, шахсоне, ки ба дигар

кишварҳои аъзои ИДМ ва ё берун аз ҳудуди ИДМ новобаста аз муҳлати ғоиб буданашон дохил карда шуданд.

ТҚК-2016 дар хонаводаҳое гузаронида шуд, ки бо таври тасодуфӣ интихоб карда шудаанд. Ҳаҷми умумии интихоб 4080 хонаводаро ташкил дод, ки аз онҳо 1440 хонавода (35,3%) аз маҳаллаҳои шаҳрӣ ва 2640 хонавода (64,7%) аз хонаводаҳои деҳот интихоб шуда буданд. Таҳқиқот аввалин маротиба бо роҳи гузаронидани пурсиши аъзоёни хонавода бо ёрии планшет гузаронида шуд. Синну соли аҳолии таҳқиқот 12-75 соларо ташкил дод, ва синни қобили меҳнат барои ТҚК 15-75 сола муайян карда шуд.

Дар нақшаи ҷуғрофии сохтор ТҚК тамоми кишварро фаро гирифтааст, иттилооти баҳодиҳиро дар сатҳи панҷ воҳиди маъмурии асосӣ алоҳида дар сатҳи маҳалҳои шаҳрӣ ва деҳот дорад, ки гузаронидани муқоисакунии нишондиҳандаҳои асосиро имкон медиҳад.

Тафсилоти пурраи натиҷаҳои ТҚК-2016 дар қисмати 12-и ҳисоботи мазкур оварда шудааст. Натиҷаҳои асосии ТҚК-2016 дар поён оварда мешавад.

Шумораи аҳолии қобили меҳнат ва қувваҳои корӣ

- Дар соли 2016 шумораи аҳолии қобили меҳнати синни аз 15 то 75 сола дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, дар хонаводаҳои шахсӣ зиндагӣ дошта, 5314273 нафарро ташкил додаст, ки аз онҳо 2559233 нафар-мардҳо ва 2755040 нафар-занҳо ташкил додаанд.
- Шумораи қувваҳои корӣ дар ҳайати аҳолии қобили меҳнат 2252228 нафарро ташкил дод.
- Сатҳи миллии иштироки аҳолии қобили меҳнат дар қувваҳои корӣ 42,4 фоизро ташкил дод.
- Ҳиссаи аҳолии шуғлнок нисбат ба шумораи аҳолии синни қобили меҳнат 39,4 фоизро ташкил дод.
- Шумораи аҳолии қобили меҳнат дар Тоҷикистон аз 3979858 нафар дар соли 2004 то 4707374 нафар дар соли 2009 ва то 5314273 нафар дар соли 2016, яъне дар давраи байни солҳои 2004 ва 2016 афзоиши суръати миёнаи солона наздики ду фоизро ташкил додааст.

- Таҳлили мутаносибан монанд дар маҳалҳои шаҳрӣ ва маҳалҳои деҳот алоҳида гузаронида шуда, нишон медиҳад, ки суръати ҳарсолаи аҳолии қобили меҳнати шаҳрҳо дар ин давра 1,8 фоиз, ва суръати афзоиши солонаи аҳолии қобили меҳнати деҳот 2,3 фоизро ташкил додаанд.

Машғулият

- Шумораи аҳолии машғул 2096470 нафарро ташкил дод, ки ҳиссаи аҳолии машғул дар шаҳрҳо нисбат ба шумораи умумии машғулин на он қадар афзудааст аз 20,0 фоиз дар соли 2004 то 24,5 фоиз дар соли 2009 ва 24,6 фоиз дар соли 2016. Дар ин давра ҳиссаи аҳолии машғули деҳот дар Тоҷикистон нисбат ба шумораи умумии аҳолии машғул аз 80 фоиз дар соли 2004 то 75,5 фоиз дар соли 2009 ва то 75,4 фоиз дар соли 2016 паст фаромадааст.
- Дар ин давраи ҳиссаи мардон дар шумораи аҳолии машғул аз 53,4 фоиз дар соли 2004 то 56,8 фоиз дар соли 2009 ва то 59,5 фоиз дар соли 2016 зиёд шудааст, ҳиссаи занҳо назаррас паст гардидааст аз 46,6 фоиз дар соли 2004 то 43,2 фоиз дар соли 2009 ва то сатҳи 40,5 фоиз дар соли 2016 паст фаромадааст.
- Дар сохтори синну соли аҳолии машғул, аз рӯи баҳодиҳии ТҚК-2016, пастравии ҳиссаи ҷавонон (15-29 сола) нисбат ба шумораи умумии машғулин мушоҳида карда шуд. Дар баробари ин ҳиссаи аҳолии машғули калонсол, яъне 30-75 сола доимо зиёд шудааст аз 56,3 фоизи соли 2004 то 62,6 фоиз дар соли 2009 ва то 68,9 фоиз дар соли 2016.
- Шуғли аҳолӣ бештар ба соҳаи кишоварзӣ (45,8 фоиз) равона гардида буд, ки баъдан савдои яклухт ва чакана; таъмири автомобилҳо ва мототсиклҳо (10,6 фоиз), сохтмон (8,6 фоиз) ва маориф (8,1 фоиз) қарор доштанд. Дар идораи давлатӣ ва мудофиа ва суғуртаи ҳатмии иҷтимоӣ дар якҷоягӣ 4,6 фоизи шумораи умумии машғул рост омадааст.
- Ба се гурӯҳи асосии касбу ихтисосҳо дохил шуданд кормандони бетахассус (27,4 фоиз), мутахассисони дорои тахассус (14,8 фоиз) ва кормандони соҳаи хизматрасонӣ ва савдо (11 фоиз).
- Ба ҳисоби нисбӣ ҳиссаи шахсоне, ки сатҳи маълумотнокиашон бо сатҳи касбияташон мувофиқат намекард 58,7 фоизи шумораи умумии ҷавонони

машғулро ташкил медод. Дар байни аҳолии синни 30-75 сола ин нишондиҳанда нисбатан пасттар буд ва 50,2 фоизро ташкил дод.

Бахши ғайрирасмӣ ва шуғли ғайрирасмӣ

- Дар бахши ғайрирасмӣ 133359 нафар машғул буданд, ки 15,6 фоизи шумораи умумии машғулинро (бе кишоварзӣ) ташкил додаанд. Бахши ғайрирасмӣ ҳамаи он шахсони синни 15-75 сола, ки ба фаъолияти соҳибкории шахсӣ бе қайди расмӣ ва ё дар корхонаҳои дар қайд набуда фаъолият намудаанд, ки ягон хел ҳисоби сабти даромад ва ё хароҷот бурда нашудааст, дар бар гирифтааст. Оид ба бахшҳои иқтисодиёт бояд ҳатман қайд намоем, ки тибқи тавсияҳои ТБМ, соҳаи кишоварзӣ аз ҳисоби машғулин дар бахши ғайрирасмӣ хориҷ карда шудаанд. Бештари шахсони машғулро дар бахши ғайрирасмӣ мардҳо (79,8 фоиз) ташкил доданд, шахсони аз ҳисоби худашон кор карда (30,9 фоиз) ва машғулин ба сифати кормандони кироя (29,3 фоиз)-ро ташкил доданд.
- 249536 нафар шахсони машғул ва ё 29,4 фоизи шумораи умумии машғулинро шуғли ғайрирасмӣ бе пӯшонидани хароҷотҳо барои таъмини хароҷотҳои иҷтимоӣ, бе гирифтани рухсатиҳои меҳнатии пулакӣ ва корношоямии музднок ҳангоми беморӣ, ташкил додаанд. 116178 нафар кормандоне, ки ғайрирасмӣ машғул буданд дар бахши расмӣ кор кардаанд, ки 16,2 фоизи шумораи умумии машғулини бахши расмиро ташкил медиҳанд.

Давомнокии вақти корӣ

- Давомнокии миёнаи вақти кори одатан машғул будаи, аҳолии машғул дар кори асосӣ дар як ҳафта 39 соатро ташкил додаст. Мутаносибан давомнокии миёнаи аслан кор карда дар як ҳафта 37 соатро ташкил додаст. 123656 нафар ё 5,6 фоизи аҳолии машғул дар давоми ҳафтаи таҳқиқот дар кори иловагӣ машғул буданд. Давомнокии миёнаи вақти кории муқаррарӣ ва аслӣ дар кори иловагӣ дар давоми як ҳафта 12 соатро ташкил додааст.

Шуғли занон

- Сатҳи шуғлнокии занон (40,5 фоиз) нисбатан пасттар буд дар муқоиса нисбат ба мардон (59,5 фоиз).

- Бо дарназардошти сохтори шуғл аз рӯи ихтисос, пас дар байни зану мард ҷудокунии назаррас мушоҳида карда шудааст. Дар айни замон, дар аксарияти ихтиссосҳои хурд занҳо дар доираи як қатор ихтисосҳо мутамарказ шуданд, ки ин шохиси тақсимкунии ихтисосиро аз рӯи аломатҳои гендерӣ нишон медиҳад, ки 0.62 фоизи онҳо ба манфиати мардон мебошанд.
- Ҳиссаи занҳо дар байни шахсони машғул дар вазифаҳои олии роҳбарикунанда, 24,1 фоизро ташкил доданд.

Бекорӣ ва қувваҳои кори истифоданашуда

- Шумораи умумии бекорон 155758 нафарро ташкил додаанд. Сатҳи бекорӣ нисбат ба шумораи умумии қувваҳои корӣ 6,9 фоизро ташкил дод. Дар баробари ин сатҳи бекорӣ дар байни занон нисбат ба мардон паст буд (мутаносибан 5,5 фоиз ва 7,9 фоиз). Сатҳи умумии бекорӣ дар маҳалҳои деҳот 5,5 фоиз ва дар маҳалҳои шаҳрӣ 11 фоизро ташкил дод.
- Сатҳи бекорӣ дар байни ҷавонон (синни 15-29 сола) 10,6 фоизро ташкил дод, ки зиёда аз ду баробар нисбат ба шахсони синни 30-75 сола ва якуним баробар аз сатҳи миёнаи мамлакат баланд буд.
- Шумораи умумии қувваҳои кории истифоданашуда, 285727 нафарро ташкил доданд, ки аз онҳо 155758 нафарро бекорон, 94985 нафарро шахсони эҳтимолан ба қувваҳои корӣ воридшаванда ва 34984 нафарро шахсоне, ки бо ягон сабаб рӯзи кории нопурра доштан ва омода буданд, ки вақти кори иловагӣ пайдо карда кор кунанд. Ҷамъи нишондиҳандаи қувваҳои кори истифоданашуда ду баробар 12,7 фоиз нисбат ба сатҳи умумии бекорӣ баланд буд. Ин нишондиҳанда низ ба монанди нишондиҳандаи бекорӣ дар байни ҷавонон аз ҳама баланд буд (20,5 фоиз).

Истеҳсоли маҳсулот барои истеъмолоти шахсӣ

- Ҳамагӣ 2343013 нафар ба истеҳсоли маҳсулот барои истеъмолоти шахсӣ дар давоми чор ҳафтаи пеш аз гузаронидани таҳқиқот машғул буданд. Ба ҳадди имкон онҳо барои анҷом додани ин намуди фаъолияти меҳнати дар давоми як ҳафта 1,1 соат вақти худро сарф кардаанд. Шумораи занҳо дар ин намуди фаъолияти

меҳнати нисбат ба мардҳо бештар буданд, 1321059 нафар дар муқобили 1021055 нафар.

- Бештари истеҳсолкунандагони молҳо барои истифода ё истеъмолоти шахсӣ (2155735 нафар) ба фаъолияти меҳнатии ба истеҳсол, хишоваи полиз, ҷамъоварӣ ва коркарди маҳсулотҳои растанипарварӣ; парвариши ҳайвонҳои хонагӣ ва паррандапарварӣ, моҳидорӣ ва шикор машғул буданд.

Пешниҳоди хизматрасонӣ барои истифодаи шахсӣ

- Қисмати бештари аҳолӣ (2757272 нафар) ба иҷрои корҳои пардохтнашавндаи хонагӣ машғул буданд, кор дар ҳавлӣ барои нигоҳубинӣ хона дар хонаводаи худаш, ки аз онҳо 82,7 фоизашонро занҳо ташкил доданд. Баъдан аз ҳама шумораи бештар, ин шахсоне буданд, ки ба тарбия ва нигоҳубини кӯдакон дар хонавода машғул буданд (1985867 нафар), ки аз онҳо низ чун ҳолати қаблӣ қисмати бештарро занҳо ташкил доданд (75,8 фоиз).
- Давомнокии миёнаи вақти сарфшудаи бештар дар миёна занҳо мушоҳида гардид, ки дар ин намуди фаъолияти меҳнатӣ (40,7 соат дар як ҳафта) онҳо ба нигоҳубин ва расонидани кӯмаки бебозгашт ба аъзоёни хонаводаи синни то 18 сола ва калонтар, ба маъюбони мавҷудбуда, ба пиронсолони муҳтоҷ, ба шахсоне, ки бемориҳои руҳӣ ва ё ҷисмонӣ ва ё мубталои дигар намуди бемориҳо ҳастанд расонидаанд. Дар навбати худ мардон барои анҷом додани ин намудҳои фаъолият 2 баробар камтар вақти худро сарф кардаанд (20,4 соат дар як ҳафта).

Кори пардохтнашавандаи коромӯзон ва шахсоне, ки аз тайёрии касбӣ-техникӣ мегузаранд

- Дар лаҳзаи таҳқиқот 17857 нафар аз тайёрии касбӣ ба сифати хонандагони бемузд дар истеҳсолот ва коромӯз гузаштаанд, ки аз онҳо 62,2 фоизашонро мардҳо ва 37,8 фоизашонро занҳо ташкил додаанд. Дар навбати худ шумораи хонандагоне, ки аз тайёрии касбӣ-техникии бемузд гузаштаанд, нисбат ба коромӯзони бемузд дар истеҳсолот зиёдтар буданд – 10665 нафар дар муқобили 7192 нафар.
- Ба ҳисоби фоиз ҳиссаи бештари хонандагон дар истеҳсолот дар гурӯҳҳои синну соли 16-19 сола (37,7 фоиз), аз нисф бештари коромӯзон дар гурӯҳи синни 20-24

сола (52,3 фоиз) ба қайд гирифта шудааст. Дар маҷмӯъ ба ин ду гурӯҳи синну соли 80,1 фоизи коромӯзони бемузд ва 59,2 фоизи хонадагони дар истеҳсолот рост омадааст.

- Вобаста ба сатҳи маълумотнокӣ хонандагони бемузд дар истеҳсолот ва коромӯзон, дар ҳар ду гурӯҳ шахсоне буданд, ки дорои маълумоти миёнаи пурра доштанд- мутаносибан 6076 нафар ва 5426 нафар. Дар баробари ин қисмати бештари онҳоро низ мардҳо ташкил доданд.

Фаъолияти меҳнатии волонтерҳо

- Дар лаҳзаи гузаронидани ТҚК-2016 дар Тоҷикистон 105122 нафар волонтерҳо ва ё наздики 2 фоизи шумораи умумии аҳолӣ (синни 15-75 сола) ба ҳисоб гирифта шуданд, ки 70,1 фоизашонро мардҳо ва 28,9 фоизашонро занҳо ташкил додаанд. Сатҳи волонтери қариб 2 фоизро ташкил дод, ки ин нишондиҳанда дар сатҳи ҷаҳонӣ яке аз пасттаринҳо буд.
- Аз нуқтаи назари фаъолияти бештари иштирок дар шаклҳои гуногуни волонтери дар байни аҳолии синни калонсолтар 30-75 сола (69,7 фоизи шумораи умумии волонтерҳо) ва нисбатан фаъолияти пасттари иштирок дар шахсони синни 15-24 сола мушоҳида карда шуд.
- Шумораи бештари рӯзҳои сарфшуда ба фаъолияти волонтерӣ ба шахсоне, ки маълумоти миёна надоштанд (17 рӯз) ва шахсоне, ки ба ҳайати қувваҳои корӣ дохил нашудаанд (16 рӯз) рост омадааст. Бекорон рӯзҳои бештари худро ба фаъолияти волонтерӣ нисбат ба аҳолии машғул сарф кардаанд (мутаносибан 8 рӯз ва 5 рӯз).

* * *

ҚИСМИ 1. НИШОНДИҲАНДАҲОИ АСОСӢ, ТАМОЮЛҲО ВА ФАРҚИЯТҲОИ МИНТАҚАВӢ

1.1. Нишондиҳандаҳои ҷамъбастии қувваҳои корӣ

Нишондиҳандаҳои асосии ҷамъбастии қувваҳои корӣ дар ТҚК-2016 дар ҷадвали 1. оварда шудааст. Мувофиқи натиҷаҳои таҳқиқот, дар соли 2016 шумораи аҳолии қобили меҳнати синни 15-75 сола дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки дар хонаводаҳои шахсӣ зиндагонӣ мекунанд, 5314273 нафарро ташкил дод, ки аз онҳо 2559233 нафарашон мардҳо ва 2755040 нафаррашон занҳо буданд.

Шумораи қувваҳои корӣ дар ҳайати аҳолии қобили меҳнат 2252228 нафарро ташкил дод, ки аз онҳо 2096470 нафаррашон аҳолии машғул ва 155758 нафарашонро бекорон ташкил доданд. Дар навбати худ шахсоне, ки шуғли нопурра бо сабаби давомнокии вақти корӣ доштанд 34984 нафарро ташкил доданд, ва шахсоне, ки ба ҳайати қувваҳои кории истифода нашуда дохил шуданд 2932076 нафарро ташкил доданд, ки аз онҳо 94985 нафарашонро қувваҳои кории эҳтимолӣ ташкил доданд.

Сатҳи бекорӣ дар байни аҳолии шаҳр ду баробар нисбат ба аҳолии деҳот баланд мебошад.

Сатҳи миллии иштироки аҳолӣ дар қувваҳои корӣ, яъне ҳиссаи қувваҳои корӣ нисбат ба аҳолии синни қобили меҳнат, 42,4 фоизро ташкил дод. Ин маънои онро дорад, ки тақрибан камтар аз нисфи аҳолии қобили меҳнат ё кор кардаанд, ё ин ки ба ҷустуҷӯи кор барои музди кор ва ё даромад машғул буданд. Сатҳи ин иштирок дар байни мардон дар муқоиса нисбат ба занон баланд буд (мутаносибан 52,9 фоиз ва 32,6 фоиз). Сатҳи иштироки аҳолӣ дар қувваҳои корӣ дар маҳалҳои деҳот 1,1 баробар нисбат ба аҳолии шаҳр баланд буд.

Ҳиссаи аҳолии машғул нисбат шумораи аҳолии қобили меҳнат ин нишондиҳандаи самаранокии иқтисодиёти миллӣ вобаста ба таъмини машғулият ба аҳолии кишвар мебошад. Дар Тоҷикистон ин коэффитсиент 39,4 фоизро ташкил дод. Ба монанди нишондиҳандаи иштироки аҳолӣ дар қувваҳои корӣ, сатҳи аҳолии машғул нисбат ба шумораи аҳолии қобили меҳнат дар байни мардон нисбат ба занон баланд, ҳамчунин дар байни аҳолии деҳот нисбат ба аҳолии шаҳр.

Сатҳи бекорӣ[2], ки ҳиссаи бекоронро нисбат ба қувваҳои корӣ муайян мекунад, 6,9 фоизро ташкил медиҳад, ин аз он шоҳиди медиҳад, ки ба чордаҳ нафар аҳолии машғул як нафар бекор рост омадааст. Сатҳи бекорӣ дар байни занон (5,5 фоиз) пасттар нисбат ба мардон буд (7,9 фоиз).

[2] Таҳлили пурра оид ба қувваҳои кори истифоданашуда дар Қисми 7 ҳисоботи мазкур оварда шудааст.

Ҷадвали 1. Ҷадвали ҷамъбастии нишондиҳандаҳои қувваҳои корӣ ва қувваҳои кори истифоданашуда, ТҚК-2016

Нишондиҳандаҳои қувваҳои корӣ ва истифода нашуда	Шумора, нафар				
	Всего	Мужчины	Женщины	Город	Село
Қобили меҳнат (15+75 сола)	5314273	2559233	2755040	1490420	3823853
• Қувваҳои корӣ (LF)	2252228	1352936	899292	579455	1672773
- Машғулин (E)	2096470	1246358	850112	515616	1580853
- Шуғли нопурраи ба давомнокии вақти корӣ алоқаманд (TRU)	34984	29868	5086	7541	27443
- Бекорон (U)	155758	106578	49180	63839	91919
• Шахсоне, ки ба ҳайати қувваҳои корӣ дохил нашуданд (NLF)	2932076	1125857	1806249	879663	2052413
- Қувваҳои кори эҳтимолӣ (PLF)	94985	50572	44413	23761	71224
	Ҳиссаи нишондиҳандаҳо (%)				
Сатҳи иштироки аҳолии қобили меҳнат дар қувваҳои корӣ (LFPR)	42,4	52,9	32,6	38,9	43,7
Сатҳи шуғлнокӣ нисбат ба аҳолии қобили меҳнат (Emp-Pop)	39,4	48,7	30,9	34,6	41,3
LU1 = Сатҳи бекорӣ	6,9	7,9	5,5	11,0	5,5
LU2 = Нишондиҳандаи якҷояи шуғли нопурраи ба давомнокии вақт алоқаманд ва бекорӣ (U + TRU)	8,5	10,1	6,0	12,3	7,1
LU3 =Нишондиҳандаи якҷояи бекорӣ ва қувваҳои кории эҳтимолӣ (U + PLF)	12,0	12,6	11,0	17,0	10,3
LU4 =Нишондиҳандаи якҷояи истифода набурдани қувваҳои корӣ (U + TRU + PLF)	12,7	13,8	11,0	16,4	11,4

ТҚК-2016 аввалин маротиба имконият дод дар бораи шаклҳои гуногуни қувваҳои кории истифоданашуда маълумот гирифта шавад (LU2, LU3 ва LU4), ҳамчунин бекорӣ. Ҳамин тариқ, сатҳи бекорӣ (LU1) ин яке аз нишондиҳандаҳои ғайриқаноатбахшии талабот дар самти машғулият мебошад. Дигар нишондиҳандаҳо дар натиҷаи **нишондиҳандаҳои якҷоякардаи шуғли нопурра ва қувваҳои кории эҳтимолӣ гирифта шудааст.**

Қувваҳои кории эҳтимолӣ аз ду гурӯҳҳои аҳолӣ ташкил додааст: шахсоне, ки ба ҳайати қувваҳои корӣ дохил нашудаанд, ба ҷустуҷӯи кор машғуланд, вале барои ба кор оғоз кардан тайёр нестанд ва шахсони ба қувваҳои корӣ дохил нашудаанд, ба ҷустуҷӯи кор машғул нестанд, вале тайёр ҳастанд, ки ба кор оғоз кунанд..

Нишондиҳандаи якҷоякардашудаи сатҳи шуғли нопурра вобаста ба давомнокии вақти корӣ ва бекорӣ (LU2) 8,5 фоизро ташкил дод, ки қариб 1,2 баробар аз сатҳи бекорӣ баланд аст (6,9 фоиз).

Нишондиҳандаи якҷоякардашудаи сатҳи бекорӣ ва қувваҳои кории эҳтимолӣ (LU3) 12,0 фоизро ташкил дод, ки аз нишондиҳандаи LU2 баланд ва қариб ду баробар аз нишондиҳандаи сатҳи бекорӣ LU1 баланд аст.

Нишондиҳандаи якҷоякардашудаи қувваҳои кории истифоданашуда 12,7 фоизро ташкил дод, ки ин нишондиҳанда имконият дод то ин ки сатҳи воқеии қувваҳои кории истифоданашударо дар иқтисодиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон чен карда шавад. Ин нишондиҳанда қариб ду маротиба аз сатҳи бекорӣ баланд аст.

Ба монанди нишондиҳандаи бекорӣ, дигар нишондиҳандаҳои иловагии қувваҳои кори истифоданашуда дар байни мардон нисбат ба занон баланд буд, ҳамчунин дар шаҳрҳо нисбат ба маҳалҳои деҳот.

1.2. Нишондиҳандаҳои қувваҳои корӣ дар тақсимоти минтақаҳо

Нишондиҳандаҳои асосии қувваҳои корӣ барои чор минтақаи асосии маъмурию ҳудудӣ ва шаҳри Душанбе дар ҷадвали 2 оварда шудааст.

Аз ҷадвали 2, дидан мумкин аст, ки ВМКБ минтақаи маъмурию ҳудудие мебошад бо шумораи аҳолии нисбатан кам 217373 нафар, ки аз онҳо 148883 нафар аҳолии синни қобили меҳнат буданд. Сатҳи иштироки аҳолии синни қобили меҳнат дар қувваҳои корӣ (LFPR) дар ВМКБ 51,7 фоиз, ва сатҳи машғулин нисбат ба аҳолии синни қобили меҳнат (Pop-Emp) – 37,9 фоизро ташкил додаст, ки ба сатҳи миёнаи шуғл дар мамлакат мувофиқат мекунад. Ҳамзамон бояд қайд намуд, ки дар ВМКБ дар лаҳзаи таҳқиқот сатҳи аз ҳама баланди бекорӣ (26,8 фоиз) ва нишондиҳандаи аз ҳама баланди қувваҳои кории истифоданашудаи якҷоякардашуда (комбинированный показатель) (39,8 фоиз), вале нишондиҳандаи якҷоякардашудаи қувваҳои кории истифода нашуда LU3 нишондиҳандаи барои баробарии иҷтимоӣ хавфнокро нишон дод.

Нишондиҳандаи аз ҳама баланди сатҳи шуғлнокӣ дар вилояти Суғд (48,9 фоиз), ва сатҳи аз ҳама пасти бекорӣ дар вилояти Хатлон (3,9 фоиз) ба қайд гирифта шуд. Ҳамзамон, аз рӯи нишондиҳандаҳои мутлақ дар вилояти Хатлон сатҳи аз ҳама баланди шуғли нопурра бо назардошти давомнокии вақти корӣ дар вилояти Хатлон (22940 нафар) ба қайд гирифта шуд.

Нишондиҳандаи аз ҳама пасти якҷоякардашудаи истифода накардани

қувваҳои корӣ ба вилояти Суғд рост омадааст (7,5 фоиз). Аз рӯи нишондиҳандаи сатҳи бекорӣ шаҳри Душанбе пас аз ВМКБ (26,8 фоиз) дар байни дигар минтақаҳои маъмурию ҳудудии мамлакат бо нишондиҳандаи баланди сатҳи бекорӣ (11,5 фоиз) қарор дошт. Дар маҷмӯъ нишондиҳандаи истифода накардани қувваҳои корӣ дар шаҳри Душанбе нисбат ба нишондиҳандаи миёнаи сатҳи кишвар баланд буд.

Ҷадвали 2. Нишондиҳандаи қувваҳои корӣ ва истифоданашуда дар тақсимоти минтақаҳо, ТҚК - 2016

Нишондиҳандаи қувваҳои корӣ ва истифоданашуда	Шумора, нафар					
	Ҳамагӣ	ВМКБ	Вилояти Суғд	Вилояти Хатлон	Ш.Душанбе	НТҶ
Аҳолии қобили меҳнат (15-75 сола)	5314273	148883	1555480	1834821	565075	1210014
• Қувваҳои корӣ (LF)	2252228	77022	806526	780422	201408	386850
- Машғулин (E)	2096470	56411	760936	750100	178294	350729
- Шуғли нопурра вобаста аз давомнокии вақти корӣ (TRU)	34984	707	5714	22940	1622	4002
- Бекорон (U)	155758	20611	45590	30322	23114	36121
• Шахсони ба ҳайати қувваҳои корӣ дохил нашуда (NLF)	2932076	61780	734357	1013253	356541	766145
- Қувваҳои кории эҳтимолӣ (PLF)	94985	9374	8883	18206	5504	53017
	Нишондиҳандаҳои нисбӣ (бо %)					
Сатҳи иштироки аҳолии қобили меҳнат дар қувваҳои корӣ (LFPR)	42,4	51,7	51,9	42,5	35,6	32,0
Сатҳи шуғлнокии аҳолӣ нисбат ба аҳолии қобили меҳнат (Emp-Pop)	39,4	37,9	48,9	40,9	31,6	29,0
LU1 = Сатҳи бекорӣ	6,9	26,8	5,7	3,9	11,5	9,3
LU2 = Нишондиҳандаи омехтаи сатҳи шуғли нопурра вобаста ба давомнокии вақти корӣ ва бекорӣ (U + TRU)	8,5	27,7	6,4	6,8	12,3	10,4
LU3 = Нишондиҳандаи омехтаи сатҳи бекорӣ ва қувваҳои кори эҳтимолӣ (U + PLF)	12,0	53,2	7,2	6,5	16,1	25,4
LU4 =Нишондиҳандаи якҷоякардашудаи қувваҳои кории истифоданашуда (U + TRU + PLF)	12,7	39,8	7,5	9,2	15,0	24,1

1.3. Муқоиса бо тадқиқотҳои қаблии қувваҳои корӣ

Таҳлили тағйирёбии қувваҳои корӣ дар давраи солҳои 2004 то 2016 ба қадри имкон барои гирифтани маълумот оид ба вазъи бозори меҳнат дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ба дараҷае фарқиятҳоро дар нишондиҳандаҳои асосӣ муайян мекунад.

Вобаста аз ин бояд қайд намуд, ки асоси тадқиқотҳои қувваҳои кории солҳои 2004 ва 2009 – ро мафҳумҳо ва тавсияҳои қабулнамуда дар 13-умин Конфронси байналмилалии оморчиёни меҳнат (КБОМ) дар соли 1982 қабул гардида истифода шуда буд, вале асоси таҳқиқоти қувваҳои кории соли 2016 ин тавсияҳои охирин 19-умин Конфронси байналмиллалии оморчиёни меҳнат, ки соли 2013 қабул гардида буд, замина гузоштааст. Тағйиротҳо дар муайяншавандаҳо асосан ба баҳодиҳии шуғл ва ченкунии омории фаъолияти меҳнатӣ барои истеҳсоли мол ва хизматрасонӣ барои истифодаи шахсӣ, ва махсусан шахсоне, ки ба истеҳсоли маҳсулоти озуқаворӣ машғуланд[3].

1.3.1. Фарқиятҳо дар нишондиҳандаи қувваҳои корӣ байни аҳолии шаҳр ва деҳоти Тоҷикистон.

Дар Ҷадвали 3 нишондиҳандаҳои асосии Таҳқиқотҳои қувваҳои кории солҳои 2004, 2009 ва 2016 нишон медиҳад, ки шумораи аҳолии синни қобили меҳнат (15-75 сола) дар Тоҷикистон аз 3979858 нафар дар соли 2004 то 4707374 нафар дар соли 2009 ва то 5314273 нафар дар соли 2016 зиёд шудааст, яъне дар давраи байни солҳои 2004 ва 2016 суръати афзоиш зиёда аз ду фоизро ташкил додааст. Таҳлили қиёсӣ, дар байни аҳолии шаҳр ва деҳот дар алоҳидагӣ нишон медиҳад, ки суръати афзоиши миёнаи аҳолии синни қобили меҳнати шаҳр дар ин давра 1,8 фоиз, ва суръати афзоиши солонаи аҳолии синни қобили меҳнат дар деҳот 2,3 фоизро ташкил додааст.

Дар баробари ин, маълумотҳо нишон медиҳад, ки дар маҳалҳои шаҳрӣ шумораи қувваҳои корӣ аз 536447 нафари соли 2004 то 545616 нафар дар соли 2009 ва то 579455 нафар дар соли 2016 мунтазам зиёд шудааст, дар ҳолате, ки шумораи қувваҳои корӣ дар маҳалҳои деҳот аввал аз соли 2004 то соли 2009 аз 1794159 нафар то 1552111 нафар кам шудааст, ва баъдан то 1672773 нафар дар соли 2016 зиёд шудааст. Манзараи ба ҳамин монанд дар муносибат ба тамоюли шуғли аҳолӣ дар маҳалҳои шаҳрӣ ва деҳот мушоҳида гардидааст.

Агар ба нишондиҳандаи бекорӣ назар афканем, пас шумораи бекорон дар маҳалҳои шаҳрӣ мунтазам аз 108795 нафар дар соли 2004 то 91429 нафар дар соли 2009 ва то 63839 нафар дар соли 2016 паст фаромадааст. Мутаносибан, сатҳи бекорӣ дар байни аҳолии шаҳр аз 20,3 фоиз дар соли 2004 то 16,8 фоиз дар соли

[3] Маълумоти бештар оиди ҳамаи тағйиротҳои дар 19-умин КБОМ қабул гардида, ки бо забони русӣ аз тарафи Кумитаи байналмиллалии омори Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил ва Бонки Ҷаҳонӣ омода карда шудааст «Рекомендации по применению в статистической практике методологических положений по измерению трудовой деятельности, занятости и недоиспользованной рабочей силы с учетом резолюции 19-й Международной конференции статистиков труда (МКСТ)» дар сомонаи :http://www.cisstat.com/rus/CIS_Labourstat_meeting_Kyrgyzstan_4-6aug_2015%20CISSTAT_WB_recommendation.pdf дидан мумкин аст.

2009, ва то 11,0 фоиз дар соли 2016 паст фаромадааст. Дар муқобил ба ин, сатҳи бекорӣ дар маҳалҳои шаҳрӣ афзоиши нисбатан баланд бар байни солҳои 2004 ва 2009 (аз 4,9 фоиз то 9,6 фоиз) мушоҳида расидааст, ва баъдан паст фаромада то ба сатҳи 5,5 фоиз дар соли 2016 расид. Ҳамин тавр, дар лаҳзаи таҳқиқот сатҳи бекорӣ дар маҳалҳои деҳот ду баробар пасттар буд, нисбат ба маҳалҳои шаҳрӣ. Шумораи қувваҳои корӣ бо дар назардошти муҳоҷирони меҳнатӣ[4] аввалан камтар пасттар шуд аз 2648543 нафар дар соли 2004 то 2617614 нафар дар соли 2009, ва баъдан афзоиш ёфта то 2806503 нафар дар соли 2016 расид.

Ҷадвали 3: Тағйирёбии нишондиҳандаҳои асосии қувваҳои корӣ дар, ТҚК-2004, ТҚК-2009 ва ТҚК-2016

Нишондиҳандаи қувваҳои корӣ ва истифоданашуда	Шумора, нафар		
	2004	2009	2016
Аҳолии қобили меҳнат (15-75 сола)	3979858	4707374	5314273
•Қувваҳои корӣ (бо муҳоҷирони меҳнатӣ)	2648543	2617614	2806503
• Қувваҳои корӣ (бе муҳоҷирони меҳнатӣ)	2330606	2097726	2252228
- Машғулин	2134654	1856519	2096470
- Бекорон	195952	241208	155758
Муҳоҷирони меҳнатӣ	317937	519888	553868
•Шахсоне, ки ба ҳайати қувваҳои корӣ дохил нашудаанд	1331315	2089759	2508177
Сатҳи иштироки аҳолии синни қобили меҳнат дар қувваҳои корӣ (бо %)	58,6	44,6	42,4
Сатҳи бекорӣ (бо %)	8,4	11,5	6,9
Шаҳр			
Аҳолии қобили меҳнат (15-75 сола)	1106555	1287705	1490420
• Қувваҳои корӣ (бе муҳоҷирони меҳнатӣ)	536447	545616	579455
- Машғулин	427652	454186	515616
- Бекорон	108795	91429	63839

[4] Дар Тоҷикистон иловатан бо нишондиҳандаи асосии “шумораи қувваҳои корӣ” нишондиҳандаи “шумораи қувваҳои корӣ бо назардошти муҳоҷирони меҳнатӣ” низ ҳисоб карда мешавад. Ин нишондиҳанда шумораи муҳоҷирони меҳнатие, ки дар хориҷи кишвар то се сол қарор доранд, бо оила ва хонаводаи худ робитаи доимӣ доранд ва мунтазам маблағ интиқол медиҳанд, дар бар мегирад. .

Нишондиҳандаи қувваҳои корӣ ва истифоданашуда	Шумора, нафар		
	2004	2009	2016
•Шахсоне, ки ба ҳайати қувваҳои корӣ дохил нашудаанд	497014	628190	831675
•Муҳоҷирони меҳнатӣ	73094	113898	79290
Сатҳи иштироки аҳолии синни қобили меҳнат дар қувваҳои корӣ (бо %)	48,5	42,4	38,9
Сатҳи бекорӣ (бо %)	20,3	16,8	11,0
Деҳа			
Аҳолии қобили меҳнат (15-75 сола)	2873303	3419668	3823854
• Қувваҳои корӣ (бе муҳоҷирони меҳнатӣ)	1794159	1552111	1672773
- Машғулин	1707002	1402332	1580853
- Бекорон	87157	149778	91919
•Шахсоне, ки ба ҳайати қувваҳои корӣ дохил нашудаанд	834301	1461567	1781047
•Муҳоҷирони меҳнатӣ	244843	405990	474578
Сатҳи иштироки аҳолии синни қобили меҳнат дар қувваҳои корӣ (бо %)	62,4	45,4	43,7
Сатҳи бекорӣ (бо %)	4,9	9,6	5,5

1.3.2. Шуғл

Тағйирёбии нишондиҳандаҳои асосии демографии аҳолии машғул дар ҷадвали 4. оварда шудааст. Мувофиқи маълумотҳои гирифташуда, дар лаҳзаи таҳқиқот ҳиссаи аҳолии машғул дар маҳалҳои шаҳрӣ нисбат ба шумораи умумии машғулин ба қадри на он қадар зиёд аз 20,0 фоиз дар соли 2004 то 24,5 фоиз дар соли 2009 ва то 24,6 фоиз дар соли 2016 афзудааст. Дар баробари ин ҳиссаи машғулин дар маҳалҳои деҳот нисбат ба шумораи умумии машғулин дар Тоҷикистон аз 80,0 фоиз дар соли 2004 то 75,5 фоиз дар соли ва то 75,4 фоиз дар соли 2016 кам шудааст.

Вазъияти ба ҳамин монанд дар муносибат ба тамоюли ҳиссаи мардон ва занон нисбат ба шумораи умумии машғулин мушоҳида карда шудааст. Дар ҳолате, ки ҳиссаи мардон аз 53,4 фоиз дар соли 2004 то 56,8 фоиз дар соли 2009 ва то 59,5 фоиз дар соли 2016 зиёд шудааст, ҳиссаи занҳо бошад ба таври назаррас аз 46,6 фоиз дар соли 2004, то 43,2 фоиз дар соли 2009 ва баъдан то ба сатҳи 40,5 фоиз дар соли 2016 паст фаромадааст.

Агар ба сохтори синну солии аҳолии машғул назар намоем, мувофиқи баҳодиҳии ТҚК-2016, камшавии пай дар пайи ҳиссаи ҷавонон (шахсони синни 15-29 сола) нисбат ба шумораи умумии машғулин ҷой дошт. Масалан ҳиссаи шахсони дар синни 15-19 сола буда, аз 18,1 фоиз дар соли 2004, то 7,1 фоиз дар соли 2016, ва дар синни 20-24 сола аз 12,2 фоиз дар соли 2004 то 10,2 фоиз дар соли 2016 кам шудааст. Ҳамзамон сатҳи шуғли ҷавонон дар синну соли 25-29 сола устувор боқӣ мондааст (13,4 фоиз дар соли 2004, 13,8 фоиз дар соли 2016). Дар ин давра ҳиссаи шуғлнокии аҳолии калонсол зиёд шудааст, яъне шахсони синни 30-75 сола, мунтазам ба таври доимӣ аз 56,3 фоиз дар соли 2004 то 62,6 фоиз дар соли 2009 ва то 68,9 фоиз дар соли 2016 зиёд шудаанд.

Чунин тавсифи тағйирёбиро аз маълумотҳои дар поён овардашуда, низ дар муносибат ба сатҳи маълумотнокии аҳолии машғул, ки доимӣ дар давоми ин давраи нишон додашуда зиёд шудааст, мушоҳида кардан лозим аст.

Ҳиссаи машғулини дорои маълумоти миёнаи касбӣ дар давраи аз соли 2004 то соли 2016 аз 7,9 фоиз то 8,9 фоиз зиёд шудааст, ва ҳиссаи шахсони дорои маълумоти олӣ аз 11,2 фоиз то 17,0 фоиз зиёд шудааст. Дар худи ҳамин давра ҳиссаи машғулини дорои маълумоти ибтидоии умумӣ дошта аз 4,2 фоиз дар соли 2004 то 2,1 фоиз дар соли 2016 кам шудааст.

Як далел бисёр ҳам ҷолиби диққат буд, ки агар дар байни солҳои 2004 ва 2009 ҳиссаи аҳолии машғули дорои сатҳи маълумотнокии ибтидоии умумӣ надошта дар сатҳи нисбатан паст 0,7 фоиз боқӣ монда бошад ҳам, пас аз рӯи маълумотҳои ТҚК-2016 чунин шахсон дар байни аҳолии машғул умуман вуҷуд надоштанд.

Дар навбати худ ҳиссаи аҳолии машғул, ки сатҳи таҳсилотро дар аспирантура, ординатура ва ё адъюнктура анҷом додаанд дар соли 2016 ҳамагӣ 0,07 фоиз буд. Мумкин аст сатҳи пасти шуғлнокии ин категория аҳолиро чунин шарҳ додан лозим, ки фарогирии нокифояи интихоб вуҷуд дошт. Тасдиқи ин гипотеза метавонад ин далел бошад, ки дар асоси ТҚК-2004 ва ТҚК-2009 иттилоот оид ба ин категорияи аҳолӣ ҷамъоварӣ нашуда буд.

Ҷадвали 4: Нишондиҳандаҳои асосии шуғли аҳолӣ дар ТҚК-2004, ТҚК-2009 ва ТҚК-2016

Аҳолии машғул	Тақсимот (%)		
	2004	2009	2016
Ҳамагӣ	**100.0**	**100.0**	**100.0**
• Шаҳрӣ	20,0	24,5	24,6
• Деҳа	80,0	75,5	75,4
Ҷинс			
Ҳамагӣ	**100.0**	**100.0**	**100.0**
• Мардҳо	53,4	56,8	59,5
• Занҳо	46,6	43,2	40,5
Аз рӯи синну сол			
Ҳамагӣ	**100.0**	**100.0**	**100.0**
• 15 – 19 сола	18,1	9,5	7,1
• 20 - 24 сола	12,2	14,1	10,2
• 25 -29 сола	13,4	13,8	13,8
• 30 -75 сола	56,3	62,6	68,9
Сатҳи таҳсилоти гирифташуда			
Ҳамагӣ	**100.0**	**100.0**	**100.0**
Олӣ	11,2	14,9	17,0
- магистр	-	…	13,6
- бакалавр	-		3,4
Олии нопурра	1,2	0,7	-
Миёнаи касбӣ	7,9	6,3	8,9
Ибтидоии касбӣ	7,5	7,9	3,9
Миёнаи (пурра) умумӣ	50,5	51,8	54,0
Умумии асосӣ	16,8	14,7	14,1
Ибтидоӣ	4,2	2,9	2,1
Ибтидоии умумӣ надорад	0,7	0,7	-
Таҳсилоти баъдидонишгоҳӣ (аспирантура, ординатура, ассистент)	-	-	0,07

1.3.3. Бекорӣ

Дар ҷадвали 5 тағйирёбии нишондиҳндаҳои асосии демографии аҳолии бекор оварда шудааст. Аз рӯи маълумотҳои гирифташуда ҳиссаи аҳолии шаҳр дар шумораи умумии бекорон аз 55,5 фоиз дар соли 2004 то 37,9 фоиз дар соли 2009 паст фаромада, сипас то 41,0 фоиз дар соли 2016 зиёд шудааст.

Ҷадвали 5: Нишондиҳандаҳои асосии демографии аҳолии бекор дар ТҚК-2004, ТҚК-2009 ва ТҚК-2016

Аҳолии бекор	Тақсимот бо (%)		
	2004	2009	2016
Ҳамагӣ	**100.0**	**100.0**	**100.0**
• Шаҳр	55,5	37,9	**41,0**
• Деҳа	44,5	62,1	**59,0**
Аз рӯи ҷинс			
Ҳамагӣ	**100.0**	**100.0**	**100.0**
• Мардон	51,9	61,1	**68,4**
• Занон	48,1	38,9	**31,6**
Аз рӯи гурӯҳҳои синну соли			
Ҳамагӣ	**100.0**	**100.0**	**100.0**
15 - 19	23,6	14,2	**10,6**
20-24	18,9	22,3	**19,5**
25-29	17,5	16,0	**19,1**
30 -75 сола	40,0	47,5	**50,8**
Сатҳи таҳсилоти гирифташуда			
Ҳамагӣ	100.0	100.0	**100.0**
Олӣ	7,5	10,3	18,3
- магистр	-		14,1
- бакалавр	-		4,2
Олии нопурра	1,7	1,9	-
Миёнаи касбӣ	8,6	6,0	6,3
Ибтидоии касбӣ	7,6	8,2	2,3
Миёнаи (пурра) умумӣ	48,7	59,1	59,1
Миёнаи асосӣ	18,4	11,5	13,3
Ибтидоии умумӣ	6,0	2,2	-
Ибтидоии умумӣ надоранд	1,4	0,8	0,7
Баъди таҳсилоти олӣ (аспирантура, ординатура, ассистент)	-	-	0,05

Ҳиссаи мардон дар шумораи умумии бекорон доимо зиёд шуда 51,9 фоиз дар соли 2004, 61,1 фоиз дар соли 2009 ва 68,4 фоизро дар соли 2016 ташкил дод. Дар баробари ин ҳиссаи занҳо дар байни шумораи аҳолии бекор мунтазам кам шудааст аз 48,1 фоиз дар соли 2004 то 38,9 фоиз дар соли 2009 ва дар соли 2016 бошад 31,6 фоизро ташкил додааст.

Агар ба сохтори синнусолии аҳолии бекор назар кунем, пас дар ин ҷо вазъияти зерин мушоҳида карда шудааст. Сатҳи бекорӣ дар байни се гурӯҳи асосии ҷавонон(15-19, 20-24 ва 25-29 сола) фарққунанда буд. Масалан, агар ин нишондиҳанда дар байни аҳолии синни 15-19 сола (аз 23,6 фоиз дар соли 2004 то 10,6 фоиз дар соли 2016) мунтазам паст фаромада бошад, пас дар байни аҳолии синни 20-24 сола дар давоми солҳои 2004-2009 аз 18,9 фоиз то 22,3 фоиз зиёд шудааст ва баъдан то 19,5 фоиз дар соли 2016 паст фаромадааст. Дар ҷавонони синни 25-29 сола бошад, сатҳи бекорӣ дар байни ин гурӯҳи аҳолӣ аз 17,5 фоиз то 19,1 фоиз дар соли 2016 зиёд шудааст.

Сатҳи бекорӣ дар байни аҳолии калонсол мунтазам аз 40 фоиз дар соли 2004, то 47,5 фоиз дар соли 2009 афзудааст ва дар соли 2016 50,8 фоизро ташкил додаст. Ба монанди ҳолати шуғл, ҳиссаи шахсони дорои маълумоти олӣ дар байни аҳолии бекор доимо зиёд шудааст (7,5 фоиз дар соли 2004 ва 18,3 фоиз дар соли 2016). Баъди афзоиши нисбатан баланд дар давоми солҳои 2004-2009 (аз 48,7 фоиз то 59,1 фоиз), ҳиссаи бекорони дорои маълумоти миёнаи пурра дар соли 2016 дар сатҳи 59,1 фоиз боқӣ мондааст. Дар боқимонда ҳолатҳо ҳиссаи бекорони дорои сатҳи таҳсилоташон нисбатан пасттар мунтазам кам шудааст.

1.3.4. Сохтори соҳавии шуғл

Дар ҷадвали 6 тағйиротҳо дар сохтори шуғл аз рӯи намудҳои фаъолияти иқтисодӣ оварда шудааст. Аз рӯи нишондиҳандаҳои нисбӣ дар маҷмӯъ шумораи машғулин дар кишоварзӣ, хоҷагии ҷангал ва моҳипарварӣ аз 52,9 фоиз дар соли 2009 то 45,8 фоиз дар соли 2016 бисёрҳам тез кам шудааст. Дар дигар соҳаҳое, ки ҳиссаи машғулин ба таври назаррас паст шудааст, саноати коркард; меҳмонхона ва тарабхона; таъминоти нерӯи барқ, газ, буғ ва ҳавои кондисионерӣ буданд, ки дар маҷмӯъ 8,5 фоизи машғулинро дар соли 2009 ва 7,4 фоизро дар соли 2016 ташкил

додааст. Сатҳи назарраси пастравии шуғл дар амалиётҳо бо амволи ғайриманқул аз 0,9 фоиз то 0,1 фоиз ҷой дошт.

Ҷадвали 6: Тақсимоти машғулин аз рӯи намудҳои фаъолияти иқтисодӣ дар ТҚК-2009 ва ТҚК-2016

Соҳа	Тақсимот бо (%)	
	2009	2016
Ҳамагӣ	100,0	100.0
A Кишоварзӣ, ҷангалпарварӣ ва моҳипарварӣ	52,9	45,8
B Саноати истихроҷи маъданҳои куҳӣ ва коркарди конҳо	0,4	0,4
C Саноати коркард	5,5	5,4
D Таъминоти нерӯи барқ, газ, буғ ва ҳавои кондитсионер	1,5	0,6
E Таъминоти об; низоми қубурҳо, партофтани партовҳо ва андешидани чораҳо нисбат ба барқарор намудани муҳити зист	…	0,4
F Сохтмон	8,2	8,6
G Савдои яклухт ва чакана, таъмири автомобил ва мотосиклҳо	8,9	10,6
H Нақлиёт ва хоҷагии анбор	4,2	5,0
I Меҳмонхона ва тарабхона	1,5	1,4
J Иттиллот ва алоқа	0,5	0,6
K Фаъолияти молиявӣ ва суғурта	0,7	1,1
L Амалиётҳо бо амволи ғайриманқул	0,9	0,1
M Фаъолияти касбӣ, илмӣ ва техникӣ	…	0,8
N Фаъолият дар самти хизматрасониҳои маъмурӣ ва ёрирасон	…	0,2
O Идораи давлатӣ ва муҳофиза; суғуртаи иҷтимоии ҳатмӣ	3,6	4,6
P Маориф	6,6	8,1
Q Фаъолият дар соҳаи тандурустӣ ва хизматрасониҳои иҷтимоӣ	3,0	4,1
R Фарҳанг, санъат, соҳаи вақтхушӣ ва истироҳат	0,6	0,7
S Дигар намудҳои фаъолият дар соҳаи хизматрасонӣ	0,6	0,7
T Фаъолияти хоҷагии хонавода ба сифати корфармо; фаъолияти назоратнашавандаи хонаводаҳо оид ба истеҳсоли мол ва хизматрасонӣ барои истеъмолоти шахсӣ	0,2	0,8
U Фаъолияти ташкилотҳо ва идораҳои хориҷӣ	0,2	0,05

Дар навбати худ ҳиссаи машғулин дар савдои яклухт ва чакана аз 8,9 фоиз дар соли 2009 то 10,6 фоиз дар соли 2016 афзудааст. Ҳамин ҳолат дар маориф низ ба мушоҳида расид, ки ҳиссаи машғулин аз 6,6 фоиз дар соли 2009 то 8,1 фоиз дар соли 2016 зиёд шудааст.

Бояд қайд намуд, ки аслан дар ҳамаи намудҳои фаъолияти иқтисодӣ тағйирёбии ҳиссаи машғулин дар давоми солҳои 2009-2016 мушоҳида карда шуд. Масалан нишондиҳандаи нисбии ҳиссаи машғулин дар соҳаи сохтмон аз 8,2 фоиз дар соли 2009 то 8,6 фоиз дар соли 2016 зиёд шудааст, дар фаъолияти молиявӣ ва суғурта бошад аз 0,7 фоиз дар соли 2009 то 1,1 фоиз дар соли 2016 афзудааст.

Ба ҳамин монанд сатҳи машғулин дар идораи давлатӣ ва мудофиа; суғуртаи ҳатмии иҷтимоӣ, афзоиши нисбатан баланд ба қайд гирифта шуд аз 3,6 фоиз дар соли 2009 то 4,6 фоиз дар соли 2016, ҳамчунин дар фаъолияти соҳаи тандурустӣ ва хизматрасонии иҷтимоӣ мутаносибан ҳиссаи машғулин аз 3,0 фоиз то 4,1 фоиз зиёд шудааст.

Новобаста аз ин сатҳи машғулин дар баъзе намудҳои фаъолияти иқтисодӣ қариб, ки дар давраи нишон додашуда бетағйир боқӣ мондааст - ин саноати истихроҷи маъданҳои кӯҳӣ ва коркарди конҳо, фарҳанг, санъат соҳаи вақтхушгузаронӣ ва истироҳат; дигар намудҳои фаъолият дар соҳаи хизматрасонӣ.

Дар асоси таҳлили мазкур, метавонем хулосаи умумӣ намоем, ки дар сохтори шуғл дар Тоҷикистон як гузариши устувор аз шуғл аз соҳаҳои меҳнатталаб, ба монанди кишоварзӣ ва саноати коркард ба соҳаҳои хизматрасонӣ ба вуҷуд омадааст.

1.3.5. Сохтори касбияти машғулин

Дар ҷадвали 7 тағйиротҳое, ки дар давоми солҳои 2009-2016 дар сохтори касбии аҳолии машғули Тоҷикистон ба вуҷуд омадааст, нишон дода шудааст[5]. Аз ҷадвали 7 дидан мумкин, ки ҳиссаи кормандони баландихтисос дар ду гурӯҳи аввали касбу ихтисосҳо «роҳбарон» ва «мутахассисони касбӣ» ду баробар зиёд шудаанд (мутаносибан аз 2,8 фоиз то 4,1 фоиз ва аз 7,2 фоиз то 14,8 фоиз).

[5] Дар асоси Таснифоти байналмиллалии стандартии машғулин соли 2008.

Ҷадвали 7: Тақсимоти машғулин аз рӯи касб: ТҚК- 2009 ва ТҚК-2016

Касбҳо	Тақсимот бо (%)	
	2009	2016
Ҳамагӣ	100.0	100.0
1 Роҳбарон	2,8	4,1
2 Мутахассисони касбӣ	7,2	14,8
3 Мутахассисони техникӣ ва дигар кормандони миёнаи махсус	4,9	4,9
4 Хизматчиён	0,7	1,2
5 Кормандони соҳаи хизматрасонӣ ва савдо	10,3	11,0
6 Кормандони баландихтисоси моҳипарварӣ, кишоварзӣ ва хоҷагии ҷангал	0,9	2,8
7 Кормандони баландихтисоси саноат ва машғулиятҳои ба ҳамин монанд	6,1	10,1
8 Операторҳо ва васлгарони дастгоҳҳо ва мошинаҳои саноатӣ	5,6	7,0
9 Кормандони беихтисос	61,4	27,3

Ҳиссаи кормандони сатҳи касбиашон миёна (мутахассисон-техникҳо ва дигар кормандони миёнаи-махсус) бетағйир боқӣ мондааст, вале ҳиссаи хизматчиён қариб ду баробар зиёд шудааст – аз 0,7 фоиз то 1,2 фоиз.

Зиёда аз се баробар ҳиссаи кормандони баландихтисоси соҳаи морҳипарварӣ, кишоварзӣ ва хоҷагии ҷангал – аз 0,9 фоиз то 2,8 фоиз зиёд шудааст. Афзоиши нисбатан баланди устувор бо ҳисоби фоиз дар байни кормандони баландихтисоси соҳаи саноат ва кормандони касбу ихтисоҳои ба ҳамин алоқаманд аз 6,1 фоиз дар соли 2009 то 10,1 фоиз дар соли 2016 мушоҳида карда шуд.

Ҳиссаи кормандони соҳаи хизматрасонӣ ва савдо на он қадар зиёд аз 10,3 фоиз дар соли 2009 то 11,0 фоиз дар соли 2016 зиёд шудааст. Афзоиши муайян дар байни операторон ва васлгарони дастгоҳҳо ва мошинаҳои саноатӣ аз 5,6 фоиз дар соли 2009 то 7,0 дар соли 2016 ба вуҷуд омадааст.

Бояд қайд намуд, ки ҳиссаи кормандони дорои ихтисоси оддӣ (кормандони беихтисос) зиёда аз ду баробар аз 61,1 фоиз дар соли 2009 то 27,3 фоиз дар соли 2016 кам шудааст.

Маълумотҳои дар боло овардашуда дар маҷмӯъ тамоюли мусбии афзоиши ҳиссаи қувваҳои кориро дар бозори меҳнати Тоҷикистон дар давоми солҳои 2009-2016 нишон медиҳад.

ҚИСМИ 2. АҲОЛИИ СИННИ ҚОБИЛИ МЕҲНАТ ВА РАВЗАНАИ ДЕМОГРАФӢ[6]

Мувофиқи натиҷаҳои Таҳқиқоти қувваҳои корӣ – 2016, дар ҷадвали 8 овардашуда, шумораи умумии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон 8551240 нафарро ташкил дод. Баҳодиҳии шумораи аҳолӣ дар синни қобили меҳнат, яъне шахсони синни 15-75 сола, 5314273 нафарро ташкил доданд.

Ҷадвали 8. Аҳолӣ дар синни қобили меҳнат

Аҳолӣ	Шумора
Хамагӣ аҳолӣ*	8551240
Аҳолӣ дар синни 15-75 сола	5314273
* Шумораи умумии аҳолии Тоҷикистон мувофиқи фарогирии ТҚК-2016, ки шахсони дар лаҳзаи таҳқиқот дар беморхонаҳо; мактаб-интернатҳо; хобгоҳҳо; интернатҳои барои пиронсолон ва маъюбон; дар дигар муассисаҳои институтсионалӣ; ҳамчунин шахсоне, ки ҷои муайяни истиқомат надоранд.	

Аҳолии синни қобили меҳнат иқтидори асосии инсонии мамлакатро ташкил медиҳад ва иқтидори пешниҳод намудани қувваҳои кориро муайян менамояд. Аз нуқтаи назари иқтисодӣ, аҳолии синни қобили меҳнат яке аз омилҳои асосии истеҳсолот ва то дараҷае қобилияти иҷро намудани кори муайян мебошад ва аз рӯи сатҳи касбият сатҳи ҳосилнокии меҳнат дар иқтисодиёти миллӣ вобастагӣ дорад. Аз нуқтаи назари иҷтимоӣ, категорияҳои гуногуни аҳолӣ гурӯҳҳои гуногуни иҷтимоиро ташкил медиҳанд, ки аз тарафи худ онҳо барои таҳқиқотҳо манфиатҳои калон доранд, ва қонеъгардонии онҳо талаботҳои махсусро талаб мекунад, ки дар маҷмӯъ интститутҳои давлатӣ ва ҷамъият ба ин даъватҳо рӯ ба рӯ мешаванд.

2.1 Ҳудудҳои синнусолӣ

Барои муайян намудани шумораи аҳолии синни қобили меҳнат, стандартҳои байналмиллалӣ талаботҳои муайянро ба назар мегиранд, ки: (а) ҳудуди синну соли поёнӣ бояд бо назардошти синни ҳадди ақали қабул ба кор, ҳамчунин дар қонунгузорӣ ва ё ягон қоидаҳо, ё ин ки вобаста ба синни хатми таҳсилоти миёнаи асосӣ баробар бошад; (б) бо мақсади пурра фаро гирифтани ҳамаи фаъолияти меҳнатии аҳолии калонсол, ҳамчунин омузиши гузариш аз синни шуғл ба синни нафақа, муайян кардани синни ниҳоии болоӣ тавсия дода намешавад.

Дар Тоҷикистон, синни ҳадди ақали иҷозат барои қабул дар кор аз 15 солагӣ муайян карда шудааст. Бояд қайд намуд, ки бо як қатор сабабҳои объективӣ, ТҚК-2016 синну соли болоии аҳолии синни қобили меҳнат дар сатҳи 75 сола муайян карда шуд.

[6] Қисман мутобиқ гардонида шудааст аз: *LabourForceSurvey 2014: Brunei Darussalam*. Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office, Brunei Darussalam 2016.

2.2. Пирамидаи ҷинсию синнусолии аҳолӣ

Сохтори ҳозираи аҳолӣ ва тамоюлҳои ояндаро метавонем аз рӯи пирамидаи ҷинсию-синнусолии аҳолӣ таҳқиқ намоем. Лекин таҳлили ҷинсию-синнусолии пирамида аз чорчубаи таҳқиқот берун мебарояд, баъзе аз маълумотҳои гирифташуда дар доираи ТҚК-2016, иттиллотро барои чунин таҳлилҳо пешниҳод менамояд. Пирамидаи синну солии овардашуда дар диаграмаи 1, тақсимоти мардҳо ва занҳоро аз рӯи синну сол нишон медиҳад.

Пирамидаи синну солии Тоҷикистон (ба диаграмаи 1 нигаред) шакли пирамидаи симметриро бо қисмати афзояндаи болоӣ ва заминаи афзояндаи поёниро дорад.

Диаграммаи 1. Пирамидаи ҷинсию-синнусолии аҳолӣ аз рӯи ТҚК-2016

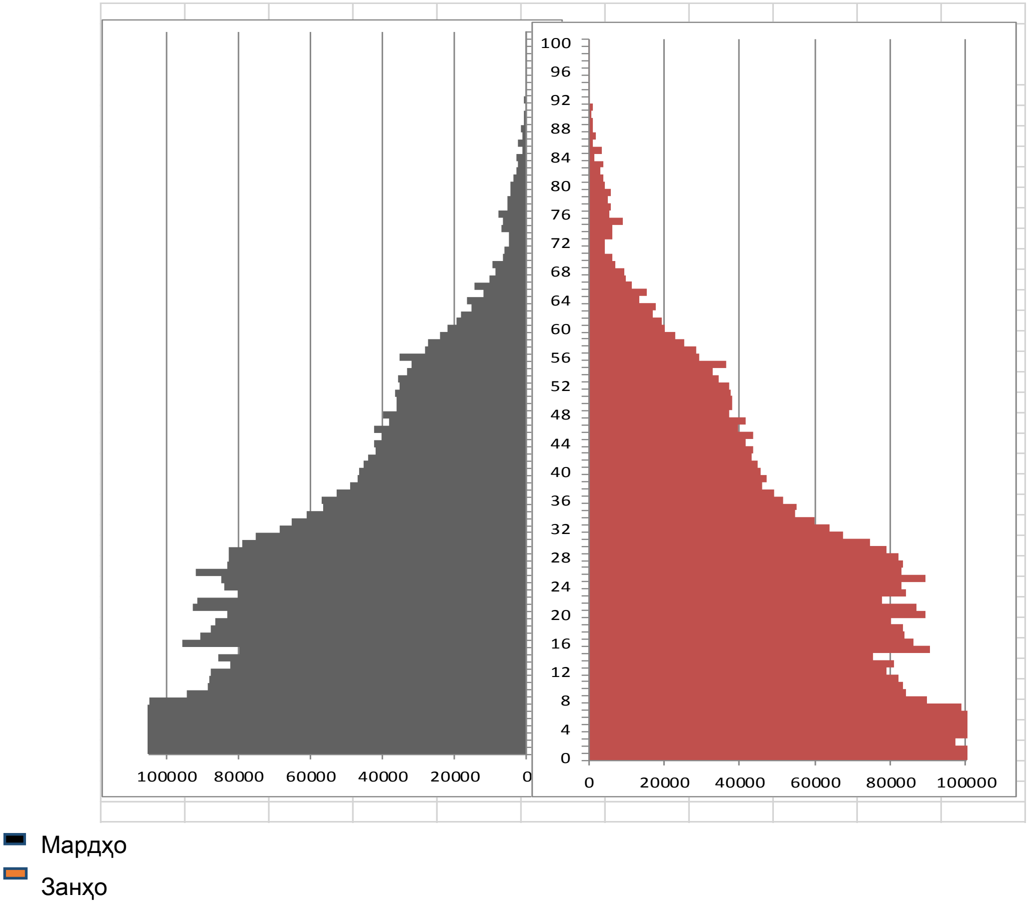

Пирамида аҳолии дорои нишондиҳандаи баланди таваллуд, сатҳи нисбатан пасти фавт ва шумораи зиёди аҳолии синни 15-29 сола, яъне ҷавононро инъикос менамояд. Ҳамин тавр пирамидаи синну солии аҳолии Тоҷикистон вобастагии ояндаи кишварро аз иҷрои бомуваффақонаи Барномаи дарозмӯҳлати давлатии рушди бозори меҳнат яке аз вазифаҳои аввалиндараҷа, ки ин ташкили ҷойҳои кории зиёд барои насли наврас мебошад, нишон медиҳад.

2.3. Равзанаи демографӣ

Равзанаи демографӣ давраи эволютсияи таҳлили тақрибан 30-40 солро ташкил медиҳад, вақте, ки ҳиссаи кӯдакони синни то 15-сола аз 30,0 фоиз ва аҳолии синну соли 65 ва калонтар аз 15,0 фоиз[7] пасттар боқӣ мондааст. Кишварҳое, ки ба равзанаи демографӣ ворид шудаанд, коэффисиенти нисбатан пасти вобастагӣ доранд (таносуби шумораи вобастагӣ ба аҳолии синну сол) ва аз ин рӯ, чунин кишварҳо барои ҷамъоварии маблағҳо, сармоягузорӣ ва рушди иқтисодӣ имкониятҳои бештар доранд.

Мувофиқи натиҷаҳои ТҚК-2016, дар соли 2016 ҳиссаи кӯдакони синни то 15 сола нисбат ба шумораи умумии аҳолӣ 33,2 фоизро ташкил додааст, ва ҳиссаи аҳолии синни 65 сола ва калонтар 4,0 фоизро ташкил дод (ниг. ба ҷадвали 9). Пас, танҳо як нишондиҳанда аз ҳадди муайянгардидаи ин воҳид дар ҳадди 30,0 фоиз ва 15,0 фоиз пасттар қарор дорад.

Ҷадвали 9. Равзанаи демографӣ дар Тоҷикистон

	ТҚК-2016	Ҳад
Ҳиссаи кӯдакон дар синни 0-14 сола нисбат ба шумораи умумии аҳолӣ	2842293	<33.2 %
Ҳиссаи аҳолии синни 65 сола ва калонтар нисбат ба шумораи умумии аҳолӣ	338641	<4.0 %

Бояд қайд намуд, ки дар баробари ба охир расидани давраи равзанаи демографӣ, пастравии коэффитсиенти таваллуд, ки ба пиршавии аҳолӣ ва зиёдшавии ҳиссаи аҳолии синни калонсол оварда мерасонад, оғоз мегардад. Ин ҳолат ба зиёдшавии коэффитсиенти вобастагӣ, ки вазнини иловагиро ба аҳолии камшавандаи синни қобили меҳнат бор менамояд ва ҳамчунин имкониятҳои гирифтани захираҳои молиявии заруриро барои пардохтҳои иҷтимоӣ ва афзоиши иқтисодиёт паст менамояд.

Маълумотҳои ТҚК-2016 аз эҳтимолияти баромадани Тоҷикистон оҳиста-оҳиста аз равзанаи демографӣ шоҳидӣ медиҳад. Вале, ин хулосаро аз рӯи маълумотҳои гирифташудаи тадқиқотҳои дар оянда гузаронандаи қувваҳои корӣ, ҳамчунин маълумотҳои демографии ҳаракати табиии аҳолӣ санҷидан лозим аст.

* * *

[7] UN Population Division, World Population in 2300. ST/ESA/SER.A/236, New York, 2004.

ҚИСМИ 3. ҚУВВАҲОИ КОРӢ ВА ШУҒЛ

3.1. Ҳиссаи қувваҳои корӣ нисбат ба шумораи умумии аҳолӣ

Мувофиқи маълумотҳои дар ҷадвали 10 нишон дода шуда, дар соли 2016 шумораи қувваҳои корӣ дар Тоҷикистон 2252228 нафар, ки аз он ҷумла 2096470 нафар машғулин ва 155758 нафарро бекорон ташкил додаанд. Аз шумораи умумии машғулин 515616 нафар ё 24,6 фоиз дар маҳалҳои шаҳрӣ ва 1580853 нафар ё 75,4 фоиз дар маҳалҳои деҳот машғул буданд. Аз рӯи маълумотҳои овардашуда дидан мумкин аст, ки ҳиссаи машғулин дар деҳот нисбатан баланд мебошад, ин омил нишон медиҳад, ки қисмати бештари аҳолии Тоҷикистон дар маҳалҳои деҳот зиндагонӣ мекунанд (73,6 фоиз).

Дар баробари ин, дар давоми ҳашт соли охир муҳоҷирати аҳолии деҳот ба шаҳр мушоҳида карда мешавад, ки як фишори муайянро ба бозори меҳнат дар маҳалҳои шаҳрӣ мерасонад ва мумкин аст омили асосии баланд будани сатҳи бекорӣ дар байни аҳолии шаҳр бошад, ки ду маротиба дар қиёс аз нишондиҳандаи маҳалҳои деҳот баланд мебошад (мутаносибан 11,0 фоиз ва 5,5 фоиз). Лекин бояд ба он омил таваҷҷуҳ кард, ки новобаста аз он, ки сатҳи бекорӣ дар маҳалҳои деҳот паст бошад ҳам, шумораи бекорон аз рӯи нишондиҳандаи мутлақ дар деҳот зиёдтар мебошад. Аз ин ҷо бояд хулоса намуд, ки кор пайдо кардан дар маҳалҳои деҳот нисбатан мушкил мебошад.

Ҷадвали 10. Ҳайати қувваҳои корӣ, ТҚК-2016

Мақом	Ҳамагӣ	Шаҳр	Деҳа
Қувваҳои корӣ	2252228	579455	1672773
Машғулин	2096470	515616	1580854
Бекорон	155758	63839	91919

3.2. Сатҳи иштироки аҳолии синни қобили меҳнат дар қувваҳои корӣ

Дар Диаграммаи и 2 сатҳи иштироки аҳолии синни қобили меҳнат дар қувваҳои корӣ ва сатҳи шуғлнокии аҳолӣ аз рӯи ҷинс ва синну сол нишон дода шудааст.

Сатҳи иштирок дар қувваҳои корӣ (LFPR) ин нишондиҳандаи сатҳи фаъолнокии аҳолӣ дар бозори меҳнат мебошад. Ин нишондиҳанда таносуби қувваҳои кориро нисбат ба аҳолии синни қобили меҳнат бо ҳисоби фоиз муайян мекунад. Ин нишондиҳанда имконият медиҳад, ки ҳиссаи аҳолии синни қобили меҳнат, ки ба ҳайати қувваҳои корӣ ба сифати машғулин ва ё бекорон дохил мешаванд, ҳисоб карда шавад.
Сатҳи шуғлнокии аҳолӣ дар синни қобили меҳнат (Emp-Pop) – нишондиҳандаи мазкур бештар ба сифати критерияи асосӣ барои фаҳмидани талаботи умумӣ ба қувваҳои корӣ дар иқтисодиёт, зеро ки иттиллотро оид ба қобилияти иқтисодиёт дар самти ташкили ҷойҳои кориро пешниҳод менамояд.

Диаграммаи 2: Сатҳи иштироки аҳолии синни қобили меҳнат дар қувваҳои корӣ ва сатҳи шуғлнокӣ аз рӯи ҷинс ва синну сол, ТҚК-2016

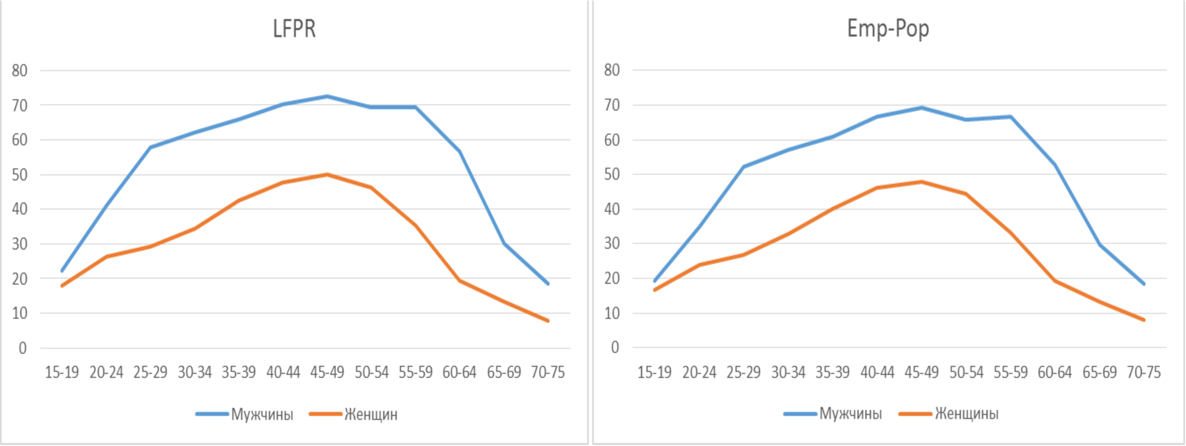

Тавре, ки дар аксари намунаҳои миллии бисёри аз кишварҳо LFPR ва EmpP-Pop, каҷхаттаи сатҳи иштироки мардон дар қувваи корӣ ва шуғл дар Тоҷикистон як шакли U-формулаи ифодашуда доранд. Дар ҳарду ҳолатҳо, миқдори мардҳо аз занон баландтар аст, ки сатҳи баланди иштирок дар ҳамаи гурӯҳҳои синну сол дар қувваи корӣ ва шуғл инъикос меёбанд. Ҳамзамон, дар ҳар ду ҳолат, ҳам каҷхатта барои мардон дар синну соли гурӯҳҳои нисбатан ҷавон тезтар афзоиш дорад, дар муқоиса нисбат ба занон – ин маънои онро дорад, ки ҳиссаи нисбатан баланди писарон, баъди хатми мактаб ба бозори меҳнат тезтар дохил мешаванд.

Дар айни замон агар каҷхаттаи LFPR дар мардон баъди расидан ба нуқтаи ниҳоии дар синни 25-29 сола каме пасттравӣ мушоҳида шуда бошад, пас дар гурӯҳи синну соли 45-49 сола ба ҳадди ниҳоӣ худ мерасад, нуқтаи аввалини LFPR дар занҳо дар синни 20-24 сола мушоҳида карда мешавад.

Ҳангоми ба синну соли 45-49 расидан ба синну соли синну сол, ҳарду зинапоя сар карда, то ба ҳадди баланди синнусолии синну соли 50-54 паст шуданро сар мекунанд. Сипас, афзоиши ночизи дуюм дар иштироки мардон дар қувваи корӣ оғоз меёбад, аз ҷумла дар соҳаи меҳнат, ки дараҷаи дуюмро дар гурӯҳи синнӣ 60-64, ва ғ. Пеш аз он, ки мард дар Тоҷикистон дар синни 65-солагӣ ба нафақа баромада бошад. Дар ин ҳолат шаклҳои ҳарду ҳунармандони шинохтаи кӯҳӣ ба назар мерасанд. Пас аз он, ки ҳар ду тарафҳо пастшавии дарозрезиро оғоз мекунанд, ки пеш аз он ки синну соли 70-75 сола пасттар шавад ва сипас тамоман поён мешавад. Таҳлили мазкур нишон медиҳад, ки дар муқоиса бо қисми зиёди аҳолии мардон қисми қувваи корӣ, аз ҷумла дар байни коргарон, аз синни нафақа зиёд аст. Ин метавонад ҳамчун нишондиҳандаи пасти пасти пули дар кишвар хизмат кунад.

Элементҳо барои занон дар ҳар ду ҳолат аз мардон фарқ мекунанд ва U-формулаи нисбатан пасттар доранд. Бо назардошти таркиби ҷинсӣ, занон ба кор шурӯъ мекунанд. Бо вуҷуди ин, сатҳи иштироки онҳо, ҳам дар қувваи корӣ ва ҳам дар шуғли аҳолӣ аз мардон хеле паст аст. Ғайр аз ин, сарфи назар аз он, ки curves то ҳадди аққал дар синну соли синну соли мардон (45-49 сол) ба даст меоранд, дар байни сатҳҳои онҳо фарқияти назаррас вуҷуд дорад - онҳо барои занон хеле фарқ мекунанд.

Тафовути хос навбатӣ байни кунед- барои мардон ва занон аст, ки тавре дар боло зикр гардид, авҷи аввали кач ба одамон дар гурӯҳи синнусолии 25-29 сол рух медиҳад, ва ба қуллаи аввали занон дар мӯҳлати поёнии гурӯҳи синнусолии 20-24 сол рух медиҳад, яъне. дар синни то 20 сола. Ва болоравии гурӯҳҳои синни ба пиразанон аст, хеле камтар тафриқаи назар ба мардон. Гузашта аз ин, дар ҳоле ки ҳар ду кунед- дар мардон бо шурӯъ аз синну 20-24 сол, якбора бархоста, ва суст афзоиши кунед- сар дар ин гурӯҳи синну сол дар занон афтод, ки дар сурати аз иштирок дар қувваи корӣ ва дар шуғл. Дар сурати кач LFPR равшан руйдодҳои биниҳед, аз кӯҳ аст. Ин ҳолат тақрибан ба миёнаи гурӯҳи синну соли 25-29-сола ба назар мерасад. Дар он гуфта мешавад, ки дар байни гурӯҳҳои батакрор аз 20-24 сола ва 25-29 сол, занон барои қисми бештари аз қувваи корӣ. Одатан, ин ба синни никоҳ, таваллуди кӯдак ва нигоҳубини кӯдак аст, то расидан ба синни мактабӣ.

Дар асоси таҳлили дар боло зикршуда мо метавонем хулосаи умумӣ дошта бошем, ки дар Тоҷикистон, сатҳи иштироки занон дар синну соли корӣ, ҳам дар меҳнати меҳнат ва ҳам дар соҳаи меҳнат назар ба мардон хеле кам аст ва хусусияти рафтори онҳо дар бозори меҳнат як қатор фарқиятҳо дорад. Хулосаи умумӣ ин аст, ки қисмати муайяни мардон ва занон пас аз ба синни нафақа расидани кор идома меёбанд.

3.3. Таҳлили муттаҳидаи коэффитсиенти умумии аҳолӣ дар синну соли корӣ ва ҳиссаи шахсони мансабдор дар маҷмӯи умумии аҳолӣ

Дар муқоиса бо нишондиҳандаи иштироки қувваи корӣ (LFPR) ва нишондиҳандае, ки нишондиҳандаи суръати шуғли аҳолии синну соли корӣ (Emp / Pop) дар бораи сохтори иштироки аҳолӣ дар қувваи корӣ (ниг. Ба ҷадвали 3) оварда шудааст.

Дар расми 3, кaчхаттаи болоии намояндагӣ LFPR маълумоти графикӣ аз ҷониби гурӯҳҳои синну сол, кaчхатта мувофиқ ба сатҳи шуғли аҳолӣ дар синни корӣ (Emp-Pop15-75) нишон дода мешавад нест. Шакли ду кунед- якхела мебошанд. Ва ҳам дар гурӯҳҳои синну соли поёнии зиёд ба андозае, ки ҷавонон ба анҷоми системаи мактаб, қувваи корӣ дохил намоед ва ба кор кардааст. Ҳарду кунед- расидан ба як қуллаи барои аҳолии сола дар байни 45 ва 49 сол, он гоҳ аст, ки давраи таназзули нест. Онҳо шурӯъ зина ба зина дар гурӯҳи синну солии 55-59 сола ва қариб пурра байни синни 60 ва 64 сол, яъне дар давраи пеш аз оғози истеҳсолоти фаъоли мардон ба нафақа баромадан, баромадан оид ба анҷом додани нафақа занон ва оғози баромади аҳолӣ дар ин гурӯҳҳо синни ҳамроҳ шуд якҷоягӣ таркиби қувваи корӣ.

Диаграммаи 3: Таҳлили якҷояи коэффитсиентҳои LFPR ва Emp-Pop аҳолии синни 15-75 сола, ТҚК-2016[8]

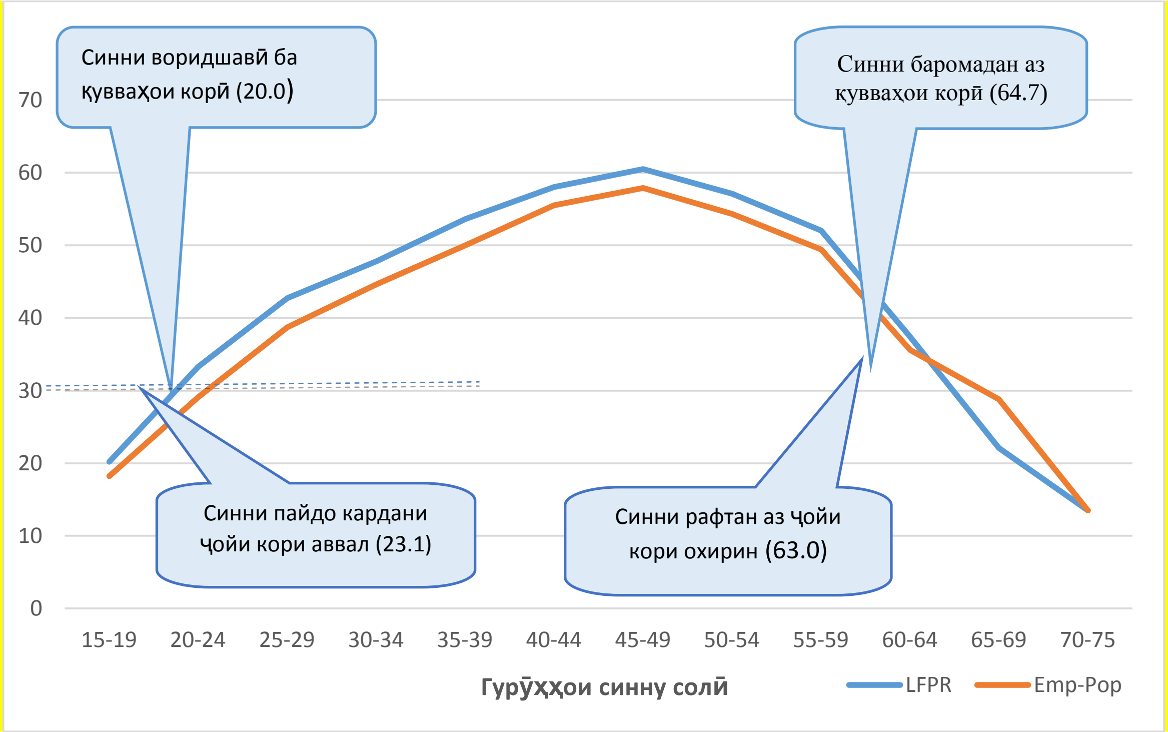

Вале каҷхаттаи сатҳи шуғлнокии аҳолӣ нишон медиҳад, к ибо сабабҳои гуногун як қисми муайяни аҳолӣ баъди расидан ба синни нафақа ва баъди баромадан нафақа низ кор карданро идома медиҳанд. Дар баробари ин каҷхаттаи LFPR, ки дар оғози гурухи синни 60-64 сола, акси оинагии каҷхаттаи Emp-Pop инъикос мекунад, ин маънои онро дорад, ки барои шахсони ба синни нафақа расидан қариб, ки пайдо кардани кор ғайриимкон аст.

Фосилаи байни ду каҷхатта нишондиҳандаи бекориро нишон медиҳад. Дидан мумкин аст, ки ин фосила бештар дар гурӯҳҳои синни 25-29 сола ва 35-39 сола нисбатан возеҳ инъикос ёфтааст. Дар гурӯҳҳои синну соли калонтар, ин ду каҷхатта ба ҳамдигар дар фосилаи нисбатан наздик қарор гирифтаанд, ки ин пастравии сатҳи бекориро дар гурӯҳҳои синну соли калонтар нишон медиҳад.

Роҳи хатои дар Диаграммаи 3 хати уфуқӣ дар 30%, ки ба нисфи ҳадди ниҳоии LFPR мувофиқ меояд. Шурӯъ он бо нишондиҳандаи LFPR дар поёни тақсимоти хатҳо нишон медиҳад, ки синну соли миёнаи ҷавонон ба қувваи корӣ (тақрибан 20 сол) дохил мешавад. Шурӯъ бо нишондиҳандаи Emp-Pop дар синни каме баъдтар, тақрибан 23,1 сол мебошад. Таҳлил нишон медиҳад, ки то оғози кори аввалин ҷавонон мунтазам дар муддати 1,5 сол ё тақрибан 18 моҳ мунтазам интизоранд.

Таҳлили параллелии охири хати (думи) болоии тақсимот нишон медиҳад, ки синну соли миёнаи баромадан ба нафақа тақрибан 63 сол аст, ки фарқияти синну соли дохилшавӣ ба қувваҳои корӣ (20 сол) нишон медиҳад, ки давомнокии интизории

[8]Частично адаптировано из: Labour Force Survey 2014: Brunei Darussalam. Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office, Brunei Darussalam 2016.

ҳаёти меҳнатии аҳолии Тоҷикистон ба ҳисоби миёна 43 солро ташкил медиҳад (аз 63 сол 20 сол тарҳ карда мешавад).

3.4. Сатҳи маълумоти гирифташуда

Сатҳи касбияти қувваҳои корӣ ба дараҷае аз рӯи сатҳи маълумотнокии аҳолии машғул муайян карда мешавад. Дар бисёр аз кишварҳо бо тавре васеъ қабул гардидааст, ки алоқамандии зич байни ноил гардидан дар самти маориф ин имконияти пайдо кардани шуғл мебошад. Чи тавре дар дар Диаграммаи 4 дидан мумкин аст, ҳиссаи шахсони машғули дорои маълумоти олӣ дар Тоҷикистон аз 15 фоизи соли 2009 то 17 фоиз дар соли 2016 зиёд шудааст. Дар ин давра ҳиссаи машғулини дорои сатҳи маълумоти миёнаи касбӣ аз 7 фоиз то 9 фоиз, ва ҳиссаи машғулини дорои маълумоти миёнаи умумӣ (пурра) аз 51,8 фоиз то 54 фоиз афзудааст. Дар ин маврид ҳиссаи машғулини дорои сатҳи маълумоти миёнаи асосӣ аз 15 фоиз то 14 фоиз кам шудааст. Агар ҳиссаи машғулини дорои сатҳи маълумоти ибтидоӣ назар афканем пас дар ин давра бетағйир дар сатҳи 2 фоиз боқӣ мондааст.

Диаграммаи 4: Тағйирёбии сатҳи маълумоти гирифтаи аҳолии машғул дар солҳои 2009 ва 2016.

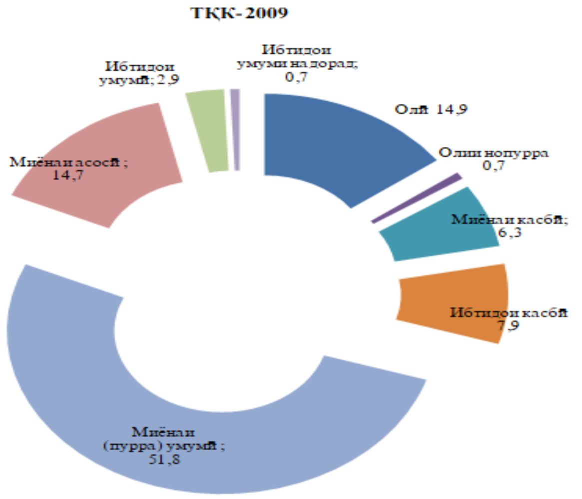

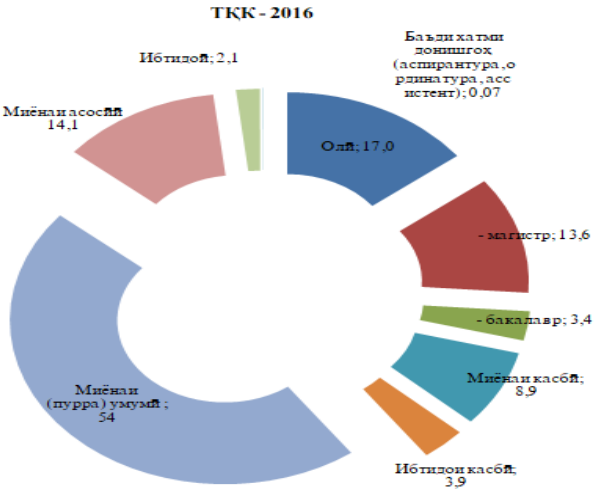

3.5. Мақом дар шуғл

Мувофиқи маълумотҳои ТҚК-2016 хусусияти асосии сохтори шуғл дар Тоҷикистон ин ҳиссаи баланди кормандони кироя (34,8 фоиз) ва таносубан ҳиссаи нисбатан пасти ёрдамчиён аз ҳисоби аъзоёни хонавода мебошанд (8,5 фоиз) мебошад, ҳиссаи шахсоне, ки аз ҳисоби худашон кор мекунанд (45,5 фоиз), дар навбати худ ҳиссаи корфармоён 10,7 фоизро ташкил медиҳанд. Дар баробари ин таваҷҷуҳи махсусро ба он далел бояд равона кунем, ки дар давоми давраи

гузаронидани ТҚК-2009, дар сохтори шуғли аҳолии Тоҷикистон як қатор тағйиротҳои мусбӣ ба вуҷуд омад. Чи тавре дар Диаграммаи и 5 омадааст, таносубии фоизии кормандони кироя дар сохтори шуғли аҳолӣ аз 52,2 фоиз то 34,8 фоиз, ва ҳиссаи шахсони аз ҳисоби худашон кор кунанда аз 46,7 фоиз то 45,5 фоиз паст фаромадааст. Дар баробари ин ҳиссаи корфармоён аз 0,4 фоиз то 10,7 фоиз баланд шудааст, ва ҳиссаи ёрдамчиён аз ҳисоби аъзоёни хонавода зиёда аз 22 баробар – аз 0,4 фоиз то 8,5 фоиз зиёд шудааст.

Диаграммаи 5. Тағйирёбии мақом дар шуғли аҳолӣ дар ТҚК-2009 ва ТҚК-2016

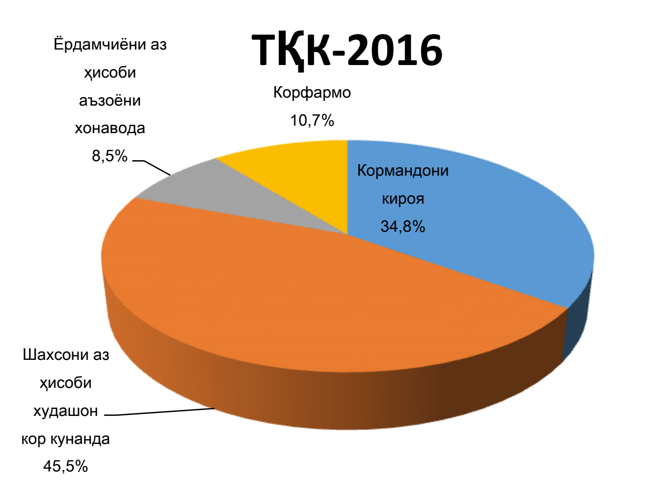

Ҳамин тариқ, ба хулосае омадан мумкин, ки дар давоми солҳои 2009-2016 пешравии назаррас дар сохтори мақом дар шуғли Тоҷикистон ба вуҷуд омадааст. Агар дар соли 2009 зиёда аз нисфи аҳолии машғул ба сифати корманди кироя кор карда бошанд, пас дар соли 2016 қариб 66 фоизи машғулинро худиштиғолон (шахсони аз ҳисоби худашон кор кунанда) ташкил доданд, яъне ихтиёран худашонро бо сарчашмаи даромад таъмин намудан, на аз ҳисоби маблағгузории давлатӣ.

* * *

ҚИСМИ 4. НАМУДҲОИ ФАЪОЛИЯТИ ИҚТИСОДӢ ВА НАМУДҲОИ МАШҒУЛИЯТ (ИХТИСОС)

4.1. Намуди фаъолияти иқтисодӣ

Ба намудҳои фаъолияти иқтисодӣ фаъолияти муассиса ва ё идора, ки шахси машғул дар давоми давраи таҳқиқот кор кардааст дохил мешавад. Муассиса метавонад ферма, шахта, фабрика, устохона, мағоза, идора ва ё ягон намуд воҳиди хоҷагӣ бошад. "Корхона" мафҳуми бисёр васеъ мебошад нисбат ба "муассиса". Корхона ин шахси ҳуқуқӣ (ва ё гурӯҳи шахсони ҳуқуқӣ) мебошад, ки метавонад якчанд муассиса бо якчанд намудҳои фаъолияти иқтисодӣ дар ҷойҳои гуногун дошта бошад.

Чи тавре аз Диаграммаи и 6 мебинем, аз рӯи маълумотҳои таҳқиқоти қувваҳои корӣ ТҚК-2016, дар сохтори шуғли аҳолӣ аз рӯи намудҳои фаъолияти иқтисодии Тоҷикистон як қатор тағйиротҳои мусбӣ ба вуҷуд омадааст. Масалан сатҳи машғулин дар соҳаи кишоварзӣ аз 52,2 фоиз то 45,8 фоиз кам шудааст. Ин тағйиротҳои куллиро махсусан метавонем ба доираи вақт нисбат диҳем, ки дар давраи солҳои 2009 то 2016 кишвар аз буҳрони иқтисодӣ баромад, ки ба пастравии истеҳсолот ва истеъмолоти дар ҷаҳон вобастагӣ дошт ва ҳамчунин мушкилиҳои дар иқтисодиёти дохили кишвар вобастагӣ дошт.

Диаграммаи 6: Машғулин аз рӯи намудҳои фаъолияти иқтисодӣ дар кори асосӣ, ТҚК-2009 ва ТҚК-2016

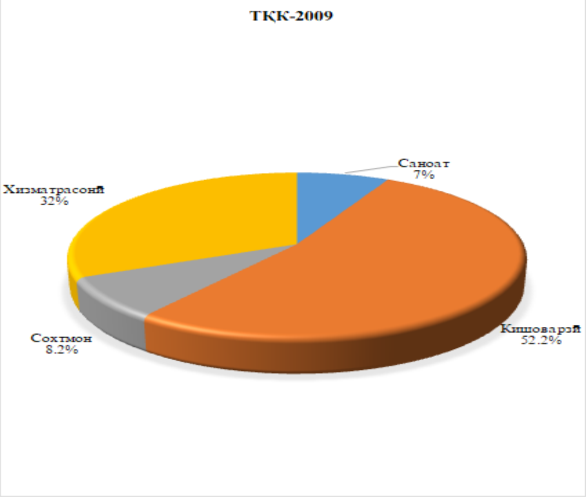

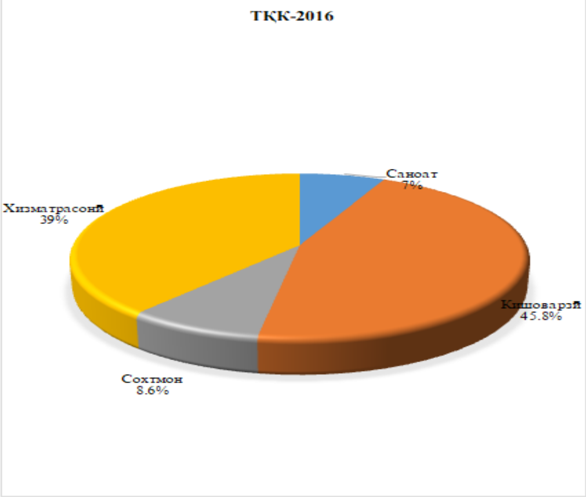

Ҳамзамон таносуби фоизи машғулин дар саноат бетағйир боқӣ мондааст, ки метавон аз устувории иқтисодиёти кишвар вобаста ба вазъи дар боло қайд шуда, зикр кардан мумкин аст.

Ба сифати боз як натиҷаи мусбат қайд кардан лозим аст, ки машғулин дар бахши хизматрасонӣ аз 32 фоиз то 39 фоиз зиёд шудааст.

4.2. Намудҳои машғулият (ихтиссос)

Машғулият ба намуди коре дохил мешавад, ки шахси дар ҷойи кор анҷом медиҳад. Мафҳуми машғулият ҳамчун «маҷмӯи кор, ки дараҷаи баланди анҷом додани вазифаҳои асосӣ ва ӯҳдадорӣ"–ро муайян карда шудааст. Ягон шахси муайян метавонад ба ягон машғулияти муайян дар ҷои кори асосӣ, ки айни замон иҷро менамояд, кори дуюмдараҷа, кори оянда ва кори қаблан анҷом додашуда, алоқаманди дошта бошад.

ТҚК-2016 маълумотҳоро оид ба шуғли аҳолӣ, ки аз рӯи Таснифоти байналмиллалии машғулиятҳо 2008 сол, аз рӯи намуди машғулият (ихтиссос) дар сатҳи 4 аломат дорад. Дар Диаграммаи и 7 понздаҳ намуди ихтисосҳои аз ҳама бештар маъмул дар ҷойи кори асосии аҳолии машғул аз рӯи тақсимоти ҷинсӣ оварда шудааст.

Диаграммаи 7: 15 намуд ихтисосҳои аз ҳама бештар маъмули аҳолии машғул дар кори асосӣ, ТҚК-2016 (4-аломати сатҳи гурӯҳбандии машғулият)

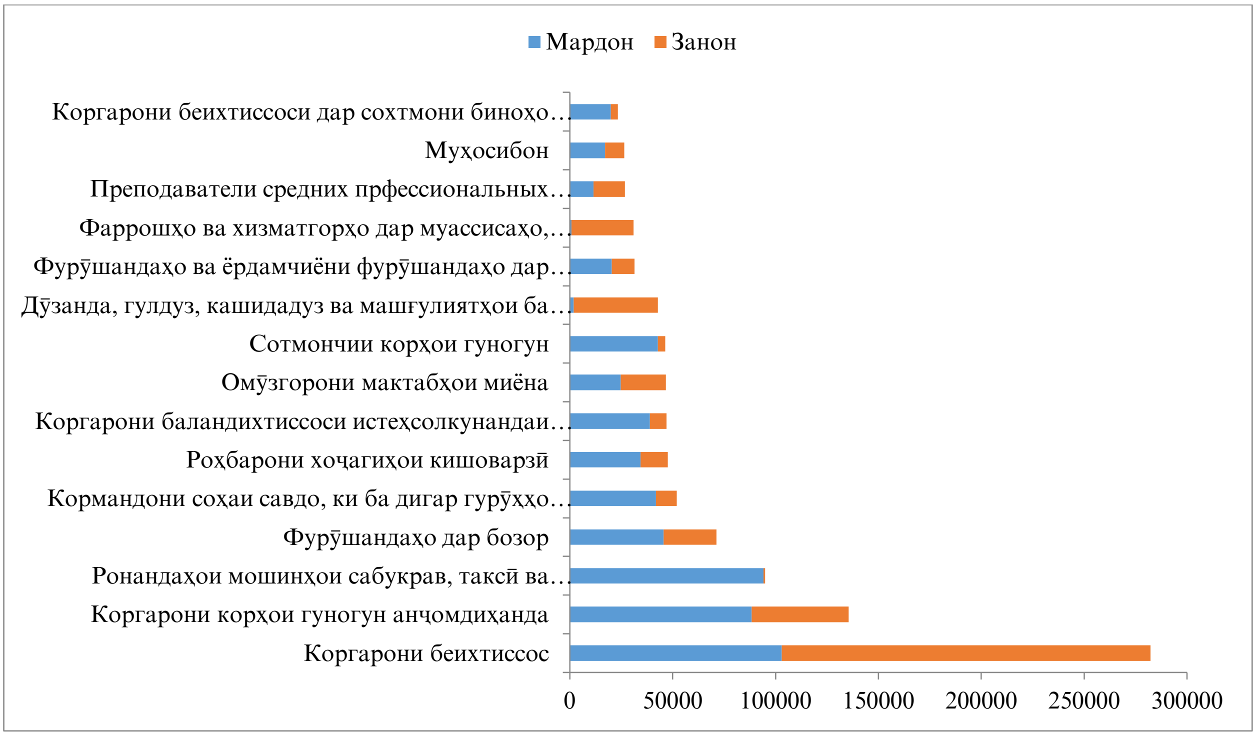

Дар ТҚК - 2016 намуди машғулияти аз ҳама бештар маъмул ин коргарони беихтисос буданд. Ба ин намуди машғулият 309213 нафар машғул буданд, ки аз онҳо ҳиссаи бештарро занҳо (170192 нафар) ташкил медоданд. Баъди ин гурӯҳ дар ҷойи дуюм коргарони корҳои гуногунро анҷом диҳанда (135501 нафар) ташкил медиҳанд, ки ҳиссаи бештарро мардон ташкил додаанд (88405 нафар). Ронандаҳои мошинҳои сабукрав, таксиҳо ва боркашонҳо; фурӯшандаҳои бозор ва дигар

кормандони соҳаи савдо, ки ба дигар гурӯҳҳо дохил намешаванд ба қатори се ихтисоси (машғулият) аз ҳама бештар маъмулро ташкил додаанд.

Бояд қайд намуд, ки 15 намуди машғулиятҳои бештар маъмул ҳамаи бахшҳои асосии иқтисодиёти Тоҷикистонро (саноат, кишоварзӣ, сохтмон ва хизматрасонӣ) дар бар гирифтааст.

Ба понздаҳ ихтисосҳои (машғулиятҳо) аввал 48,4 фоизи шумораи умумии машғулин дар кишвар рост омадааст. Ин маълумотҳо аз он шоҳиди медиҳанд, ки новобаста аз афзоиши зиёди ҳиссаи шахсони хатмкардаи таҳсилоти касбӣ-техникӣ ва олӣ дар байни солҳои 2009 ва 2016, аҳолии машғул дар Тоҷикистон дар ҷойҳои кори, ки ба ихтисосҳои паст талаботашон зиёд аст бештар кор кардаанд.

Диаграммаи 7.1. 15 ихтисосҳои бештар маъмули аҳолии машғул дар кори асосӣ аз рӯи ҷинс, ТҚК-2016 (4-аломатаи сатҳи гурӯҳи машғулият)

Инро таҳлили маълумотҳои ТҚК-2016 оид ба номувофиқии байни сатҳи маълумотнокии аҳолии синни 30-75 сола ва машғулиятҳо дар ҷойи кор, нишон дод,ки кори анҷомдодаи 50,2 фоизи аҳолии машғули калонсол бо сатҳи таҳсилот ва ё таҷрибаю малакаи гирифтааш мувофиқат намекунад.

Тақсимоти умумии ихтисосҳоро аз нуқтаи назари баробарии гендерӣ метавонем бо ёрии индекси тақсимкунии ихтисосҳо чен кунем. Индекси тақсимкунии

ихтисосҳо (D) яке аз нишондиҳандаҳои меҳнати арзандаи ТБМ мебошад. Ин нишондиҳанда одатан ба сифати прокси-индикатор барои имкониятҳои баробари машғулият ва ихтисоси шахси машғул истифода мешавад.

Ин индекс нишон медиҳад, ки то кадом андоза бозори меҳнат ба «мардҳо» ва «занҳо» аз рӯи ихтисос тақсим шудааст. Масалан, ҳиссаи занҳо (ё ин ки мардҳо) дар шуғли ғайрикишоварзӣ бо бартарияти занҳо (ё мардҳо) аз рӯи ихтисос, ё ин ки шуғли ғайрикишоварзӣ дар маҷмӯъ бо бартарияти гендерии як ҷинс нисбат ба ҷинси дигар. Мазмуни индекси тақсимкунии ихтисоси (D) дар фосилаи байни аз 0 то 1, дар навбати худ «0» тамоман набудани таксимкуниро нишон медиҳад, ва 1 тақсимкунии пурраро нишон медиҳад. Индексро ҳамчун ҳиссаи шахсон, ки мехоҳанд ихтисосашонро барои ноил шудан ба тақсимкунии сифрӣ иваз менамоянд, шарҳ додан мумкин аст.

Дар асоси Диаграммаи и 7.1. ба хулосае омадан мумкин аст, ки аз 15 ихтиссосҳои аз ҳама бештар маъмул шаштои онҳо бо бартарияти бештар занона мебошанд: коргарони беихтисос, фаррошҳо ва хизматрасонҳо дар муассисаҳо, меҳмонхонаҳо ва дигар ҷойҳо, гулдузҳо, дузандаҳо ва ихтисосҳои ба ҳамин намуди машғулиятҳо монанд; муаллимони мактабҳои миёна ва муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ; ва бухгалтерҳо.

Аз рӯи натиҷаҳои ҷамъбасти ТҚК-2016 таснифи аҳолии машғул аз рӯи ҷинс ва ихтисос, индекси тақсимкунии ихтисосҳо дар Тоҷикистон қариб 0,61 воҳидро ташкил дод.

* * *

ҚИСМИ 5. БАХШИ ҒАЙРИРАСМӢ ВА ШУҒЛИ ҒАЙРИРАСМӢ[9]

Диаграммаи 8. Элементи шуғли ғайрирасмӣ (тавсияи 17-умин КБОМ)[10]

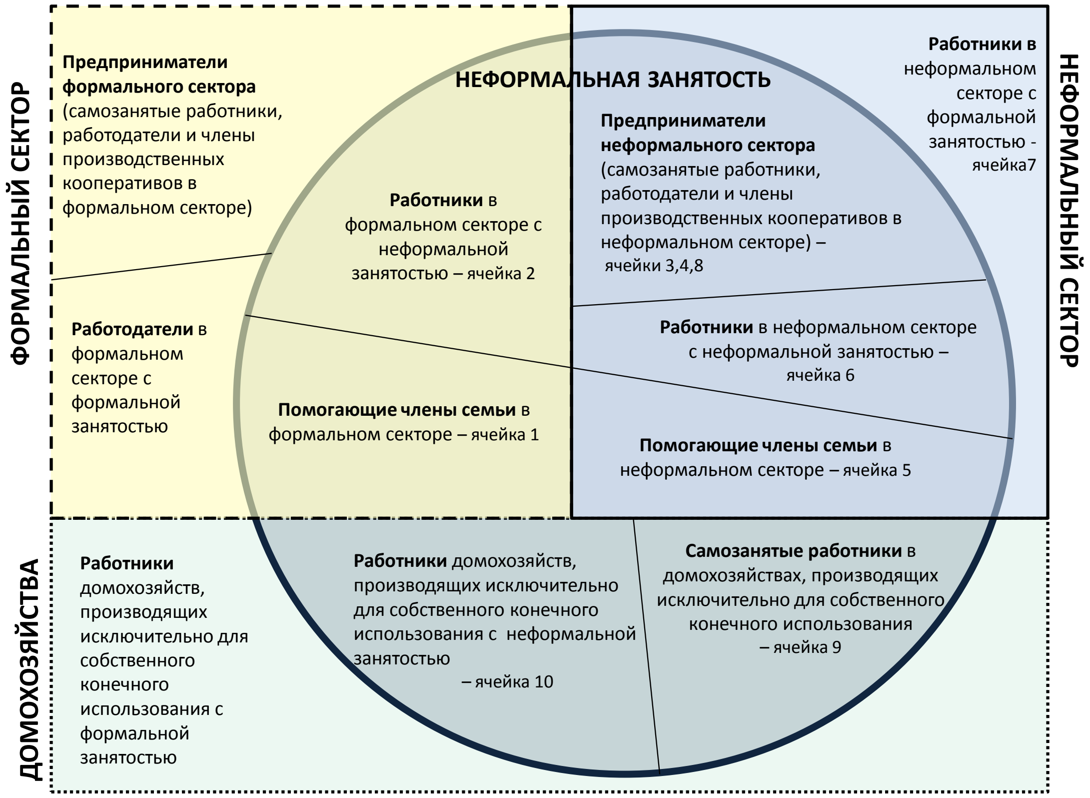

5.1. Шуғл дар бахши расмӣ ва ғайрирасмӣ

Бахши расмӣ – ба бахши расмӣ корхона ва фаъолияти даромадноке, ки расман ба қайд гирифта шудааст ва ҳисоботи муҳосибавӣ дар бораи даромад ва хароҷотҳои худ мебарад, ҳамчунин:

i. Онҳо системаи ташкилӣ корӣ аниқ тасдиқшуда доранд, ки қоидаҳои муайянеро барои кироя кардан барои кор, шартномаи меҳнатӣ ва як қатор корҳо иҷро мекунанд;

i.i.Муносибатҳои муқаррарии байни корфармо ва кормандро дар асоси шартномаи расмии басташуда сахт танзим мекунад.

Шахсоне, ки дар чунин корхонаҳо кор мекунанд бояд аз рӯи соати муқаррар кор ва маоши муайян ва ё музди меҳнат, илова ба дигар ҳавасмандгардонӣ ва манфиатҳои ба кормандони онҳо ба кор дар муҳити корӣ арзанда ва барои ба даст овардани кумакпулиҳо, имтиёзпулиҳо ва рухсатпулиҳо дода мешавад. Онҳо бояд ҳамчунин

[9] Частично адаптировано из: Labour Force Survey 2014: Brunei Darussalam. Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office, Brunei Darussalam 2016.

[10] Международная организация труда. «Измерение неформальности: Пособие по статистике неформального сектора и неформальной занятости». МБТ, Женева 2013 г., стр. 41.

ҳуқуқи дар як ассосиатсияҳои касбӣ, созмон ё иттиҳодияҳо аъзо бошанд, ки мумкин аст, дар сурати вайрон кардани ҳуқуқи меҳнатии онҳо муроҷиат карда тавонанд. Илова бар ин, кормандони дар корхонаи расмӣ фаъолияткунанда бояд ба шаклҳои гуногуни ҳифзи иҷтимоӣ, ба монанди суғуртаи ҳаёт, суғуртаи тиббӣ, нафақапкулӣ аз рӯи синни сол ва ғайра ҳуқуқ дошта бошанд. Ба ин категория мисол шуда метавонанд хизматчиёни давлатӣ, кормандони корхонаҳои бахши давлатӣ ва мудофиа, ширкатҳои трансмиллӣ, миллӣ ва хусусӣ, мактабҳо, коллеҷҳо, муассисаҳои илмӣ, ширкатҳои идоракунӣ, бонкҳо ва ғайра.

Бисёре аз одамоне, ки кори арзанда надоранд ва ё даромадҳои кофӣ кор намекунанд, кӯшиш мекунанд, ки барои таъмини зиндагии шахсӣ барои даромади зиёдтар ба даст овардан дар бахши ғайрирасмӣ кор кунанд.

"Бахши ғайрирасмӣ дар маҷмӯи васеъ метавонад ҳамчун ҷузъи воҳидҳои истеҳсолкунандаи мол ё хизматрасонӣ бо ҳадафи аввалини таъмини шуғли аҳолӣ ва даромад барои шахсони иштирокчии онҳо бошад. Ин воҳидҳо, чун қоида, дар сатҳи пасти ташкили бо тақсимоти хурд ё ғоибонаи меҳнат ва сармояи ҳамчун омилҳои истеҳсолӣ, инчунин дар ҳаҷми хурд кор мекунанд. Муносибатҳои меҳнатӣ - дар он ҷо тарзе вуҷуд доранд - асосан дар шакли шуғли тасодуфӣ, муносибатҳои хешу таборӣ, шахсӣ ё иҷтимоӣ асос ёфтааст, ки дар шароити ғайриқарордодӣ бе кафолатҳои расмӣ қарор доранд»[11].

Корхонаҳои бахши ғайрирасмӣ корхонаҳо ва корхонаҳои ғайри корпоритивӣ мебошанд, ки ба хонаводаҳое, ки молҳо ва хизматрасониҳоро барои фурӯш дар бозор истеҳсол мекунанд таалуқ доранд ва мақоми шахси ҳуқуқиро надоранд.

Мувофиқи маълумотҳои ТҚК-2016, ба машғулини бахши ғайрирасмӣ ҳамаи шахсони синни 15-75 сола, ки дар тиҷоратии хусусии ба қайд нагирифташуда машғул буданд ва ё дар корхонаҳои ба қайд нагирифташуда кор кардаанд, ки баҳисобгири ва ё сабти даромадҳо ва хароҷотҳо бурда намешаванд. Коргарони хонаводаҳо, ки дар хоҷагии хонаводагӣ машғул буданд ҳамчун машғулин дар бахши ғайрирасмӣ дохил карда шуданд.

Агар ба бахшҳои иқтисодиёт назар афканем, қайд кардан зарур аст, ки мувофиқи тавсияҳои ТБМ соҳаи кишоварзӣ, аз ҳисоби шуғли аҳолӣ дар бахши ғайрирасмӣ хориҷ карда шудааст[12].

---

[11] Пункт 5(1) *Резолюции о статистике занятости в неформальном секторе*, принятой на 15-й Международной конференцией статистиков труда (Женева, 1993 г.); см. на:.http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---stat/documents/normativeinstrument/wcms_234473.pdf

[12] Пункт 16 *Резолюции о статистике занятости в неформальном секторе*, принятой на 15-й Международной конференцией статистиков труда (Женева, 1993 г.); см. на:. http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---stat/documents/normativeinstrument/wcms_234473.pdf

Бо назардошти тавсияҳо ва маълумотҳои дар боло овардашуда, ки дар ҷадвали 11 оварда шудааст, дар лаҳзаи таҳқиқот дар Тоҷикистон шумораи машғулин дар бахши ғайрирасмӣ 133359 нафар ҳисоб карда шуд, ки 15,7 фоизи шумораи умумии машғулини бахши ғайрикишоварзиро ташкил дод.

Ҷадвали 11. Шуғл дар кори асосӣ дар бахши расмӣ ва ғайрирасмӣ (бе соҳаи кишоварзӣ), 2016г.

	Бахши расмӣ			Бахши ғайрирасмӣ		
	мардон	занон	ҳамагӣ	мардон	занон	ҳамагӣ
Ҳамагӣ машғул, нафар	**464407**	**251047**	**715453**	**106354**	**27005**	**133359**
Кормандони кироя, ки музди меҳнат ва ё мукофотпулӣ дар шакли пули нақд ва ё дар шакли мол мегиранд	308280	216133	524413	31365	7666	39030
Корфармо, соҳибмулки корхонаи шахсӣ, кори шахсӣ ва ё хоҷагии шахсӣ	67726	10468	78194	21297	4185	25482
Аз ҳисоби худаш кор мекунад	62391	16979	79371	34493	6671	41164
Аъзоёни кооперативи истеҳсолӣ (артел)	3136	1214	4350	263	1280	1543
Корманди хонагӣ, ки дар хонаводаҳои шахсӣ кор мекунанд	6690	1732	8422	11592	3478	15070
Ёрдамчиёни бемузд дар корхонаҳои шахсӣ, кори шахсӣ ва ё хоҷагӣ, ки ба ягон аъзои хонавода тааллуқ дорад	-	-	-	4646	3145	7791
Дигар	16184	4520	20704	2698	580	3278

Дар баробари ин дар бахши ғайрирасмӣ зиёдтар мардҳо (106354 нафар) кор кардаанд, нисбат ба занҳо (27005 нафар). Аз шумораи умумии машғулин дар бахши ғайрирасмӣ 30,9 фоиз кормандоне мебошанд, ки аз ҳисоби худашон кор кардаанд, 29,3 фоиз машғулине ҳастанд ба сифати кормандони кироя машғуланд, 19,1 фоиз корфармоён, 11,3 фоиз ба сифати кормандони хонагӣ дар хонаводаҳои шахсӣ, 5,8 фоиз кормандоне буданд бемузд ба сифати ёрдамчиёни аъзои оила кор мекарданд.

Ҷадвали 11.1. Шуғл дар кори асосӣ дар бахши ғайрирасмӣ (бе соҳаи кишовпрзӣ), 2016 с.

	Бахши ғайрирасмӣ		
	мардҳо	занҳо	ҳамагӣ
Ҳамагӣ машғул, нафар	100,0	100,0	100,0
Кормандони кироя, ки музди меҳнат ва ё мукофотполӣ дар шакли пули нақд ва ё дар шакли мол мегиранд	29,5	28,4	29,3
Корфармо, соҳибмулки корхонаи шахсӣ, кори шахсӣ ва ё хоҷагии шахсӣ	20,0	15,5	19,1
Аз ҳисоби худаш кор мекунад	32,4	24,7	30,9
Аъзоёни кооперативи истеҳсолӣ (артел)	0,2	4,7	1,2
Корманди хонагӣ, ки дар хонаводаҳои шахсӣ кор мекунанд	10,9	12,9	11,3
Ёрдамчиёни бемузд дар корхонаҳои шахсӣ, кори шахсӣ ва ё хоҷагӣ, ки ба ягон аъзои хонавода тааллуқ дорад	4,4	11,6	5,8
Дигар	2,5	2,1	2,5

Таҳлили машғулин дар бахшҳои асосии иқтисодиёт (бе кишоварзӣ) нишон дод, ки аз ҳама бештар дар бахши ғайррасмӣ дар соҳаи сохтмон 58762 нафар (44,1 фоизи ҳамаи машғулини бахши ғайрирасмӣ), баъдан дар бахши хизматрасонӣ 55196 нафар (41,4 фоиз) ва саноат 19401 нафар (14,5 фоиз) машғулин буданд.

5.2. Шуғли ғайрирасмӣ

Ба шуғли расмӣ шахсони коркуне дохил мешаванд, ки мунтазам музди меҳнат мегиранд, кафолатҳои муайяни ҳуқуқӣ доранд ва аз ин ҳуқуқҳо истифода мебаранд, масалан рухсатии меҳнатии пардохтшаванда, рухсатии корношоямӣ ва дигар кафолатҳои ҳуқуқӣ.

Шуғли ғайрирасмӣ ба мисли шумораи умумии ҷойҳои кории ғайрирасмӣ муайян карда мешавад, новобаста аз он, ки ин кор дар корхонаҳои бахши расмӣ иҷро карда мешавад, корхонаҳои бахши ғайрирасмӣ ва ё дар хонаводаи шахсӣ дар давоми давраи муайяни баҳисобгирӣ (тадқиқот).

Ҳамин тавр, консепсияи шуғли ғайрирасмӣ мутлақо аз консепсияи бахши ғайрирасмӣ фарқ мекунад, зеро воҳиди мушоҳида воҳиди иқтисодӣ ва ё истеҳсолӣ мебошад. Шуғли ғайрирасмӣ мафҳуми басо васеътар мебошад, ки аз он ҷумла фарогир аст (а) машғулинро дар бахши ғайрирасмӣ (ғайр аз кормандони алоҳида

дар бахш, ки метавонанд шуғли расмӣ дошта бошанд), ва (б) шуғли ғайрирасмӣ, ки дар бахши берун аз бахши ғайрирасмӣ ҷой дорад.

Пас агар ба кормандони кироя назар афканем, шуғли ғайрирасмии онҳо аз нуқтаи назари муносибатҳои меҳнатӣ муайян карда мешавад. Ҷойҳои корие, ки кормандони кироя машғуланд дар ҳолате ғайрирасмӣ ба ҳисоб меравад, ки муносибатҳои меҳнатии корманд ба қонунгузорӣ ва ё дар амал, ки дар қонунгузории миллӣ муқаррар гардидааст, мувофиқат намекунад. Масалан, ягон намуди рад кардан аз пардохти андозҳо аз даромад, надоштан ва ё маҳдудият дар ҳифзи иҷтимоӣ ва ё ягон ҳуқуқ барои гирифтани ягон намуди кумакпулӣ аз ҷои кор, ба монанди огоҳ намудани пешакӣ дар бораи аз кор озод кардан, пардохти кумакпулӣ барои аз кор рафтан, пардохти рухсатии корношоямӣ ва ғайра.

Дар ҳолате, ки шахси машғул аз ҳисоби худаш кор мекунад ва ё корфармо мебошад, мақоми шуғли ғайрирасмӣ дар ҷойҳои кори мазкур дар асоси он, ки корхонае онҳо кор мекунанд ба бахши ғайрирасмӣ дохил мешавад ё не.

Ҳамин тарз шахсоне, ки аз ҳисоби худашон кор мекунанд (бе корманди кироя) машғулини корхонаҳои ғайрирасмӣ ҳамчун ба гурӯҳбандии шуғли ғайрирасмӣ дохил мешаванд. Мутаносибан корфармоён (бо кормандони кироя), ки дар корхонаҳои ғайрирасмӣ фаъолияти мекунанд, ҳамчунин ба шуғли ғайрирасмӣ дохил карда мешаванд. Ҳамаи ёрдамчиёни аъзоёни хонавода новобаста аз он, ки дар корхонаҳои расмӣ ва ё ғайрирасмӣ кор мекунанд, ҳамчун шуғли ғайрирасмӣ гурӯҳбандӣ карда мешаванд.

Мувофиқи муайянкунии мафҳуми шуғли ғайрирасмӣ, ки дар ТҚК-2016 барои шахсони синни 15-75 сола истифода карда шудааст, ба ин категория ёрдамчиёни аъзои хонаводаҳо, корфармоён ва кормандони аз ҳисоби худашон кор кунанда, кормандони дар бахши ғайрирасмӣ фаъолиятдошта; кормандони кирояе, ки таъминоти иҷтимоӣ, рухсатии меҳнатии пардохтшаванда ва ё рухсатии корношоямӣ надоранд тааллуқ доранд.

Ба сифати мисол, шахсони дар шуғли ғайрирасмӣ коркунанда, метавонанд ба сифати хизматгори хонавода, корманди кирояи хонавода барои анҷом додани корҳои хонагӣ бе таъминоти иҷтимоӣ, бе таъмини пардохти рухсатии меҳнатӣ ва рухсатии корношоямӣ. Мисоли дигар ин шахсе шуда метавонад, ки дар корхонаи ягон аъзои хонавода бе музд корро анҷом медиҳад. Боз як мисоли дигар соҳиби тарабхонаи хурд, ки фаъолияти тиҷоратии худро бе қайди расмӣ ба роҳ мондааст, бе ягон уҳдадорӣ барои рушди он ва ягон ҳисоботҳои молиявӣ намебарад. Ба шахсони ба шуғли ғайрирасмӣ машғул ҳамчунин кормандони кирояи корхонаҳои хусусӣ ва ё давлатӣ, коркунони дар дар асоси қарордодҳои шифоҳӣ ва муваққатӣ кор кунанда, ки ҳуқуқ ба таъминоти иҷтимоӣ, пардохти рухсатии меҳнатӣ ва рухсатии корношоямиро надорад.

Чи тавре дар чадвали 12 нишон дода шудааст, дар лаҳзаи таҳқиқот дар Тоҷикистон 249536 нафар дар ҷои кори асосиашон ғайрирасмӣ машғул буданд, ки аз онҳо 189289 мардҳо ва 60247 занҳо буданд. Ҳамин тариқ, дар таносуби фоизи мардҳо қисмати бештари шахсони ғайррасмӣ машғулро ташкил додаанд (75,9 фоиз).

Ҷадвали 12. Шуғли ғайрирасмӣ дар кори асосӣ, ТҚК-2016

	Ҳамагӣ машғулин дар бахшҳои ғайрикишоварзӣ			Бахши расмӣ		Машғулин дар бахши ғайрирасмӣ
	Ҳамагӣ	Шуғли расмӣ	Шуғли ғайрирасмӣ	Шуғли расмӣ	Шуғли ғайрирасмӣ	
	нафар					
Ҳамагӣ	**848812**	**599276**	**249536**	**599276**	**116177**	**133359**
Шаҳр	344050	255577	88473	255577	52446	36027
Деҳа	504762	343699	161063	343699	63731	97332
Мардҳо	570761	381472	189289	381472	82935	106354
Занҳо	278052	217804	60247	217804	33243	27005
ВМКБ	32192	27876	4316	27876	1844	2472
Суғд	252226	172392	79834	172392	24070	55764
Хатлон	279902	182015	97887	182015	46233	51654
Душанбе	132982	103485	29497	103485	22951	6546
НТҶ	151509	113507	38002	113507	21080	16922
	Бо фоиз					
Ҳамагӣ	**100**	**70,6**	**29,4**	**70,6**	**13,7**	**15,7**
Шаҳр	100	74,3	25,7	74,3	15,2	10,5
Деҳа	100	68,1	31,9	68,1	12,6	19,3
Мардҳо	100	66,8	33,2	66,8	14,5	18,6
Занҳо	100	78,3	21,7	78,3	12,0	9,7
ВМКБ	100	86,6	13,4	86,6	5,7	7,7
Суғд	100	68,3	31,7	68,3	9,5	22,1
Хатлон	100	65,0	35,0	65,0	16,5	18,5
Душанбе	100	77,8	22,2	77,8	17,3	4,9
НТҶ	100	74,9	25,1	74,9	13,9	11,2
Ҳиссаи занон бо фоиз	32,8	36,3	24,1	36,3	28,6	20,2

5.3. Шуғли ғайррасмӣ дар бахши расмӣ ва ғайрирасмӣ

Таҳлили дутарафаи воҳидҳои истеҳсолӣ мувофиқи мақоми онҳо дар бахши расмӣ ва ғайрирасмӣ ва ё мақоми шуғли ғайрирасмӣ аз шумораи нисбатан зиёди шахсони дар кори асосӣ дар шуғли ғайрасмӣ дошта дар бахши расмӣ дар бозори меҳнати Тоҷикистон шаҳодат медиҳад.

Дар ҷадвали 13 таснифоти дутарафаи машғулин мувофиқи ҷойҳои кори расмӣ ва ғайрирасмӣ ва машғулин дар воҳидҳои истеҳсолии расмӣ ва ғайрирасмии аҳолии Тоҷикистон дар кори асосӣ оварда шудааст.

Аз ҷадвали оварда шуда дидан мумкин, ки шумораи умумии машғулини ғайрикишоварзӣ 848812 нафарро ташкил додаанд, ки аз онҳо 249536 нафар ва ё 29,4 фоиз ғайрирасмӣ машғул буданд. Ин аз он далолат мекунанд, ки аз ҳар сеяки кормандон ғайрирасмӣ машғул буданд. Аз ҷадвал ҳамчунин дидан мумкин, ки 133358 нафар дар бахши ғайрирасмӣ кор кардаанд, ки 15,7 фоизи шумораи умумии машғулинро (ғайри кишоварзӣ) ташкил додаанд.

Ҷадвали 13.Таснифи дутарафаи машғулин мувофиқи ҷойи кори расмӣ ва ғайрирасмӣ ва шуғл дар бахши расмӣ ва ғайрирасмӣ, ТҚК-2016

Таснифоти воҳиди истеҳсолӣ	Ҳамагӣ	Таснифи ҷойи корӣ	
		Шуғли ғайррасмӣ	Шуғли расмӣ
Ҳамагӣ	**848812**	**249536**	**599276**
аз он ҷумла:			
Бахши ғайрирасмӣ*	133358	133358	-
Бахши расмӣ*	715454	116178	599276

* Бе соҳаи кишоварзӣ

Дар ҷадвали 13 дар сутуни дуюм ва сатри охирин оварда шудааст, ки 116178 нафар дар бахши расмӣ фаъолият кардаанд, вале дар баробари ин дар ҷойҳои кори ғайрирасмӣ кор кардаанд. Ин гурӯҳ 16,2 фоизи шумораи умумии машғулини ғайрирасмиро ташкил додаанд.

Дар маҷмӯъ, миқдори на он қадар зиёди машғулин дар бахши расмӣ вазъияти нисбатан муътадил ба ҳисоб меравад. Масалан ба ин гурӯҳ кормандони қарордодҳои кутоҳмуддат дошта метавонанд дохил шаванд, ки ҳифзи иҷтимоӣ надоранд ба монанди рухсатии меҳнатии ҳарсола ва пӯшонидани қисман ва пурраи суғуртаи тиббӣ ва ё варақаи корношоями ва ғ. Инҳо метавонанд кормандони муваққати муассисаҳои давлатӣ бошанд, масалан кормандони техникӣ, ки ба коркарди маълумотҳо машғул ҳастанд ва ё тозакунии бино ва ё идора.

Таҳлили маълумотҳои ТҚК-2016 аз рӯи намуди ташкилот ва корхона (ба ҷадвали 14 назар афканед) дар маҷмӯъ аз 116178 нафари машғулини ғайрирасмӣ, 66822 нафар дар корхонаҳои хусусӣ ва ширкатҳо, 30769 нафар дар корхонаҳо давлатӣ ва 13442 нафар дар ташкилотҳо ва муассисаҳои давлатӣ кор кардаанд.

Ҷадвали 14. Шуғли ғайрирасмӣ дар бахши расмӣ аз рӯи намуди ташкилот/корхона, ТҚК-2016

Корхона/ташкилот	Нафар	Тақсимот (бо %)
Ҳамагӣ	**116178**	**100,0**
Ташкилотҳо ва муассисаҳои давлатӣ	13442	11,6
Корхонаҳо давлатӣ	30769	26,5
Корхонаҳои хусусӣ ва ширкатҳо	66822	57,5
Дигар	5145	4,4

Набудани миқдори кифояи ҷойҳои корӣ ва миқдори зиёди ҷойҳои кори бо музди паст ба он водор менамояд, ки як қисми аҳолӣ фаъолияти кори худро дар бахши ғайрирасмӣ – фаъолияти соҳибкорӣ ва инфиродӣ дар корхонаҳое, ки қайди расмӣ надоранд, пайдо мекунанд. Аз рӯи маълумотҳои ТҚК-2016 дар бахши ғайрирасмӣ 15,7 фоиз (133,4 ҳазор нафар), дар бахши расмӣ – 84,3 фоиз (715,4 ҳазор нафар) аҳолии машғул буданд, дар муқоисаи нисбат ба ТҚК-2009 ҳиссаи машғулин дар бахши ғайрирасмӣ 33,3 банди фоиз кам шудааст, ва ҳиссаи аҳолии машғул дар бахши расмӣ бошад мутаносибан аз 51,0 фоиз дар соли 2009 то 84,3 фоиз дар соли 2016 афзудааст. Ғайр аз бахши ғайрирасмӣ, як қисми аҳолӣ ғайрирасмӣ дар бахши расмӣ – бе қарордоди меҳнатии хаттӣ, ва ё бе доштани ҳуқуқи истифодаи рухсатии меҳнатӣ ва ё корношоямӣ, бе пардохтҳои иҷтимоӣ; ин 116,2 ҳазор нафар аз шумораи умумии машғулин дар бахши расмӣ мебошад. Аз рӯи маълумотҳои ТҚК-2016 дар маҷмӯъ шуғли ғайрирасмӣ дар ҷумҳурӣ 29,4 фоизро (249,5 ҳазор нафар) ташкил медиҳад. Шуғли ғайрирасмӣ дар муқоиса нисбат ба маълумотҳои ТҚК-2009 – 24,4 банди фоиз кам шудааст (аз рӯи маълумотҳои ТҚК-2009 – 53,8 фоиз (470,6 ҳазор нафар) ғайрирасмӣ машғул буданд).

Асосан шуғли ғайрирасмӣ дар соҳаҳои сохтмон (76,2 фоиз), дар саноати коркард (41,9 фоиз), дар меҳмонхона ва тарабхонаҳо (39,1 фоиз), дар нақлиёт (51,1 фоиз), дар дигар фаъолиятҳои хизматрасонӣ (37,9 фоиз) васеъ паҳн шудааст. Дар байни мардҳо шуғли ғайрирасмӣ нисбатан баландтар 33,2 фоиз ва дар байни занон 21,7 фоизро ташкил додааст.

Дар сатҳи минтақаҳо шуғли ғайрирасмӣ васеъ паҳн шудааст дар вилояти Хатлон (35,2 фоиз), дар вилояти Суғд (31,7 фоиз) ва дар НТҶ (25,1 фоиз). Дар шаҳри Душанбе шуғли ғайрирасмӣ 22,2 фоиз ва дар ВМКБ – 13,4 фоизро ташкил додаст.

* * *

ҚИСМИ 6. ДАВОМНОКИИ ВАҚТИ КОРӢ

6.1. Давомнокии вақти кории муқаррарӣ ва аслӣ

Тавсифи байналмилалии шуғли аҳолӣ хеле фаровон аст ва шахси машғул баъди хатми мӯҳлати бақайдгирӣ (якҷоя) дар як соат кор мекунад. Ҳамин тариқ, таҳлили шуғли аҳолӣ дар якҷоягӣ бо маълумот дар бораи дарозии вақти кор бо мақсади муайян кардани шиддатнокии гуногуни меҳнат муҳим аст. Маълумот дар бораи соатҳои кор низ барои ҳисоб кардани кори ишғолдиҳандаи якум бо сабаби дарозии вақти корӣ ва инчунин таъмин намудани маълумот дар бораи даромадҳо дар байни категорияҳои гуногуни кормандон зарур аст.

Стандартҳои байналхалқӣ оид ба андозагирии соатҳои корӣ якчанд мафҳуми вақти корӣ, ки ба мақсадҳои гуногун хизмат мекунанд ва дар соатҳои кории аслӣ, соатҳои муқаррарии кор, дар вақт ва вақти воқеии кор кор мекунанд, дохил мешаванд. Маълумот дар бораи соатҳои воқеӣ ва муқаррарии кор дар бораи кори асосӣ ва иловагӣ одатан тавассути тадқиқоти қувваи корӣ ҷамъ меоянд. Дар Тоҷикистон низ бо ҳамин тариқ ҳисоб карда шуд.

Мувофиқи маълумотҳои дар ҷадвали 15 овардашуда, дар лаҳзаи тадқиқот давомнокии миёнаи вақти муқаррарии корӣ дар кори асосӣ 39 соат дар як ҳафтаро ташкил дод. Мутобиқан, давомнокии вақти миёнаи аслан кор кардашуда дар давоми як ҳафта 37 соатро ташкил додаст. Қариб 123656 нафар ё 5,6 фоизи ҳамаи машғулин, дар давоми ҳафтаи таҳқиқот ба кори иловагӣ машғул буданд. Давомнокии миёнаи вақти кории муқаррарӣ ва аслӣ дар кори иловагӣ 12 соат дар як ҳафтаро ташкил дод.

Ҷадвали 15. Давомнокии вақти кори муқаррарӣ ва аслӣ дар кори асосӣ ва иловагӣ, ТҚК-2016

Машғулин	Нафар	Давомнокии миёнаи вақти кори муқаррарӣ (дар як ҳафта)	Давомнокии миёнаи вақти кории аслӣ (дар як ҳафта)
Кори асосӣ	2096470	39	37
Кори иловагӣ	123656	12	12
Ҳамаи намудҳои шуғл	2220126	40,7	38,7

Давомнокии миёнаи вақти умумии корӣ дар давоми ҳафтаи таҳқиқот дар ҳамаи намудҳои шуғл 40,7 соат, ва давомнокии вақти миёнаи аслан коркардашуда дар ҳамаи намудҳои шуғл 37 соатро ташкил дод. Барои бештари машғулин (72,7%)

давомнокии миёнаи вақти кори муқаррарӣ ва аслӣ якхела буд. Бо сабабҳои гуногун, барои баъзе гурӯҳҳои аҳолии машғул (19,1 фоиз) давомнокии миёнаи вақти кори муқаррарӣ аз давомнокии вақти миёнаи кори аслӣ баландтар буд, аз он ҷумла бо назардошти рухсатии ҳарсолаи меҳнатӣ ва ё корношоямии муваққатӣ бо сабабҳои беморӣ дар давоми як қисми ва ё ҳамаи ҳафтаи таҳқиқот ташкил додаст. Барои боқимонда аҳолии машғул (6,8 фоиз) давомнокии вақти муқаррарии коркардашуда аз давомнокии вақти аслан коркардашуда пасттар буд.

Дар маҷмӯъ, ҳаҷми умумии машғулин дар бозҳисобӣ ба вақти аслан коркардашуда дар ҳамаи ҷойҳои корӣ дар давоми ҳафтаи тадқиқот 85326329 соатро ташкил дод.

6.2. Давомнокии вақти аз меъёр зиёд коркардашуда

Ҳиссаи шахсоне, ки аз меъёри давомнокии муқаррарии вақти корӣ ва ё муддати зиёд кор кардаанд, яке аз нишондиҳандаҳои меҳнати арзанда мебошад. Давомнокии вақти аз меъёр зиёд коркардшуда аз рӯи давомнокии вақти кори зиёда аз 48 соат дар як ҳафта дар ҳамаи намудҳои машғулият муайян карда мешавад. Давомнокии вақти аз меъёр зиёд коркардашуда, таҳдиди расидани зарари ҷисмонӣ ва психологиро ба вуҷуд меорад, ки тавозуни байни кор ва ҳайёти оилавиро вайрон менамояд, маҳсулнокӣ ва дар бисёр мавридҳо маънои нокифоя будани соатҳои кориро барои маош нишон медиҳад.

Мувофиқи маълумотҳои дар ҷадвали 16 овардашуда, дар лаҳзаи гузаронидани ТҚК – 2016 ҳиссаи шахсони аз давомноки вақти муқаррарии корӣ зиёд кор карда 18,9 фоизи умумии аҳолии машғулро ташкил дод. Дар баробари ин ҳиссаи мардон бо давомнокии вақти аз меъёри муқаррарӣ зиёд кор карда зиёда аз дуюним баробар нисбат ба ҳиссаи занон баландтар буд (мутобиқан 25 фоиз ва 10 фоиз).

Ҷадвали 16. Сатҳи давомноки вақти кории аз меъёр зиёд (одатан зиёда аз 48 соат дар як ҳафта зиёд дар ҳамаи намудҳои машғулият), ТҚК-2016

	Ҳамагӣ	Мардҳо	Занҳо
Ҳамагӣ машғулин (нафар)	2096470	1246358	850112
Шумораи машғулини одатан аз 48 соат дар давоми ҳафта зиёд кор карда	396285	311601	84684
Ҳамагӣ (%)	18,9	25,0	10,0
Аз рӯи гурӯҳҳои синну сол:			
15-24 (%)	9,4	9,9	7,8
25-29 (%)	14,9	16,5	9,0

	Ҳамагӣ	Мардҳо	Занҳо
30-64 (%)	74,2	72,2	81,3
65 -75 (%)	1,5	1,4	1,9
Кишоварзӣ (%)	39,7	35,7	54,4
Саноат (%)	8,2	7,4	11,1
Сохтмон (%)	16,0	20,3	0,0
Хизматрасонӣ (%)	36,1	36,6	34,5
аз он ҷумла коркунони хонаводаи (%)	1,0	1,3	0,0
Дигар (%)	0,7	0,9	0,0

Сатҳи миёнаи ҷавонони (шахсони синни 15-29 сола) бо давомнокии вақти аз меъёр зиёд машғул 17 фоизро ташкил дод. Ҳиссаи аз ҳама баланди машғулине, ки аз давомнокии вақти муқаррарӣ зиёд кор мекунанд ба синни 30-64 сола рост омадааст (74,2 фоиз). Ҳамчунин бояд қайд намуд, ки ҳиссаи умумии занони дорои вақти кории аз меъёр баланд дошта нисбат ба ҳамин категорияи аҳолӣ нисбат ба мардҳо баландтар буд (мутаносибан 81,3 фоиз ва 72,2 фоиз).

Таҳлили бахшҳои асосии иқтисодиёт нишон медиҳад, ки ҳиссаи нисбатан баланди машғулине, ки давомнокии вақти кории аз меъёри муқаррарӣ нисбатан баланд доранд дар кишоварзӣ (39,7 фоиз), баъдан дар хизматрасонӣ (36,1 фоиз), дар сохтмон (16 фоиз) ва дар саноат (8,2 фоиз) мушоҳида карда шудааст. Дар байни чор бахши асосии нишон додашудаи иқтисодиёт ҳиссаи аз ҳама баланди занони дорои давомнокии вақти аз меъёри муқаррарӣ баланд дошта дар кишоварзӣ (54,4 фоиз), ва ҳиссаи аз ҳама паст – дар саноат (11 фоиз) мушоҳида карда шудааст. Дар баробари ин ҳисаи мардони дорои вақти кории аз меъёри муқаррарӣ баланд буда дар саноат 8,2 фоизро ташкил дод, ки нисбат ба занон паст буд.

Ҳамзамон маълумотҳои ТҚК – 2016 нишон дод, ки дар сохтмон занҳои аз меъёри муқаррарӣ зиёд коркарда набуданд.

* * *

ҚИСМИ 7. БЕКОРӢ ВА ҚУВВАҲОИ КОРИИ ИСТИФОДАНАШУДА

7.1. Қувваҳои кории истифоданашуда

Қувваҳои кории истифоданашуда номувофиқии байни пешниҳоди қувваҳои корӣ ва талаботро муайян менамоянд, ки ба ғайриқаноатбахш будани талабот ба шуғл дар байни аҳолии машғул оварда мерасонад (ба Диаграммаи и 8 нигаред). Чораҳои нисбат ба қувваҳои кории истифоданашуда дар бар мегирад, нишондиҳандаҳои мазкурро вале маҳдуд наменамоянд:

(а) шуғли нопурраи ба давомнокии вақти корӣ алоқаманд – ҳолате, ки вақти кори шахси машғул нокифоя мебошад;

б) бекорӣ, ҷустуҷӯи фаъоли шахсоне, ки кор надоранд ва омода ҳастанд, ки ба ягон намуди шуғли мавҷудбуда машғул шаванд, инъикос менамояд;

(в) қувваҳои кории эҳтимолӣ, шахсони машғулият надоштаро дар бар мегирад, ки ба ягон намуди шуғл таваҷҷуҳ зоҳир кардаанд, вале бо ягон сабабҳои муайян маҳдудият дар имконияти ҷустуҷӯи кор доштан ва ё омода нестанд барои оғоз кардани кор**.**

Диаграммаи 9. Чаҳорчубаи қувваҳои корӣ ва истифоданашуда

Маълумотҳо оид ба қувваҳои кории истифоданашуда дар Тоҷикистон, дар ҷадвали 17 нишон медиҳад, ки шумораи шахсони дорои талаботи ғайриқаноатбахш дошта дар самти шуғл аз шумораи бекорон хеле баланд мебошад.

Дар лаҳзаи гузаронидани ТҚК-2016, шумораи умумии қувваҳои кори истифоданашуда 285727 нафарро ташкил доданд, ки аз онҳо 155758 нафар бекорон, 94985 нафар ба ҳайати қувваҳои кории эҳтимолӣ ва 34984 нафар машғулине, ки бо ягон сабаби гуногун рӯзи кори нопурра доштанд ва омода буданд, ки иловагӣ кор кунанд. Аз нуқтаи назари ҳайати гендерии аҳолӣ, ба қувваҳои кории истифоданашуда 98679 нафар занҳо ва 187018 нафар мардҳо дохил шуданд.

Ҷадвали 17. Қувваҳои кории истифоданашуда, ТҚК-2016

Қувваҳои кории истифоданашуда	Ҳамагӣ	Мардҳо	Занҳо
Бекорон	155758	106578	49180
Қувваҳои кории эҳтимолӣ	94985	50572	44413
Шуғли нопурра вобаста аз давомнокии вақти корӣ	34984	29868	5086

7.2. Бекорӣ

Сатҳи бекорӣ яке аз нишондиҳандаҳои бештар истифодашаванда барои муайян намудани вазъи бозори меҳнат мебошад. Дар баъзе ҳолатҳо дар маҷмӯъ барои баҳодиҳии вазъи иқтисодиёт, на танҳо барои баҳодиҳии вазъи бозор истифода карда мешавад. Бо назардошти он, ки дар иқтисоди бозорӣ ба таври доимӣ сатҳи муайяни бекории фрикционӣ вуҷуд дорад, зеро шахсони аз кор озодшуда дар ҷустуҷӯи ҷойи нави корӣ мебошанд ва иштирокчиёни нави бозори меҳнат ва ё шахсони ба бозори меҳнат бозгашта, фаъолона ба ҷустуҷӯи кор машғул мешаванд. Ҳамзамон бештар бекории сохторӣ низ вуҷуд дошта метавонад, зеро дар давоми вақти муайян сохтори худи шуғл низ тағйир меёбад. Ҳамин тавр, интизор шудан мумкин, ки сатҳи бекорӣ метавонад аз сатҳи сифрӣ боло қарор дошта бошад.
Дар ҷойҳое, ки суғурта барои бекорӣ вуҷуд надорад, ва дигар барномаҳои ёрирасон дар ҳолати фаро расидани бекорӣ ва ё фарогирии низоми таъминоти иҷтимоӣ маҳдуд мебошанд, муайянкунандаи сатҳи бекорӣ то ба ягон дараҷаи муайян ҳамчунин тавсифи маҳдудро дорост. Дар чунин ҳолатҳо як қисми қувваҳои корӣ маҷбур ҳастанд, ки дар ин ва ё он шаклҳои фаъолиятҳои меҳнатӣ, ки ҳатто бисёр ҳам ночиз ва ё на он қадар муҳим мебошад иштирок намоянд. Ин нафарон бештар дар иқтисодиёти пинҳонӣ кор мекунанд ва дар омори бекорӣ ба ҳисоб гирифта намешаванд.

Мувофиқи маълумотҳои ТҚК-2016, дар Тоҷикистон дар лаҳзаи таҳқиқот 155758 нафар бекорон ба ҳисоб гирифта шуданд, аз онҳо 49180 нафар занҳо ва 106578 нафарашон мардҳо буданд.

Чи тавре дар ҷадвали 18 нишон дода шудааст, сатҳи бекорӣ нисбати қувваҳои корӣ 6,9 фоизро ташкил додаст. Сатҳи бекорӣ дар маҳалҳои деҳот 5,5 фоиз ва дар маҳалҳои шаҳрӣ 11,0 фоизро ташкил додаст.

Дар маҷмӯъ сатҳи бекории занон нисбат ба мардҳо пасттар буд (мутаносибан 5,5 фоиз ва 7,9 фоиз). Сатҳи бекорӣ дар миёни шахсони таҳсилоти миёнаи умумӣ дошта 7,5 фоиз ва шахсоне, ки таҳсилоти ибтидоӣ надоранд 2,5 фоизро ташкил додаст. Шахсони дорои таҳсилоти олии касбӣ аз ҳама сатҳи баланди бекорӣ доштаанд (7,9 фоиз), аз онҳо таҳсилоти хатми бакалавр боз ҳам баландтар нисбат ба магистр (мутаносибан 8,5 фоиз ва 7,2 фоиз).

Ба занҳои таҳсолоти олии касбӣ дошта, нисбат ба мардҳо пайдо кардани кор мушкилтар будааст, махсусан занҳое, ки дараҷаи таҳсилоти бакалавр доштанд сатҳи

бекорӣ аслан ду баробар нисбат ба мардҳо баландтар буд (мутаносибан 12,5 фоиз ва 6,5 фоиз).

Ҷадвали 18. Сатҳи бекорӣ аз рӯи ҷинс, гурӯҳҳои синну сол, маҳали шаҳр ва деҳот, ва таҳсилоти хатмкардашуда, ТҚК-2016

Категорияҳо	Ҳамагӣ	Мардҳо	Занҳо	Шаҳр		Деҳа	
				Мардҳо	Занҳо	Мардҳо	Занҳо
Ҳамагӣ (бо %)	**6,9**	**7,9**	**5,5**	**12,1**	**9,1**	**6,3**	**4,4**
Аз рӯи гурӯҳҳои синну солӣ:							
• 15 – 19 сола	9,9	12,4	6,6	40,4	35,1	6,4	3,7
• 20 - 24 сола	12,5	14,7	9,4	22,0	18,8	12,1	7,8
• 25 -29 сола	9,3	10,2	7,8	10,6	10,6	10,0	7,1
• 30 -75 сола	4,2	4,8	3,1	7,7	4,7	3,7	2,5
Олии касбӣ	7,9	6,8	9,9	15,9	19,0	9,0	14,5
- магистр	7,2	7,1	7,3	7,2	4,9	5,0	3,5
- бакалавр	8,5	6,5	12,5	8,7	14,1	4,0	11,0
Миёнаи касбӣ	5,0	5,1	4,1	11,0	-	3,4	0,6
Ибтидоии касбӣ	4,3	5,1	0,4	13,4	11,3	7,3	4,9
Миёнаи (пурра) умумӣ	7,5	8,7	6,0	21,7	5,0	6,8	3,2
Умумии асосӣ	6,4	9,5	3,4	-	15,9	4,4	0,3
Ибтидоии умумӣ надорад	2,5	4,2	1,1	-	-	-	-

Ҳамчунин бояд қайд намуд, ки дар маҳалҳои деҳот имконияти пайдо кардани кор ва махсусан шахсони таҳсилоти олии касбӣ надошта аз ҳисоби мардон осонтар буд пайдо кардани кор.

Агар ба сохтори синну соли назар афканем, пас сатҳи бекорӣ дар байни ҷавонон (15-29 сола) 10,6 фоизро ташкил додаст, ки зиёда аз ду баробар, нисбат ба аҳолии синни 30-75 сола ва якуним баробар аз сатҳи миёнаи нишондиҳандаи бекорӣ дар мамлакат баландтар мебошад. Ҳамчунин вобастагии баръакси ҳол байни сатҳи бекорӣ ва синну сол низ вуҷуд дорад. Вобаста ба он, ки одамон синну солашон калонтар мешавад, хавфи бекории онҳо пасттар мешавад, новобаста аз он, ки давомнокии бекории ин гурӯҳҳои синнусолӣ дарозтар мешавад.

Таҳлили маълумотҳои ТҚК-2016 нишон медиҳад, ки ба ҳисоби миёна ҳар як бекор барои ҷустуҷӯи кор ва оғози кори шахсӣ ду усулро истифода кардааст. Ин ҳолат дахл дорад ҳам барои мардон ва ҳам барои занон.

Чи тавре дар ҷадвали 19 оварда шудааст, усулҳои ҷустуҷӯи кор ба таври зерин тақсим шудааст: муроҷиат ба рафиқон, хешовандон ва шиносон - 38,6 фоиз, ҷустуҷӯи замин, бино, мошин ва таҷҳизот, ашёи хом, маблағи молиявӣ барои кушодани кори шахсӣ, муроҷиат барои гирифтани иҷозат, шаҳодатнома ва ғайра -6,8 фоиз; муроҷиат ба хадамоти шуғли аҳолӣ - 5,3 фоиз; бевосита муроҷиат ба маъмурият/корфармо - 4,6 фоиз.

Қайд кардан зарур аст, ки 44,7 фоизи мусоҳибон ҷавоб додаанд, ки аз дигар усулҳои ҷустуҷӯи кор нисбат ба усулҳои дар боло нишон дода шуда истифода кардаанд. Боз як далели шавқовар он мебошад, ки ТҚК-2016 ягон шахсе, ки ҷустуҷӯи корро тариқи хадамотҳои тиҷоратии – хусусии шуғл ё ин ки тариқи ВАО ё Интернет анҷом дода бошад пайдо карда натавонист.

Ҷадвали 19. Усулҳои ҷустуҷӯи кор ва ё оғози кори шахсӣ, ТҚК-2016

Усул	Фоиз
Муроҷиат ба хадамоти давлатии шуғл	**5,3**
Муроҷиат ба хадамотҳои тиҷоратӣ-хусусии шуғл	**-**
Муроҷиат ба ВАО ва «Интернет»	-
Муроҷиат ба дустон, хешовандон, шиносон	38,6
Муроҷиати бевосита ба маъмурият/корфармо	4,6
Ҷустуҷӯи замин, бино, мошин ва таҷҳизот, ашёи хом, маблағи молиявӣ барои оғози кори шахсӣ, муроҷиат барои гирифтани иҷозат, шаҳодатнома ва ғ.	6,8
Дигар усулҳо	44,7

7.3. Бекории дарозмуддат

Мувофиқи стандартҳои байналмилалӣ, ба шахсони бекории дарозмуддат қарор дошта, бекороне дохил мешаванд, ки ба ҷустуҷӯи кор ба муддати 12 моҳ ва аз он зиёдтар машғул буданд, бо назардошти давраи ҳисобот (мушоҳида). Давомнокии ҷустуҷӯи кор ё аз лаҳзаи оғози фаъоли ҷустуҷӯи бекорӣ, ё ин ки лаҳзаи рафтан аз ҷойи кори охирин, вобаста аз он, ки кадоми ин давраҳо кутоҳтар бошад. Давомнокии бекорӣ – ин даврае, ки шахси бекор кор надошт, омода буд ба кор шурӯъ намояд ва ба ҷустуҷӯи фаъоли ҷойи кор машғул буд.

Аз рӯи маълумотҳои дар ҷадвали 20 оварда шуда, таносуби бекороне, ки ҷойи корро аз як сол зиёдтар кофтаанд 29,0 фоизро ташкил додааст, яъне сеяк ҳиссаи бекорон дар Тоҷикистон дар бекории дарозмуддат қарор доштанд.

Ин фоиз дар байни занон нисбатан пасттар (24,4 фоиз) дар муқоиса нисбат ба мардҳо (30,6 фоиз) буд.

Дар байни ҷавонон (аҳолии синни 15-29 сола) фоизи бекории дарозмуддат нисбат ба аҳолии калонсол баландтар буда, 38,8 фоизро ташкил додааст. Ҳамин тавр, қариб ҳар ду нафар ҷавонони бекор дар бекории дарозмуддат қарор доштанд.

Ҷадвали 20. Давомнокии ҷустуҷӯи кор, ТҚК -2016

Давомнокии ҷустуҷӯи кор	Нафар			Фоиз		
	Ҳамагӣ	Мардҳо	Занҳо	Ҳамагӣ	Мардҳо	Занҳо
Ҳамагӣ	81962	61039	20923	100	100	100
Камтар аз 1 моҳ	12492	9603	2889	15,2	15,7	13,8
Аз 1 то 3 моҳ	19794	14245	5549	24,2	23,3	26,5
Аз 3 то 6 моҳ	9362	7704	1658	11,4	12,6	7,9
Аз 6 то 9 моҳ	5158	4169	989	6,3	6,8	4,7
Аз 9 то 12 моҳ	5701	3632	2069	7,0	6,0	9,9
12 моҳ ва зиёдтар	23798	18687	5111	29,0	30,6	24,4
Кор ҷустуҷӯ накардаам, онро ба ман пешниҳод карданд	5656	2999	2657	6,9	4,9	12,7

7.4. Шуғли нопурра вобаста аз давомнокии вақти корӣ

Шуғли нопурра вобаста аз давомнокии вақти корӣ (TRU)-ин нишондиҳанда шумораи шахсони машғул, ки давомнокии вақти кориашон дар давоми давраи ҳисобот (таҳқиқот) нисбат ба хоҳиши шуғл доштаашон, ки шахс мехоҳад дошта бошад ва омода ҳаст иштирок намояд, нокифоя мебошад. Шуғли нопурра вобаста аз давомнокии вақти корӣ ин чораҳое мебошад, ки нишондиҳандаи бекорӣ ва дигар нишондиҳандаҳои қувваҳои кори истифоданашударо пурра менамояд. Вақти кутоҳшудаи кории шахси машғул, ки мехоҳад зиёдтар кор кунад, нишонаи нокифоя истифода кардани кор мебошад. Вале дар ҳолатҳое, ки вақти кутоҳкардашудаи корӣ ихтиёрӣ ва ё ба сабабҳои ғайрииқтисодӣ вобастагӣ дошта бошад, пас чунин вазъият ба сифати нокифоя истифода кардани қувваҳои корӣ ва ё шуғли нопурраи муваққатӣ ба инобат гирифта намешавад.
Мувофиқи стандартҳои байналмиллалӣ, ба шахсони шуғли нопурра дошта вобаста аз давомнокии вақти корӣ ҳамаи машғулине, ки дар давоми вақти кутоҳи кории давраи ҳисоботӣ (таҳқиқот) хоҳиши кор кардани вақти иловагии кориро изҳор кардаанд, дар навбати худ соатҳои аслан кор кардашуда дар ҳамаи ҷойҳои корӣ камтар аз ҳадди давомнокии вақти корӣ пасттар мебошад, ва онҳо омода ҳастанд, ки агар ҳамин имкониятҳо ба вуҷуд ояд иловагӣ кор кунанд.

Дар лаҳзаи гузаронидани ТҚК -2016 шуғли нопурра вобаста аз давомнокии вақти корӣ мувофиқи ҳадди одатан муқарраршудаи вақти корӣ, ки дар сатҳи 40 соати корӣ дар дар ҳамаи ҷойҳои корӣ дар давоми ҳафтаи таҳқиқот муайян карда шудааст, ҳисоб карда мешавад. Ин ҳолат ба туфайли муайянкунии тақсимоти соатҳо, вақти аслан коркардашуда дар ҳамагуна ҷойҳои корӣ дар давоми ҳафтаи таҳқиқот (яъне 8 соат дар давоми 5 рӯз) мувофиқат мекунад. Сатҳи шуғли нопурра вобаста аз давомнокии вақти корӣ ҳамчун таносуби байни шахсони машғул, ки дар давоми давраи ҳафтаи таҳқиқот вобаста аз давомнокии вақти корӣ шуғли нопурра доштанд, муайян карда мешавад.[13] Сатҳи шуғли нопурра вобаста аз давомнокии вақти корӣ барои гурӯҳҳои алоҳидаи аҳолии Тоҷикистон дар ҷадвали 21 нишон дода шудааст.

[13] Когда в числитель добавляется безработица, а в знаменатель подставляется рабочая сила (т. е. сумма занятых и безработных), получается итоговый показатель (LU2), который дополняет уровень безработицы (LU1).

Ҷадвали 21. Шуғли нопурра вобаста аз давомнокии вақти корӣ, ТҚК – 2016

		TRU		
		Мардҳо	Занҳо	Ҳамагӣ
		%	%	%
МИНТАҚА	Душанбе	4,0	8,1	4,6
	Суғд	16,5	15,2	16,3
	Хатлон	64,0	75,1	65,6
	НТҶ	13,4	0,0	11,4
	ВМКБ	2,1	1,6	2,0
МАҲАЛИ ИСТИҚОМАТ	Шаҳр	19,5	33,5	21,6
	Деҳа	80,5	66,5	78,4
СИННУ СОЛ	15-19	5,6	8,3	6,0
	20-24	23,8	1,6	20,6
	25-29	18,8	8,3	17,3
	30-34	19,1	16,7	18,7
	35-39	8,7	16,2	9,8
	40-44	9,1	8,3	9,0
	45-49	3,9	32,3	8,0
	50-54	1,4	8,2	2,4
	55-59	9,6	0,0	8,2
	60-64	0,0	0,0	0,0
	65-69	0,0	0,0	0,0
	70-75	0,0	0,0	0,0
Сатҳи таҳсилот	Олии касбӣ -магистратура	4,1	9,8	5,0
	Олии касбӣ - бакалавр	3,2	0,0	2,7
	Ибтидоии касбӣ	4,7	0,0	4,0
	Миёнаи (пурра) умумӣ	73,4	83,1	74,9
	Миёнаи асосӣ	9,4	0,0	8,0
	Миёнаи асосӣ надоранд	0,0	0,0	0,0
Ҳамагӣ		100.0	100.0	100.0

Аз ҷадвали овардашуда, дидан мумкин, ки таносуби шахсони дар шуғли нопурра вобаста аз давомнокии вақти корӣ қарор дошта, бештар ба маҳалҳои шаҳрӣ (78,4 фоиз) рост меояд. Дар навбати худ, ба монанди ҳолати бекорӣ, таносуби бештари мардони шуғли нопурра вобаста аз давомнокии вақти корӣ дошта, дар машғулини маҳали деҳот мушоҳида карда шудааст (80,5 фоиз). Дар байни занон ин нишондиҳанда 66,5 фоизро ташкил додааст. Дар баробари ин вазъият ба тарафи муқобил тағйир меёбад, агар сухан дар бораи маҳали шаҳрӣ равад, ки нишондиҳандаи мазкур дар байни мардҳо қариб ду баробар нисбат ба занон пасттар мебошад (мутаносибан 19,5 фоиз ва 33,5 фоиз).

Таҳлили гурӯҳҳои синнусолӣ манзараи зеринро нишон медиҳад. Сатҳи аз ҳама баланди шахсоне, ки дар шуғли нопурра вобаста аз давомнокии вақти корӣ қарор доранд дар лаҳзаи гузаронидани таҳқиқот дар миёни аҳолии синни 30-75 сола (56,1

фоиз) ба қайд гирифта шудааст. Ҳамзамон ин нишондиҳанда дар байни ҷавонони синни 15-29 сола низ нисбатан баланд боқӣ мондааст (43,9 фоиз). Вазъияти мазкур далели он омилҳоеро тасдиқ менамояд, новобаста аз пастравии сатҳи бекорӣ дар байни ҷавонон дар давраи солҳои 2009 то 2016, вазъи аҳолӣ дар байни ин гурӯҳи аҳолӣ бояд дар зери таваҷҷуҳи махсуси доимии Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон боқӣ монад.

Ҳамчунин зарур аст, ки ба ҳиссаи занони дар маҳали деҳот дар шуғли нопурра вобаста аз давомнокии вақти корӣ дар синни 30-75 сола қарор дошта, таваҷҷуҳи махсус зоҳир кардан лозим, зеро таносуби занон нисбат ба мардон хеле баланд буд (мутаносибан 81,8 фоиз ва 51,8 фоиз).

Ҳолати ба ҳамин монандро дар сохтори шуғли нопурра вобаста аз давомнокии вақти корӣ дар сатҳи маълумотнокӣ дидан мумкин аст, ки нуқтаи баландтарини шуғли нопурра вобаста аз давомнокии вақти корӣ ба занҳои дорои сатҳи таҳсилоти миёнаи умумӣ (83,1 фоиз) рост омадааст. Дар ҳолате, ки танҳо як нишондиҳанда дар байни занон нисбат ба занон пасттар буд – ин ҳиссаи занони дорои таҳсилоти касбӣ-техникӣ дошта (мутаносибан 7,2 фоиз ва 9,8 фоиз).

7.5. Қувваҳои кории эҳтимолӣ

Мувофиқи стандартҳои байналмиллалӣ, ба қувваҳои кории эҳтимолӣ шахсони синни қобили меҳнат дохил мешаванд, ки дар давоми ҳафтаи тадқиқот на машғул буданд ва на бекор, вале дар баробари ин:

(а) ягон амал барои ҷустуҷӯи кор анҷом додаанд, вале дар баробари ин «омода набуданд, ки ҳатман ба кор шурӯъ кунанд», вале имконият доранд, ки дар як муддати давраи кутоҳи оянда ба он шурӯъ кунад, вобаста бо назардошти вазъи муқарраршудаи миллӣ (яъне шахсоне, ки дар ҷустуҷӯи кор ҳастант, вале барои шурӯъ кардан омода нестанд);

(б) ё ин ки «дар ҷустуҷӯи кор ягон амалро анҷом надодаанд», вале кор кардан мехоҳанд ва ё омода ҳастанд ба кор машғул шаванд», (яъне шахсоне, ки дар ҷустуҷӯи кор нестанд, вале омода ҳастанд ба кор шурӯъ кунанд). Ба сифати мисол чунин шахсонро, алоҳида ба зергурӯҳи алоҳидаи муҳим ҷудо кардан лозим, ба монанди шахсоне, ки аз пайдо кардани кор руҳафтода шудааст бо сабабҳои гуногуне, ки ба вазъи бозори меҳнат алоқаманд аст.

Мувофиқи муайянкунии мазкур, дар байни аҳолии ба ҳайати қувваҳои корӣ дохилнашуда, шахсоне ҳастанд, ки дараҷаҳои гуногуни алоқамандӣ ба бозори меҳнат доранд. Ба ҳамин гурӯҳи аҳолӣ қувваҳои кори эҳтимолӣ дохил мешаванд.

Мувофиқи маълумотҳои ТҚК – 2016, аз шумораи шахсони ба ҳайати қувваҳои корӣ дохилнашуда (2932076 нафар), дар лаҳзаи тадқиқот қувваҳои кории эҳтимолӣ 94985 нафарро ташкил дод, ки аз онҳо 83121 нафар, шахсоне, ки дар ҷустуҷӯи кор буданд вале омода набуданд барои шурӯъи кор, ва 11864 нафар шахсоне, ки ба ҷустуҷӯи кор машғул набуданд вале омода буданд ба кор шурӯъ намоянд аз он ҷумла аз пайдо накардани кор руҳафтода шудагон.

Мувофиқи баҳодиҳии ТҚК – 2016, ба монанди шуғли нопурраи корӣ вобаста аз давомнокии вақти корӣ шумораи аҳолӣ дар ҳайати қувваҳои кории эҳтимолӣ дар маҳалҳои деҳот (71224 нафар), нисбат ба аҳолии шаҳр (23761 нафар) зиёдтар буд. Ин нишондиҳандаи бо фоиз нишон додашуда дар қувваҳои эҳтимолии корӣ тааллуқ дорад (1,8 фоиз дар деҳот ва 1,6 фоиз дар маҳалҳои шаҳрӣ).

Маълумотҳои дар ҷадвали 22 овардашуда нишон медиҳад, ки дар нишондиҳандаи мутлақи шумораи аҳолӣ дар ҳайати қувваҳои кори эҳтимолӣ дар маҳалҳои деҳот (75 фоиз) нисбат ба маҳалҳои шаҳр баландтар буд. Ба ҳамин монанд вазъият дар нишондиҳандаи вақти кории нопурра вобаста аз давомнокии вақти корӣ низ дар мардон зиёдтар (81 фоиз), нисбат ба занон (67,5 фоиз) вуҷуд дорад.

Ҷадвали 22: Қувваҳои кории эҳтимолӣ аз рӯи ҷинс, гурӯҳҳои синну солӣ ва таҳсилоти гирифташуда, ТҚК - 2016

	Мардҳо	Занҳо	шаҳр	деҳа	Ҳамагӣ
Дар ҷумҳурӣ	**50572**	**44413**	**23761**	**71224**	**94985**
Душанбе	3288	2216	5504	0	5504
Суғд	3865	5018	4341	4542	8883
Хатлон	8805	9401	6983	11223	18206
НТҶ	30410	22607	4938	48078	53017
ВМКБ	4203	5171	1994	7380	9374
15-19	15507	6372	4222	17657	21879
20-24	8508	8279	4126	12662	16788
25-29	6169	5199	2536	8832	11368
30-34	4074	3942	2870	5146	8016
35-39	2324	5853	2090	6086	8177
40-44	2023	4819	2394	4448	6842
45-49	3816	5122	3130	5808	8938
50-54	5543	3261	1240	7563	8804
55-59	1600	1085	614	2071	2685
60-64	470	414	0	885	885
65-69	537	67	537	67	605
70-75	-	-	-	-	-
Таҳсилоти олии касбӣ *(магистратура)*	2537	2063	2665	1935	4600
Олӣ – бакалавр	520	0	459	61	520
Миёнаи касбӣ	4454	1502	1680	4276	5956
Ибтидоӣ касбӣ	3934	329	588	3675	4263
Миёнаи умумӣ (пурра)	23915	27126	14204	36838	51041
Умумии асосӣ	10177	12420	4165	18432	22597
Умумии асосӣ надорад	5035	973	0	6008	6008

Ҷадвали 22.1: Қувваҳои кории эҳтимолӣ аз рӯи ҷинс, гурӯҳҳои синну солӣ ва таҳсилоти гирифташуда, ТҚК - 2016 (бо %)

	Мардҳо	Занҳо	шаҳр	деҳа	Ҳамагӣ
Дар ҷумҳурӣ	**53,2**	**46,8**	**25,0**	**75,0**	**100,0**
Душанбе	59,7	40,3	100,0	0,0	100,0
Суғд	43,5	56,5	48,9	51,1	100,0
Хатлон	48,4	51,6	38,4	61,6	100,0
НТҶ	57,4	42,6	9,3	90,7	100,0
ВМКБ	44,8	55,2	21,3	78,7	100,0
15-19	70,9	29,1	19,3	80,7	100,0
20-24	50,7	49,3	24,6	75,4	100,0
25-29	54,3	45,7	22,3	77,7	100,0
30-34	50,8	49,2	35,8	64,2	100,0
35-39	28,4	71,6	25,6	74,4	100,0
40-44	29,6	70,4	35,0	65,0	100,0
45-49	42,7	57,3	35,0	65,0	100,0
50-54	63,0	37,0	14,1	85,9	100,0
55-59	59,6	40,4	22,9	77,1	100,0
60-64	53,1	46,8	0,0	100,0	100,0
65-69	88,8	11,1	88,8	11,1	100,0
70-75	-	-	-	-	-
Таҳсилоти олии касбӣ *(магистратура)*	55,2	44,8	57,9	42,1	100,0
Олӣ – бакалавр	100,0	0,0	88,3	11,7	100,0
Миёнаи касбӣ	74,8	25,2	28,2	71,8	100,0
Ибтидоӣ касбӣ	92,3	7,7	13,8	86,2	100,0
Миёнаи умумӣ (пурра)	46,9	53,1	27,8	72,2	100,0
Умумии асосӣ	45,0	55,0	18,4	81,6	100,0
Умумии асосӣ надорад	83,8	16,2	0,0	100,0	100,0

Хоса, ки вазъият вобаста ба мутақобилан дар ҳолатҳои аҳолии шаҳр, ки ҳиссаи занон қариб ду баробар (32,5 фоиз) нисбат ба мардон (19 фоиз) зиёдтар мебошад. Аниқ чунин вазъият дар ҳолати шуғли нопурра вобаста аз давомнокии вақти корӣ мушоҳида шудааст.

Ҷадвали 22.2: Қувваҳои кории эҳтимолӣ аз рӯи ҷинс, гурӯҳҳои синну солӣ ва таҳсилоти гирифташуда, ТҚК - 2016 (бо %)

	Мардҳо	Занҳо	шаҳр	деҳа	Ҳамагӣ
Дар ҷумҳурӣ	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Душанбе	6,5	5,0	23,2	0,0	5,8
Суғд	7,6	11,3	18,3	6,4	9,4
Хатлон	17,4	21,2	29,4	15,8	19,2
НТҶ	60,1	50,9	20,8	67,5	55,8
ВМКБ	8,3	11,6	8,4	10,4	9,9
15-19	30,7	14,3	17,8	24,8	23,0
20-24	16,8	18,6	17,4	17,8	17,7
25-29	12,2	11,7	10,7	12,4	12,0
30-34	8,1	8,9	12,1	7,2	8,4
35-39	4,6	13,2	8,8	8,5	8,6
40-44	4,0	10,9	10,1	6,2	7,2
45-49	7,5	11,5	13,2	8,2	9,4
50-54	11,0	7,3	5,2	10,6	9,3
55-59	3,2	2,4	2,6	2,9	2,8
60-64	0,9	0,9	0,0	1,2	0,9
65-69	1,1	0,2	2,3	0,1	0,6
70-75	-	-	-	-	-
Таҳсилоти олии касбӣ *(магистратура)*	5,0	4,6	11,2	2,7	4,8
Олӣ – бакалавр	1,0	0,0	1,9	0,1	0,5
Миёнаи касбӣ	8,8	3,4	7,1	6,0	6,3
Ибтидоӣ касбӣ	7,8	0,7	2,5	5,2	4,5
Миёнаи умумӣ (пурра)	47,3	61,1	59,8	51,7	53,7
Умумии асосӣ	20,1	28,0	17,5	25,9	23,8
Умумии асосӣ надорад	10,0	2,2	0,0	8,4	6,3

Таҳлили гурӯҳҳои синну соли нишон медиҳад, ки дар фарқият бо шуғли нопурра вобаста аз давомнокии вақти корӣ, ҳиссаи шахсони синни 15-29 сола, яъне ҷавонон, дар байни ҳайати аҳолии қувваҳои кории эҳтимолӣ нисбат ба ҳиссаи аҳолии дар синни 30-75 сола буда, баландтар мебошад (мутаносибан 52,7 фоиз ва 47,3 фоиз). Вазъияти мазкур боз як далели он мебошад, ки ҷавонон дар Тоҷикистон дар вазъияти нисбатан мураккаб аз нуқтаи назари истифодаи қудрати онҳо дар бозори меҳнати мамлакат мебошад.

Аз рӯи сатҳи маълумотнокӣ бинем, пас дар байни аҳолии дар ҳайати қувваҳои кории эҳтимолӣ қарор дошта нуқтаи аз ҳама баландтар ба шахсони маълумоти миёнаи умумӣ (пурра) (57 фоиз), аз он ҷумла занон 61,1 фоиз, ва мардон 47,3 фоиз

тааллуқ дорад. Баъди ин гурӯҳи аҳолӣ шахсони дорои маълумоти миёнаи умумӣ

Ҷадвали 23: Нишондиҳандаи якҷояи қувваҳои кори истифоданашуда, ТҚК-2016

(23,8 фоиз) ва шахсони дорои маълумоти касбӣ-техникӣ (11,1 фоиз) қарор доранд.

Аз нуқтаи назари шавқмандии зиёд он омил нишон дод, ки таҳлили ҳайати қувваҳои кории эҳтимолӣ нишондиҳандаи аз ҳама пасттарин дар байни шахсони маълумоти олии касбӣ дошта (5,3 фоиз), яъне ҳиссаи мардон дар байни ин категорияи аҳолӣ 36,4 фоизро ташкил додаст дар муқобили 0,7 фоизи ҳиссаи занон.

Шахсони дорои маълумоти миёнаи ибтидоӣ низ ҳиссаи нисбатан паст дар байни ҳайати қувваҳои кории эҳтимолӣ доранд.

7.6. Нишондиҳандаи маҷмӯии қувваҳои кории истифоданашуда

Қувваҳои кории эҳтимолӣ бо нишондиҳандаи вақти кори нопурра вобаста аз давомнокии вақти корӣ ва бекорӣ дар худ омилҳои гуногуни қувваҳои кори истифоданашударо инъикос менамояд.
Стандартҳои байналмиллалӣ тавсия медиҳанд, ки барои мониториги арзёбии вазъи бозори меҳнат зиёда аз як нишондиҳандаи қувваҳои кории истифоданашударо истифода кардан лозим. Сатҳи бекорӣ (дар стандартҳои байналмилалӣ ном бурда мешавад LU1) аз ҳама ченаки маҳдуди қувваҳои кории истифоданашуда мебошад. Аз ҳама ченаки васеъ истифодашаванда аз рӯи тавсияҳои стандартҳои байналмилалӣ ин нишондиҳандаи маҷмӯии қувваҳои кории истифоданашуда мебошад (LU4), ки ҷамъи нишондиҳандаҳои шуғли нопурра вобаста аз давомнокии вақти корӣ, бекорӣ ва қувваҳои кори эҳтимолиро, бо фоиз нисбат ба нишондиҳандаи васеъкардашудаи қувваҳои (ҷамъи қувваҳои корӣ ва қувваҳои кории эҳтимолӣ).

Мувофиқи маълумотҳои Ҷадвали 23, дар лаҳзаи тадқиқот, нишондиҳандаи маҷмӯи нокифоя истифода бурдани қувваҳои корӣ (LU4) қариб ду баробар нисбат ба сатҳи бекорӣ 12,7 фоиз нисбат дар муқобили 6,9 фоиз зиёд буд. Ғайр аз он, ба монанди нишондиҳандаи бекорӣ, сатҳи баландтарини LU4 дар байни ҷавонони синни 15-29 сола (20,5%) мушоҳида шудааст.

Дар байни аҳолии шаҳр ин нишондиҳанда 16,4 фоиз ва дар байни аҳолии деҳот 11,4 фоизро ташкил дод. Дар робита бо тавозуни гендерӣ, сатҳи умумии нокифоя истифода кардани қувваҳои корӣ дар байни мардон (13,8 фоиз) нисбат ба занҳо (11 фоиз) баландтар буд.

Аз рӯи нишондиҳандаи сатҳи маълумотнокӣ нишондиҳандаи аз ҳама баландтарини нокия истифода кардани қувваҳои корӣ дар аҳолии дорои таҳсилоти ибтидоӣ (15,6%) мушоҳида карда шуд, ки баъд аз он дорои маълумоти миёнаи асосӣ (14,4%) ва дрои таҳсилоти миёнаи умумӣ (13,8%) қарор доштанд. Дар беҳтарин ҷойи одамоне, ки таҳсилоти олӣ ва касбӣ доштанд, дар байни онҳо нишондиҳандаи пасттарин буд (8,2 фоиз ва 10 фоиз). Шахсони дорои маълумоти олии касбӣ ва касбӣ-техникӣ дар вазъи нисбатан беҳтар қарор доштанд, ки ин нишондиҳанда аз ҳама паст мутаносибан 8,2 фоиз ва 10 фоизро ташкил дод.

	Мардон	Занон	Ҳамагӣ
ҲАМАГӢ	**13,8**	**11,0**	**12,7**
Душанбе	15,5	14,1	15,0
Суғд	7,0	8,0	7,5
Хатлон	11,7	5,6	9,2
НТҶ	24,2	23,9	24,1
ВМКБ	37,3	43,6	39,8
шаҳр	16,1	17,0	16,4
деҳа	12,9	9,2	11,4
15-19	30,5	16,2	24,4
20-24	25,7	17,6	22,3
25-29	16,0	12,7	14,8
30-34	14,2	9,1	12,3
35-39	11,2	12,5	11,8
40-44	8,9	8,6	8,7
45-49	8,1	10,1	9,0
50-54	9,8	7,7	8,9
55-59	7,8	8,0	7,9
60-64	7,3	2,2	5,9
65-69	4,2	0,8	3,2
Баъди маълумоти олӣ (аспирантура, ординатура)	0,0	29,7	5,0
Олӣ - магистратура	8,7	10,9	9,2
Миёнаи касбӣ	10,2	6,9	9,0
Олӣ - бакалавр	9,4	12,5	10,4
Ибтидоии касбӣ	12,7	2,6	10,9
Миёнаи умумӣ	15,4	11,9	13,8
Миёнаи асосӣ	17,9	11,1	14,4

* * *

ҚИСМИ 8. ҚУВВАИ КОРИИ ҶАВОНОН

Резолютсияи ТБМ дар бораи шуғли ҷавонон, ки дар Конфронси байналмилалии оморчиёни меҳнат (86-умин сессияи КБМ соли 1998), дар қисмати муқаддимавӣ овардаанд, ки «дар бисёри кишварҳо ҷавонон, асосан дар синни аз 15 сола то 24 сола барои пайдо кардани кор дар бозори меҳнат мушкилӣ доранд ва ин ҳолат таҳдид ба ҷаҳони иҷтимоӣ, ҳамчунин монеаҳоро барои рушди шахсӣ ва ҷамъиятӣ дар маҷмӯъ ба вуҷуд меорад».[14] ТҚК - 2016 дар Тоҷикистон имконият медиҳад, ки сатҳи иштироки ҷавононро дар бозори меҳнат, ҳам дар синну соли 15-29 сола ва ҳам дар синни 15-24 сола, ки ТБМ тавсия медиҳад барои ҳисоб кардани таносуби фоизии шумораи ҷавононе, ки аз системаи маориф ва ҳам аз шуғл дар Тоҷикистон берун мондаанд, нисбат ба шумораи ҷавонони ҳамин синнусол. Дар таҷрибаи ҷаҳонӣ ин гурӯҳи аҳолиро ҳамчун индикатори NEET[15] ишора менамоянд.

Аҳолии ҷавон як қисми ҳаётан муҳими захираи инсонии миллатро ташкил медиҳад ва иқтидори онро аз нуқтаи назари пешниҳоди қувваҳои корӣ муайян менамояд. Аз нуқтаи назари иҷтимоӣ ва сиёсӣ ҷавонон гурӯҳи иҷтимоӣ мебошанд, ки лоиқи таваҷҷуҳ мебошанд ва аз рӯи қоида аз худашон нисбатан бо овози баланд изҳор менамоянд ва нисбатан гурӯҳи фаъол ва дар бисёр ҳаракатҳои гуногун, чорабиниҳо ва оғози ягон чорабиниҳо сафарбар карда мешаванд. Бисёр ҳам муҳим мебошад, ки ба ин гурӯҳ имконият диҳем то ин ки ба намудҳои гуногуни фаъолиятҳои меҳнатӣ сафарбар шуда бошанд.

8.1. Бекорӣ дар байни ҷавонон ва қувваҳои кории истифоданашуда[16]

Мувофиқи маълумотҳои ТҚК-2016, ки дар ҷадвали 24 оварда шудааст, дар лаҳзаи таҳқиқот дар Тоҷикистон 76671 нафар бекорон аз ҳисоби ҷавонони синни 15-29 сола ба ҳисоб гирифта шуд. Ғайр аз ин, 15354 нафар ҷавонон дар шароити шуғли нопурра вобаста ба давомнокии вақти корӣ ва боз 50034 нафар ҷавонон ба қатори қувваҳои кории эҳтимолӣ дохил шуданд. Нишондиҳандаи якҷояи қувваҳои кори истифоданашуда дар миёни ҷавонони синни 15-29 сола 20,5 фоизро ташкил додааст – ин маънои онро дорад, ки ҳар як панҷ нафар ҷавон иқтидори худро дар қувваҳои корӣ истифода бурда тавонад.

---

[14] ILO Resolution concerning youth employment, 86th International Labour Conference, Geneva, 1998.
[15] «Not in Education, Employment, or Training».
[16] Частичноадаптированоиз: Labour Force Survey 2014: Brunei Darussalam. Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office, Brunei Darussalam, 2016.

Дар баробари ин таваҷҷуҳи махсус ба он зоҳир кардан лозим, ки мувофиқи баҳодиҳии ТҚК-2016, дараҷаи умумии бекорӣ дар байни ҷавонон дар муқоиса нисбат ба натиҷаҳои ТҚК-2009 камшавии нисбатан баланди дараҷаи бекорӣ аз 15,5 фоизи ТҚК-2009 дар муқобили 10,6 фоизи ТҚК-2016 нишон дод. Вале таносуби дараҷаи бекорӣ дар байни ҷавонон ва дараҷаи умумии бекорӣ нисбатан фарқияти камро дар байни ТҚК-2009 (4,0 фоиз) ва ТҚК-2016 (3,7 фоиз) нишон дод.

Ҷадвали 24. Қувваҳои кории истифоданашудаи ҷавонон, 2016

Ҷавонон (15-29 сола)	Нафар	Мардҳо	Занҳо
Шумораи умумии ҷавонон	2301215	1124206	1177010
Қувваҳои корӣ	728684	463419	341936
Машғул	652013	386748	265265
Бекорон	76671	53303	23368
Қувваҳои кори истифоданашуда	1507143	639546	867597
Қувваҳои кории эҳтимолӣ	50034	30184	19850
Шуғли нопурра вобаста аз давомнокии вақти корӣ	15354	14424	930

Ҳисоби таносуби байни ин ду дараҷаи бекорӣ то андозае самаранокии гуногунро дар фарогирӣ ва муайян кардани фарқиятҳои ТҚК-2009 ва ТҚК-2016 тасҳеҳ менамояд. Аз рӯи натиҷаи он, мумкин аст хулоса намоем, ки новобаста аз беҳтаршавии мусбии вазъи ҷавонон дар бозори меҳнати Тоҷикистон, ин гурӯҳи аҳолӣ нисбатан дараҷаи баланди назаррасӣ бекорӣ давом дорад ва дар давоми солҳои 2009-2016 метавонист нисбатан муқовимати бекорӣ бадтар гардад.

Таҳлили дараҷаи бекорӣ дар байни ҷавонон дар сатҳи ҷаҳонӣ нишон медиҳад, ки дар бисёри кишварҳо дараҷаи бекорӣ дар байни ҷавонон нисбат ба дараҷаи умумимиллӣ дар бисёр ҳолатҳо ду-се баробар баландтар мебошад[17]. Дар Тоҷикистон дар лаҳзаи гузаронидани ТҚК-2016 ин нишондиҳанда якуним баробар аз сатҳи умумимиллӣ баландтар буд. Новобаста аз ин ба ин натиҷаҳо нисбатан бо эҳтиёт бояд рафтор намоем, зеро танҳо мунтазам гузаронидани чунин таҳқиқотҳои қувваҳои корӣ (семоҳа ва ё солона) метавонад устувор будани тамоюли мазкурро тасдиқ намояд.

Ҳамчунин дар хотир бояд дошт, ки ҷавонон нисбатан тезтар дар ҷустуҷӯи ҷойи кор ва надоштани имконияти пайдо кардани кор, нисбат ба дигар гурӯҳҳои синнусолии аҳолӣ ноумед ва руҳафтода мешаванд.

[17]ILO, *Key Indicators of the Labour Market 1999*.Table 8b.*ILO-comparable unemployment rates, Geneva, 1999*, pp. 220-230

8.2. Номувофиқии дараҷаи маълумоти гирифташуда ва дараҷаи тахассусии ҷавонон[18]

Дар байни маориф ва бозори меҳнат алоқаи дутарафа вуҷуд дорад. Системаи маориф қувваҳои кории баландихтиссосро барои бозори меҳнати мамлакат тайёр менамояд, дар ҳоле, ки бозори меҳнат дар асоси сохтори музди меҳнат аз рӯи касбу ихтиссос – ба он ишорат менамояд дар бораи зарурияти аз рӯи намуд ва сатҳи тахассус, ки бояд системаи маориф барои бозори меҳнат омода намояд.

Номувофиқатии маълумоти гирифташуда ва кори анҷомдодаи ҷавонон ба ҳолате оварда мерасонад, ки сатҳи маълумотнокии шахси корманд аз малакаи дархостӣ, ки барои анҷом додани кори мазкур болотар меистад. Ин вазъият маънои онро дорад, ки сармояи сарфшуда барои таҳсилот ва тайёрии касбии ҳамин гуна кормандон, аз натиҷаи беҳтари интизорӣ ва ё ҳатто метавон чунин баҳо дод, ки сармояи сарфшуда барои таҳсилот беҳуда сарф карда шудааст.

Барои ченкунии номувофиқии сатҳи маълумоти гирифташуда ва тахассусҳои мавҷудбуда нишондиҳандаҳои гуногун истифода карда мешавад. Дар асоси консепсияи муайянкунии меҳнати истифоданашуда, ки аз тарафи Филлип Хаузер дар соли 1970[19] таҳия гардидааст, шумораи солҳои пурраи хатмкардашуда ба инобар гирифта мешавад. Мувофиқи ин консепсия, чунин номувофиқатӣ дар ҳолате руй медиҳад, ки агар давомнокии таҳсилоти корманд аз дараҷаи якуми стандартӣ тамоил дар шумораи солҳои хатмкардаи таҳсил байни кормандон ва ин гурӯҳи касбу ихтиссос вуҷуд дошта бошад.

Усули дигар аз рӯи хулосаи коршиносон – ҷаласаи коршиносон муайян менамояд, ки намуди кори анҷомдодашуда аз тарафи шахси машғул то кадом андоза ба сатҳи маълумотнокиаш мувофиқат менамояд.

Усули оддии ченкунии номувофиқии сатҳи таҳсилоти гирифташуда ва доштани касбу ихтиссос дар муқоисакунӣ нисбат ба сатҳи таҳсилот ба гурӯҳи касбии шахси машғул ба ҷойи кори асосии он ба ҳисоб меравад[20]. Ҳамин тарз, номувофиқии сатҳи тайёрӣ ба монанди ҳолате, ки сатҳи таҳсилоти гирифтаи корманд, аз сатҳи маълумотнокиаш нисбат ба коре, ки дар ҷойи кори асосиаш анҷом медиҳад баландтар мебошад.

---

[18]Ситуация, в которой приобретенные работником в ходе профессиональной подготовки навыки не совпадают с навыками/уровнем квалификации, необходимыми для выполнения трудовых обязанностей на данном рабочем месте.

[19] Sullivan, Teresa, A., and Hauser, Philip, M., *The Labor Utilization Framework: Assumptions, Data, and Policy Implications*, in Counting the Labor Force, National Commission on Employment and Unemployment Statistics, Appendix Vol. I, Concepts and Data Needs, US Government Printing Office, Washington, D.C., 1977.

[20] ILO, *Youth Labour Market Analysis. A Training Package on Youth Labour Market Information, 2013*, pp. 90-91. Следует отметить, что такой подход к определению несоответствия образования и квалификации не учитывает обучение на рабочем месте и приобретение навыков после окончания основного обучения..

Дар матрисаи дар ҷадвали 25 овардашуда, ки дар асоси Таснифоти байналмиллалии стандартии шуғл 2008, бо таври схематики номувофиқии сатҳи маълумоти гирифташуда нисбат ба касбу ихтиссос дар байни аҳолии машғули Тоҷикистон дар синни 15-29 сола, ки ин номувофиқтӣ бо ранги хокистарранг ишора карда шудааст.

Таҳлили маълумотҳои овардашуда нишон медиҳанд, ки аз шумораи умумии ҷавонони машғул 382573 нафар, сатҳи маълумотнокиашон бо сатҳи тахассусиашон, ки дар ҷойи корашон анҷом медиҳанд мувофиқат намекунад, аз онҳо:

- 319500 нафар дорои маълумоти миёна ва ё донишгоҳи дар касбу ихтиссосҳое машғул буданд, ки ягон хел касуб ихтиссос талаб карда намешавад (гурӯҳи МСКЗ-2008 рақами 9);
- 21140 нафар дорои маълумоти техникӣ ва миёнаи касбӣ буданд, ки дар касбу ихтиссосҳои пасттар машғул буданд (гурӯҳи МСКЗ-2008 а 4 то 9);
- 41933 нафар дорои маълумоти олӣ ва баландтар буданд, ки дар касбу ихтиссосҳои техникӣ ва ё касбу ихтиссосҳои тахассусҳои пасттар машғул буданд (гурӯҳи МСКЗ аз 3 то 9).

Дар нишондиҳандаҳои нисбӣ ҳиссаи ҷавонони машғул, ки сатҳи маълумотнокиашон бо тахассусашон мувофиқат намекунад 58,7 фоизро ташкил додаст. Дар байни аҳолии синни 30-75 сола ин нишондиҳанда нисбатан пасттар буда 50,2 фоизро ташкил медиҳад, ки вазъи нисбатан беҳтари ин гурӯҳи аҳолиро дар бозори меҳнати Тоҷикистон нишон медиҳад.

Ҷадвали 25. Номувофиқии байни сатҳи маълумотнокии ҷавонони синни 15-29 сола ва машғулиятҳо (касбу ихтиссос), ТҚК -2016 сол.

Машғулиятҳо (касбу ихтиссос)[21]	Сатҳи маълумоти гирифташуда			
	Ибтидоӣ	Миёна	Касбӣ-техникӣ	Олӣ
	Сатҳи Таснифоти байналмиллалии машғулиятҳо 2008 с.			
	1-ум	2-ум	3-ум	4-ум
1 Роҳбарон	-	5090	432	1588
2 Мутахассисон - баландихтиссос	-	10569	11956	50141
3 Мутахассис – техникҳо ва дигар кормандони миёнаи махсус	-	8619	10454	5713
4 Хизматчиён	-	3600	1063	5020
5 Кормандони соҳаи хизматрасонӣ ва савдо	1735	44345	3936	9959
6 Кормандони баландихтисоси соҳаҳои моҳипарварӣ, кишоварзӣ ва хоҷагии ҷангал	425	10702	423	867
7 Кормандони баландихтисоси саноат ва кормандони ба ҳамин намуди машғулиятҳо монанд	2191	58064	2643	2083
8 Операторҳо, васлгарони дастгоҳҳо ва машинаҳои саноатӣ	802	25325	5339	5114
9 Кормандони беихтиссос	20894	319500	7736	13177

[21] При проведении ОРС-2016, Агентство по статистике при Президенте Республики Таджикистан использовало непосредственно МСКЗ-2008.

8.3. Ҷавононе, ки таҳсил ва кор намекунанд

Таҳлили пурра ва маҷмӯии вазъи бозори меҳнати ҷавонон барои таҳияи сиёсат дар самти шуғли ҷавонон аҳамияти бисёрҳам муҳим ва зарурриро дорад. Мувофиқи маълумотҳои дар ҷадвали 26, овардашуда, аз шумораи умумии ҷавонон (2301215 нафар), 737839 нафар ҷавонон таҳсилотро дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ (мактаб, гимназия, литсей ва ғ.), дар муассисаҳои таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касби (коллеҷҳо ва литсейҳои касбӣ-техникӣ), ҳамчунин дар муассисаҳои олии касбӣ (донишгоҳ, донишкада, академия ва ғ.), аз ҷумла дар аспирантура, ординатура ва адъюнктура мегузаранд. Ҳамчунин бояд қайд намуд, ки 652013 нафар ҷавонон дар давоми ҳафтаи таҳқиқот машғули кор буданд, ки аз онҳо 6505 нафарашон дар як вақт ҳам шуғл доштанд ва ҳамчунин таҳсил ва аз тайёрии касбӣ-техникӣ мегузаштанд. 250639 нафар ҷавонон дар муҳоҷирати меҳнатӣ қарор доштанд. Шумораи ҷавононе, ки ба ягон фаъолияти меҳнатӣ машғул набуданд ва ё аз таҳсил ва ё тайёрии касбӣ-техникиро намегузаранд 690724 нафарро ташкил додаст, ки сатҳи нишондиҳандаи NEET ба 30 фоизи шумораи умумии ҷавононро ташкил додаст. Дар баробари ин ҳиссаи мардон дар байни ҷавонони синни 15-29 сола ҳамагӣ 5,8 фоизро ташкил дод, ва ҳиссаи занон дар байни занҳои ҳамин синну сол 53,1 фоизро ташкил додаанд. Ҳамин тавр хулоса кардан мумкин, ки иқтидори аҳолии ҷавони ҷинси мард дар Тоҷикистон 94,2 фоиз истифода карда мшавад, ва аммо аҳолии ҷавони ҷинси зан ҳамагӣ 46,9 фоиз истифода карда мешавад.

Ҷадвали 26. Ҷавонони синни 15-29 сола: сохтори шуғл ва қувваҳои кори истифоданашуда аз рӯи ҷинс, ТҚК-2016

Гурӯҳҳо	Ҳамагӣ	Мардон		Занон	
		Нафар	Фоиз	Нафар	Фоиз
Ҳамагӣ ҷавонон, нафар	**2301215**	**1124206**	**48,9**	**1177010**	**51,1**
Кор мекунанд, ҳамагӣ	**902652**	**627656**	**69,5**	**274996**	**30,5**
Машғуланд	652013	386748	59,3	265265	40,7
Муҳоҷири меҳнатӣ	250639	240908	96,1	9731	3,9
Таҳсил мекунанд ва ё аз тайёрии касбӣ-техникӣ мегузаранд, ҳамагӣ	**707839**	**431184**	**60,9**	**276657**	**39,1**
аз он ҷумла:					
Дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ (мактаб, гимназия, литсейҳо ва ғ.)	410808	221267	53,9	189541	46,1
Дар муассисаҳои таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ (омузишгоҳҳо, коллеҷҳо, литсейҳои касбӣ ва ғ.)	75722	41620	55,0	34103	45,0
Дар муассисаҳои таҳсилоти олии	205859	157914	76,7	47945	23,3

Гурӯҳҳо	Ҳамагӣ	Мардон		Занон	
		Нафар	Фоиз	Нафар	Фоиз
касбӣ (донишгоҳҳо, донишкада, академия ва ғ.)					
Дар аспирантура (ординатура, адъюнктура)	1811	1493	82,4	318	17,6
Тайёрии касбӣ-техникии бемузд ва ё хонанда дар истеҳсолотро мегузаранд	7561	4426	58,5	3135	41,5
Таҷрибаомӯзиро дар истеҳсолот мегузарад	6078	4464	73,4	1615	26,6
Кор ва таҳсил мекунанд	**1610491**	**1058840**	**65,7**	**551653**	**34,3**
Шумораи ҷавононе, ки к ор ва таҳсил намекунанд (нафар)	**690724**	**65366**	**9,5**	**625357**	**90,5**
Ҳиссаи шахсоне, ки к ор ва таҳсил намекунанд нисбат ба шумораи умумии ҷавоно (NEET), бо фоиз	**30,0**	**5,8**	**x**	**53,1**	**x**
Бекорон	76671	53303	69,5	23368	30,5
Қувваҳои кории эҳтимолӣ	50034	30184	60,3	19850	39,7

Муҳим аст, қайд намоем, ки нишондиҳандаи NEET нишондиҳандаи меҳнати арзандаи ТБМ мебошад ва барои нишондиҳандаҳои васеъи муайянкунии иқтидори иштироки ҷавонон дар бозори меҳнат, нисбат ба нишондиҳандаи сатҳи бекорӣ дар байни ҷавонон[22] истифода мешавад.

8.4. Нишондиҳандаи NEET дар Тоҷикистон ва дар ҷаҳон: шарҳ ва таҳлил

Чи тавре дар оғози Қисми 8 қайд гардида буд, NEET дар акронимом аз «Not in Employment, Education or Training» – ин мафҳум, дар тарҷумаи таҳтулафзи маънои шахсонеро дорад, ки ба фаъолияти меҳнатӣ машғул нестанд, таҳсил намекунанд ва ё аз таҳсилоти касбӣ-техникӣ намегузаранд. Аммо ҳангоме, ки ин нишондиҳанда барои таҳлили бозори меҳнат ва ё сатҳи истифодаи қувваҳои кории ҷавонон истифода мешавад, NEET маънои вазни қиёсии шахсони дар байни ҷавонон, ки машғул нестанд, намехонанд ва аз тайёрии касбӣ-техникиро намегузаранд нисбат ба шумораи умумии ҷавонон (бо фоиз).

Ҳамчунин ба он далел диққат кардан лозим, ки ин нишондиҳанда аслан дар адабиёти муосири ватанӣ, ки ба таҳқиқотҳо оид ба шуғли ҷавонон бахшида шудааст вонамехурад.

Дар баробари ин, мушкилоти вобаста ба арзёбии вазъияти ҷавонон дар бозори меҳнат, аз ҷумла масъалаҳои марбут ба табъиз ё осебпазирии ҷавонон, бад шудани

[22] ILO, *Decent Work Indicators Concepts and definitions, ILO Manual (First version)*, Май 2012г, стр. 51-53.

вазъият ва ба роҳҳои нав ниёз доранд. Дар шароитҳои муосир, раванди гузариш аз мактаб ба кор (ба мактаб-ба ҷои кор) гузаштани фардикунонидашуда, яъне он фарқиятҳои фарққунандаи инфиродӣ ба даст меояд ва бо табиати мураккаб ва дарозмӯҳлат муайян карда мешавад. Дар айни замон, ҷавонон аксарияти мақоми худро тағйир медиҳанд ва аз қувваи корӣ ба категорияи шахсоне, ки аъзои ин қувваи корӣ нестанд, бармегарданд ва баръакс, ин вазъият махсусан дар давраи ноустувории иқтисодии кишвар мушоҳида мешавад. Зимни камолоти иҷтимоии ҷавонон, нотайёрии мунтазами онҳо барои қабули мустақили қарор, инчунин интизориҳои зиёд аз хатари шуоъхӯрии[23] ногаҳонии ин гурӯҳи иҷтимоию демографӣ зиёдтар мегардад.

Бо дарназардошти он, ки нишондиҳандаҳои асосии бекорӣ ва нишондиҳандаҳои шуғл инъикоси вазъияти воқеии ҷавонон дар бозори меҳнат ва дар маҷмӯъ дар ҷомеа на он қадар хуб инъикос менамояд, консепсияи NEET ҳамчун яке аз усулҳои алтернативии таҳлил ва ташхиси ин мушкилот пайдо шуд. Мафҳуми ҷоришудаи NEET барои ҷалби диққати ҷомеа ба проблемаи мавҷуда ва сохтори гендерии ин гурӯҳи осебпазири аҳолӣ нигаронида шудааст.

Мақоми NEET боиси оқибатҳои на танҳо иқтисодӣ, балки халалдории иҷтимоӣ ва психологиро низ ба вуҷуд меорад. Ин гурӯҳ метавонанд мавриди беморихои иҷтимоӣ (майзадагӣ, нашъамандӣ) бошанд. Ҳамин тавр, индикатори NEET на танҳо мушкилиҳои шахсӣ ва оилавӣ, балки як таҳдиди хатари воқеӣ ба рушди ҷомеа мебошад.

Дар айни замон, ба муайян ва миқдори одамон - интиқолдиҳандагон дар бораи вазъи NEET равишҳои гуногун вуҷуд доранд. Ҳамин тавр, дар системаи нишондиҳандаҳои меҳнатии арзанда пешниҳодшудаи Ташкилоти Байналмилалии Меҳнат (ILO), ин нишондиҳанда дар гурӯҳи нишондиҳандаҳои меҳнатӣ (EMPL-3) дохил карда шудааст ва ҳолати ҷавонони синни 15-24 солае, ки кор надоранд ва ба таҳсил, омӯзиш, кабомӯзӣ, тайёрии касбӣ фаро гирифта нашудаанд, инъикос менамояд. Шарҳи ба ҳамин монанди NEET дар кишварҳои Иттиҳоди Аврупо истифода шудааст.

Дар шарҳҳои методологии Rosstat (мақомоти Федералии омори Русия) барои ҳисоб кардани нишондиҳандаҳои меҳнати арзанда, NEET ҳамчун таносуби шумораи

[23]**Прекаризация** (от англ. *Precarious)*- трудовые отношения, которые могут быть расторгнуты работодателем в любое время, также дерегуляция трудовых отношений и неполноценная, ущемленная правовая и социальная гарантия занятости. Это явление охватило значительную часть наёмных работников и в связи с этим высказывается точка зрения, что на смену понятию «пролетариат» пришло новое понятие — «прекариат».Standing, Guy. *The Precariat: The new dangerous class.* Bloomsbury, London, New Delhi, New York, Sydney, 2014, стр. 10-21.

ҷавонони синни 15-24 сола, ки таҳсил ва кор намекунанд (аз ҷумла ҳамаи бекорон ва як қисми ҷавононе, ки ба қувваи корӣ дохил нестанд ва кор намекунанд) нисбат ба шумораи ҷавонони ин гурӯҳи синну сол, бо фоиз муайян карда мешавад.

Дар ҳамин ҳол, дар Британияи Кабир ва Зеландияи Нав, мафҳуми мазкур асосан ба наврасони синни 15-19 сола дахл дорад. Дар Ҷопон ва Кореяи Ҷанубӣ ин категория на танҳо таалуқ ба бозори меҳнат дониста мешавад, балки ба масъалаҳои умумии ҳамгироии насли наврас дар ҳаёти ҷамъиятӣ - онҳое, ки дар синни 15-34 сола таҳсил намекунанд, омода нестанд, ки дар ташкилотҳо кор кунанд, кор надоранд, масъулиятҳои нигоҳубини оила ва кӯдаконро надоранд.

Фоизҳо арзёбии NEET дар муқоисакунии байни кишварҳо хеле фарқ мекунанд, аз якчанд фоиз дар баъзе кишварҳои Аврупо ва Америкои Лотинӣ (Албания, Австрия, Аргентина ва ғайра) ба 60-70%, дар Африқо ва баъзе кишварҳои Осиё (Ветнам, Яман, Замбия, ва дигарон.). Дар Русия, динамикаи нишондиҳандаи мазкур дар низоми нишондиҳандаҳои меҳнати арзанда дар қаламрави Федератсияи Русия аз тарафи мақомоти омори Русия (Rosstat) ҳисоб карда мешавад. Аз рӯи маълумотҳои соли 2014 ҳиссаи ин нишондиҳанда барои ҷавонони синни 15-24 сола 12 фоиз буд (дар ҳоле, ки фарқияти гендерии назаррас ҷой дорад – мардон - 9,5 фоиз, занон - 14,7 фоиз).

Дар расми 4.4 ҳиссаи ҷавонони синни 15 - 24-сола, ки кор намекунанд, таҳсилот ё тайёрии касбӣ намегузаранд (ҷавонони NEET, интихоби кишварҳо барои солҳои 2012-2013) нишон дода шудааст. Расми мазкур нишон медиҳад, ки дар Миср, 40,7 фоизи занони ҷавон ба гурӯҳи NEET дохил мешаванд (дар муқоиса бо 17,3 фоизи ҷавонписарон). Дар Алҷазоир имконияти ҳамроҳ шудан ба гурӯҳи NEET дар занони ҷавон назар ба он мардони ҷавон (34,6% ва 8,8% -ро ташкил медиҳад) 4 маротиба баландтар аст. Фавқулодаи хеле ҷиддии гендерӣ дар Филиппин, Бразилия, Мексика ва Қирғизистон мушоҳида шудааст (дар ҳар як кишвар аз 10 фоиз бештар). Танҳо дар Канада ва Салвадор, таносуби мардон дар гурӯҳи NEET аз ҳиссаи занон зиёд аст (фарқият аз 3 фоиз камтар аст).

Рисунок 4.4. Доля молодежи (в возрасте от 15 до 24 лет), которая не учится, не работает и не проходит профессионально-техническую подготовку, в разбивке по полу

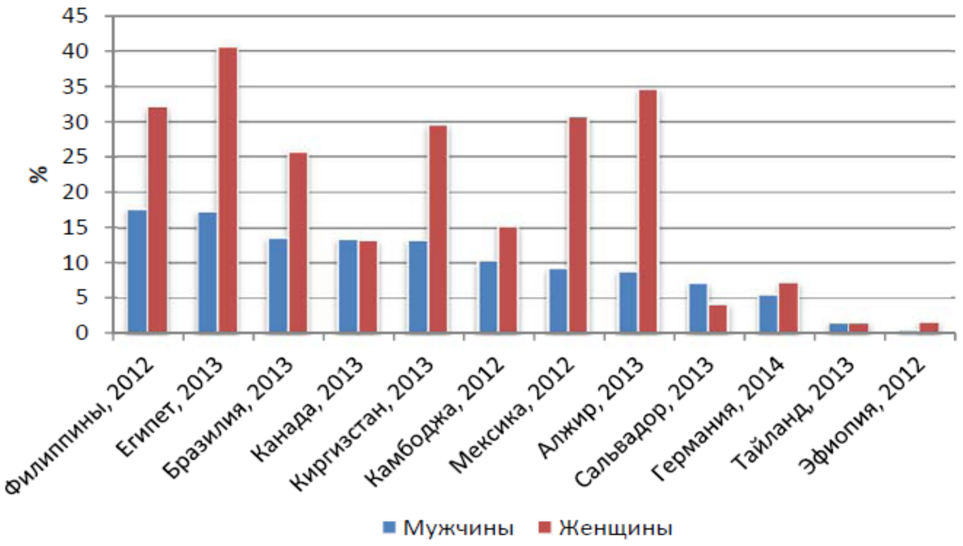

Ҳиссаи ҷавонони NEET - миқёси васеи иқтидори истифоданашудаи ҷавонон, ки метавонад барои рушди кишвар саҳми меҳнатӣ гузоранд. Азбаски ҷавонони NEET нерӯи худро дар рушди малакаҳои касбии худ барои баланд бардоштани имконияти дарёфти ҷои кор дар оянда ва ба даст овардани таҷрибаи меҳнатии худ намегузаронанд, бахусус дар хатарҳои бозори меҳнат ва истисмори иҷтимоӣ осебпазир мебошанд.

Аз нишондиҳандаи ғайримоддие, ки асосан дар таҳлили дараҷаи берун аз муассисаҳои таълимӣ мондани ҷавонон, дар аввали солҳои 2000-ум ба назар гирифта шуда буд, NEET ҳоло ба нишондиҳандаи муҳими муваффақ шудан ба яке аз ҳадафҳои рушди устувори Созмони Миллали Муттаҳид табдил шудааст: «барои мусоидати устувор, фарогирӣ (бидуни зӯроварӣ) рушди иқтисод, шуғли пурмаҳсул ва самаранок ва меҳнати арзанда барои ҳама аст ".

ТҚК-2016 имконият дод, ки аввалин бор таҳлили ин индикатор дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқи тавсияҳои ТБМ барои омузиши проблемаҳои ҷавонони синни 15-24 сола бо мақсади муқоисакунии байналмилалӣ бо дигар кишварҳои ҷаҳон анҷом дода шавад.

Мувофиқи маълумотҳои, дар ҷадвали 26.1. оварда шудааст, ки аз шумораи умумии ҷавонони синни 15-24 сола (1487029 нафар), 675291 нафар ҷавонон таҳсилотро дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ (мактабҳо, гимназияҳо, литсейҳо ва ғ.), дар муассисаҳои таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ (коллеҷҳо, литсейҳо ва ғ.), ҳамчунин дар муасисаҳои таҳсилоти олии касбӣ (донишгоҳ,

донишкада, академия ва ғ.), аз он ҷумла аспирантура, ординатура ва ё адъюнктура) анҷом медиҳанд, ҳамчунин аз тайёрии касбӣ – техникӣ мегузаранд. Ҳамчунин аз онҳо 344855 нафар дар давоми ҳафтаи таҳқиқот машғул буданд, ва 250639 нафар дар муҳоҷирати меҳнатӣ қарор доштанд. Шумораи умумии ҷавононе, ки ба фаъолияти меҳнатӣ машғул нестанд, таҳсил намекунанд ва ё тайёрии касбӣ-техникиро нагузаштаанд 435621 нафарро ташкил дод, ки мутобиқан ба 29,3 фоизи шумораи умумии ҷавонон баробар аст. Дар баробари ин ҳиссаи ҷавонони ҷинси мард нисбат ба шумораи умумии ҷавонони синни 15-24 сола ҳамагӣ 7,2 фоизро ташкил додаст, ва ҳиссаи занон дар ин гурӯҳи синну солӣ 49,3 фоизро ташкил додааст. Гуфтан мумкин аст, ки иқтидори аҳолии ҷавони ҷинси марди синни 15-24 сола ба ҳадди 92,8 фоиз ва аҳолии ҷавони ҷинси зан ҳамагӣ то 50,7 фоиз истифода карда мешавад.

Ҷадвали 26.1. Ҷавонони синни 15-24 сола: сохтори шуғл ва қувваҳои кории истифоданашуда аз рӯи ҷинс, ТҚК-2016

Категория	Ҳамагӣ	мардон		занон	
		нафар	фоиз	нафар	фоиз
Ҳамагӣ ҷавонон, нафар	**1487029**	**706912**	**47,5**	**780117**	**52,5**
Кор мекунанд	**487817**	**325374**	**66,7**	**162443**	**33,3**
Машғул	344855	203763	59,1	159092	46,1
Муҳоҷири меҳнатӣ	124962	121611	97,3	3351	2,7
Таҳсил мекунанд ва ё аз тайёрии касбӣ-техникӣ мегузаранд, ҳамагӣ	**675291**	**409528**	**60,6**	**265764**	**39,4**
аз он ҷумла:					
Дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ (мактаб, гимназия, литсейҳо)	408214	219591	53,8	188623	46,2
Дар муассисаҳои таҳсилоти миёна ва ибтидоии касбӣ (коллеҷҳо, литсейҳои касбӣ, омузишгоҳҳо ва ғ.)	68001	37494	55,1	30507	44,9
Дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ (донишгоҳҳо, донишкадаҳо, академия ва ғ.)	185609	142862	77,0	42747	23,0
Дар аспирантура (ординатура, адъюнктура)	813	813	100,0	-	
Аз тайёрии касбӣ-техникии бемузд мегузаранд (хонанда дар истеҳсолот)	6486	4233	65,3	2254	34,8
Таҷрибаомузи бемузд дар истеҳсолот	6168	4535	73,5	1633	26,5
Шумораи хонандагоне, ки дар вақти берун аз таҳсил кор мекунанд ва машғул мебошанд	111700	78648	70,4	33052	29,6
Ҷавононе, ки танҳо таҳсил мекунанд	563591	330880	58,7	232712	41,3

Категория	Ҳамагӣ	мардон		занон	
		нафар	фоиз	нафар	фоиз
Ҳамагӣ ҷавононе, ки к ор ва таҳсил мекунанд	1163108	734902	63,2	428207	36,8
Шумораи ҷавононе, ки машғул нестанд ва ҳам таҳсил намекунанд (нафар)	435621	50658	11,6	384962	88,4
Ҳиссаи ҷавононе, ки машғул нестанд ва таҳсил намекунанд нисбат ба шумораи умумии ҷавонон (NEET), бо фоиз	29,3	7,2	x	49,3	x

Чунон ки аз ҷадвали 26.1 дида мешавад, шумораи умумии ҷавонони ба категорияи NEET дахлдошта 11,6 фоизашон мардон ва 88,4 фоизашон занон мебошанд. Маълумоти ТҚК- 2016 инчунин нишон дод, ки дар тақсимоти минтақаҳо нишондиҳандаи аз ҳама баланди NEET дар шаҳри Душанбе - 40,4 фоиз, аз он ҷумла 30,2 фоиз мардон ва 52,2 зан буданд, дар НТҶ сатҳи NEET 36,1 фоиз (8,9 фоиз мардон ва 60,5 фоиз занон мебошанд), 30,4 фоиз дар соҳаи ВМКБ (24 фоиз мардон ва 36,3 фоизи зан), Хатлон 25,4 фоиз (1,1 фоиз мардҳо ва занон - 46,9 фоиз). Нишондиҳандаи пасттарини NEET дар вилояти Суғд - 23,8 фоиз, дар ҳоле ки занон 43,6 фоизро ташкил медоданд ва дар ин категорияҳо мардон вуҷуд надоштанд. Сатҳи баландтарини NEET дар байни занон дар НТҶ - 60,5 фоиз ва дараҷаи пасттарин дар ВМКБ - 36,3 фоиз мушоҳида карда шуд.

Ҷадвали 26.2. Ҷавонони синни 15-24 сола: NEET аз рӯи ҷинс, синну сол ва тақсимоти ҳудудию маъмурӣ, ТҚК-2016

Категория	Ҳамагӣ	Мардон		Занон	
	Нафар	Нафар	фоиз	Нафар	фоиз
Ҳамагӣ	**435621**	**50659**	**11,6**	**384962**	**88,4**
15-19	178368	50659	28,4	127709	71,6
20-24	257253	-	-	257253	100,0
Душанбе	66826	26980	40,4	39846	59,6
Суғд	90828	-	-	90828	100,0
Хатлон	142767	3025	2,1	139741	97,9
НТҶ	121408	14148	11,7	107260	88,3
ВМКБ	11772	4485	38,1	7287	61,9
шаҳр	140691	41947	29,8	98745	70,2
деҳа	294930	8712	3,0	286218	97,0
	% neet				
Ҳамагӣ	**29,3**	**7,2**	x	**49,3**	x
15-19	22,1	12,3	x	32,5	x
20-24	37,7	0,0	x	66,4	x
Душанбе	40,4	30,2	x	52,2	x

Категория	Ҳамагӣ	Мардон		Занон	
Суғд	23,8	0,0	x	43,6	x
Хатлон	25,4	1,1	x	46,9	x
НТҶ	36,1	8,9	x	60,5	x
ВМКБ	30,4	24,0	x	36,3	x
шаҳр	35,2	20,9	x	49,4	x
деҳа	27,1	1,7	x	49,3	x

Диаграммаи 10.: Нишондиҳандаи NEET ҷавонони синни 15-24 сола: аз рӯи ҷинс ва синну сол ТҚК-2016

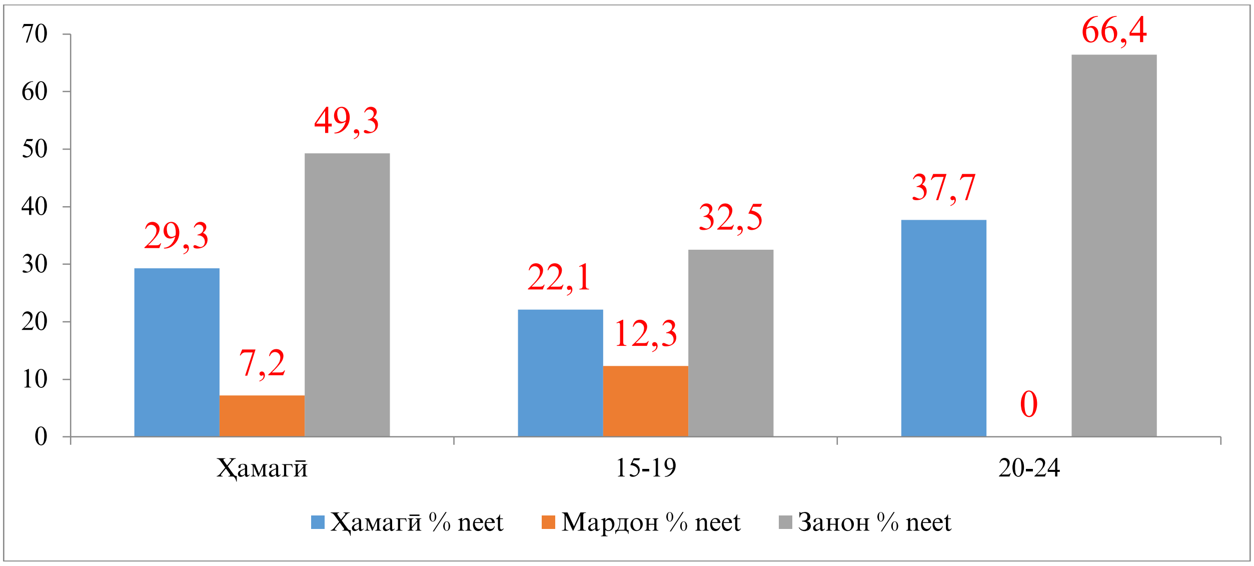

Диаграммаи 11: Нишондиҳандаи NEET ҷавонони синни 15-24: аз рӯи ҷинс ва тақсимоти маъмурию ҳудудӣ, ТҚК -2016

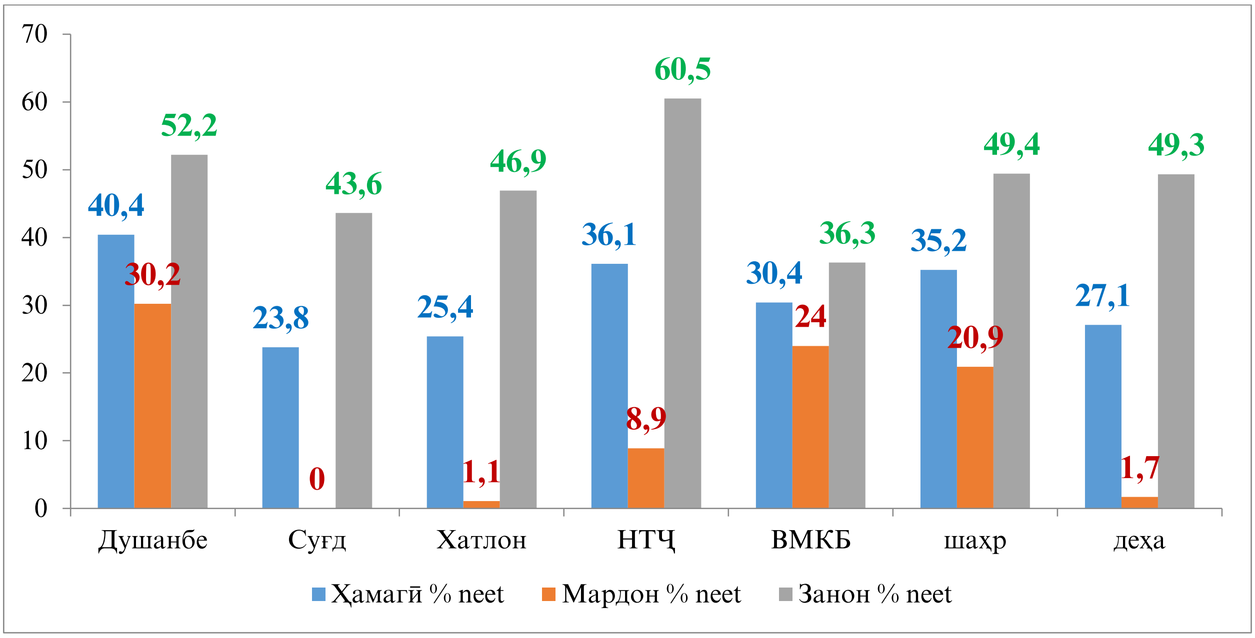

* * *

ҚИСМИ 9. ЗАНҲО ВА ИМКОНИЯТҲОИ БАРОБАР

9.1 Шуғл ва бекорӣ дар байни занон

Шумораи занон дар синни қобилияти корӣ (15-75 сола) зиёда аз нисфи аҳолии Тоҷикистон мебошанд. Тавре, ки аз ҷадвал 27 маълум аст, дараҷаи иштироки занон дар шуғл 32,6 фоизро ташкил медиҳад, ки нисбат ба сатҳи умумиҷаҳонӣ (51,3 фоиз дар соли 2013) нисбатан паст мебошад. Ин нишондиҳанда дар Қазоқистон тақрибан 66 фоиз, Қирғизистон - 55 фоиз, дар Муғулистон тақрибан 53[24] фоизро ташкил медиҳад.

Бузургии ин нишондиҳанда метавонад нишон диҳад, ки занон аз нуқтаи назари истифодаи иқтидору имкониятҳои онҳо ба сифати қувваҳои корӣ нисбат ба мардон дар вазъияти на он қадар хуб қарор доранд.

Ҷадвали 27: Ҷадвали ҷамъбастии нишондиҳандаҳо аз рӯи аломатҳои гендерӣ, ТҚК-2016

Нишондиҳандаҳо	Ҳамагӣ (%)	Мардон (%)	Занон (%)
Аҳолии синни қобилияти корӣ (15-75 сола)	100	49,2	51,8
Сатҳи иштироки қувваҳои корӣ	42,2	52,9	32,6
- Машғулин	100	59,5	40,5
Машғулин дар бахши ғайрирасмӣ	100	79,7	20,3
Вақти аз меъёри муқарраргардида зиёд кор карда	100	78,6	21,4
Индекси сегрегатсияи касбӣ	0.62 (Мардон/ Занон)		
- Бекорон	100	68,4	31,6
Сатҳи бекорӣ	6,9	7,9	5,5
- Қувваҳои кории эҳтимолӣ	100	53,3	46,7

Сатҳи шуғл низ дар байни мардон нисбат ба занон хеле баланд буд (ки онҳо 59,5 ва 40,5 фоизро ташкил медиҳанд).

Бо вуҷуди ин, тибқи маълумотҳои ТҚК-2016, ки дар ҷадвали 27 оварда шудааст, дар робита ба сатҳи бекорӣ ва дигар ҷанбаҳои нокифоя истифода кардани қувваҳои корӣ, занон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон нисбат ба мардон дар вазъияти хеле бeҳтар қарор доштанд.

[24] См. на: http://www.ilo.org/global/statistics-and-databases/lang--en/index.htm

Дар айни замон, бо назардошти маълумотҳои мутлақ, шумораи занон дар байни қувваҳои кории истифоданашуда, хеле зиёдтар аз шумораи мардон - 1,806,249 зан дар муқоиса нисбат ба 1,125,857 нафар мардон мебошанд.

Дар мавриди сохтори шуғл аз рӯи ихтисос, тақсимоти назарраси аломатҳои гендерӣ мушоҳида карда шуд. Дар айни замон, дар аксарияти онҳо, занҳо дар доираи як қатор ихтисосҳои хурд қарор доштанд, ки индекси сегрегатсияи касбҳо, 0.62 фоиз ба манфиати мардон ташкил дода буд.

9.2. Занҳо дар вазифаҳои роҳбарикунанда

Дар ҷаҳон тамоюли афзоиши мунтазами шумораи занон дар вазифаҳои роҳбарикунанда мушоҳида карда мешавад. Дар гузориши *охирини глобалӣ, ки аз* ҷониби *Ташкилоти Байналмилалии Меҳнат таҳия шудааст, «*афзоиши назарраси шумораи занон дар бизнес ва идоракунӣ[25]» , гуфта шудааст, ки занон соҳибмулк ва ё роҳбари беш аз 30 фоизи ҳамаи корхонаҳо мебошанд, сар карда аз худмашғулӣ (шахсоне, ки аз ҳисоби худашон кор мекунанд), дар корхонаҳои хурд ва миёна то ширкатҳои бузург. Меъёрҳо дар сатҳи олӣ ва миёнаи идоракунӣ ба зергурӯҳҳои асосии 11, 12, 13 ва 14-и ISCO-08 мувофиқат мекунанд (нигаред ба ҷадвали 29).

Аз ҷадвали 28 дидан мумкин аст, ки дар зергурӯҳи 11-ум 2840 зан, дар зергурӯҳи 12-ум - 1955 зан, дар 13-ум 14770 занон ва дар 14-уми соли 2012 занон буданд, ки ҳамагӣ 20,766 нафар занонро дар вақти тадқиқот дар вазифаҳои роҳбарикунанда ташкил доданд.

Шумораи умумии мардони роҳбар 65146 нафар буд. Ҳамин тариқ, ҳиссаи занон дар вазифаҳои роҳбарикунанда 24,2 фоизро ташкил дод. Дар айни замон, ҳиссаи камтарини занҳо дар вазифаҳои роҳбарикунанда дар зергурӯҳи асосии 11 "Роҳбарон звенои болоӣ, роҳбарон дараҷаи олӣ ва қонунгузорон" ба қайд гирифта шудаанд, ки дар он 15% шумораи умумии роҳбаронро ташкил дода шудааст.

Дар айни замон, бояд қайд кард, ки сарфи назар аз сатҳи нисбатан на он қадар баланд, дар муқоиса нисбат ба ТҚК-2009 ҳиссаи занон нисбат ба шумораи умумии роҳбарон, аз 19,6 фоиз то 24,2 фоиз зиёд шудааст.

[25]МОТ. *Report on Women in Business and Management Gaining Momentum*. InternationalLabourOrganization 2015; см.на: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_316450.pdf

Ҷадвали 28. Зергурӯҳи роҳбарони звенои болоӣ (дараҷаи ду аломата), ТҚК-2016

	МАРДОН	ЗАНОН	ҲАМАГӢ	Фоизи занҳои роҳбар нисбат ба шумораи умумии роҳбарон
Роҳбарони звенои болои, ҳамагӣ - нафар	**65146**	**20766**	**85912**	**24,2**
Роҳбарони баландпоя, мансабдорони воломақом ва қонунгузорон	16079	2840	18919	15,0
Ҳокимиятҳои корпоративӣ	2824	1955	4779	40,9
Роҳбарони филиалҳо дар соҳаи истеҳсолот ва хизматрасониҳои махсус	42104	14770	56874	26,0
Менеҷерон дар меҳмонхонаҳо, менеҷерон дар мағозаҳо ва соҳаҳои алоқаманд фаъолият мекунанд	4139	1201	5340	22,5
			Бо фоиз	
Роҳбарони звенои болои, ҳамагӣ - нафар	**100,0**	**100,0**	**100,0**	X
Роҳбарони баландпоя, мансабдорони воломақом ва қонунгузорон	24,7	13,7	22,0	X
Ҳокимиятҳои корпоративӣ	4,3	9,4	5,6	X
Роҳбарони филиалҳо дар соҳаи истеҳсолот ва хизматрасониҳои махсус	64,6	71,1	66,2	X
Менеҷерон дар меҳмонхонаҳо, менеҷерон дар мағозаҳо ва соҳаҳои алоқаманд фаъолият мекунанд	6,4	5,8	6,2	X

* * *

ҚИСМИ 10. ФАЪОЛИЯТИ МЕҲНАТӢ ОИД БА ИСТЕҲСОЛИ МОЛ ВА ХИЗМАТРАСОНӢ БАРОИ ИСТИФОДАИ ШАХСӢ

Мувофиқи шарҳи байналмилалӣ, ба истеҳсолкунандагони мол ва хизматрасонӣ барои истифодаи охири худи шахсони синну соли қобили меҳнат, ки аз ҳисоби истеҳсоли маҳсулот ва хизматрасонӣ барои истифодаи худ дар давоми давраи ҳисоботӣ ҳадди ақал як соат кор мекунанд, дохил мешаванд. Бо вуҷуди ин, барои татбиқи амалии стандартҳои нав, ин гурӯҳҳои аҳолӣ бояд ба таври қатъӣ фарқ кунанд, зеро ҳадафҳо ва натиҷаҳои фаъолияти онҳо гуногунанд.

Истилоҳи «барои истифодаи ниҳоии худ» маънои истеҳсолро дорад, ки дар натиҷаи истифодаи охирин истифодашудаи маҳсулот асосан вобаста ба таъини мол ва хизматрасонӣ он аз тарафи шахсе, ки онро истеҳсол мекунад, алоқаманд аст. Истифодаи шакли ташаккулёбии сармоя, истеъмоли ниҳоӣ аз тарафи аъзоёни оила ё аъзоёни оилаҳои дигар, ки дар дигар хонаводаҳо зиндагӣ мекунанд. Бояд қайд кард, ки:

(i) мақсадҳои пешбинишудаи маҳсулот нисбат ба маҳсулотҳои махсуси истеҳсолшуда ё хизматрасониҳое, ки ба онҳо пешниҳод шудаанд, вобаста ба изҳороти истеҳсолкунанда (яъне асосан барои истифодаи охири худ) муайян карда мешаванд; (ii) зиёдшавии маҳсулотҳои кишоварзӣ, моҳидорӣ, шикор ва ҷамъоварӣ, ки асосан барои истеъмоли худ пешбинӣ шудааст, ҳоло ҳам метавонанд ба фурӯш ё иваз карда шаванд.

10.1. Истеҳсоли мол барои истифодаи шахсӣ

Ба шахсоне, ки фаъолияти меҳнатӣ барои истеҳсоли мол барои истифодаи шахсӣ машғуланд, ҳамаи шахсони синну соли қобили меҳнат, ки дар давоми чор ҳафта (ё моҳи тақвимӣ) ҳама гуна фаъолияте, ки ба истеҳсоли мол барои истифодаи ниҳоии шахсӣ равона шудааст пеш аз тадқиқот анҷом додаанд, дохил мешаванд.

Мувофиқи маълумотҳои дар ҷадвали 29 овардашуда, танҳо дар давоми чор ҳафтаи пеш аз тадқиқот танҳо истеҳсоли мол барои истеҳсоли молҳо 2343013 нафар иштирок намудаанд. Ҳамзамон, ҳадди аққал, онҳо дар як ҳафта дар як чор кластере, ки дар ҷадвали 30 нишон дода шудаанд, дар як ҳафта 1,1 соат вақти худро сарф кардаанд. Дар ин намуди фаъолият занҳо нисбат ба мардон 1321059 нафар дар муқобили 1021055 нафар бештар буданд.

Ҷадвали 29: Тақсимоти аҳолии синни 15-75 сола, ки ба истеҳсоли маҳсулот барои истифодаи шахсӣ аз рӯи ҷинс , гурӯҳҳои синну соли асосӣ ва намуди фаъолият, ТҚК-2016

Вида деятельности по производству товаров для собственного использования		Всего		
		Всего	Мужчины	Женищины
Человек				
Все виды деятельности	Всего	2'343'013	1'021'055	1'321'959
	15-19	353'460	193'329	160'132
	20-24	289'558	99'621	189'937
	25-29	282'644	100'547	182'094
	30-75	1'282'726	547'230	735'495
В том числе:				
Трудовая деятельность, связанная с выращиванием, прополкой, сбором или переработкой продукции растениеводства; разведение домашнего скота или птицы; рыболовство, охота.	Всего	2'155'735	907'116	1'248'619
	15-19	322'013	171'583	150'430
	20-24	266'044	90'182	175'862
	25-29	264'190	90'212	173'978
	30-75	1'175'826	479'661	696'165
Производство бытовых товаров (например, вязаных вещей, мебели, ткани, одежды, обуви, посуды, товаров длительного пользования)	Всего	68'699	10'410	58'288
	15-19	12'362	3'078	9'284
	20-24	12'794	443	12'351
	25-29	8'229	1'252	6'978
	30-75	34'871	5'637	29'233
Выполнение своими силами работы по строительству (или заниматься крупным ремонтом жилья, построек)	Всего	94'533	84'230	10'303
	15-19	16'159	15'806	354
	20-24	8'515	7'653	862
	25-29	8'500	7'360	1'140
	30-75	56'168	49'058	7'111
Производство продуктов питания и напитков для хранения или потребления членами домохозяйства; сбор дров или других природных ресурсов для использования в качестве топлива, доставка воды из природных или общественных источников	Всего	24'046	19'298	4'748
	15-19	2'926	2'862	64
	20-24	2'205	1'342	862
	25-29	1'725	1'725	
	30-75	15'861	12'874	9'986

Бисёре аз истеҳсолкунандагони мол барои истифодаи шахсӣ (2155735 нафар) фаъолияти меҳнатии марбут ба парвариш, харобкорӣ, ҷамъоварӣ ё коркарди маҳсулоти кишоварзӣ мебошанд; парвариши ҳайвонот ё парранда; моҳидорӣ, шикор Фаъолияти кластерии охирин (94533 нафар), ки дар онҷо бештар ба амал омаданд, худидоракунии корҳои сохтмонӣ ё таъмири асосии хонаҳо ва биноҳо буданд. Бояд қайд кард, ки дар ин кластер занон дар муқоиса бо мардон дар як ҳафта бештар аз як соат - 1,3 соат мутаносибан 1,1 соатро ташкил доданд. Баъдан, фаъолияти кластерӣ барои истеҳсоли маҳсулоти маишӣ, аз ҷумла чизҳои машъал, мебел,

либос, либос, пойафзол, хӯрокҳо ва миқдори устувор (68699 нафар) анҷом дода шуд. Он ҳамчунин як кластери фаъолият бо шумораи миқдори миёнаи миқдори соатҳои дар як ҳафта сарфшуда (1,2 соат) буд, ки бо мардон дар муқоиса бо занон (мутаносибан 1,4 ва 1,1 соат) сарф карда шуданд. Бо вуҷуди ин, дар ин кластер аксарияти мутлақро занон ташкил медиҳанд (84,8 фоиз).

Ҷалвали 30: Вақти миёнаи давомнокии сарфшудаи кор барои истеҳсоли мол ва маҳсулот барои истифодаи шахсӣ бо тақсимоти ҷинсӣ ва намуди фаъолият, ТҚК-2016

Вид деятельности по производству товаров для собственного использования	Всего		
	Всего	Мужчины	Женищины
Средняя продолжительность рабочего времени в неделю (Часы)			
Все виды деятельности	**1.1**	**1.3**	**1.1**
В том числе:			
Трудовая деятельность, связанная с выращиванием, прополкой, сбором или переработкой продукции растениеводства; разведение домашнего скота или птицы; рыболовство, охота.	1.1	1.1	1.1
Производство бытовых товаров (например, вязаных вещей, мебели, ткани, одежды, обуви, посуды, товаров длительного пользования)	1.2	1.4	1.1
Выполнение своими силами работы по строительству (или заниматься крупным ремонтом) жилья, построек)	1.1	1.1	1.3
Производство продуктов питания и напитков для хранения или потребления членами домохозяйства. Сбором дров или других природных ресурсов для использования в качестве топлива, доставкой воды из природных или общественных источников	1.1	1..1	1.0

Ба кластери бо шумораи ҳадди аққали одамон аҳолии истеҳсолкунандаи маводи хӯрока ва нӯшокӣ барои нигоҳдорӣ ё истеъмоли аъзоёни оила буд; ҷамъоварии ҳезум ё захираҳои табиӣ барои истифодаи сӯзишворӣ, расонидани об аз сарчашмаҳои табиӣ ё ҷамъиятӣ (24046 нафар) дохил шуданд.

Чуноне ки дар ҷадвали 31 нишон дода шудааст, таҳлили тақсимкунандагони шахсоне, ки ба истеҳсоли мол машғуланд, барои истифодаи худ аз рӯи ҷинс, синну сол ва вазъи меҳнат нишон медиҳанд, ки 77,2 фоизи корро доранд. барои онҳо он кори иловагӣ буд; 44,7% бекорон ва 33% аз нерӯи меҳнати онҳо буданд. Он бояд махсус қайд карда шавад, ки дар миёни коргарони ин намуди фаъолияти меҳнатӣ ҷавонон нисбат ба дигар гурӯҳҳои боқимонда, зиёд буданд. Ҳамчунин диққат додан ба ин намуди фаъолияти меҳнатӣ, ки ҳар дуюм бекор ва ҳар сеюм шахси дар қувваҳои корӣ набуда ба ин намуди фаъолиятҳо машғул буданд.

Ҷадвали 31: Тақсимоти шахсони ба истеҳсоли мол барои истифодаи шахсӣ машғул аз рӯи ҷинс, гурӯҳҳои асосии синну сол ва мақоми қувваҳои корӣ, ТҚК-2016

Статус рабочей силы	Всего					Мужчины					Женщины				
	Всего	15-19	20-24	24-29	30-75	Всего	15-19	20-24	24-29	30-75	Всего	15-19	20-24	24-29	30-75
Всего															
Занятые	2'096'470	149'197	213'558	289'158	1'444'557	1'246'358	83'157	120'606	182'985	859'610	850'112	66'140	92'952	106'173	584'847
Безработные	155'758	16'489	30'424	29'758	79'087	106'578	11'813	20'756	20'735	53'274	49'180	4'676	9'668	9'023	25'813
Вне рабочей силы	3'062'045	655'508	489'289	427'410	1'489'838	1'206'297	333'103	203'093	147'533	522'568	1'855'748	322'405	286'196	279'877	967'270
Занятые производством товаров для собственного использования (исключая производства для реализации на рынке)															
Занятые	1'618'294	274'048	213'199	213'286	917'761	674'037	147'654	71'755	74'303	380'325	944'257	274'048	213'199	213'286	243'724
Безработные	69'605	8'010	11'623	14'884	35'088	48'238	5'401	7'674	11'252	23'911	21'367	2'610	3'948	3'632	11'177
Вне рабочей силы	1'011'048	228'970	153'187	142'337	486'554	306'094	123'105	37'905	30'446	114'638	704'954	105'868	115'282	111'890	371'914
Распределение (%)															
Занятые	77.2	183.7	99.8	73.8	63.5	54.1	177.6	59.5	40.6	44.2	111.1	414.3	229.4	200.9	41.7
Безработные	44.7	48.6	38.2	50.0	44.4	45.3	45.7	37.0	54.3	44.9	43.4	55.8	40.8	40.3	43.3
Вне рабочей силы	33.0	34.9	31.3	33.3	32.7	25.4	37.0	18.7	20.6	21.9	38.0	32.8	40.3	40.0	38.4

10.2. Пешниҳоди хизматрасонӣ барои истифодаи шахсӣ

Ба шахсоне, ки ба фаъолияти меҳнатӣ барои хизматрасонии шахсӣ машғуланд, ҳамаи шахсони синну соли қувваи корӣ, ки дар давоми ҳафтаи таҳқиқот, ҳар гуна фаъолиятҳои хизматрасониро барои истифодаи шахсӣ анҷом додаанд дохил мешаванд. Дар оғози таҳлили иштироки аҳолӣ дар фаъолияти меҳнатӣ барои пешниҳоди хизматрасонӣ барои истифодаи худӣ, бояд қайд кард, ки маълумотҳои ТҚК-2016 нишон медиҳад, ки ба ҳисоби миёна қариб ҳар як нафар дар якчанд кластери ин намуди фаъолияти меҳнатӣ иштирок кардааст.

Аксарияти аҳолӣ (2,757,272 нафар) корҳои бемузди хонагӣ, кор дар ҳавлӣ ва нигоҳубини хонаи онҳо дар хонаҳои худ, ки 82,7 фоизи онҳо занон буданд (ба ҷадвали 32 нигаред). Баъдан шумораи бештарро ҳамчунин дар кластере, ки ба нигоҳубини кӯдаконе, ки дар хонавода зиндагӣ мекунанд ташкил медиҳанд (1985867 нафар), ки мисли ҳолати қабли бештари онҳоро занҳо ташкил медиҳанд (75,8 фоиз). Баъдан дар кластери навбатӣ шахсоне буданд, ки ба нигоҳубини аъзоёни хонаводаи синни то 18-сола ва калонтаре, ки дорои маъюбӣ мебошанд, мушкили марбут ба синну солашон доранд, нигоҳубини бемориҳои равонӣ ва ҷисмонӣ ё дигар намуди беморӣ (189,848 нафар) машғул буданд, ки дар он занон 70,7 фоизро ташкил доданд. Мардон аксарият дар кластере, ки ба кори бемузди идоракунии хоҷагиҳо

машғул буданд (63,3 фоиз) ташкил дод. Он ҳам ҳамчунин кластери хурдтарин - 698633 нафар буд.

Ҷадвали 32: Тақсимоти аҳолӣ дар синни 15-75 сола, ки ба хизматрасонии истифодаи худ аз рӯи ҷинс, синну соли асосӣ ва намуди хизматрасониҳои пешниҳодшуда, ТҚК-2016

Деятельность по предоставлению услуг		Всего		
		Всего	Мужчины	Женищины
Человек				
Занимались выполнением неоплачиваемой работы по управлению своим домашним хозяйством	Всего	698'633	442'438	256'196
	15-19	31'275	16'140	15'135
	20-24	41'018	24'305	16'713
	25-29	61'270	36'253	25'017
	30 -75	565'070	365'739	199'331
Занимались выполнением неоплачиваемой домашней работы, работой во дворе или уходом за домом в свем домашнем хозяйстве	Всего	2'757'272	480'142	2'277'130
	15-19	437'197	113'953	323'245
	20-24	412'702	63'069	349'633
	25-29	421'646	64'968	356'677
	30 -75	1'485'727	238'152	1'247'575
Ухаживали или оказывали безвозмездную помощь членам домохозяйства в возрсасте 18 лет и старше, имеющим инвалидность, проблемы, связанные с преклонным возрастом, страдающим умственными или физическими заболеваниями или больными	Всего	189'848	55'586	134'262
	15-19	25'325	11'009	14'316
	20-24	25'942	7'478	18'462
	25-29	22'178	4'494	17'684
	30-75	116'403	32'604	83'799
Заботились или ухажиывали за детьми, проживающими в своем домашнем хозяйстве	Всего	1'985'867	481'669	1'504'198
	15-19	162'417	40'684	121'733
	20-24	274'104	38'540	235'564
	25-29	364'661	77'387	287'274
	30 -75	1'184'685	325'058	859'627

Дар робита ба сохтори синнусолии аҳолӣ, дар ҳамаи кластерҳои меҳнатӣ барои расонидани хидматҳо барои истифодаи худ аксари онҳо шахсони синну соли калони 30-75 сола буданд.

Таҳлили тақсимоти дарозии миёнаи вақт сарф корӣ оид ба фаъолияти барои расонидани хадамоти барои истифодаи худ (ниг. Ҷадвали 33) нишон дод, ки баландтарин дарозии миёнаи вақт (40,7 соат дар як ҳафта) дар миёни заноне, ки ба нигоҳубин ё расонидани кӯмаки бебозгашт ба аъзои хонаводаҳои синни то 18 сола ва калонсолтари маъюб, дорои мушкилии марбут ба пирӣ, мубталои бемории рӯҳӣ ё ҷисмонӣ ё бемор, машғул буданд. Дар баробари ин, мардон ба ҳисоби миёна, ба ин намуди фаъолият ба ҳисоби миёна ду маротиба камтар вақт (20.4 соат) сарф кардаанд

Ҷадвали 33: Дар миёнаи дарозии вақт барои расонидани хизмат барои истифодаи шахсӣ аз рӯи ҷинс ва навъи хизматрасонӣ, ТҚК-2016

Деятельность по предоставлению услуг	Всего		
	Всего	Мужчины	Женищины
Средняя продолжительность затраченного времени (Часы)			
Все виды деятельности			
Занимались выполнением неоплачиваемой работы по управлению своим домашним хозяйством	7,2	10.7	5.1
Занимались выполнением неоплачиваемой домашней работы, работой во дворе или уходом за домом в Вашем домохозяйстве	1.8	1.2	4.7
Ухаживали или оказывали безвозмездную помощь членам домохозяйства в возрасте 18 лет и старше, имеющим инвалидность, проблемы, связанные с преклонным возрастом, страдающим умственными или физическими заболеваниями или больными	26.4	20.4	40.7
Заботились или ухаживали за детьми, проживающими в своем домохозяйстве	2.5	1.8	4.7

Иҷрои корҳои бемузди хоҷагӣ, кор дар ҳавлӣ ва нигоҳубини хонаи шахсӣ, ғамхорӣ ва нигоҳубини кӯдакони дар хонавода истиқоматкунанда, ба ҳисоби миёна занҳо 4,7 соат, яъне дар маҷмӯъ 9,4 соат сарф кардаанд. Мардон ба ин намуди фаъолият се маротиба камтар вақти худро сарф кардаанд.

Дар айни замон, мардон ду маротиба зиёдтар вақти худро барои идораи корҳои хонаводагӣ нисбат ба занон сарф кардаанд (10,7 соат дар муқобили 5,1 соат).

Мутобиқи маълумоти ТҚК-2016 дар ҷадвали 34 оварда шудааст, ҳар як шахс дар қувваи корӣ (яъне машғул ва бекор) дар зиёда аз як кластери ин намуди фаъолиятҳои бемузд иштирок намудаанд. Ҳамзамон, сатҳи иштироки машғулин ва бекорон тақрибан якхела 107,6 фоиз ва 107,3 фоизро ташкил дод.

Ҷадвали 34: Распределение лиц, занятых предоставлением услуг для собственного использования по полу, основным возрастным группам и статусу рабочей силы, ОРС-2016

Статус рабочей силы	Всего					Мужчины					Женщины				
	Всего	15-19	19-24	25-29	30-75	Всего	15-19	20'24	25-29	30'75	Всего	15-19	20-24	25-29	30-75
Всего															
Занятые	2'096'470	149'197	213'558	289'158	1'444'557	1'246'358	83'157	120'606	182'985	859'610	850'112	66'140	92'952	106'173	584'847
Безработные	155'758	16'489	30'424	29'758	79'087	106'578	11'813	20'756	20'735	53'274	49'180	4'676	9'668	9'023	25'813
Вне рабочей силы	3'062'045	655'508	489'289	427'410	1'489'838	1'206'297	333'103	203'093	147'533	522'568	1'855'748	322'405	286'196	279'877	967'270
Занятые предоставлением услуг для собственного использования															
Занятые	2'254'811	129'027	207'623	294'958	1'623'203	893'727	41'254	62'624	108'524	681'325	1'361'084	87'773	144'999	186'434	941'878
Безработные	167'192	11'081	25'957	30'989	99'165	84'522	6'036	11'234	17'920	49'332	82'670	5'045	14'723	13'069	49'833
Вне рабочей силы	3'209'618	516'106	520'186	543'808	1'629'518	481'587	134'495	59'536	56'658	230'898	2'728'031	381'611	460'650	487'150	1'398'620
Распределение (%)															
Занятые	107.6	86.5	97.2	102.0	112.4	71.7	49.6	51.9	59.3	79.3	160.1	132.7	156.0	175.6	161.0
Безработные	107.3	67.2	85.3	104.1	125.4	79.3	51.1	54.1	86.4	92.6	168.1	107.9	152.3	144.8	193.1
Вне рабочей силы	104.8	78.7	106.3	127.2	109.4	39.9	40.4	29.3	38.4	44.2	147.0	118.4	161.0	174.1	144.6

Хусусияти дигари навбатии ин намудҳои фаъолияти меҳнат ин аст, ки дар ҳамаи кластерҳо ва ҳамаи гурӯҳҳои синну солӣ дар байни гуруҳҳои машғулин, бекорон ва шахсоне, ки ба қувваҳои корӣ дохил нестанд занҳо бартарӣ доштанд нисбат ба занон ва қариб, ки дар ҳар се намуди фаъолиятҳо барои истифодаи шахсӣ иштирок намудаанд.

* * *

ҚИСМИ 11. МЕҲНАТИ БЕМУЗДИ ТАҶРИБАОМӮЗОН ВА ШАХСОНЕ, КИ АЗ ТАЙЁРИИ КАСБӢ – ТЕХНИКӢ МЕГУЗАРАНД

Коромӯзӣ давраи аз худ кардани шахс технологияҳои нав, ташкили меҳнат ва дигар натиҷаҳои пешрафти бевоситаи корхонаҳо ва муассисаҳоро дар бар мегирад, ки онҳо дар истеҳсол ба вуҷуд омадаанд ва амал мекунанд; таҷрибаи кории баъдидипломии шахс, давраи бевосита ворид шудан ба касб дар ҷои кор бо роҳбарии коргари ботаҷриба *.

Тайёрии касбӣ-техникӣ дар истеҳсолот ҳамчун амалҳое, ки барои таъмини дониш ва баланд бардоштани малакаҳои касбӣ дар амал, ки барои иҷрои вазифаҳои самарабахш ва самаранок аз рӯи ягон ихтисос ё гурӯҳҳои ихтисос заруранд, муайян карда мешавад. Вай дар бар мегирад тренингҳои тайёрии ибтидоӣ, бозомӯзӣ, тренингҳои такмили ихтисос ва тайёрии махсус мебошад, ки барои анҷом додани кори муайяне нигаронида шудааст.**

---

* Адабиётҳо бо забони русӣ: Вишнякова С.М. Профессиональное образование. Словарь. Ключевые понятия, термины, актуальная лексика. Москва НМЦ СПО, 1999 г; См. на: http://didacts.ru/dictionary/1057

** Адаптировано из: Вишнякова С.М. Профессиональное образование. Словарь. Ключевые понятия, термины, актуальная лексика. Москва НМЦ СПО, 1999 г; См. на: http://didacts.ru/dictionary/1057

Дар Тоҷикистон таваҷҷуҳи зиёд барои ташкили коромӯзӣ ва тайёркунии касбӣ-техникии мутахассисони ҷавононе, ки муассисаҳои таҳсилоти касбӣ-техникӣ ва олиро хатм кардаанд барои мусоидати онҳо дар ворид шудан ба бозори меҳнат зоҳир карда мешавад.

Барои арзёбии фарогирии аҳолӣ ба тайёрии касбӣ-техникӣ дар истеҳсолот ва коромӯзи ба Саволномаи ТҚК-2016 аввалин маротиба як модули иловагӣ бо саволҳои мушаххса аз рӯи тавсияҳои 19 –ум Конфронси Байналмилалии Оморчиёни Меҳнат дохил карда шуд. Дар асоси он, ки барномаи ТҚК-2016 барои гирифтани доираи васеъи маълумотҳо равона гардида буд, аз ин модули иловашуда мо маълумотҳоро оид ба шумораи умумии коромӯзон ва хонандагони аз тайёрии касбӣ-техникӣ гузаранда дар истеҳсолот аз рӯи ҷинс, гурӯҳи синну сол ва сатҳи маълумотнокӣ ҷамъоварӣ намудем. Саволҳои иловагӣ мумкин аст, дар мавриди таваҷҷуҳи истифодабарандагони вобаста ба масъалаи мазкур дар даври навбатии тадқиқот дохил карда мешавад.

11.1 Хонандагони бемузд дар истеҳсолот ва таҷрибаомӯзон

Мувофиқи маълумотҳои, дар ҷадвали 35 овардашуда, дар лаҳзаи таҳқиқот дар Тоҷикистон 17857 нафар аз тайёрии касбӣ-техникӣ ба сифати хонадагони бемузди дар истеҳсолот кор кунанда ва ҳамчун таҷрибаомӯз, аз онҳо 62,2 фоиз мардҳо ва

37,8 фоиз занҳо гузаштаанд. Дар баробари ин шумораи хонандагоне, ки тайёрии касбӣ-техникиро ба сифати кормандони бемузд гузаштаанд нисбат ба шумораи таҷрибаомӯзон дар истеҳсолот мутаносибан зиёдтар -10665 нафар дар муқобили 7192 нафар мебошанд.

Ҷадвали 35. Шумора ва тақсимоти хонандагони бемузд дар истеҳсолот ва таҷрибаомӯзон аз рӯи ҷинс ва сатҳи таҳсилот, ТҚК-2016

Гурӯҳҳои синнусолӣ, маҳал ва сатҳи таҳсилот	Аз тайёрии касбӣ-техникӣ гузаштаанд			Таҷрибаомӯз дар истеҳсолот			Ҳамагӣ аз тайёрии касбӣ-техникӣ ва таҷрибаомӯзӣ дар истеҳсолот гузаштаанд		
	Мардҳо	Занҳо	Ҳамагӣ	Мардҳо	Занҳо	Ҳамагӣ	Мардҳо	Занҳо	Ҳамагӣ
Ҳамагӣ	**6320**	**4345**	**10665**	**4781**	**2411**	**7192**	**11101**	**6756**	**17857**
Шаҳр	2266	1724	3991	1323	1133	2455	3589	2857	6446
Деҳа	4053	2621	6674	3458	1278	4737	7512	3899	11411
15-19	2070	1951	4021	1125	874	2000	3195	2825	6021
20-24	1913	381	2294	3021	740	3762	4934	1122	6056
25-29	443	802	1245	317	0	317	761	802	1563
30-34	462	0	462	0	398	398	462	398	860
35-39	317	336	654	0	398	398	317	734	1052
40-44	671	0	671	0	0	0	671	0	671
45-49	443	443	886	0	0	0	443	443	886
50-54	0	0	0	0	0	0	0	0	0
55-59	0	431	431	317	0	317	317	431	749
Олии касбӣ-магистр	398	734	1133	635	0	635	1033	734	1767
Олӣ-бакалавр	64	0	64	0	0	0	64	0	64
Миёнаи касбӣ	950	431	1381	0	398	398	950	829	1780
Ибтидоии касбӣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Миёнаи умумӣ	3339	2737	6076	3856	1570	5426	7195	4306	11502
Миёнаи асосӣ	1568	443	2012	290	443	733	1858	886	2745

Агар ба тақсимоти аҳолӣ аз рӯи ҷойи истиқомат назар кунем, пас хонандагони бемузд ва таҷрибаомӯзон дар истеҳсолот аслан ду маротиба дар маҳали деҳот нисбат ба маҳали шаҳрӣ зиёд буданд ҳамин ҳолат дар ҳиссаи иштироки мардҳо низ дар категорияи аҳолии мазкур ба назар мерасад.

Таҳлили тақсимоти хонандагони бемузд ва таҷрибаомӯзон дар истеҳсолот аз рӯи синну сол нишон медиҳад, ки бо ҳисоби фоиз ҳиссаи бештари хонандагон дар истеҳсолот ба гурӯҳи синни 16-19 сола (37,7 фоиз), аз нисф зиёди таҷрибаомӯзон дар гурӯҳи синни 20-24 сола (52,3 фоиз) рост омадааст. Дар маҷмӯъ ба ин ду гурӯҳи синнусол 80,1 фоизи таҷрибаомӯзони бемузд ва 59,2 фоизи хонандагони бемузд дар истеҳсолот рост омадааст.

Ҳавасмандӣ дар тақсимоти хонандагони бемузд ва таҷрибаомӯзон дар дигар гурӯҳҳои синну соли нишон медиҳад. Агар дар миёни таҷрибаомӯзон камшавии

нисбатан тез дар дигар боқимонда гурӯҳҳои синнусолӣ мушоҳида шуда бошад, пас дар шумораи хонандагони бемузд дар истеҳсолот дар синни 25-29 сола нисбатан баланд боқӣ мемонад (1245 нафар). Ғайр аз ин шумораи занон дар ин гурӯҳҳои синнусолӣ ду баробар нисбат ба мардон зиёдтар мебошанд. Чунин вазъият мустақиман бо таҳлили сатҳи иштироки аҳолии синни қобили меҳнат дар қувваҳои корӣ ва сатҳи шуғлнокии аҳолӣ аз рӯи ҷинс ва синну сол, ки дар қисмати 3.2 ҳисоботи мазкур оварда шудааст. Ин давраи фаъоли занон дар ин гурӯҳҳои синну сол барои ворид шудан ба бозори меҳнат ба ҳисоб меравад.

Ҳамзамон бояд қайд намуд, ки агар дар гурӯҳҳои синни 45-49 сола таҷрибаомӯзон умуман набуданд, вале дар гурӯҳҳои синни 55-59 сола дар байни хонандагони бемузд танҳо мардон ва дар байни таҷрибаомӯзон танҳо занон буданд.

Маълумотҳои дар боло овардашуда аз он шоҳиди медиҳанд, ки давраи нисбатан фаъол барои шахсони аз тайёрии касбӣ-техникии бемузд дар истеҳсолот ин синни 15-29 сола (70,1 фоизи шумораи умумии шахсони ҳамин гурӯҳи синну сол мебошад) ва барои таҷрибаомӯзони бемузд дар истеҳсолот ин синни 15-24 солагӣ мебошад (80,1 фоиз).

Мувофиқи таҳлили сатҳи таҳсилот дар байни хонандагони бемузд дар истеҳсолот ва таҷрибаомӯзон, гурӯҳи аз ҳама бештар дар ҳар ду ҳолат ин шахсоне мебошанд, ки маълумоти миёнаи умумӣ доранд – мутаносибан 6076 нафар ва 5426 нафар. Дар баробари ин шумораи бештари онҳоро мардҳо ташкил додаанд. Дар дар ҷойи дуюм шахсони дорои маълумоти миёнаи асосӣ дошта қарор доштанд (мутаносибан 18,9 фоиз ва 10,2 фоиз). Ҷолиби қайд аст, ки дар ҳоле, ки дар байни хонандагони дар истеҳсолот буда шумораи мардони дорои маълумоти миёнаи касбӣ ду маротиба нисбат ба занон зиёд буданд, пас дар миёни шахсони дорои маълумоти олии касбӣ шумораи занон қариб ду маротиба нисбат ба шумораи мардон зиёд буд. Дар охир бояд қайд намуд, ки мувофиқи арзёбии ТҚК-2016, дар байни шахсони дорои дараҷаи олии-бакалавр ва ибтидоии касбӣ қариб хонандагони бемузд ва таҷрибаомӯзон қариб ки набуданд.

* * *

ҚИСМИ 12. ФАЪОЛИЯТИ МЕҲНАТИИ ВОЛОНТЕРҲО[26]

Фаъолияти меҳнатии волонтерҳо, ки одатан ҳамчун «кори ихтиёрӣ» ва ё «волонтерӣ» ном мебаранд, яке аз захираҳои муҳими барқароршаванда барои ҳалли проблемаҳои иҷтимоӣ ва экологӣ, ки дар назди ҷомеаи ҷаҳонӣ истодааст мебошад. Миқёси ҳамин кор васеъ буда, саҳми он барои беҳтар кардани сифати зиндагии аҳолӣ дар маҷмӯъ боз ҳам назаррас мебошад[27].

Фаъолияти меҳнатии волонтёрҳо ва кори муздинокро ҳамчун фаъолиятҳои меҳнатии ҳамдигарро пуркунанда, на ин ки ҳамчун фаъолияти меҳнатии ҳамдигарро истиснокунанда бояд ба назар гирифт.

Масалан, волонтерҳо одатан имконият доранд, ки танҳо дар давоми як давраи маҳдуди вақт кор кунанд. Онҳо одатан на он қадар таҷрибаю малакаи заруриро барои иҷро кардани кори аниқ надоранд.

Аз тарафи дигар, дар бисёр ҳолатҳо волонтерҳо саҳми худро барои анҷом додани вазифаҳои гузошташуда ба воситаи маблағ ва ё анҷом додан ягон амал, ки одатан барои кормандони кироя дастнорас ва ё ғайриимкон мебошад мегузоранд.

Хулоса кор ва таҷрибаи волонтерҳо тақвият дода мешавад, дар ҳоле, ки иҷро кардани вазифаҳои гузошташуда дар якҷоягӣ бо кормандони кирояи пардохтшаванда ташкил карда шудааст.

Ба монанди ҳолатҳои таҷрибаомӯзони бемузд, шахсони аз тайёрии касбӣ-техникӣ мегузаранд, барои баҳодиҳии фаъолияти меҳнатии волонтерҳо дар Саволномаи таҳқиқоти интихобӣ оид ба масъалаҳои шуғл дар соли 2016 аввалин маротиба модули нав дар қатори саволҳои махсус бо назардошти тавсияҳои 19-умин КБОМ ворид карда шуд. Бо назардошти он, ки барномаи ТҚК-2016 бо мақсади ҷамъоварии маълумотҳои зиёди мавзӯи равона карда шуда буд, модули мазкур нисбатан дар шакли маҳдуди ҷамъоварии маълумотҳо дар бораи шумора ва тақсимоти волонтерҳо аз рӯи ҷинс, гурӯҳҳои асосии синну солӣ, давомнокии вақти кори сарфшуда барои фаъолияти волонтерӣ, дараҷаи волонтерӣ ва тавсифи волонтерҳо омода карда шуда буд. Дар ҳолати ҳавасмандии нишондиҳандаҳои асосӣ барои гирифтани ҷузъиёти муфассал оид ба мавзӯи мазкур, Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон метавонад дар даврҳои минбаъдаи таҳқиқот саволҳои иловагиро метавонад ворид кунад.

---

[26]Қисман мутобиқ гардонида шудааст аз: Кумитаи байнидавлатии омори Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил ва Бонки Ҷаҳонӣ. «Инструментарий для модульных обследований при проведении обследования рабочей силы (рынка труда) с учетом Рекомендаций 19-ой Международной конференции статистиков труда (МКСТ)»; см. на: http://www.cisstat.com/CIS_Labourstat/Modular%20Toolkit%20for%20surveys.pdf

[27] Маълумоти бештари шарҳи методологӣ дар қисмати 14.2.4. ҳисоби мазкур оварда шудааст.

12.1 Тақсимоти волонтерҳо аз рӯи ҷинс, гурӯҳҳои асосии синну солӣ ва дигар тавсифҳои волонтерҳо

Мувофиқи маълумотҳое, ки дар ҷадвали 36 оварда шудааст, дар лаҳзаи таҳқиқот дар Тоҷикистон 105122 нафар ва ё қариб 2 фоиз аз шумораи умумии аҳолии синни 15-75 сола волонтерҳо ба ҳисоб гирифта шуд, ки аз онҳо 71,1 фоизашонро мардҳо ва 28,9 фоизашонро занҳо ташкил доданд. Дар баробари ин сатҳи волонтери қариб 2 фоиз дар байни мардҳо қариб 3 фоиз ва дар байни занҳо 1 фоизро ташкил додааст. Ин ниҳоят сатҳи паст дар муқоисаи нисбат ба кишварҳои аъзои Иттиҳоди Аврупо мебошад, ки мувофиқи «Таҳқиқоти меҳнати волонтерҳо дар соли 2012», дараҷаи аз ҳама баланди волонтери дар Ҳолланд (57 фоиз) ва дараҷаи нисбатан пасттар дар Полша (9 фоиз), дар баробари ин дараҷаи миёнаи волонтери дар кишварҳои Иттиҳоди Аврупо 24 фоизро ташкил додааст[28].

Тақсимоти волонтерҳо аз рӯи гурӯҳҳои асосии синну сол, аз нуқтаи назари иштироки фаъол дар шаклҳои гуногуни волонтери дар байни аҳолии синни 30-75 сола (69,7 фоизи шумораи умумии волонтерҳо) буд ва нисбатан фаъолияти камтар дар байни аҳолии синни 15-24 сола мушоҳида карда шуд.

Таҳлили ҳайати волонтерҳо аз рӯи шаклҳои волонтери нишон дод, ки дар лаҳзаи таҳқиқот дар Тоҷикистон 7480 нафар ва ё 7,1 фоиз аз шумораи умумии волонтерҳо тариқи ташкилотҳои миёнарав фаъолияти волонтериро амали кардаанд ва 97642 нафар ва ё 92,9 фоиз, тариқи мустақим фаъолияти волонтериро анҷом додаанд. Дар баробари ин агар дар байни волонтерҳои аввал ҳиссаи занон ва мардон қариб, ки баробар бошанд (мутобиқан 48,6 фоиз ва 51,4 фоиз), пас дар байни онҳое, ки волонтериро мустақиман анҷом додаанд 94,9 фоизашонро мардҳо ва 5,1 фоизашонро занҳо ташкил додаанд.

Аз нуқтаи назари давомнокии фаъолияти волонтерӣ, пас ба ҳисоби миёна волонтерҳо 8 рӯзро барои фаъолияти волонтерӣ сарф кардаанд (дар давоми чор ҳафтаи охир) ва бояд қайд намуд, ки занҳо як рӯз нисбат ба мардҳо вақти худро сарф кардаанд. Шумораи бештари сарфшудаи рӯзҳо дар байни шахсоне, ки ба ҳайати қувваҳои корӣ дохил нашудаанд рост омадааст (16 рӯз). Бекорон ба фаъолияти волонтерӣ нисбат ба машғулин шумораи рӯзҳои бештарро сарф кардаанд (мутобиқан 8 рӯз ва 5 рӯз). Агар ба гурӯҳҳои синну сол назар афканем, пас ҷавонони синни 15-24 сола ба фаъолияти волонтерӣ зиёдтар вақти худро сарф кардаанд нисбат ба аҳолии синни 30-75 сола.

---

[28]SurveyonVolunteerWork 2012 (Portugal); InstitutoNacionaldeEstatistica (StatisticsPortugal); см. на: http://www.sociopolitical-observatory.eu/uploads/tx_aebgppublications/EN-Doku_BE_Konf_01_2014.pdf

Ҷадвали 36. Тақсимоти волонтерҳо аз рӯи ҷинс, гурӯҳҳои асосии синну сол, давомнокии фаъолияти волонтерӣ, дараҷаи волонтерӣ ва тавсифи волонтерҳо, ТҚК-2016

Тавсифи волонтерҳо	Шумораи аҳолии синни 15-75 сола	Ҳамагуна фаъолиятҳои волонтерӣ				Фаъолияти волонтерӣ, тариқи ташкилотҳои миёнарав			Волонтерии мустақим	
		Шумораи волонтерҳо	(%)	Шумораи миёнаи рӯзҳои волонтерӣ дар давоми чор ҳафта	Дараҷаи волонтерӣ (%)	Шумораи волонтерҳо	(%)	Дараҷаи волонтерии тариқи миёнарав нисбат ба шумораи умумии волонтерҳо (%)	Шумораи волонтерҳо	Дараҷаи волонтерии мустақим (%)
Ҳамагӣ (бе ҳисоби дубора)	5314273	105122	100,0	12	1,98	7480	100,0	7,12	97642	92,88
ҶИНС										
Мардҳо	2559233	74702	71,1	8	2,92	3848	51,4	5,15	70854	94,85
Занҳо	2755040	30420	28,9	15	1,10	3632	48,6	11,94	26788	5,15
СИНУ СОЛ										
15-19	821194	5181	4,9	7	0,63	862	11,5	16,64	4319	83,36
20-24	733271	6970	6,6	8	0,95	1260	16,8	18,08	5710	81,92
25-29	746326	19714	18,8	5	2,64	0	0,0	0,0	19714	100,0
30-75	3013482	73527	69,7	5	2,43	5358	71,6	7,31	67899	92,69
ВАЗЪИ ОИЛАВӢ										
Ҳеҷ гоҳ дар қайди никоҳ набуд	1285792	11309	10,8	6	0,88	2123	28,4	18,77	9186	81,23
Дар никоҳи расмӣ қарор дорад	3605001	86084	81,9	6	2,39	3255	43,5	3,78	82829	96,22
Дар никоҳи бeқайд қарор дорад	85857	2997	2,9	4	3,49	1704	22,8	56,86	1293	43,14
Бева (мард, зан)	241701	3532	3,4	4	1,46	0,0	0,0	0,0	3532	100,0
Расман ҷудошуда	71934	1200	1,1	4	1,67	398	5,3	33,17	802	66,83
Ҷудошуда ғайрирасӣ	22798	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ТАҲСИЛОТ										
Олии касбӣ	558972	19006	18,1	5	3,40	862	11,5	4,54	18144	95,46
Миёнаи касбӣ	324931	12163	11,6	5	3,74	1597	21,4	13,13	10566	86,87
Ибтидоии касбӣ	128748	2624	2,5	4	2,04	0,0	0,0	0,0	2624	100,0
Миёнаи (пурра) умумӣ	2912934	58445	55,6	9	2,01	2952	39,5	5,05	55493	94,95
Умумии асосӣ	1136651	11193	10,6	8	0,98	2069	27,7	18,48	9124	81,52
Умумии асосӣ надорад	252037	1692	1,6	2	0,67	-	-	-	1692	100,0
МАҚОМИ ҚУВВАҲОИ КОРӢ										
Машғулин	2096417	82197	78,2	5	3,92	4516	60,4	5,49	77861	94,51
Бекорон	155758	3102	3,0	8	1,99	0,0	0,0	0,0	3102	100,0
Берун аз қувваҳои корӣ	3062098	19823	18,8	16	0,65	2964	39,6	14,95	16859	85,05

Таҳлили волонтерӣ вобаста ба вазъи оилавӣ нишон дод, ки дар ҳамаи ҳолатҳо волонтерҳои аз ҳама фаъол ин ҳамон волонтерҳое буданд, ки дар никоҳи расмӣ қарор доштанд (81,9 фоиз); дар як фосилаи нисбатан зиёд волонтерҳое, ки ҳеҷ гоҳ дар қайди никоҳ набуданд қарор доштанд (10,8 фоиз); ва на он қадар шумораи зиёди гурӯҳи волонтерҳо дар байни онҳое мушоҳида карда шудааст, ки расман ҷудо шудаанд (1,1 фоиз).

Дар байни аҳолие, ки ба ҳайати қувваҳои корӣ дохил мешуданд, дараҷаи аз ҳама баланди волонтерӣ дар байни машғулин (78,2 фоиз), ва дараҷаи аз ҳама пасттар дар байни бекорон буд (3,0 фоиз). Бисерҳам ҷолиби диққат буд, ки дар байни аҳолие, ки ба қувваҳои корӣ дохил намешаванд дараҷаи волонтерӣ нисбатан баланд -18,8 фоизро ташкил додаст. Хулоса ба монанди ҳолати пештара дараҷаи аз ҳама баланди волонтёрӣ дар байни аҳолии машғул мушоҳида гардида бошад (3,9 фоиз), пас дараҷаи аз ҳама пасттарин дар байни аҳолие, ки ба ҳайати қувваҳои корӣ дохил нашуда буданд (тақрибан 0,7 фоиз) мушоҳида карда шуд. Дар ҳоле, ки дараҷаи волонтерӣ дар байни бекорон қариб 2 фоизро ташкил дода буд.

Таҳлили ҳама намудҳои фаъолияти волонтерӣ вобаста аз сатҳи таҳсилоташон нишон дод, ки бештари волонтерҳо шахсоне буданд, ки дорои маълумоти миёнаи умумӣ мебошанд (55,6 фоиз), дорои таҳсилоти ибтидоии касбӣ мебошанд (2,5 фоиз) ва маълумоти миёнаи умумӣ надошта аз ҳама пасттар (1,6 фоиз) ташкил доданд. Лекин таҳлили дараҷаи волонтерӣ нишон дод, ки аз ҳама волонтерҳои фаъол шахсони дорои таҳсилоти миёнаи касбӣ (3,7 фоиз), таҳсилоти олии касбӣ (3,4 фоиз) ва ибтидоии касбӣ (2,0 фоиз) буданд. Ҳамин тавр, дараҷаи иштироки категорияи аҳолии дорои таҳсилоти касбӣ нисбат ба дараҷаи фаъолияти волонтерии дар маҷмӯъ дар кишвар нисбатан баландтар буд.

Дар асоси таҳлилҳои дар боло оварда шуда хулоса кардан мумкин, ки шахсони дорои никоҳи расмӣ ва оилаи мустаҳкам, дорои ҷойи кор ва сатҳи баланди таҳсилот, ба фаъолияти волонтерӣ бо ҷидду ҷаҳд ва майлу рағбати зиёд нисбат ба дигар категорияи аҳолӣ, машғул мешаванд.

* * *

ҚИСМИ13. МУҲОҶИРАТИ МЕҲНАТӢ БА ХОРИҶА

Муҳочирати меҳнатӣ ба хориҷа – ин муҳоҷирати муваққатӣ, бо мақсади пайдо кардани кор берун аз давлати худ мебошад.

Дар ТҚК соли 2004 муҳоҷирати меҳнатӣ ба хориҷа дар дохилӣ аҳолии машғули Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳисоб карда шуда буд. Лекин мувофиқи тавсияҳои Ташкилоти Байналмилалии Меҳнат (ТБМ) муҳочирони меҳнатии дар хориҷа буда бояд аз ҳайати аҳолии машғули мамлакат бароварда мешуданд. Барои ҳамин дар ТҚК солҳои 2009-2016 маълумотҳо оид ба муҳоҷирони меҳнатӣ дар алоҳидагӣ оварда мешаванд.

Дар омор муҳоҷирати меҳнатӣ ба хориҷа дар ду самт ҳисоб карда мешавад:

Аз рӯи самти ҳаракат – рафтан барои кор ва бозгашт дар давоми давраи ҳисоботӣ (сол); ҳисобот аз тарафи Хадамоти муҳоҷирати Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолӣ аз рӯи варақаҳои муҳоҷират бурда мешавад;

Ҳаҷми муҳоҷирати меҳнатӣ – шумораи шаҳрвандони кишвар, ки дар як вақти муайян масалан дар лаҳзаи таҳқиқот дар муҳоҷирати меҳнатӣ қарор доранд.

Дар ТҚК ҳаҷми муҳоҷирати меҳнатӣ аз рӯи критерияҳои вақтии зерин ҳисоб карда мешавад:

камтар аз 6 моҳ ғоиб ҳаст;

аз 6 то 12 моҳ ғоиб ҳаст;

аз 1 сол зиёдтар ғоиб ҳаст.

Бо мақсади омӯзишӣ вазъи муҳоҷирати меҳнатӣ дар кишвари фаъолияти меҳнатӣ дошта дар ТҚК солҳои 2009 ва 2016 саволномаи иловагӣ барои шаҳрвандоне, ки дар лаҳзаи таҳқиқот бозгашта буданд ва дар хонаводаҳои худашон қарор доштанд ворид карда шуда буд.

Баҳисобгирии муҳоҷирати меҳнатӣ ба хориҷа аз рӯи намудҳои зерин бурда мешавад:

аз рӯи самти ҳаракат – ҳисобот аз тарафи Хадамоти муҳоҷирати Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар асоси варақаҳои муҳоҷиратӣ амалӣ карда мешавад. Сафари шаҳрвандони Тоҷикистон ба дигар кишварҳо бо мақсади муҳоҷирати меҳнатӣ дар давоми сол;

ҳаҷми муҳоҷирати меҳнатӣ – шумораи муҳоҷирони меҳнатӣ, ки дар лаҳзаи муайян дар берун аз кишвар дар хориҷа қарор доранд (ин маълумотҳои таҳқиқотҳои интихобӣ, барӯйхатгирии аҳолӣ).

Аз рӯи маълумотҳои Хадамоти муҳоҷирати Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳоли дар давоми солҳои 2005 то 2013 мутаносибан раванди баланди муҳоҷирати меҳнатӣ аз мамлакат мушоҳида карда шуд. Дар ин давра аз соли 2005 муҳоҷирати меҳнатӣ аз 412,0 ҳазор нафар то 799,7 ҳазор нафар расид, ки ба ҳисоби миёна сафи муҳоҷирони меҳнатиро 40,0 ҳазор нафар аҳолии синни қобили меҳнат пурра менамуд. Дар давоми се соли охир солҳои 2014-2016 камшавии раванди муҳоҷирати меҳнатӣ дар муқоиса нисбат ба соли 2013 мушоҳида карда шуд. Дар

соли 2016 нисбат ба соли 2013 муҳоҷирати меҳнатӣ то 282,4 ҳазор нафар (35,3 фоиз) кам шуд ва 517,3 ҳазор нафарро ташкил дод.

ҶАДВАЛИ 37. ШУМОРАИ МУҲОҶИРОНИ МЕҲНАТИИ ШАҲРВАНДОНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН, КИ БАРОИ КОР БА ДИГАР КИШВАРҲО РАФТААНД (нафар)

Солҳо	Ҳамагӣ	Синну сол			
		То 18	18-29	30-59	60 сола ва калонтар
		Ҳар ду ҷинс			
2013	799698	23681	316935	454778	4304
2014	670806	2129	260719	407586	372
2015	552596	324	214417	337605	250
2016	517308	1101	208157	308002	48
		Мардҳо			
2013	693355	18276	279114	392876	3087
2014	564390	1850	214129	348068	343
2015	487929	304	188776	297813	190
2016	435457	723	174500	259399	38
		Занҳо			
2013	100094	5405	35570	57902	1217
2014	106416	279	46590	59518	29
2015	64667	20	25641	38796	60
2016	81851	378	33657	47806	10

Ҷараёни камшавии муҳоҷирати меҳнатии шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Федератсияи Русия дар соли 2016 низ идома ёфта, нисбат ба соли 2015 шумораи муҳоҷирони меҳнатӣ 35288 нафар ё 6,4 фоиз кам шуданд.

Аз рӯи маълумотҳои ТҚК дар давраи солҳои 2004 то 2016 афзоиши нисбатан баланди муҳоҷирати меҳнатӣ аз рӯи ҳаҷм ва раванд мушоҳида карда шудааст. Ҳаҷми муҳоҷирати меҳнатӣ аз рӯи ТҚК соли 2004 (шумораи муҳоҷирони меҳнатӣ дар лаҳзаи пурсиш) 317,9 ҳазор нафар ё 13 фоизи аҳолии машғулро (8,0 фоизи аҳолии синни 15-75 сола) ташкил дода буд. Аз рӯи ТҚК-2009 шумораи муҳоҷирони меҳнатӣ 1,6 баробар зиёд шуда 519,9 ҳазор нафарро ё ин ки 21,9 фоизи шумораи машғулинро (11,0% аҳолии синни 15-75 сола) ташкил дод.

Аз рӯи маълумотҳои ТҚК-2016, дар лаҳзаи пурсиши аҳолӣ дар моҳҳои июл-августи соли 2016 –ум 553868 нафар шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон дар

муҳочирати меҳнатӣ қарор доштанд. Аз рӯи аломатҳои ҷинсӣ, 526787 нафари муҳоҷирони меҳнатиро мардҳо (95,1 фоиз) ва 27081 нафарро занҳо (4,9 фоиз) ташкил доданд. Ҳиссаи зиёди муҳоҷирони меҳнатӣ ин аҳолии синни қобили меҳнат, асосан ҷавонони синни 15-29 сола 251547 нафар (45,4 фоиз), дар синни 30-44 сола 218871 нафар (39,5 фоиз) ва аз 45 то 65 сола - 83450 нафар (15,1 фоиз) мебошанд.

Ҷараёни муҳоҷирати меҳнатӣ бештар аҳолии деҳотро ҷалб менамояд. Аз шумораи умумии муҳоҷирони меҳнатӣ, 474578 нафар аз маҳали деҳот (85,7 фоиз) ва 79290 нафар (14,3 фоиз) аз маҳали шаҳрӣ мебошанд.

Ҷадвали 38. Шумораи муҳоҷирони меҳнатӣ аз рӯи муҳлати буду бош, аз рӯи маълумотҳои ТҚК-2016

	Шумораи муҳоҷирони меҳнатӣ, ки аз рӯи мӯҳлат барои кор рафтаанд:				Муҳлати миёнаи будубош, бо моҳ
	Ҳамагӣ	камтар аз 6 моҳ	7-12 моҳ	аз 12 моҳ зиёдтар	
	Нафар				
Ҳамагӣ	**553868**	**156538**	**150064**	**246886**	**x**
Шаҳр	79290	18662	15400	45228	x
Деҳа	474578	137876	134664	201658	x
Мардҳо	526787	150115	143825	232467	x
Занҳо	27081	6423	6239	14419	x
ВМКБ	5654	697	1578	3378	x
Суғд	205959	51649	55031	98898	x
Хатлон	197286	47676	60998	88612	x
Душанбе	3807	1309	734	1764	x
НТҶ	141162	55207	31723	54233	x
	Бо фоиз				
Ҳамагӣ	**100**	**28,3**	**27,1**	**44,6**	**11,3**
Шаҳр	100	23,5	19,4	57,0	12,7
Деҳа	100	29,1	28,4	42,5	11,1
Мардҳо	100	28,5	27,4	44,1	11,3
Занҳо	100	23,7	23,0	53,3	12,4
ВМКБ	100	12,3	27,9	59,8	13,6
Суғд	100	25,1	26,7	48,0	11,8
Хатлон	100	24,2	30,9	44,9	11,6
Душанбе	100	34,4	19,3	46,3	11,1
НТҶ	100	39,1	22,5	59,8	10,1

Аз рӯи маълумотҳои таҳқиқоти қувваҳои корӣ, ҳамчунин маълумотҳо оид ба сатҳи маълумотнокӣ ва вазъи оилавии муҳоҷирони меҳнатӣ, ки ин маълумотҳо дар ҳисоботҳои маъмурии Хадамоти муҳоҷирати Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли

аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон нест ҷамъоварӣ карда шуд. Аз рӯи вазъи оилавӣ 122026 нафари муҳоҷирони меҳнатӣ (22,0 фоиз) асосан ҷавононе мебошанд, ки дар қайди никоҳ нестанд, 411813 нафар ин шахсоне мебошанд, ки дар никоҳи ба қайд гирифташуда қарор доранд, 20029 нафари муҳоҷирони меҳнатӣ бева (мард ё зан) ва ё ҷудошуда мебошанд. Аз рӯи сатҳи маълумотнокӣ, асосан ҳиссаи бештари муҳоҷирони меҳнатӣ маълумоти миёнаи асосии мактабӣ - 68392 нафар (12,3 фоиз) ва миёнаи (пурра) умумӣ 397989 нафар (71,9 фоиз) доранд, 3993 нафари муҳоҷирони меҳнатӣ танҳо дорои маълумоти ибтидоӣ мебошанд. Дар маҷмӯъ 470314 нафар муҳоҷирони меҳнатӣ (84,9 фоиз) танҳо сатҳи таҳсилоти мактаби доранд. Дар ҷараёни муҳоҷирати меҳнатӣ, ҳамчунин шаҳрвандоне иштирок менамоянд, ки дорои таҳсилоти касбию тахассусӣ, таҳсилоти ибтидоии касбӣ, таҳсилоти миёна ва олии касбӣ мебошанд. Мувофиқи натиҷаҳои Таҳқиқоти қувваҳои кории соли 2016, аз шумораи умумии муҳоҷирони меҳнатӣ – 15237 нафар (2,8 фоиз) дорои маълумоти ибтидоии касбӣ (хатмкардагони Литсейҳои касбӣ ва ё Омӯзишгоҳҳои касбӣ-техникӣ), 30788 нафар (5,6 фоиз) маълумоти миёнаи касбӣ (хатмкардагони техникум ва ё коллеҷ) ва 37528 нафар (6,8 фоиз) маълумоти олии касбӣ (хатмкардагони донишкада ва донишгоҳҳо) мебошанд. Дар маҷмӯъ ҳамагӣ 15,2 фоизи муҳоҷирони меҳнатӣ (80523 нафар) дорои касбу ихтисос мебошанд, боқимонда 84,8 фоиз танҳо дорои таҳсилоти миёнаи асосӣ ва ё миёнаи умумӣ мебошанд.

Ҷадвали 39. Сатҳи маълумотнокии муҳоҷирони меҳнатӣ аз рӯи маълумотҳои ТҚК-2016

	Баъди таҳсилоти олӣ (аспирантура, ординатур..)	Олии касбӣ	Миёнаи касбӣ	Ибтидоии касбӣ	Миёнаи (пурра) умумӣ	Миёнаи асосӣ	Миёнаи асосӣ надоранд	Ҳамагӣ
	Нафар							
Ҳамагӣ	**315**	**37214**	**30787**	**15237**	**397991**	**68932**	**3393**	**553868**
Шаҳр	315	10263	7873	656	50966	9217	-	79290
Деҳа	-	26950	22915	14581	347023	59715	3393	474198
Мардҳо	315	34251	27812	15237	379408	66371	3393	526787
Занҳо	-	2962	2976	-	18581	2561	-	27081
ВМКБ	-	1120	438	-	69	4028	-	5654
Суғд	315	18330	20495	5117	151105	9787	810	205579
Хатлон	-	5528	4237	3963	156690	25590	1290	197286
Душанбе	-	1211	-	-	2389	207	-	3807
НТҶ	-	11045	5619	6157	83778	33270	1293	141162
	Бо фоиз							

	Баъди таҳсилоти олӣ (аспирантура, ординатур..)	Олии касбӣ	Миёнаи касбӣ	Ибтидоии касбӣ	Миёнаи (пурра) умумӣ	Миёнаи асосӣ	Миёнаи асосӣ надоранд	Ҳамагӣ
Ҳамагӣ	**0,1**	**6,7**	**5,6**	**2,8**	**71,9**	**12,4**	**0,6**	**100,0**
Шаҳр	0,4	12,9	9,9	0,8	64,3	11,6	0,0	100,0
Деҳа	0,0	5,7	4,8	3,1	73,2	12,6	0,7	100,0
Мардҳо	0,1	6,5	5,3	2,9	72,0	12,6	0,6	100,0
Занҳо	0,0	10,9	11,0	0,0	68,6	9,5	0,0	100,0
ВМКБ	0,0	19,8	7,7	0,0	1,2	71,2	0,0	100,0
Суғд	0,2	8,9	10,0	2,5	73,5	4,8	0,4	100,0
Хатлон	0,0	2,8	2,1	2,0	79,4	13,0	0,7	100,0
Душанбе	0,0	31,8	0,0	0,0	62,8	5,4	0,0	100,0
НТҶ	0,0	7,8	4,0	4,4	59,3	23,6	0,9	100,0

Дар Таҳқиқоти қувваҳои корӣ - 2016 маълумотҳо оид ба муҳлати будубоши муҳоҷирони меҳнатӣ ҷамъоварӣ гардида буд. Аз рӯи маълумотҳои ТҚК-2016, 156538 нафар муҳоҷирони меҳнатӣ (28,3 фоиз) дар давоми то шаш моҳ дар муҳоҷирати меҳнатӣ қарор доштанд, 150064 муҳоҷирони меҳнатӣ (27,1 фоиз) то як сол ва 247266 нафар (44,6%) аз як сол зиёдтар. Муҳоҷирати меҳнатии шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон бештар ба кишварҳои Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил равона гардидааст. Аз рӯи маълумотҳои ТҚК-2016, бештари муҳоҷирони меҳнатӣ дар Федератсияи Руссия – 548941 нафар, ё 99,1 фоиз, дар дигар кишварҳои ИДМ – 2842 (0,5 фоиз) ва 2085 нафар (0,4 фоиз) дар кишварҳои хориҷи дур қарор доштанд.

Ҷадвали 40. Муҳоҷирати меҳнатии шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯи сатҳи маълумотнокӣ ва кишварҳои қарор доштаашон аз рӯи маълумотҳои ТҚК-2016

Аз рӯи кишварҳо	Баъди маълумоти олӣ	Олии касбӣ	Миёнаи касбӣ	Ибтидоии касбӣ	Миёнаи (пурра) умумӣ	Миёнаи асосӣ	Миёнаи асосӣ надорад	Ҳамагӣ
	нафар							
АФҒОНИСТОН	-	242	-	-	-	-	-	242
ИМА	-	718	-	-	329	-	-	1047
ҚИРҒИЗИСТОН	-	-	-	-	291	-	-	291
ҚАЗОҚИСТОН	-	-	-	-	2145	-	-	2145
УКРАИНА	-	-	-	-	-	406	-	406
ФЕДЕРАТСИЯ РУССИЯ	315	36254	30787	15237	394809	68526	3393	549321
ЧЕХИЯ	-	-	-	-	417	-	-	417
ҲАМАГӢ	**315**	**37214**	**30787**	**15237**	**397991**	**68932**	**3393**	**553868**
				бо %				
АФҒОНИСТОН	-	0,7	-	-	-	-	-	0,0
ИМА	-	1,9	-	-	0,1	-	-	0,2

Аз рӯи кишварҳо	Баъди маълумоти олӣ	Олии касбӣ	Миёнаи касбӣ	Ибтидоии касбӣ	Миёнаи (пурра) умумӣ	Миёнаи асосӣ	Миёнаи асосӣ надорад	Ҳамагӣ
ҚИРҒИЗИСТОН	-	-	-	-	0,1	-	-	0,1
ҚАЗОҚИСТОН	-	-	-	-	0,5	-	-	0,4
УКРАИНА	-	-	-	-	0,0	0,6	-	0,1
ФЕДЕРАТСИЯ РУССИЯ	100,0	97,4	100,0	100,0	99,2	99,4	100,0	99,2
ЧЕХИЯ	-	-	-	-	0,1	-	-	0,1
ҲАМАГӢ	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
АФҒОНИСТОН	-	100,0	-	-	-	-	-	100,0
ИМА	-	68,6	-	-	31,4	-	-	100,0
ҚИРҒИЗИСТОН	-	-	-	-	100,0	-	-	100,0
ҚАЗОҚИСТОН	-	-	-	-	100,0	-	-	100,0
УКРАИНА	-	-	-	-	-	100,0	-	100,0
ФЕДЕРАТСИЯ РУССИЯ	0,1	6,6	5,6	2,8	71,9	12,5	0,6	100,0
ЧЕХИЯ	-	-	-	-	100,0	-	-	100,0
ҲАМАГӢ	**0,1**	**6,7**	**5,6**	**2,8**	**71,9**	**12,4**	**0,6**	**100,0**

Аз рӯи маълумотҳои ТҚК-2016 ҳиссаи бештари муҳоҷирони меҳнатӣ ба вилояти Суғд рост меояд – 37,2 фоиз (205959 нафар), вилояти Хатлон - 35,6 фоиз (197286 нафар), НТҶ – 25,5 фоиз (141162 нафар). Ҳиссаи аз ҳама ками муҳоҷирони меҳнатӣ ба ВМКБ-1,0 фоиз (5654 нафар) ва шаҳри Душанбе – 0,7 фоиз (3807 нафар) рост омадааст.

Қисми зиёди муҳоҷирони меҳнатӣ, 71,7 фоиз аз шаш моҳ зиёдтар аз оилаҳои худ дур зиндагонӣ мекунанд (27,1 фоиз - то 12 моҳ ва 44,6 фоиз – аз 12 моҳ зиёд) ва танҳо 28,3 фоиз - камтар аз 6 моҳ.

Дар муҳоҷирати меҳнатӣ асосан мардони ҷавон иштирок менамоянд. Дар миёни муҳоҷирони меҳнатӣ ҷавонони синни 15-29 сола – 45,4 фоизи ҳамаи муҳоҷирони меҳнатиро ташкил додаанд (251,5 ҳазор нафар). Шахсони синну соли миёна (30-49 сола) нисбат ба шумораи умумии муҳоҷирони меҳнати 45,8 фоизро ташкил медиҳанд (253,6 ҳазор нафар). Синну соли миёнаи муҳоҷирони меҳнатӣ 32,8 солро ташкил медиҳад (дар ТҚК -2009 синни миёнаи муҳоҷирони меҳнатӣ 30,0 сола буд).

ҚИСМИ 13.1. МЕҲНАТИ КӮДАКОН АЗ РӮИ МАЪЛУМОТҲОИ ТҚК-2016

Дар ТҚК – 2016 ҳамчунин масъалаҳои ба меҳнати кӯдакон алоқаманд дида баромада шуд. Мақсад аз он иборат буд, ки паҳншавии меҳнати кӯдаконро ва шуғл дар миёни кӯдакон (синни 12-17 сола) дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва тавсифи кори анҷом додаи онҳо баҳо дода шаванд.

Мувофиқи баҳодиҳии маълумотҳои ТҚК-2016 шумораи умумии кӯдакони синни 12-17 сола 957,7 ҳазор нафарро ташкил доданд. Шумораи кӯдаконе, кик ор мекунанд 13,1 фоизи шумораи умумии кӯдакони ҳамин синну солро ё 125,7 ҳазор нафарро ташкил доданд. Сатҳи аз ҳама баланди шуғл дар байни писарони дар синну соли 15-17 сола қарор дошта (18,5 фоиз) мушоҳида карда шуд. Нишондиҳандаи шуғли кӯдакон дар гурӯҳи синну соли 12-14 сола ду баробар пасттарро (9,1 фоиз) ташкил дод. Сатҳи шуғли кӯдакони синни 12-17 сола дар байни писарон -14,2 фоиз (70670 нафар) ва дар байни духтарон 12,0 фоизро (55009 нафар) ташкил доданд. Дар синни 12 сола сатҳи шуғлнокӣ 8,0 фоиз ва дар синни 17 сола 2,5 баробар зиёдтар 20,0 фоизро ташкил дод.

Сатҳи шуғлнокии кӯдакон вобаста аз макони истиқомат фарқ мекунад, масалан сатҳи шуғлнокии кӯдакони синни 12-17 сола дар маҳалҳои шаҳрӣ ҳамагӣ 3,6 фоизро (9541 нафар) ташкил дода бошад, пас дар маҳалҳои деҳот сатҳи шуғлнокии кӯдакон 16,7 фоизро (116138 нафар зиёда аз 12 баробар зиёд аз маҳалҳои шаҳрӣ) ташкил додаст. Дар сатҳи минтақаҳо сатҳи аз ҳама баланди шуғлнокии кӯдакон дар вилояти Суғд – 19,3 фоиз (47506 нафар) ва аз ҳама пасттарини нишондиҳандаи шуғли кӯдакон дар шаҳри Душанбе ҳамагӣ – 0,8 фоиз (822 нафар) мушоҳида карда шудааст. Дар дигар минтақаҳои мамлакат сатҳи шуғлнокии кӯдакони синни 12-17 сола, дар вилояти Хатлон - 15,8 фоиз (56179 нафар), дар НТҶ – 8,7 фоиз (19626 нафар), дар ВМКБ - 6,0 фоиз (1546 нафар) ташкил додааст.

Асосан кӯдакон (12-17 сола) дар Тоҷикистон аз рӯи намудҳои фаъолияти иқтисодӣ дар кишоварзӣ - 110165 нафар (87,7 фоиз аз шумораи умумии кӯдакони машғул). Ҳамчунин паҳншавии шуғли кӯдакон дар саноати коркард- 4956 нафар (3,9 фоиз) ва савдои яклухт ва чакана – 4831 нафар (3,8 фоиз) мушоҳида гардидааст. Кӯдакон ҳамчунин дар сохмон – 2911 нафар (2,3 фоиз), фаъолияти нақлиётӣ (1292 нафар (1,0 фоиз), дар хонаводаҳои шахсӣ – 849 нафар (0,7 фоиз) ва тарабхонаҳо ва хӯроки умумӣ -675 нафар (0,5 фоиз) машғул буданд.

Асосан кӯдакони машғул корӣ худро ҳамчун коргарони беихтисос анҷом медиҳанд. Аз рӯи маълумотҳои ТҚК-2016 аз шумораи умумии кӯдакони машғул

110882 нафар – 88,2 фоиз ба сифати коргарони беихтиссос корро анҷом додаанд. Боқимонда 11,8 фоизи кӯдакони машғул – 6635 нафар (5,3 фоиз) ба сифати коргарони дорои ихтисоси саноатӣ, сохтмонӣ, нақлиёт ва ихтисосҳои ба ҳаминҳо баробар, 4808 нафар (3,8 фоиз) ба сифати корманди соҳаи хизматрасонӣ ва савдо, 2141 нафар (1,7 фоиз) оператори дастгоҳҳои истеҳсолкунандаи маҳсулот ва мошинҳо, ҷамъоваранда ва ронанда, 788 нафар (0,6 фоиз) ҳамчун роҳбар ва мутахассисони сатҳи олӣ кор кардаанд.

Сатҳи шуғли кӯдакон аз рӯи маълумотҳои ТҚК-2016 дар муқоиса нисбат ба Таҳқиқоти Меҳнати Кӯдакон 2012 – 10,3 банди фоиз кам шудааст (дар ТМК-2012 сатҳи шуғли кӯдакон 23,4 фоизро ташкил дода буд). Камшавии сатҳи шуғли кӯдакон дар синни 12-14 сола 20,8 % банди фоиз (29,9 фоиз дар ТМК-2012 дар муқобили 9,1 фоиз дар ТҚК-2016), дар категорияи синни 15-17 сола сатҳи шуғли кӯдакон 25,5 банди фоиз (42 фоизи ТМК -2012 дар муқобили 16,5 фоиз дар ТҚК-2016).

ҚИСМИ 14. МЕТОДОЛОГИЯИ ТАҲҚИҚОТИ ҚУВВАҲОИ КОРӢ

14.1. Мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот

Таҳқиқоти қувваҳои корӣ оид ба масъалаҳои шуғл (ТҚК) – таҳқиқоти миллӣ оид ба гирифтани маълумоти пурра ва саҳеҳ дар бораи вазъи бозори меҳнат дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад. Таҳқиқот аз тарафи Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 20 июл то 20 августи соли 2016 дар чаҳорчубаи Лоиҳаи «Стратегияи рушди омори миллӣ» бо дастгирии Бонки Ҷаҳонӣ ва кӯмакҳои машваратии Ташкилоти Байналмиллалии Меҳнат гузаронида шудааст.

Мақсади ТҚК-2016 мазкур ин гирифтани маълумотҳои муътамад ва иттилооти ҷамъбастӣ оид ба вазъи бозори меҳнат дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад.

Дар гузаронидани таҳқиқот вазифаҳои зерин гузошта шуда буд:

1. Муайян намудани машғулини фаъолияти меҳнатӣ, аз он ҷумла шумораи қувваҳои корӣ ва шахсоне, ки ба ҳайати қувваҳои корӣ дохил намешаванд;
2. Муайян намудани шумораи машғулин аз рӯи бахшҳо ва намудҳои фаъолият;
3. Муайян намудани шумораи бекорон ва баҳодиҳии сатҳи умумии бекорӣ дар ҷумҳурӣ ва минтақаҳо;
4. Муайян намудани шуғл дар бахши ғайрирасмӣ ва баҳодиҳии шуғли ғайрирасмӣ;
5. Ченкунии ҳаҷми муҳоҷирати меҳнатӣ ба хориҷа ва муайян намудани самтҳои он;
6. Ченкунии ҳаҷмӣ муҳоҷирати дохилии мокувор;

7. Ченкунии фаъолияти меҳнатии кӯдакон ва наврасони синни 12-17 сола;
8. Тавсифи бозори меҳнат аз нуқтаи назари гендерӣ;
9. Омӯзиши масъалаҳои, ба шароити меҳнатии муҳоҷирони меҳнатӣ алоқаманд;
10. Ченкунии меҳнати пардохтнашавандаи коромӯзон ва шахсоне, ки аз тайёрии касбӣ-техникӣ мегузаранд;
11. Муайян кардани фаъолияти меҳнатии волонтерҳо;
12. Ченкунии фаъолияти меҳнатӣ оид ба истеҳсоли маҳсулот ва хизматрасонӣ барои истифодаи шахсӣ;
13. Ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод намудани иттиллоти зарурӣ дар бораи қувваҳои корӣ, сатҳи шуғлнокӣ, ҳаҷми шугл дар иқтисодиёти ғайррасмӣ, қувваҳои кори истифоданашуда, аз он ҷумла бекории умумӣ ва қувваҳои кории ҷалбшаванда, ҳамчунин муҳоҷирати меҳнатӣ;
14. Пешниҳоди маълумот барои сохтани ҳисобҳои мувофиқ барои Низоми Хисобҳои миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон;
15. Тайёр намудани ҳисоботи таҳлилӣ оид ба вазъи бозори меҳнат дар Ҷумҳкрии Тоҷикистон.

14.2. Консенпсияҳо, муайянкунӣ, нишондиҳандаҳо[29]

Методология барои тасниф намудани аҳолӣ ба шахсоне, ки ба фаъолияти меҳнатӣ, қувваҳои корӣ ва шахсони ғайриқувваҳои корӣ дохил ҳастанд, ҳамчунин масъалаҳое, ки ба Саволномаи таҳқиқоти 2016 оид ба масъалаҳои шуғл ворид карда шуда буданд системаи нишондиҳандаҳоро оид ба таҳлили вазъи бозори меҳнат бо назардошти ҳуҷҷатҳои роҳнамо ва тавсияҳои Ташкилоти Байналмилалии Меҳнат (ILO), инчунин қонунгузории миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳия карда шуданд.

Дар баробари ин, фарқияти асосии ТҚК-2016 аз таҳқиқотҳои қаблии қувваҳои корӣ ин таҳқиқот бо назардошти чорчӯби нави консептуалии омори меҳнатӣ, ки дар Конфронси 19-уми Байналмилалии Оморчиёни Меҳнат дар моҳи октябри соли 2013 қабул карда шуд, гузаронида шуд. Диаграммаи и 9 таснифи аҳолиро дар ТҚК-2016 тибқи тавсияҳои 19-ум КБОМ нишон медиҳад.

Барои ҳисоб кардани шумораи қувваҳои корӣ ва шаклҳои гуногуни фаъолияти меҳнатӣ, дар ТҚК -2016 аҳолии синни 15 – 75[30] сола ба назар гирифта шудаанд. Бо вуҷуди ин, бояд қайд кард, ки барои гирифтани маълумот дар бораи фаъолияти

[29]Адабиётҳо ва тавсияҳо асосан бо забони англисӣ ва русӣ вуҷуд доранд. Частично адаптировано из: Межгосударственный статистический комитет Содружества Независимых Государств и Всемирный Банк. «Рекомендации по применению в статистической практике методологических положений по измерению трудовой деятельности, занятости и недоиспользованной рабочей силы с учетом резолюции 19-й Международной конференции статистиков труда (МКСТ)»; см. на:http://www.cisstat.com/rus/CIS_Labourstat_meeting_Kyrgyzstan_4-6aug_2015%20CISSTAT_WB_recommendation.pdf
[30] При этом, законодательно установленный возраст выхода на пенсию для женщин составляет 58 лет, а для мужчин – 63 года.

меҳнатии кӯдакон ва наврасон, маҳдудияти синну соли поёнӣ дар ТҚК - 2016 аз 12 солагӣ муқаррар карда шудааст.

Воҳиди таҳлил ва воҳиди мушоҳидаи аввалия дар Таҳқиқоти қувваҳои корӣ 2016 хонаводаҳои шахсӣ ва аъзоёни онҳо дар синни 12-75 сола муайян карда шудааст.

Диаграммаи и 12. Таснифи аҳолӣ дар ТҚК-2016[31]

Хонавода ин гурӯҳи одамоне, ки якҷоя зиндагӣ мекунанд, маблағҳои пулиро барои хароҷоти зарурӣ барои қонеъ кардани талаботҳо, аз қабили хӯрок, либос, хариди таҷҳизоти хонагӣ ва маишӣ ва ғ истифода мебаранд. Хонавода набояд ҳамчун оила ҳисоб карда шавад. Фарқияти байни мафҳумҳои «хонавода» ва «оила» инҳоянд:

а) хонавода метавонад аз як шахс ташкил карда шавад ва оила бояд аз ҳадди ақал аз ду нафар иборат бошад;

б) аъзои хонавода набояд ҳатман хешовандон бошанд, дар ҳоле, ки барои аъзоёни оила, хешовандӣ ҳатмист.

[31] Адаптировано из презентации ЭлизыБенеш, МОТ 2014.

Ба шумораи умумии аҳолии ТҚК ҳамаи хонаводаҳои шахсиро бо ҷои истиқоматии доимӣ (одатан), ба истиснои хонаводаҳои коллективӣ ва муассисаҳои институтсиалӣ, ки қисмати аҳолии иборат аз шахсони дарозмуддат он ҷо истиқоматкунандаро дар бар мегирад:

- дар беморхонаҳо;
- дар макта-интернатҳо;
- дар хобгоҳҳо;
- дар интернатҳо барои пиронсолон ва маъюбон;
- дар муассисаҳои институтсионалӣ;
- бе муайян кардан ҷойи истиқомат.

Дар гузаронидани ТҚК-2016 консепсияи «ҷои доимии истиқомат», ки дар гузаронидани барӯйхатгирии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон истифода мешавад, яъне маҳали аҳолинишин, хона ё ҳуҷра, ки шахси ба пурсиш фаро гирифташуда доимӣ (одатан) аксар вақти худро он ҷо мегузаронад, истифода карда шудааст. Ба ҳайати хонавода, илова бар сокинони доимӣ, инҳо дохил карда шуданд:

- Шахсони, барои кори музднок ва ё даромад ба даст овардан ба дигар маҳалҳои аҳолинишини Ҷумҳурии Тоҷикистон, ва ё дигар кишварҳои аъзои Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил ва ё дигар кишварҳои хориҷи дур новобаста аз муҳлати будубош;
- Шахсоне, ки дар муассисаҳои ҳабси пешакӣ ба муҳлати 30 рӯз нигоҳ дошта мешаванд;
- Шахсоне, ки дар хизмати ҳарбӣ дар асоси даъват, тибқи шартнома, шахсони барои даъват ба хизмати ҳарбӣ даъватшуда хизмат мекунанд.

Маълумот дар бораи ин шахсон аз суханҳои дигар аъзоёни хонавода гирифта шуданд.

14.2.1. Фаъолияти меҳнатӣ

Фаъолияти меҳнатӣ - ба фаъолияти меҳнатӣ, «ҳама гуна фаъолиятҳое, ки аз ҷониби шахсони алоҳида новобаста аз ҷинс ва синну сол барои истеҳсоли мол ё хизматрасонӣ барои истифодабарии дигар шахсон ва ё истифодаи шахсӣ анҷом дода мешаванд, дохил мешавад»[32].

[32]Международная организация труда. Резолюция I о статистике трудовой деятельности, занятости и недоиспользования рабочей силы. 19-я МКСТ. Доклад III: Доклад конференции, Женева 2014 г. Параграф 6; см. на: http://www.ilo.org/global/statistics-and-databases/meetings-and-events/international-conference-of-labour-statisticians/19/WCMS_234124/lang--en/index.htm

Муҳим ба қайд аст, ки консепсияи нави фаъолияти меҳнатӣ, ки дар 19-уми КБОМ қабул карда шудааст, ҳар гуна фаъолияти самарабахшро ҳамчун фаъолияти меҳнатӣ эътироф менамояд. Бо дарназардошти ин, бояд дар хотир дошта бошед, ки: "Фаъолияти меҳнатӣ на ҳамеша маънои шуғлро дорад».

Дар баробари ин, бояд қайд кард, ки фаъолияти меҳнатӣ фаъолиятҳое, ки ба истеҳсоли мол ё хизматрасониҳо вобаста нестанд (масалан, талбандагӣ ва дуздӣ), нигоҳубини шахсӣ (масалан, нигоҳубини шахсӣ ва гигиенӣ) ва фаъолиятҳое, ки наметавонанд анҷом дода шаванд аз тарафи шахси дуввум ё аз номи шахси аввал (масалан, хоб, омӯзиш ва истироҳат).

Чаҳорчӯбаи ченкунии ҳамаи истеҳсоли молҳо ва хизматрасониҳоро, новобаста аз шакли расмӣ ё ғайрирасмӣ ё қонунии фаъолияти онҳо фаро мегирад. Дар ниҳоят, чаҳорчӯби консептуалӣ ба мутобиқати байни омори фаъолияти меҳнатӣ ва омори иқтисодӣ мусоидат мекунад.

14.2.1.1.Панҷ шакли фаъолияти меҳнатӣ

Барои расидан ба ҳадафҳои гуногун дар ТҚК-2016, панҷ намуди ихтиёрӣ ва фарққкунандаи фаъолияти меҳнатӣ барои дар алоҳидагӣ баҳодиҳии ҳар яке аз онҳо вуҷуд дорад. Ин шаклҳои фаъолияти меҳнатӣ дар асоси мақсадҳои пешбинишудаи маҳсулот (барои истифодаи охири худ ё барои истифодаи дигар шахсони, яъне қисмҳои дигари хоҷагӣ ё объектҳои иқтисодӣ) ва хусусияти амалиёти мубодилаи асъор (яъне амалиётҳои пулӣ ё ғайримолиявӣ ва интиқол) муайян карда мешаванд, яъне:

(i) фаъолияти меҳнатии истеҳсолӣ барои истифодаи худ маънои истеҳсоли мол ва хизматрасониҳоро барои истифодаи охири худ истифода мебарад;

(ii) «шуғл» маънои фаъолияти меҳнатӣ, ки дар ивази пардохт ё фоида анҷом дода мешавад;

(iii) кори бемузди коромӯзон ва ё шахсоне, ки аз тайёрии касбӣ-техникӣ мегузаранд, ки маънои фаъолияти меҳнатӣ барои фоидаи дигарон ба даст овардани таҷрибаи корӣ ё малакаҳои касбӣ мебошад;

(iv) фаъолияти меҳнатии волонтерҳо маънои онро дорад, ки фаъолияти меҳнатии ғайриҳатмии меҳнатии ройгон барои манфиати дигарон.

14.2.2. Шуғл

Ба машғулин ҳамаи шахсони синни 15-75 сола дохил мешаванд, ки дар давоми ҳафтаи таҳқиқот ягон намуди фаъолияти марбут ба истеҳсоли мол ё

пешниҳоди хизматрасонӣ барои пардохти музди меҳнат ё даромад ё ҳадди аққал як соат анҷом додаанд.

Категорияи «барои пардохти музди меҳнат ва ё даромад» ба фаъолиятҳои меҳнатӣ, ки дар ивази мукофотпулӣ дар шакли музди меҳнат барои соатҳои корӣ ё иҷрои кор, ё дар шакли фоидае, ки аз фурӯши молҳо ва хизматрасониҳо аз фаъолияти худмашғулӣ дар натиҷаи анҷом додани ягон амалиёти тиҷоратӣ, тибқи муқаррароти стандартҳои байналмилалии оморӣ дар бораи даромад аз шуғл дохил мешавад[33].

Шуғл дар бар мегирад:

(а) машғулине, ки дар «ҷойи кор» кор мекунанд, онҳое, ки камтар аз як соат кор мекунанд;

(б) машғулине, ки дар ҷойи кор нестанд, бо сабаби муваққатан набудани дар ҷои кор ё бо сабаби ташкили вақти корӣ (масалан, вобаста ба кори сменавӣ, ҷадвали корӣ ва вақти кор дар вақти корношӣна).

Шахсоне, ки дар муддати кӯтоҳ (давраи таҳқиқот) муваққатан кор намекунанд, шахсонеанд, ки аллакай дар вазифаи худ кор кардаанд, вале дар муддати кӯтоҳ, ки дар вақти кор набудан ҷойи корашро нигоҳ доштааст . Дар чунин ҳолатҳо:

i. ба рухсатии корношоямӣ ё ҷароҳати шахсӣ (аз он ҷумла рухсатии касбӣ); рӯзҳои ид, танаффусҳои истироҳати ё рухсатии меҳнатии ҳарсола; рухсатиҳои тибқи қонун муқарраргардида барои ҳомиладорӣ, таваллуди кӯдак ва ё рухсати ба падар барои нигоҳубини кӯдак;

ii. бемор ё ҷароҳат гирифтан, нигоҳубини бемор (дар сурати доштани ҳуҷҷати корношоямӣ); рухсатии ҳарсола ё рӯзҳои истироҳатӣ; рухсатии ҷубронӣ ё мӯҳлати ҷубронпулӣ; ҷуброн барои корҳои изофӣ ё кор дар идҳо (рӯзҳои истироҳат); кор дар ҷадвали махсус; рухсатии модарии муқаррарӣ, рухсатии модарон ва нигоҳубини кӯдак дар синни то 1,5 сол; омӯзиш, бозомӯзӣ берун аз ҳудуди онҳо, рухсатии таълимӣ дар кор ё хароҷоти худ то 3 моҳ; бо ташаббуси маъмурият нигоҳ доштани мундариҷа боқӣ мемонад; Бо ташаббуси маъмурияти маъмурӣ ба мӯҳлати то 3 моҳ бе пардохти музояда монад; дигар сабабҳои монанд;

iii. сабабҳои дигари шахсӣ барои набудани кор, садама ё корпартоӣ, паст кардани сатҳи фаъолияти иқтисодӣ (масалан, ҷойгиркунии муваққатӣ,

---

[33]Iinternational Labour Organization. 16th International Conference of Labour Statisticians. Geneva, 6–15 October 1998. Resolution II: Resolution concerning the measurement of employment-related income. Report of the Conference; см.на: http://www.ilo.org/public/libdoc/ilo/1998/98B09_316_engl.pdf

нокомии меҳнатӣ), безарарсозӣ ё боздоштани кор (масалан, аз сабаби ҳавои бад, бетартибиҳои механикӣ ва барқӣ, садамаҳо дар хатҳои коммуникатсия, мушкилот бо технологияи иттилоотӣ ва коммуникатсионӣ, набудани ашёи хом ва сӯзишворӣ):

- Барои ин сабабҳо, баррасии иловагии гирифтани музди меҳнат ва / ё истифодаи мӯҳлати ҳадди аксар бояд набуд. Ин маҳдуд набояд дар муддати се моҳ, бо назардошти мӯҳлати рухсатии ҳуқуқӣ, ки қонун пешбинӣ намудааст, набояд аз се моҳ зиёд бошад.

Ба шахсони машғул ҳамчунин дохил мешаванд:

(а) Шахсоне, ки кор мекунанд, барои пардохт ё фоида ҳангоми гузариш тайёрии касбӣ ё курсҳои такмили ихтисос дар ҷои кор, ё дар дигар ҷои кор (истеҳсолӣ) ягон воҳиди иқтисодӣ;

(б) хонандагон дар кори истеҳсолӣ, довталабон ва иштирокчиёни барномаҳои таълимии касбӣ, ки барои пардохти пули нақд ё дар шакли хаттӣ кор мекунанд;

(в) иштирокчиёни барномаҳои мусоидат ба таъмини кор барои пардохти музди меҳнат ё фоида;

(г) Шахсоне, ки дар воҳиди истеҳсолотии шахсӣ маҳсулоти худро истеҳсол менамояд, асосан бештараш барои фурӯш ё ивазкунанда, ҳатто агар қисмате аз ҷониби хонавода ё оила истеъмол карда шавад;

(д) шахсоне, ки ба корҳои мавсимӣ машғуланд, агар онҳо барои иҷрои вазифаҳои худ кор кунанд (масалан, омодагӣ ё тоза кардани замин, нигоҳдории мағоза), вале берун аз иҷрои вазифаҳои қонунӣ ё маъмурӣ (масалан, пардохти андозҳо) новобаста аз гирифтани музди меҳнат;

(е) шахсони барои пардохти музди меҳнат ё фоида кор кунанда, ки тарафи хонавода ва ё оила пардохт карда мешавад:

(i) дар воҳидҳои бозор, ки аз ҷониби аъзоёни оилае, ки дар ҳамон як ё дигар хонавода зиндагӣ мекунанд, идора карда мешавад ва ё

(ii) иҷрои вазифаҳо ва вазифаҳои кормандро дар ҷои коре, ки аъзоёни оила дар ҳамон як хонавода ё як оила зиндагӣ мекунанд;

(ж) хизматчиёни кадрӣ ва шахсоне, ки дар хизмати ҳарбӣ ё хизмати алтернативии шаҳрвандӣ кор мекунанд, ки ин корро барои пардохти пули нақд ё дар шакли натуралӣ анҷом медиҳанд.

Бояд қайд намуд, ки дар байни машғулин хориҷ карда мешаванд:

(i) хонандагон дар кори истеҳсолӣ, довталабон ва иштирокчиёни барномаҳои таълимии касбӣ, ки бе пардохти пули нақд ё натуралӣ кор мекунанд;

(ii) иштирокчиён дар барномаҳои омӯзишӣ ва такмили ихтисос дар барномаҳои мусоидат ба шуғли аҳолӣ дар вақти марбут ба ҷараёни истеҳсолот дар воҳиди иқтисоди (истеҳсолот);

(iii) ашхосе, ки барои иҷрои вазифаи ба даст овардани минбаъдаи манфиати давлатии иҷтимоӣ, ба монанди суғуртаи бекории бекорӣ;

(iv) шахсоне, ки пардохтҳои иҷтимоиро дар шакли пули нақд ё натуралӣ гирифташуда, ки ба фаъолияти меҳнатӣ вобаста ва алоқаманд намебошанд;

(v) шахсоне, ки дар мавсими истироҳатӣ машғуланд, агар онҳо барои иҷрои вазифаҳо ва ӯҳдадориҳо даст кашанд. Ин қисми аҳолӣ бояд ба хотири ҷамъоварии маълумот дар бораи кори мавсимӣ ва талабот ба дигар ҷойҳои корӣ дар мавсими беруна;

(vi) ашхосе, ки дар як филиали (истеҳсоли) истеҳсолӣ нигоҳ дошта мешаванд, ки муваққатан аз кор баромадани сабабҳои дар боло номбаршуда, агар дарозии давомнокиашон аз се моҳ зиёд бошад ва / ё идома надиҳанд гирифтани музди меҳнат тасдиқ нашудааст;

(vii) шахсоне, ки дар мӯҳлати номуайян бе кафолати ба кор баромадан дар як сектор (истеҳсол) кор мекунанд, озод карда мешаванд;

(viii) курсантҳои мактабҳои ҳарбӣ, курсҳои баъдидипломӣ, донишҷӯёни доктори таҳсилоти пурраи рӯзона;

(ix) шахсоне, ки ба истеҳсоли маҳсулоти кишоварзӣ машғуланд, барои истеъмолоти ниҳоии худ;

(x) шахсоне, ки рубучин ва тоза кардани хонаи худ кор мекунанд, тайёр кардани хӯрок барои аъзоёни хонаводаҳо, дӯзандагӣ, таъмир ва нигоҳ доштани либоси тоза барои аъзоёни оила, нигоҳубини кӯдакон, ғамхорӣ ба пиронсолону беморони хонавода;

(xi) шахсоне, ки бе пардохти ҳаққи хидмат ба шахсони гуногун ё созмонҳои хайриявӣ, кумитаҳои волидайн, кумитаҳои ветеранҳо, беморхонаҳо, ятимхонаҳо ё хонаҳои пиронсолон ва ғ зизматмекунанд.;

(xii) соҳибони саҳмияҳои корхона ё ширкат бе иштироки бевоситаи он дар фаъолияти иқтисодии чунин ташкилот;

(xiii) шахсоне, ки машғули гадоӣ ҳастанд (новобаста аз он ки даромад ба даст меоранд.

14.2.3. Меҳнати пардохтнашавандаи коромузон ва шахсоне, ки аз тайёрии касбӣ техникӣ мегузаранд[34]

Ба шахсоне, ки кори бемуздро ҳангоми гузаштан аз тайёрии касбӣ анҷом медиҳанд, ҳама шахсони синну соли қобили меҳнат, ки дар давоми мӯҳлати кӯтоҳи (давраи ҳафтаи таҳқиқот) ҳамагуна кори бемуздро барои истеҳсоли мол ё расонидани хизматҳо ба манфиати дигарон бо мақсади гирифтани таҷрибаи корӣ ё маҳоратҳои касб ё ихтисоси муайян анҷом додаст, дохил мешаванд.

14.2.4. Фаъолияти меҳнатии волонтерҳо

Ба шахсоне, ки ба сифати волонтер кор мекунанд, ҳамаи шахсони синни қобили меҳнат, ки дар давоми давраи мушоҳида (чор ҳафта ва ё моҳи тақвимӣ) ҳамагуна намуди фаъолиятҳои бемузд ва ғайриҳатмиро оид ба истеҳсоли мол ва пешниҳоди хизматрасонӣ ба манфиати дигар шахс анҷом додаанд, дохил мешаванд.

14.2.4.1. Сатҳи волонтери дар кишвар

Сатҳи волонтери дар кишвар ифодаи сатҳи иштироки аҳолӣ дар фаъолияти волонтерӣ мебошад. Ин нишондиҳанда бо тақсим кардани шумораи ихтиёриён, ки дар тадқиқоти модулӣ муайян шудааст, шумораи шумораи аҳолии дахлдори кишвар бо омилҳои вазнин, ки барои паҳн намудани маълумоти намуна дар бораи ихтиёриён ба тамоми аҳолии кишвар равона карда шудаанд, ҳисоб карда мешавад.

$$\text{Сатҳи волонтерӣ } (\%) = \frac{\text{шумораи баҳододашудаи волонтерҳо дар давраи таҳқиқот}}{\text{шумораи аҳолии кишвар дар давоми давраи таҳқиқот вобаста аз синну соли муқарраршуда}} \times 100$$

14.2.5. Фаъолияти меҳнатӣ оид ба истеҳсоли мол барои истифодаи шахсӣ

Ба шахсоне, ки ба фаъолияти меҳнатӣ барои истеҳсоли мол барои истифодаи шахсӣ машғуланд, ҳамаи шахсони синну соли қобили меҳнат мебошанд, ки дар давоми чор ҳафтаи (ё моҳи тақвимӣ) пеш аз тадқиқот (мусоҳиба) ҳар гуна фаъолияте, ки ба истеҳсоли молҳо барои истифодаи худ анҷом додаанд, дохил мешаванд.

Аз нуқтаи назари аҳамияти иқтисодӣ, маълумоте, ки барои таҳлили сохторӣ дар бораи аҳолии синну соли корӣ ва тақсимоти он мутобиқи вазъи фаъолият, ҷинсият ва синну сол, инчунин маълумоти иловагӣ барои ҳисоб кардани маҷмӯи

[34] Адаптировано из: Межгосударственный статистический комитет Содружества Независимых Государств и Всемирный Банк. «Инструментарий для модульных обследований при проведении обследования рабочей силы (рынка труда) с учетом Рекомендаций 19-ой Международной конференции статистиков труда (МКСТ)»; см. на: http://www.cisstat.com/CIS_Labourstat/Modular%20Toolkit%20for%20surveys.pdf

умумии қувваҳои корӣ дар истеҳсолот (ҳисобҳои миллӣ), ки ба сифати коэффисиенти меҳнат ифода шудааст (вақти воқеӣ). Чунин маълумотҳо барои ҳисоб кардани арзиши саҳми инфиродӣ барои некӯаҳволии аҳолӣ ва даромади оила арзиши муайян дорад.

14.2.5.1. Шахсоне, ки ба истеҳсоли маҳсулоти озуқа машғуланд

Ин намуди фаъолияти меҳнатӣ бо намудҳои дар боло зикршуда алоқаманди дорад ва шакли олии фаъолияти меҳнатӣ ва зергурӯҳҳои назарраси шахсоне, ки ба истеҳсолоти мол барои истифодаи худ машғуланд, ташкил медиҳанд.

14.2.6. Фаъолияти меҳнати оид ба пешниҳоди хизматрасонӣ барои истифодаи шахсӣ

Ба шахсоне, ки ба фаъолияти меҳнатӣ барои пешниҳоди хизматрасонии барои худ машғуланд, ҳама шахсони синну соли қобили меҳнат дохил мешаванд, ки дар давоми ҳафтаи тадқиқотӣ ҳар гуна чорабиниҳое, ки ба расонидани хизматрасонӣ барои истифодаи охири худ анҷом медиҳанд.

Азбаски ин намуди фаъолияти меҳнатӣ ба фаъолиятҳое, ки дар ҳудуди умумии ҳудудии истеҳсолот ишора мекунад, иттилооти ҷамъоваришуда барои таҳлили ҷанбаҳои иҷтимоии фаъолияти меҳнатии аҳолӣ, бахусус барои риояи баробарии гендерӣ дар ҷомеа муҳим аст. Махсусан таҳлили тақсимоти аъзоёни хонавода ва / ё масъулияти оиларо барои расонидани намудҳои муайяни хизматрасониҳо, инчунин тақсим кардани хароҷоти саривақтии ҷинс ва синну сол.

14.2.7. Нишондиҳандаи қувваҳои кории истифоданашуда

Қувваҳои кори истифоданашуда аз рӯи нишондиҳандаҳои зерин тасниф карда мешавад:

(а) шуғли нопурра вобаста аз давомнокии вақти корӣ: давомнокии вақти кории кормандон дар ҳолатҳои алтернативии шуғл, ки хоҳиши иштирок ва тайёр ҳастан иштирок намоянд, нокифоя мебошад;

(б) ***бекорӣ***, ҷустуҷӯи фаъолӣ корро аз тарафи шахси машғул набуда, ки омода ҳастанд ба ҳамин шакли фаъолияти меҳнатӣ оғоз намояд инъикос менамояд;

(в) қувваҳои кори эҳтимолӣ, яъне шахсони машғулият надошта, ки ба фаъолияти меҳнатии мазкур таваҷҷуҳ доранд, вале вобаста аз шароити мавҷуда ҷустуҷӯи фаъоли корро ва ё имконияти оғоз намудан ба ин корро маҳдуд менамояд.

Ҳамин тавр, гуфтан мумкин аст, ки нишондиҳандаҳои нокифояи истифодаи қувваи корӣ, бекорон, инчунин дигар гурӯҳҳои аҳолиро, ки эҳтиёҷоти номатлуб доранд, ҳам дар байни қувваҳои корӣ ва ҳам дар байни онҳое, ки аз қувваи корӣ иштирок намекунанд, фаро мегирад.

Ин нишондодҳо барои ташаккули нишондиҳандаҳои асосии мониторинги бозори меҳнат асосӣ мебошанд.

14.2.7.2. Бекорон

Ба бекорон ҳамаи шахсони дар синни 15-75 сола буда, ки машғулият надоранд, барои ҷустуҷӯи кор кӯшиш намудаанд дар давоми давраи таҳқиқот ва омода буданд, ки фавран ба ин кор шурӯъ кунанд, дар сурати доштани имконияти ба кор таъминшавӣ.

14.2.7.3. Қувваҳои кори эҳтимолӣ

Қувваҳои эҳтимолии корӣ ҳамаи шахсони дар синни 15-75 соларо дар бар мегирад, ки дар давоми давраи пурсиш, машғул ва бекор набуданд, вале дар айни замон:

(а) ё барои «пайдо кардани ҷойи кор», ки «омода набудани корро фавран оғоз накардааст», вале онро метавонад дар муддати кӯтоҳи минбаъда, ки дар шароити вазъияти муқаррар шудааст, (яъне шахсони дар ҷустуҷӯӣ кор буда вале барои оғози он тайёр нестанд);

(б) ё барои «дарёфти кор» кушиш накардааст, вале мехоҳад, ки кор кунанд ва «омодаанд, ки фавран кор кунанд» (яъне одамоне, ки дар ҷустуҷӯи кор нестанд, вале эҳтимолан омодаанд, ки онро оғоз кунанд).

Дар асоси ин таъриф, мо метавонем хулоса кунем, ки нерӯи эҳтимолии қобилияти кори аҳолӣ, ки ба қувваҳои корӣ дохил нестанд, вале бо роҳҳои гуногун шавқмандии худро барои дохил шудан ба қувваҳои корӣ ифода мекунад.

14.2.7.4. Нишондиҳандаи қувваҳои кории истифоданашуда

Дар Диаграммаи и 3 дар намуди схематики чор намуди нишондиҳандаи қувваҳои кори истифоданашуда оварда шудааст.

Диаграммаи и 13. КБОМ -19: Нишондиҳандаи қувваҳои кори истифоданашуда[35]

LU1: Сатҳи бекорӣ:

[шумораи бекорон /қувваҳои корӣ] x 100

LU2: Нишондиҳандаи маҷмӯии сатҳи шуғли нопурра вобаста аз давомнокии вақти корӣ ва бекорӣ:

[(шахсони шуғли нопурра дошта вобаста аз давомнокии вақти корӣ + шумораи бекорон) / қувваҳои корӣ] x 100

LU3: Нишондиҳандаи маҷмӯии сатҳи бекорӣ ва қувваҳои кори эҳтимолӣ: [(шумораи бекорон + қувваҳои эҳтимолии корӣ) / (нишондиҳандаи маҷмӯии қувваҳои корӣ)] x 100

LU4: Нишондиҳандаи якҷоякардашудаи қувваҳои кории истифоданашуда:

[(шумораи шахсони шуғли нопурра дошта + шумораи бекорон + қувваҳои эҳтимолии корӣ)/ (нишондиҳандаи маҷмӯии қувваҳои корӣ)] x 100

14.2.8.Бахши ғайрирасмӣ ва шуғли ғайрирасмӣ[36]

Бахши расмӣ - корхонаҳо ва ширкатҳо, ки расман сабти ном шудаанд ва сабти ҳисобҳои муҳосибиро вобаста аз дороиҳо ва хароҷотҳоро мебаранд.

35 Бо забони русӣ. Адаптировано из презентации Элизы Бенеш, МОТ 2014.
36 Маълумоти бештар дар Қисми 5 оварда шудааст.

Бахши ғайрирасмӣ дар маҷмӯи васеъ метавонад ҳамчун ҷузъи воҳидҳои истеҳсолкунандаи мол ё хизматрасонӣ бо ҳадафи аввалини таъмини шуғл ва даромад барои шахсоне, ки дар онҳо иштирок мекунанд, муайян карда шавад.

Корхонаҳои бахши ғайрирасмӣ корхонаҳо ва корхонаҳои ғайриҳукуматӣ мебошанд, ки ба хонаводаҳое, ки молҳо ва хизматрасониҳоро барои фурӯш дар бозор истеҳсол мекунанд ва мақоми ҳуқуқии шахси ҳуқуқиро надоранд.

14.2.9. Муҳоҷират

Муҳоҷирати меҳнатӣ: муҳоҷирони меҳнатӣ шахсонеро дар бар мегиранд, ки ба фаъолияти меҳнатӣ барои гирифтани музди меҳнат ё фоида дар ҳолате, ки онҳо шаҳрвандии ҳамон кишварро надоранд, иштирок мекунанд ».

14.2.10. Таснифи аҳолӣ

Ҳангоми таҳияи таҳқиқот аз рӯи соҳаҳо ТУНФИ дар асоси таснифоти байналмилалии намудҳои фаъолияти иқтисодӣ NACE Rev. 2. истифода шуд.

Таснифи касуб вазифаҳо дар асоси Таснифоти стандартии байналмиллалии машғулиятҳо 2008 сол (МСКЗ-08) истифода карда шуд.

Таснифоти муҳоҷирати дохилӣ ва хориҷӣ аз рӯи ОКАТО ва КСМ анҷом дода шуд.

14.3. Методологияи Таҳқиқоти қувваҳои корӣ ва сифати маълумот

14.3.1. Фарогирӣ

Таҳқиқот оид ба масъалаҳои шуғл дар соли 2016 дар миқёси миллӣ баргузор шуд, ки он ҳамаи минтақаҳо, шаҳрҳо ва деҳаҳои Ҷумҳурии Тоҷикистонро фаро мегирад. То имрӯз, дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, ТҚК дар соли 2004 ва 2009 гузаронида шуда буд.

ТҚК-2016 дар хонаводаҳое, ки дар асоси намунаи тасодуфӣ интихоб шудаанд, гузаронида шуд. Шумораи умумии хонаводаҳои интихобгардида 4808 хонавода, аз ҷумла 1,440 хонавода (35,3 фоиз) аз маҳалҳои шаҳрӣ ва 2,640 хонавода (64,7 фоиз) аз деҳот ташкил доданд. Дар таҳқиқоти мазкур бо аъзоёни хонавода аз синни 12 то 75 сола мусоҳиба гузаронида шуд. Барои таҳлили вазъи бозори меҳнат синни қобили меҳнат дар синни 15-75 сола муайян карда шуд.

Аз рӯи нақшаи ҷуғрофӣ, сохтори ТҚК-2016 тамоми кишварро фаро мегирад, ки дар сатҳи 5 маркази маъмурии алоҳида барои шаҳр ва деҳот маълумот дода шудааст, ки ба муқоисаи байнисоҳавии нишондиҳандаҳои асосӣ имкон медиҳад.

Мувофиқи маълумоти дар ҷадвали 39, дар ҳудуди минтақавӣ, намунаи мазкур ба таври зерин тақсим карда шуд: ВМКБ - 600 хонавода (14,7%), вилояти Суд - 1080 хонавода (26,5%), вилояти Хатлон - 1080 хонавода (26,5%), , шаҳри Душанбе - 600 хонавода (14,7%), НТҶ - 720 хонавода (17,6%).

Фарқи муҳими байни ТҚК-2016 аз таҳқиқотҳои қаблӣ аст, ки ҷамъоварии рӯйхати хонаводаҳо (номгӯи) ва тадқиқоти аҳолӣ бори аввал тавассути усули электронии ҷамъоварии иттилоот бо истифода аз планшетҳо гузаронида шуд.

14.3.2. Методологияи интихоб дар ТҚК - 2016

Барои ТҚК-2016, як интихоби ТҚК-2009 истифода шуд, ки имконияти баҳодиҳии нишондиҳандаҳои қувваҳои корӣ ва машғулро дар муқоиса пас аз ҳафт соли қаблӣ таъмин намуд.

Тарҳрезии намунавӣ бо мақсади таъмини намояндагии сохтори ҳудудии ҷумҳурӣ ва қобилияти андозаи намуна барои дарёфти маълумоти намояндагӣ оид ба хусусиятҳои асосии барномаи тадқиқотии воҳидҳои асосии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон (ба ҷадвали 37 нигаред) - Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон , Вилоятҳои Хатлон ва Суғд, шаҳри Душанбе ва ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ (ТВ) таҳия карда шуд.

Ҷадвали 37. Шумораи хонаводаҳо дар маҳалҳои шаҳрӣ ва деҳот дар минтақаҳо (аз рӯи маълумотҳои барӯйхатгирии аҳолӣ ва фонди манзили соли 2010)

	Шумораи хонаводаҳо			Тақсимот бо фоиз		
	Шаҳр	Деҳа	Ҳамагӣ	Шаҳр	Деҳа	Ҳамагӣ
Тоҷикистон	**386677**	**810510**	**1197187**	**32,3**	**67,7**	**100**
ВМКБ	5270	26061	31331	16,8	83,2	2,6
Суғд	115244	270561	385805	29,9	70,1	32,2
Хатлон	78712	306867	385579	20,4	79,6	32,2
Душанбе	145006	-	145006	100,0	0,0	12,1
НТҶ	42445	207021	249466	17,0	83,0	20,8

Намунаи интихоби хонаводаҳо барои ТҚК-2016 дар заминаи сохтори ҳудудии Ҷумҳурии Тоҷикистон, дар алоҳидагӣ дар шаҳрҳо ва деҳот дар ҳар як панҷ сохтори асосии маъмурӣ: шаҳри Душанбе, НТҶ, вилояти Суд, вилояти Хатлон, ВМКБ таъсис дода шудааст. Намунаи дуюми эҳтимолиро истифода бурд: дар марҳилаи якум, дар марҳилаи дуюм - намунаи нишониҳои хонаводаҳо дар чаҳорчӯбаи PSU, ки дар марҳилаи якум интихоб карда шуданд, як адад асбоби ибтидоӣ (PSU) ташкил карда шуд.

Интихоби PSU дар марҳилаи аввалинибо эҳтимоли андозаи мутаносиби (VRD) аз рӯи шумораи хонаводаҳо дар PSU, яъне сохтори хонаводаҳо дар минтақаҳо истифода шудааст.

Асос барои интихоби намунаи ТҚК-2016 барои минтақаи шаҳри ва деҳот маводҳои барӯйхатгирии аҳолӣ соли 2010 - ҷамъоварии минтақаҳои номбаршуда (портфелҳо). Варианти интихоби марҳилаҳои якум дар шаҳр ва деҳот протфелҳои барӯйхатгирӣ (минтақаи ҳисобдорӣ) мебошад.

Дар ҷадвали 38, дар маҷмӯъ, тибқи натиҷаҳои намуна, дар ҷумҳурӣ 272 қитъаҳои баҳисобгирӣ таъсис дода шудааст, ки 96 – то дар шаҳр ва 176 –то дар деҳот мебошанд.

Ҷадвали 38. Тақсимоти ниҳоии интихоб аз рӯи гурӯҳҳо

	Шумораи қитъаҳои баҳисобгирӣ			Шумораи хонаводаҳои ба таҳқиқот фарогирифташуда			Тақсимот бо фоиз
	Шаҳр	Деҳа	Ҳамагӣ	Шаҳр	Деҳа	Ҳамагӣ	Ҳамагӣ
Тоҷикистон	**96**	**176**	**272**	**1440**	**2640**	**4080**	**100**
ВМКБ	6	34	40	90	510	600	14,7
Суғдийская область	24	48	72	360	720	1080	26,5
Хатлонская область	16	56	72	240	840	1080	26,5
Душанбе	40	-	40	600	-	600	14,7
НТҶ	10	38	48	150	570	720	17,6

Дар марҳилаи дуюми намуна, хонаводаҳо интихоб шуданд. Намунаи хонаводаҳо дар шаҳрҳо ва деҳот дар асоси рӯйхатҳо дар портфелҳои барӯйхатгирӣ интихоб карда шуданд.

Пеш аз интихоби хонаводаҳо дар шаҳр ва деҳот, марҳилаи дуюм рӯйхати интихобшудаи PSU-ро дар марҳилаи якум интихоб карда буд. Хонаводаҳо аз рӯйхати пурраи дар натиҷаи Рӯйхати гирифташуда, ба истиснои биноҳое, ки ҳамчун манзили истиқоматӣ муайян шудаанд, гирифта шуданд. Интихоби инчунин ба иваз кардани хонаводаҳо - одатан 5 хонаводае, ки мехоҳанд дар ТҚК иштирок кунанд, дохил карда шуданд. Ин хонаводаҳо дар ҳолате, ки хонаводаи асосӣ аз иштирок дар ТҚК розӣ набуданд, ё вақте ки хонаводаҳои интихобшуда барои мусоҳиба дастрас нестанд, интихоб карда шуданд.

Интихоб дар заминаи барӯйхатгирии аҳолӣ ва фонди манзил дар соли 2010 дар ду марҳила гузаронида шуд.

Дар марҳилаи якум, кластерҳо барои иштирок дар ТҚК интихоб шуданд. Дар дуюм - дар ҳар як кластер, барои иштирок дар тадқиқот хонаводаҳо интихоб карда шуданд. Ҳар ду марҳила амалӣ гаштанд бо усулӣ:

I. Нишондани рақами тасодуфӣ.

II. Батартибдарорӣ аз рӯи рақами тасодуфии гирифташуда.

III. Таъсири тағйирёбанда, ки рақами дахлдори ҷузъҳои интихобшударо ҳисоб мекунад, аз болои рӯйхати номаълум оғоз мекунад. Дар сурати интихоби хонаводаҳо, раванди якхела интихоби асосии асосӣ ва захиравӣ ва хонаводаҳо буд.

Бо дарназардошти он, ки ҳангоми ТҚК яке аз ҳолатҳои нокомиҳои хонаводагӣ барои иштирок дар пурсиш ё мушкилоти дастрасӣ ба хонавода бо сабабҳои дигар, бо ҳар як PSU, 5 хонаводаи захиравӣ интихоб карда шуданд.

Дар натиҷа барои ТҚК-2016 15 хонаводаҳои асосӣ ва 5 хонаводаҳои иловагӣ дар ҳар кластер, ки ҳар як кластер аз 60-100 хонавода иборат буданд интихоб карда шуданд.

Мувофиқи пайдарпаи дар боло номбаршуда, шумораи ҳар як хонавода (I) истеҳсол карда шуд, баъд аз 15 хонаводаи хонаводаҳо ҳамчун хонаводаҳои интихобшудаи "ибтидоӣ" муайян карда шуданд ва 5 хонаводаи дигар (II) ҳамчун "ивазкунанда" муайян карда шуданд.

Ташкили тағйирёбанда (III)

lfs_hh: Ин тағирот барои муайянкунӣ мебошад. Агар он -9 бошад, хочагӣ ҳамчун НБО ё асосии ивази хонавода дар ТҚК интихоб карда нашудааст.

lfs_prim: Ин тағирот баробари 1 аст, агар хонавода хонаводаи асосӣ (интихобӣ) дар ТҚК мебошад.

Рӯйхати нишониҳои хонаводаҳои дар PSU бо мақсади ошкор намудани сохтмон, барҳам додани биноҳои истиқоматӣ ва дигар тағйироти муваққатӣ дар давраи солҳои 2010 то 2016 муайян карда шуданд.

Барои мисол дар марҳилаи дуввум, тартиби стандартии тартиботи системавиро бо оғози тасодуфии интихоби истифодашуда истифода бурд.

14.3.3. Вазнкашӣ

Методология барои вазнкашӣ ва паҳн кардани маълумотҳои тадқиқоти интихобӣ дар бораи таъин кардани вазни шахсии мувофиқ ба ҳар як воҳиди алоҳидаи мушоҳида, аъзои хонаводаҳо асос меёбад. Усули ҳисобкунии такрорӣ ҳангоми истифодабарии умумӣ ҳисоботи маълумотҳои шумораи аҳолии аҳолиро то 1 январи соли 2016 истифода бурд.

Эҳтимолияти интихобӣ дар марҳилаи якум дар «*i-ом*» "i-th" –и стратаи кластери "h" бо формулаи зерин ҳисоб карда мешавад:

$$P_{1hi} = \frac{n_h M_{hi}}{\sum M_{hi}}$$

ки ин ҷо

n_h- шумораи кластеҳо, интихобшуда дар страт *h*

M_{hi}– шумораи хонаводаҳо мувофиқи сохтори интихоб дар *i-ом* кластер

$\sum M_{hi}$– шумораи умумии хонаводаҳо дар стратҳо *h*

Эҳтимолияти интихобӣ дар марҳилаи дуввум дар дохили кластери *i страти h* хонаводаҳо бо формулаи зерин ҳисоб карда мешавад:

$$P_{2hi} = \frac{m_{hi}}{L_{hi}}$$

ки ин ҷо

m_{hi}– шумораи хонаводаҳо, интихобшуда дар кластери *i ва* страти *h*

L_{hi} – шумораи хонаводаҳо, дар рӯйхати (листинг) хонаводаҳо *i* кластер ва стратаҳо *h*

Эҳтимолияти умумии интихоби ҳар як хонавода дар кластери *i* ва стратаи *h* бо формулаи зерин ҳисоб карда мешавад:

$$P_{hi} = P_{1hi} \times P_{2hi}$$

Ки ин ҷо

P_{1hi} ва P_{2hi} – эҳтимолияти интихоб мутобиқан дар марҳилаи аввал ва дуюм.

Бинобар ин, вазни тахминии интихоби ҳар як хонавода дар тақсимоти ҳар кластери *i ва стратҳои h* хати рамзӣ рост (яъне ҳамвора) тақсимоти умумии эҳтимолияти интихоби ин хонавода мебошад:

$$W_{hi} = 1/P_{hi}$$

14.3.5. Омӯзиши мутахассисони Агентии омор

Барои омодагӣ ба ТҚК - 2016, Агентии омор, дар чаҳорчӯбаи лоиҳаи «Стратегияи миллии рушди омор», ду семинари омӯзишӣ ташкил карда шуд – семинарии якум барои аз 14 нафар кормандони рӯйхаттартибдиҳанда ва 56 нафар барои гухзпронидани таҳқиқот дар ҳамаи минтақаҳо.

14.3.6. Саволномаи пурсиши аъзоёни хонавода

Тадқиқоти интихобӣ оид ба масъалаҳои шуғл ТҚК дар соли 2016 дар якҷоягӣ бо мутахассиси ТБМ (ILO[37]), бо назардошти тавсияҳои охирини 19-умин КБОМ оид ба ченкунии фаъолиятҳои меҳнатӣ, шуғл ва истифодаи нокифояи қувваҳои корӣ, таҳия карда шудааст.

Саволномаи ТҚК-2016 аз 132 савол ва 17 қисм иборат аст:

1. Маълумот дар бораи мусоҳиб
2. Кори бемузди коромӯзон ва шахсоне, ки аз тайёрии касбӣ-техникӣ мегузаранд
3. Шуғли ҷорӣ
4. Кори асосӣ
5. Давомнокии вақти корӣ
6. Намуди фаъолият ва шуғл
7. Ҷойи кори асосӣ
8. Ҷойи кори иловагӣ
9. Давомнокии вақти кори иловагӣ
10. Тавсифи кори иловагӣ
11. Намуди фаъолият ва шуғл дар кори иловагӣ
12. Ҷустуҷӯ ва омодагӣ барои оғози кор
13. Фаъолияти меҳнатии гузашта
14. Вазъи иҷтимоӣ
15. Истеҳсоли мол ва хизматрасонӣ барои истифодаи хонавода
16. Фаъолияти меҳнатии волонтерҳо
17. Муҳоҷират

---

[37] Г-н Игорь Чернышев, Старший международный эксперт МОТ оказал консультативную помощь в пересмотре вопросника ОРС-2016 с учетом рекомендаций 19-ой МКСТ.

ЗАМИМАИ I. МАВОДҲОИ ТАҲҚИҚОТИ ҚУВВАҲОИ КОРӢ

Замимаи 1

Шумораи аҳолии синни 15-75 сола аз рӯи нишондиҳандаҳои асосӣ аз рӯи маълумотҳои ТҚК-2016 (нафар)

		Мардҳо	Занҳо	Ҳамагӣ
Минтақа	Душанбе	279704	285372	565075
	Суғд	738270	817211	1555480
	Хатлон	881845	952976	1834821
	НТҶ	586981	623033	1210014
	ВМКБ	72433	76449	148883
Намуди маҳал	Шаҳр	709349	781071	1490420
	Деҳа	1849884	1973969	3823854
Синну сол	15-19	428073	393121	821194
	20-24	344455	388816	733271
	25-29	351253	395073	746326
	30-34	267743	289066	556809
	35-39	196861	219081	415941
	40-44	179495	215854	395349
	45-49	189665	218936	408601
	50-54	196546	226820	423366
	55-59	179784	188212	367996
	60-64	107707	115315	223022
	65-69	72413	65304	137717
	70-75	45237	39443	84681
Вазъи оилавӣ	Дар қайди никоҳ тамоман набуданд	762597	524386	1286982
	Дар никоҳи расмӣ қарор доранд	1708032	1896969	3605001
	Дар никоҳи ғайрирасмӣ қарор доранд	33161	52697	85857
	Бева (мард/зан)	37269	204432	241701
	Ҷудошуда расман	15029	56905	71934
	Ҷудо шудааст	3146	19652	22798
Сатҳи таҳсилот	Баъди хатми донишгоҳ (аспирантура, адъюнктура, ординатора, ассистентура - коромӯз)	3185	1033	4219
	Олии касбӣ (олӣ – мутахассис, магистратура)	318625	123014	441639
	Олӣ - бакалавр	72169	40945	113114
	Миёнаи касбӣ	197886	127045	324931
	Ибтидои касбӣ	107988	20760	128748
	Миёнаи (пурра) умумӣ	1342504	1570430	2912934
	Миёнаи асосӣ	416505	720146	1136651
	Миёнаи асосӣ надорад	100371	151666	252037
	Ҳамагӣ	**2559233**	**2755040**	**5314273**

Замимаи 1.1.

Шумораи аҳолии синни 15-75 сола бе муҳоҷирони меҳнатӣ аз рӯи нишондиҳандаҳои асосии ТҚК-2016 (нафар)

		Мардҳо	Занҳо	Ҳамагӣ
Минтақа	Душанбе	275896	285372	561268
	Суғд	552463	797059	1349522
	Хатлон	687139	950396	1637535
	НТҶ	448454	620398	1068852
	ВМКБ	68494	74735	143229
Намуди маҳал	Шаҳр	639417	771713	1411130
	Деҳа	1393029	1956247	3349276
Синну сол	15-19	403952	392696	796648
	20-24	246128	385818	631946
	25-29	231955	388693	620649
	30-34	173166	281766	454932
	35-39	136521	215859	352380
	40-44	129503	212412	341916
	45-49	155864	218047	373911
	50-54	167417	224822	392239
	55-59	166475	187848	354323
	60-64	104238	115251	219489
	65-69	71989	65304	137293
	70-75	45237	39443	84681
Вазъи оилавӣ	Дар қайди никоҳ тамоман набуданд	643799	521158	1164956
	Дар никоҳи расмӣ қарор доранд	1314761	1878428	3193188
	Дар никоҳи ғайрирасмӣ қарор доранд	25135	51941	77076
	Бева (мард/зан)	34512	201086	235599
	Ҷудошуда расман	12308	55769	68077
	Ҷудо шудааст	1932	19578	21510
Сатҳи таҳсилот	Баъди хатми донишгоҳ (аспирантура, адъюнктура, ординатора, ассистентура - коромӯз)	2871	1033	3904
	Олии касбӣ (олӣ – мутахассис, магистратура)	290640	120793	411433
	Олӣ - бакалавр	65903	40203	106106
	Миёнаи касбӣ	170074	124069	294143
	Ибтидои касбӣ	92752	20760	113511
	Миёнаи (пурра) умумӣ	963096	1551849	2514945
	Миёнаи асосӣ	350134	717585	1067719
	Миёнаи асосӣ надорад	96978	151666	248644
	Ҳамагӣ	**2032446**	**2727960**	**4760406**

Замимаи 1.2.

Шумораи аҳолии синни 15-75 сола аз рӯи нишондиҳандаҳои асосии ТҚК-2016 (бо %)

		Мардҳо	Занҳо	Ҳамагӣ
Минтақа	Душанбе	49,5	50,5	100
	Суғд	47,5	52,5	100
	Хатлон	48,1	51,9	100
	НТҶ	48,5	51,5	100
	ВМКБ	48,7	51,3	100
Намуди маҳал	Шаҳр	47,6	52,4	100
	Деҳа	48,4	51,6	100
Синну сол	15-19	52,1	47,9	100
	20-24	47,0	53,0	100
	25-29	47,1	52,9	100
	30-34	48,1	51,9	100
	35-39	47,3	52,7	100
	40-44	45,4	54,6	100
	45-49	46,4	53,6	100
	50-54	46,4	53,6	100
	55-59	48,9	51,1	100
	60-64	48,3	51,7	100
	65-69	52,6	47,4	100
	70-75	53,4	46,6	100
Вазъи оилавӣ	Дар қайди никоҳ тамоман набуданд	59,3	40,7	100
	Дар никоҳи расмӣ қарор доранд	47,4	52,6	100
	Дар никоҳи ғайрирасмӣ қарор доранд	38,6	61,4	100
	Бева (мард/зан)	15,4	84,6	100
	Ҷудошуда расман	20,9	79,1	100
	Ҷудо шудааст	13,8	86,2	100
Сатҳи таҳсилот	Баъди хатми донишгоҳ (аспирантура, адъюнктура, ординатора, ассистентура - коромӯз)	75,5	24,5	100
	Олии касбӣ (олӣ – мутахассис, магистратура)	72,1	27,9	100
	Олӣ - бакалавр	63,8	36,2	100
	Миёнаи касбӣ	60,9	39,1	100
	Ибтидои касбӣ	83,9	16,1	100
	Миёнаи (пурра) умумӣ	46,1	53,9	100
	Миёнаи асосӣ	36,6	63,4	100
	Миёнаи асосӣ надорад	39,8	60,2	100
	Ҳамагӣ	**48,2**	**51,8**	**100**

Шумораи қувваҳои кори дар синни 15-75 сола аз рӯи маълумотҳои ТҚК-2016 (нафар)

		Мардҳо	Занҳо	Ҳамагӣ
Минтақа	Душанбе	137405	64003	201408
	Суғд	446068	360458	806526
	Хатлон	459698	320723	780421
	НТЧ	263411	123439	386850
	ВМКБ	46355	30668	77022
Намуди маҳал	Шаҳр	376679	202776	579455
	Деҳа	976257	696515	1672773
Синну сол	15-19	94969	70817	165786
	20-24	141362	102620	243982
	25-29	203720	115197	318917
	30-34	166722	99438	266159
	35-39	129766	92983	222748
	40-44	126208	103220	229428
	45-49	137570	109432	247002
	50-54	136573	104987	241560
	55-59	125008	66393	191401
	60-64	60928	22412	83339
	65-69	21772	8671	30443
	70-75	8340	3123	11463
Вазъи оилавӣ	Дар қайди никоҳ тамоман набуданд	227092	129996	357088
	Дар никоҳи расмӣ қарор доранд	1078730	634225	1712956
	Дар никоҳи ғайрирасмӣ қарор доранд	18638	13805	32443
	Бева (мард/зан)	16017	77411	93428
	Ҷудошуда расман	10132	34287	44419
	Ҷудо шудааст	2328	9566	11894
Сатҳи таҳсилот	Баъди хатми донишгоҳ (аспирантура, адъюнктура, ординатора, ассистентура - коромӯз)	1229	249	1477
	Олии касбӣ (олӣ – мутахассис, магистратура)	235032	71953	306984
	Олӣ - бакалавр	51346	25613	76958
	Миёнаи касбӣ	129028	66918	195947
	Ибтидои касбӣ	70049	15096	85145
	Миёнаи (пурра) умумӣ	689610	533746	1223356
	Миёнаи асосӣ	155340	161143	316483
	Миёнаи асосӣ надорад	21302	24575	45877
	Ҳамагӣ	**1352936**	**899292**	**2252228**

Замимаи 2.1.

Фоизи қувваҳои корӣ нисбат ба аҳолии синни 15-75 сола аз рӯи нишондиҳандаҳои асосии ТҚК-2016 (бо %)

		Мардҳо	Занҳо	Ҳамагӣ
Минтақа	Душанбе	49,1	22,4	35,6
	Суғд	60,4	44,1	51,9
	Хатлон	52,1	33,7	42,5
	НТҶ	44,9	19,8	32,0
	ВМКБ	64,0	40,1	51,7
Намуди маҳал	Шаҳр	53,1	26,0	38,9
	Деҳа	52,8	35,3	43,7
Синну сол	15-19	22,2	18,0	20,2
	20-24	41,0	26,4	33,3
	25-29	58,0	29,2	42,7
	30-34	62,3	34,4	47,8
	35-39	65,9	42,4	53,6
	40-44	70,3	47,8	58,0
	45-49	72,5	50,0	60,5
	50-54	69,5	46,3	57,1
	55-59	69,5	35,3	52,0
	60-64	56,6	19,4	37,4
	65-69	30,1	13,3	22,1
	70-75	18,4	7,9	13,5
Вазъи оилавӣ	Дар қайди никоҳ тамоман набуданд	29,8	24,8	27,7
	Дар никоҳи расмӣ қарор доранд	63,2	33,4	47,5
	Дар никоҳи ғайрирасмӣ қарор доранд	56,2	26,2	37,8
	Бева (мард/зан)	43,0	37,9	38,7
	Ҷудошуда расман	67,4	60,3	61,8
	Ҷудо шудааст	74,0	48,7	52,2
Сатҳи таҳсилот	Баъди хатми донишгоҳ (аспирантура, адъюнктура, ординатора, ассистентура - коромӯз)	38,6	24,1	35,0
	Олии касбӣ (олӣ – мутахассис, магистратура)	73,8	58,5	69,5
	Олӣ - бакалавр	71,1	62,6	68,0
	Миёнаи касбӣ	65,2	52,7	60,3
	Ибтидои касбӣ	64,9	72,7	66,1
	Миёнаи (пурра) умумӣ	51,4	34,0	42,0
	Миёнаи асосӣ	37,3	22,4	27,8
	Миёнаи асосӣ надорад	21,2	16,2	18,2
	Ҳамагӣ	**52,9**	**32,6**	**42,4**

Шумораи аҳолии машғул дар синни 15-75 сола аз рӯи нишондиҳандаҳои асосӣ аз рӯи маълумотҳои ТҚК-2016 (нафар)

		Мардҳо	Занҳо	Ҳамагӣ
Минтақа	Душанбе	120662	57631	178294
	Суғд	423678	337259	760936
	Хатлон	433959	316141	750100
	НТҶ	234184	116545	350729
	ВМКБ	33876	22536	56411
Намуди маҳал	Шаҳр	331207	184410	515616
	Деҳа	915152	665702	1580853
Синну сол	15-19	83157	66140	149297
	20-24	120606	92952	213558
	25-29	182985	106173	289158
	30-34	152878	95228	248106
	35-39	120114	88011	208125
	40-44	119758	99595	219353
	45-49	131372	105140	236512
	50-54	129092	100604	229697
	55-59	119693	62142	181835
	60-64	56965	22332	79297
	65-69	21398	8671	30069
	70-75	8340	3123	11463
Вазъи оилавӣ	Дар қайди никоҳ тамоман набуданд	192043	115834	307877
	Дар никоҳи расмӣ қарор доранд	1010561	605843	1616404
	Дар никоҳи ғайрирасмӣ қарор доранд	16948	13231	30179
	Бева (мард/зан)	15480	74296	89775
	Ҷудошуда расман	9072	31415	40487
	Ҷудо шудааст	2255	9494	11749
Сатҳи таҳсилот	Баъди хатми донишгоҳ (аспирантура, адъюнктура, ординатора, ассистентура - коромӯз)	1229	175	1403
	Олии касбӣ (олӣ – мутахассис, магистратура)	218265	66677	284942
	Олӣ - бакалавр	48015	22423	70438
	Миёнаи касбӣ	121868	64197	186065
	Ибтидои касбӣ	66489	15033	81523
	Миёнаи (пурра) умумӣ	629534	501687	1131220
	Миёнаи асосӣ	140541	155627	296168
	Миёнаи асосӣ надорад	20417	24292	44710
	Ҳамагӣ	**1246358**	**850112**	**2096470**

Замимаи 3.1.

Шумораи аҳолии машғул бо назардошти муҳоҷирони меҳнатӣ дар синни 15-75 сола аз рӯи нишондиҳандаҳои асосӣ аз рӯи маълумотҳои ТҚК-2016 (нафар)

		Мардҳо	Занҳо	Ҳамагӣ
Минтақа	Душанбе	124469	57631	182101
	Суғд	609485	357410	966895
	Хатлон	628665	318721	947385
	НТҶ	372711	119180	491892
	ВМКБ	37815	24250	62065
Намуди маҳал	Шаҳр	401139	193768	594906
	Деҳа	1372007	683425	2055431
Синну сол	15-19	107278	66565	173842
	20-24	218933	95950	314883
	25-29	302282	112553	414835
	30-34	247455	102528	349983
	35-39	180454	91233	271686
	40-44	169750	103037	272786
	45-49	165173	106029	271202
	50-54	158221	102602	260824
	55-59	133003	62505	195508
	60-64	60434	22396	82831
	65-69	21823	8671	30494
	70-75	8340	3123	11463
Вазъи оилавӣ	Дар қайди никоҳ тамоман набуданд	310841	119062	429903
	Дар никоҳи расмӣ қарор доранд	1403833	624384	2028216
	Дар никоҳи ғайрирасмӣ қарор доранд	24974	13987	38961
	Бева (мард/зан)	18236	77641	95877
	Ҷудошуда расман	11793	32551	44344
	Ҷудо шудааст	3469	9568	13037
Сатҳи таҳсилот	Баъди хатми донишгоҳ (аспирантура, адъюнктура, ординатора, ассистентура - коромӯз)	1543	175	1718
	Олии касбӣ (олӣ – мутахассис, магистратура)	246250	68898	315148
	Олӣ - бакалавр	54281	23164	77446
	Миёнаи касбӣ	149680	67173	216853
	Ибтидои касбӣ	81726	15033	96759
	Миёнаи (пурра) умумӣ	1008942	520268	1529210
	Миёнаи асосӣ	206912	158188	365100
	Миёнаи асосӣ надорад	23810	24292	48102
	Ҳамагӣ	**1773145**	**877192**	**2650337**

Замимаи 3.2.

Фоизи аҳолии машғул нисбат ба аҳолии синни 15-75 сола аз рӯи нишондиҳандаҳои асосии маълумотҳои ТҚК-2016 (нафар)

		Мардҳо	Занҳо	Ҳамагӣ
Минтақа	Душанбе	43,1	20,2	31,6
	Суғд	57,4	41,3	48,9
	Хатлон	49,2	33,2	40,9
	НТҶ	39,9	18,7	29,0
	ВМКБ	46,8	29,5	37,9
Намуди маҳал	Шаҳр	46,7	23,6	34,6
	Деҳа	49,5	33,7	41,3
Синну сол	15-19	19,4	16,8	18,2
	20-24	35,0	23,9	29,1
	25-29	52,1	26,9	38,7
	30-34	57,1	32,9	44,6
	35-39	61,0	40,2	50,0
	40-44	66,7	46,1	55,5
	45-49	69,3	48,0	57,9
	50-54	65,7	44,4	54,3
	55-59	66,6	33,0	49,4
	60-64	52,9	19,4	35,6
	65-69	29,6	13,3	21,8
	70-75	18,4	7,9	13,5
Вазъи оилавӣ	Дар қайди никоҳ тамоман набуданд	25,2	22,1	23,9
	Дар никоҳи расмӣ қарор доранд	59,2	31,9	44,8
	Дар никоҳи ғайрирасмӣ қарор доранд	51,1	25,1	35,2
	Бева (мард/зан)	41,5	36,3	37,1
	Ҷудошуда расман	60,4	55,2	56,3
	Ҷудо шудааст	71,7	48,3	51,5
Сатҳи таҳсилот	Баъди хатми донишгоҳ (аспирантура, адъюнктура, ординатора, ассистентура - коромӯз)	38,6	16,9	33,3
	Олии касбӣ (олӣ – мутахассис, магистратура)	68,5	54,2	64,5
	Олӣ - бакалавр	66,5	54,8	62,3
	Миёнаи касбӣ	61,6	50,5	57,3
	Ибтидои касбӣ	61,6	72,4	63,3
	Миёнаи (пурра) умумӣ	46,9	31,9	38,8
	Миёнаи асосӣ	33,7	21,6	26,1
	Миёнаи асосӣ надорад	20,3	16,0	17,7
	Ҳамагӣ	**48,7**	**30,9**	**39,4**

Замимаи 3.3.

Фоизи аҳолии машғул нисбат ба қувваҳои кори синни 15-75 сола аз рӯи нишондиҳандаҳои асосии маълумотҳои ТҚК-2016

		Мардҳо	Занҳо	Ҳамагӣ
Минтақа	Душанбе	87,8	90,0	88,5
	Суғд	95,0	93,6	94,3
	Хатлон	94,4	98,6	96,1
	НТҶ	88,9	94,4	90,7
	ВМКБ	73,1	73,5	73,2
Намуди маҳал	Шаҳр	87,9	90,9	89,0
	Деҳа	93,7	95,6	94,5
Синну сол	15-19	87,6	93,4	90,1
	20-24	85,3	90,6	87,5
	25-29	89,8	92,2	90,7
	30-34	91,7	95,8	93,2
	35-39	92,6	94,7	93,4
	40-44	94,9	96,5	95,6
	45-49	95,5	96,1	95,8
	50-54	94,5	95,8	95,1
	55-59	95,7	93,6	95,0
	60-64	93,5	99,6	95,1
	65-69	98,3	100,0	98,8
	70-75	100,0	100,0	100,0
Вазъи оилавӣ	Дар қайди никоҳ тамоман набуданд	84,6	89,1	86,2
	Дар никоҳи расмӣ қарор доранд	93,7	95,5	94,4
	Дар никоҳи ғайрирасмӣ қарор доранд	90,9	95,8	93,0
	Бева (мард/зан)	96,6	96,0	96,1
	Ҷудошуда расман	89,5	91,6	91,1
	Ҷудо шудааст	96,9	99,2	98,8
Сатҳи таҳсилот	Баъди хатми донишгоҳ (аспирантура, адъюнктура, ординатора, ассистентура - коромӯз)	100,0	70,3	95,0
	Олии касбӣ (олӣ – мутахассис, магистратура)	92,9	92,7	92,8
	Олӣ - бакалавр	93,5	87,5	91,5
	Миёнаи касбӣ	94,5	95,9	95,0
	Ибтидои касбӣ	94,9	99,6	95,7
	Миёнаи (пурра) умумӣ	91,3	94,0	92,5
	Миёнаи асосӣ	90,5	96,6	93,6
	Миёнаи асосӣ надорад	95,8	98,9	97,5
	Ҳамагӣ	**92,1**	**94,5**	**93,1**

Шумораи бекорони синни 15-75 сола аз рӯи нишондиҳандаҳои асосии ТҚК-2016 (нафар)

		Мардҳо	Занҳо	Ҳамагӣ
Минтақа	Душанбе	16742	6372	23114
	Суғд	22390	23200	45590
	Хатлон	25739	4582	30322
	НТҶ	29227	6894	36121
	ВМКБ	12479	8132	20611
Намуди маҳал	Шаҳр	45472	18366	63839
	Деҳа	61106	30814	91919
Синну сол	15-19	11812	4677	16489
	20-24	20756	9668	30424
	25-29	20735	9023	29758
	30-34	13844	4209	18053
	35-39	9651	4972	14623
	40-44	6450	3625	10075
	45-49	6199	4291	10490
	50-54	7480	4383	11863
	55-59	5315	4251	9566
	60-64	3962	80	4042
	65-69	373	0	373
	70-75	0	0	0
Вазъи оилавӣ	Дар қайди никоҳ тамоман набуданд	35049	14163	49211
	Дар никоҳи расмӣ қарор доранд	68169	28383	96552
	Дар никоҳи ғайрирасмӣ қарор доранд	1690	574	2264
	Бева (мард/зан)	537	3116	3653
	Ҷудошуда расман	1060	2872	3932
	Ҷудо шудааст	73	73	146
Сатҳи таҳсилот	Баъди хатми донишгоҳ (аспирантура, адъюнктура, ординатора, ассистентура - коромӯз)	0	74	74
	Олии касбӣ (олӣ – мутахассис, магистратура)	16766	5276	22042
	Олӣ - бакалавр	3331	3189	6520
	Миёнаи касбӣ	7160	2721	9881
	Ибтидои касбӣ	3560	62	3622
	Миёнаи (пурра) умумӣ	60076	32060	92136
	Миёнаи асосӣ	14799	5516	20315
	Миёнаи асосӣ надорад	885	282	1167
	Ҳамагӣ	**106578**	**49180**	**155758**

Замимаи 4.1.

Сатҳи бекорӣ нисбат ба қувваҳои корӣ аз рӯи нишондиҳандаҳои асосии ТҚК-2016 (нафар)

		Мардҳо	Занҳо	Ҳамагӣ
Минтақа	Душанбе	12,2	10,0	11,5
	Суғд	5,0	6,4	5,7
	Хатлон	5,6	1,4	3,9
	НТҶ	11,1	5,6	9,3
	ВМКБ	26,9	26,5	26,8
Намуди маҳал	Шаҳр	12,1	9,1	11,0
	Деҳа	6,3	4,4	5,5
Синну сол	15-19	12,4	6,6	9,9
	20-24	14,7	9,4	12,5
	25-29	10,2	7,8	9,3
	30-34	8,3	4,2	6,8
	35-39	7,4	5,3	6,6
	40-44	5,1	3,5	4,4
	45-49	4,5	3,9	4,2
	50-54	5,5	4,2	4,9
	55-59	4,3	6,4	5,0
	60-64	6,5	0,4	4,9
	65-69	1,7	0,0	1,2
	70-75	0,0	0,0	0,0
Вазъи оилавӣ	Дар қайди никоҳ тамоман набуданд	15,4	10,9	13,8
	Дар никоҳи расмӣ қарор доранд	6,3	4,5	5,6
	Дар никоҳи ғайрирасмӣ қарор доранд	9,1	4,2	7,0
	Бева (мард/зан)	3,4	4,0	3,9
	Ҷудошуда расман	10,5	8,4	8,9
	Ҷудо шудааст	3,1	0,8	1,2
Сатҳи таҳсилот	Баъди хатми донишгоҳ (аспирантура, адъюнктура, ординатора, ассистентура - коромӯз)	0,0	29,7	5,0
	Олии касбӣ (олӣ – мутахассис, магистратура)	7,1	7,3	7,2
	Олӣ - бакалавр	6,5	12,5	8,5
	Миёнаи касбӣ	5,5	4,1	5,0
	Ибтидои касбӣ	5,1	0,4	4,3
	Миёнаи (пурра) умумӣ	8,7	6,0	7,5
	Миёнаи асосӣ	9,5	3,4	6,4
	Миёнаи асосӣ надорад	4,2	1,1	2,5
	Ҳамагӣ	**7,9**	**5,5**	**6,9**

Замимаи 5

Шумораи муҳоҷирони меҳнатӣ дар синни 15-75 сола аз рӯи нишондиҳандаҳои асосии ТҚК-2016 (нафар)

		Мардҳо	Занҳо	Ҳамагӣ
Минтақа	Душанбе	3807	0	3807
	Суғд	185807	20151	205959
	Хатлон	194706	2580	197286
	НТҶ	138527	2635	141162
	ВМКБ	3939	1714	5654
Намуди маҳал	Шаҳр	69932	9358	79290
	Деҳа	456855	17723	474578
Синну сол	15-19	24121	425	24545
	20-24	98327	2998	101325
	25-29	119297	6380	125677
	30-34	94577	7300	101877
	35-39	60339	3222	63561
	40-44	49991	3442	53433
	45-49	33801	889	34690
	50-54	29129	1998	31127
	55-59	13310	364	13674
	60-64	3469	64	3533
	65-69	425	0	425
	70-75			
Вазъи оилавӣ	Дар қайди никоҳ тамоман набуданд	118798	3228	122026
	Дар никоҳи расмӣ қарор доранд	393272	18541	411813
	Дар никоҳи ғайрирасмӣ қарор доранд	8026	756	8782
	Бева (мард/зан)	2756	3346	6102
	Ҷудошуда расман	2721	1136	3857
	Ҷудо шудааст	1214	74	1288
Сатҳи таҳсилот	Баъди хатми донишгоҳ (аспирантура, адъюнктура, ординатора, ассистентура - коромӯз)	315	0	315
	Олии касбӣ (олӣ – мутахассис, магистратура)	27985	2221	30206
	Олӣ - бакалавр	6266	741	7007
	Миёнаи касбӣ	27812	2976	30788
	Ибтидои касбӣ	15237	0	15237
	Миёнаи (пурра) умумӣ	379408	18581	397989
	Миёнаи асосӣ	66371	2561	68932
	Миёнаи асосӣ надорад	3393	0	3393
	Ҳамагӣ	**526787**	**27081**	**553868**

Замимаи 5.1.

Фоизи муҳоҷирони меҳнатӣ нисбат ба аҳолии синни 15-75 сола аз рӯи нишондиҳандаҳои асосии ТҚК-2016 (%)

		Мардҳо	Занҳо	Ҳамагӣ
Минтақа	Душанбе	1,4	0,0	0,7
	Суғд	25,2	2,5	13,2
	Хатлон	22,1	0,3	10,8
	НТҶ	23,6	0,4	11,7
	ВМКБ	5,4	2,2	3,8
Намуди маҳал	Шаҳр	9,9	1,2	5,3
	Деҳа	24,7	0,9	12,4
Синну сол	15-19	5,6	0,1	3,0
	20-24	28,5	0,8	13,8
	25-29	34,0	1,6	16,8
	30-34	35,3	2,5	18,3
	35-39	30,7	1,5	15,3
	40-44	27,9	1,6	13,5
	45-49	17,8	0,4	8,5
	50-54	14,8	0,9	7,4
	55-59	7,4	0,2	3,7
	60-64	3,2	0,1	1,6
	65-69	0,6	0,0	0,3
	70-75	0,0	0,0	0,0
Вазъи оилавӣ	Дар қайди никоҳ тамоман набуданд	15,6	0,6	9,5
	Дар никоҳи расмӣ қарор доранд	23,0	1,0	11,4
	Дар никоҳи ғайрирасмӣ қарор доранд	24,2	1,4	10,2
	Бева (мард/зан)	7,4	1,6	2,5
	Ҷудошуда расман	18,1	2,0	5,4
	Ҷудо шудааст	38,6	0,4	5,7
Сатҳи таҳсилот	Баъди хатми донишгоҳ (аспирантура, адъюнктура, ординатора, ассистентура - коромӯз)	9,9	0,0	7,5
	Олии касбӣ (олӣ – мутахассис, магистратура)	8,8	1,8	6,8
	Олӣ - бакалавр	8,7	1,8	6,2
	Миёнаи касбӣ	14,1	2,3	9,5
	Ибтидои касбӣ	14,1	0,0	11,8
	Миёнаи (пурра) умумӣ	28,3	1,2	13,7
	Миёнаи асосӣ	15,9	0,4	6,1
	Миёнаи асосӣ надорад	3,4	0,0	1,3
	Ҳамагӣ	**20,6**	**1,0**	**10,4**

Замимаи 6

Шумораи аҳолии машғул аз рӯи намудҳои фаъолияти иқтисодӣ аз рӯи маълумотҳои ТҚК-2016 (нафар)

	Ҷинс		Ҳамагӣ	% нисбат ба шумораи умумии машғулин	
	Мардҳо	Занҳо		Мардҳо	Занҳо
ҲАМАГӢ	**1246358**	**850112**	**2096470**	**59,5**	**40,5**
А – КИШОВАРЗӢ, ХОҶАГИИ ҶАНГАЛ ВА МОҲИПАРВАРӢ	442541	516782	959323	46,1	53,9
В – КОРКАРДИ КАНДАНИҲОИ ФОИДАНОК	8567	835	9401	91,1	8,9
C - САНОАТИ КОРКАРД	58926	54683	113609	51,9	48,1
D – ТАЪМИНОТИ ЭЛЕКТРОЭНЕРГИЯ, ГАЗ,БУҒ ВА ҲАВОИ КОНДИТСИОНӢ	11067	465	11533	96,0	4,0
E – ОБТАЪМИНКУНӢ, ТОЗАКУНӢ ВА КОРКАРДИ ПАРТОВҲО ВА ГИРИФТАНИ АШЁИ ДУЮМДАРАҶА	6271	2961	9232	67,9	32,1
F - СОХТМОН	179297	1884	181181	99,0	1,0
G – САВДОИ ЯКЛУХТ ВА ЧАКАНА; ТАЪМИРИ АВТОМОБИЛҲО ВА МОТОТСИКЛҲО	164727	56563	221290	74,4	25,6
H – ФАЪОЛИЯТИ НАҚЛИЁТҲО ВА НИГОҲДОРИИ БОРҲО	100986	2935	103921	97,2	2,8
I - МЕҲМОНХОНАҲО ВА ТАРАБХОНАҲО	19531	10076	29607	66,0	34,0
J – ИТТИЛООТ ВА АЛОҚА	8893	3159	12052	73,8	26,2
K – МИЁНАРАВИҲОИ МОЛИЯВӢ ВА СУҒУРТА	18768	4978	23745	79,0	21,0
L – АМАЛИЁТҲО БО АМВОЛИ ҒАЙРИМАНҚУЛ	1302	428	1731	75,3	24,7
M – ФАЪОЛИЯТҲОИ КАСБӢ, ИЛМӢ ВА ТЕХНИКӢ	12595	4585	17180	73,3	26,7
N – ФАЪОЛИЯТҲОИ МАЪМУРӢ ВА ЁРИДИҲАНДА	2290	2279	4569	50,1	49,9
O – ИДОРАИ ДАВЛАТӢ ВА МУДОФИА;ТАЪМИНОТИ СУҒУРТАИ ҲАТМИИ ИҶТИМОӢ	69631	27094	96725	72,0	28,0
P - МАОРИФ	78298	90986	169285	46,3	53,7
Q – ТАНДУРУСТӢ ВА	25456	59575	85031	29,9	70,1

	Ҷинс		Ҳамагӣ	% нисбат ба шумораи умумии машғулин	
	Мардҳо	**Занҳо**		**Мардҳо**	**Занҳо**
ХИЗМАТРАСОНИИ ИҶТИМОИИ АҲОЛӢ					
R – САНЪАТ, ВАҚТХУШГУЗАРОНӢ ВА ИСТИРОҲАТ	10001	5164	15165	65,9	34,1
S – ДИГАР ФАЪОЛИЯТҲОИ ХИЗМАТРАСОНӢ	11874	2489	14363	82,7	17,3
T – ФАЪОЛИЯТИ ХОНАВОДАҲОИ ШАХСӢ БО КОРМАНДОНИ КИРОЯ; ИСТЕҲСОЛИ МОЛҲО ВА ХИЗМАТРАСОНИҲОИ ГУНОГУН БАРОИ ИСТЕЪМОЛОТИ ШАХСӢ	14451	2115	16566	87,2	12,8
U – ФАЪОЛИЯТИ ТАШКИЛОТҲОИ ХОРИҶӢ ДАР ҲУДУДИ КИШВАР	886	76	962	92,1	7,9

Замимаи 6.1.

Шумораи аҳолии машғул аз рӯи намудҳои фаъолияти иктисодӣ
аз рӯи маълумотҳои ТҚК-2016 (бо %)

	ҶИНС		Ҳамагӣ
	Мардҳо	Занҳо	
ҲАМАГӢ	**100,0**	**100,0**	**100,0**
A – КИШОВАРЗӢ, ХОҶАГИИ ҶАНГАЛ ВА МОҲИПАРВАРӢ	35,5	60,8	45,8
B – КОРКАРДИ КАНДАНИҲОИ ФОИДАНОК	0,7	0,1	0,4
C - САНОАТИ КОРКАРД	4,7	6,4	5,4
D – ТАЪМИНОТИ ЭЛЕКТРОЭНЕРГИЯ, ГАЗ,БУҒ ВА ҲАВОИ КОНДИТСИОНӢ	0,9	0,1	0,6
E – ОБТАЪМИНКУНӢ, ТОЗАКУНӢ ВА КОРКАРДИ ПАРТОВҲО ВА ГИРИФТАНИ АШЁИ ДУЮМДАРАҶА	0,5	0,3	0,4
F - СОХТМОН	14,4	0,2	8,6
G – САВДОИ ЯКЛУХТ ВА ЧАКАНА; ТАЪМИРИ АВТОМОБИЛҲО ВА МОТОТСИКЛҲО	13,2	6,7	10,6
H – ФАЪОЛИЯТИ НАҚЛИЁТҲО ВА НИГОҲДОРИИ БОРҲО	8,1	0,3	5,0
I - МЕҲМОНХОНАҲО ВА ТАРАБХОНАҲО	1,6	1,2	1,4
J – ИТТИЛООТ ВА АЛОҚА	0,7	0,4	0,6
K – МИЁНАРАВИҲОИ МОЛИЯВӢ ВА СУҒУРТА	1,5	0,6	1,1
L – АМАЛИЁТҲО БО АМВОЛИ ҒАЙРИМАНҚУЛ	0,1	0,1	0,1
M – ФАЪОЛИЯТҲОИ КАСБӢ, ИЛМӢ ВА ТЕХНИКӢ	1,0	0,5	0,8
N – ФАЪОЛИЯТҲОИ МАЪМУРӢ ВА ЁРИДИҲАНДА	0,2	0,3	0,2
O – ИДОРАИ ДАВЛАТӢ ВА МУДОФИА;ТАЪМИНОТИ СУҒУРТАИ ҲАТМИИ ИҶТИМОӢЙ	5,6	3,2	4,6
P - МАОРИФ	6,3	10,7	8,1
Q – ТАНДУРУСТӢ ВА ХИЗМАТРАСОНИИ ИҶТИМОИИ АҲОЛӢ	2,0	7,0	4,1
R – САНЪАТ, ВАҚТХУШГУЗАРОНӢ ВА ИСТИРОҲАТ	0,8	0,6	0,7
S – ДИГАР ФАЪОЛИЯТҲОИ ХИЗМАТРАСОНӢ	1,0	0,3	0,7
T – ФАЪОЛИЯТИ ХОНАВОДАҲОИ ШАХСӢ БО КОРМАНДОНИ КИРОЯ; ИСТЕҲСОЛИ МОЛҲО ВА ХИЗМАТРАСОНИҲОИ ГУНОГУН БАРОИ ИСТЕЪМОЛОТИ ШАХСӢ	1,2	0,2	0,8
U – ФАЪОЛИЯТИ ТАШКИЛОТҲОИ ХОРИҶӢ ДАР ҲУДУДИ КИШВАР	0,1	0,0	0,0

Замимаи 6.2.

Шумораи аҳолии машғул аз рӯи мақом ва намуди фаъолияти иқтисодӣ аз рӯи маълумотҳои ТҚК-2016 (нафар)

	Тарикҳи кироя кор мекунад	Корфармо, соҳибмулки корхонаи шахсӣ ва кори шахсӣ	Аъзои кооперативи истеҳсолӣ	Худмашғул, аз ҳисоби худаш кор мекунад, дар хоҷагии наздиҳавлигӣ барои фурӯш	Ёрдам чиёни аз ҳисоби аъзоёни хонавода	Ҳамагӣ
ҲАМАГӢ	**729398**	**223947**	**10602**	**954422**	**178102**	**2096471**
A – КИШОВАРЗӢ, ХОҶАГИИ ҶАНГАЛ ВА МОҲИПАРВАРӢ	148321	156489	10602	473105	170807	**959324**
B – КОРКАРДИ КАНДАНИҲОИ ФОИДАНОК	7609	0	0	1792	0	**9401**
C - САНОАТИ КОРКАРД	44849	0	0	68329	431	**113609**
D – ТАЪМИНОТИ ЭЛЕКТРОЭНЕРГИЯ, ГАЗ,БУҒ ВА ҲАВОИ КОНДИТСИОНӢ	11533	0	0	0	0	**11533**
E – ОБТАЪМИНКУНӢ, ТОЗАКУНӢ ВА КОРКАРДИ ПАРТОВҲО ВА ГИРИФТАНИ АШЁИ ДУЮМДАРАҶА	8939	0	0	293	0	**9232**
F - СОХТМОН	38879	0	0	141523	779	**181181**
G – САВДОИ ЯКЛУХТ ВА ЧАКАНА; ТАЪМИРИ АВТОМОБИЛҲО ВА МОТОТСИКЛҲО	27883	52343	0	136610	4454	**221290**
H – ФАЪОЛИЯТИ НАҚЛИЁТҲО ВА НИГОҲДОРИИ БОРҲО	23769	4979	0	75173	0	**103921**
I - МЕҲМОНХОНАҲО ВА ТАРАБХОНАҲО	12163	4648	0	11596	1200	**29607**
J – ИТТИЛООТ ВА АЛОҚА	9430	978	0	1644	0	**12052**
K – МИЁНАРАВИҲОИ МОЛИЯВӢ ВА СУҒУРТА	21773	0	0	1972	0	**23745**
L – АМАЛИЁТҲО БО АМВОЛИ ҒАЙРИМАНҚУЛ	1517	0	0	214	0	**1731**
M – ФАЪОЛИЯТҲОИ КАСБӢ, ИЛМӢ ВА ТЕХНИКӢ	12811	694	0	3675	0	**17180**
N – ФАЪОЛИЯТҲОИ МАЪМУРӢ ВА ЁРИДИҲАНДА	3500	0	0	1069	0	**4569**
O – ИДОРАИ ДАВЛАТӢ ВА МУДОФИА;ТАЪМИНОТИ СУҒУРТАИ ҲАТМИИ ИҶТИМОӢ	96725	0	0	0	0	**96725**
P - МАОРИФ	159115	580	0	9590	0	**169285**
Q – ТАНДУРУСТӢ ВА ХИЗМАТРАСОНИИ ИҶТИМОИИ АҲОЛӢ	79845	916	0	4270	0	**85031**
R – САНЪАТ, ВАҚТХУШГУЗАРОНӢ ВА ИСТИРОҲАТ	11875	0	0	3290	0	**15165**

	Тариқи кироя кор мекунад	Корфармо, соҳибмулки корхонаи шахсӣ ва кори шахсӣ	Аъзои кооперативи истеҳсолӣ	Худмашғул, аз ҳисоби худаш кор мекунад, дар хоҷагии наздиҳавлигӣ барои фурӯш	Ёрдамчиёни аз ҳисоби аъзоён и хонаводa	**Ҳамагӣ**
S – ДИГАР ФАЪОЛИЯТҲОИ ХИЗМАТРАСОНӢ	6127	2320	0	5915	0	**14362**
T – ФАЪОЛИЯТИ ХОНАВОДАҲОИ ШАХСӢ БО КОРМАНДОНИ КИРОЯ; ИСТЕҲСОЛИ МОЛҲО ВА ХИЗМАТРАСОНИҲОИ ГУНОГУН БАРОИ ИСТЕЪМОЛОТИ ШАХСӢ	1773	0	0	14362	431	**16566**
U – ФАЪОЛИЯТИ ТАШКИЛОТҲОИ ХОРИҶӢ ДАР ҲУДУДИ КИШВАР	962	0	0	0	0	**962**

Замимаи 6.3.

Численность занятого населения по статусу и по видам экономической деятельности по данным ОРС - 2016 (в %)

	Тариқи кироя кор мекунад	Корфармо, соҳибмулки корхонаи шахсӣ ва кори шахсӣ	Аъзои кооперативи истеҳсолӣ	Худмашғул, аз ҳисоби худаш кор мекунад, дар хоҷагии наздиҳавлигӣ барои фурӯш	Ёрдамчиёни аз ҳисоби аъзоёни хонавода	Ҳамагӣ
ҲАМАГӢ	**34,8**	**10,7**	**0,5**	**45,5**	**8,5**	**100,0**
A – КИШОВАРЗӢ, ХОҶАГИИ ҶАНГАЛ ВА МОҲИПАРВАРӢ	15,5	16,3	1,1	49,3	17,8	**100,0**
B – КОРКАРДИ КАНДАНИҲОИ ФОИДАНОК	80,9	0,0	0,0	19,1	0,0	**100,0**
C - САНОАТИ КОРКАРД	39,5	0,0	0,0	60,1	0,4	**100,0**
D – ТАЪМИНОТИ ЭЛЕКТРОЭНЕРГИЯ, ГАЗ,БУҒ ВА ҲАВОИ КОНДИТСИОНӢ	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	**100,0**
E – ОБТАЪМИНКУНӢ, ТОЗАКУНӢ ВА КОРКАРДИ ПАРТОВҲО ВА ГИРИФТАНИ АШЁИ ДУЮМДАРАҶА	96,8	0,0	0,0	3,2	0,0	**100,0**
F - СОХТМОН	21,5	0,0	0,0	78,1	0,4	**100,0**
G – САВДОИ ЯКЛУХТ ВА ЧАКАНА; ТАЪМИРИ АВТОМОБИЛҲО ВА МОТОТСИКЛҲО	12,6	23,7	0,0	61,7	2,0	**100,0**
H – ФАЪОЛИЯТИ НАҚЛИЁТҲО ВА НИГОҲДОРИИ БОРҲО	22,9	4,8	0,0	72,3	0,0	**100,0**
I - МЕҲМОНХОНАҲО ВА ТАРАБХОНАҲО	41,1	15,7	0,0	39,2	4,1	**100,0**
J – ИТТИЛООТ ВА АЛОҚА	78,2	8,1	0,0	13,6	0,0	**100,0**
K – МИЁНАРАВИҲОИ МОЛИЯВӢ ВА СУҒУРТА	91,7	0,0	0,0	8,3	0,0	**100,0**
L – АМАЛИЁТҲО БО АМВОЛИ ҒАЙРИМАНҚУЛ	87,6	0,0	0,0	12,4	0,0	**100,0**
M – ФАЪОЛИЯТҲОИ КАСБӢ, ИЛМӢ ВА ТЕХНИКӢ	74,6	4,0	0,0	21,4	0,0	**100,0**
N – ФАЪОЛИЯТҲОИ МАЪМУРӢ ВА ЁРИДИҲАНДА	76,6	0,0	0,0	23,4	0,0	**100,0**
O – ИДОРАИ ДАВЛАТӢ ВА МУДОФИА;ТАЪМИНОТИ СУҒУРТАИ ҲАТМИИ ИҶТИМОӢ	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	**100,0**
P - МАОРИФ	94,0	0,3	0,0	5,7	0,0	**100,0**
Q – ТАНДУРУСТӢ ВА ХИЗМАТРАСОНИИ ИҶТИМОИИ АҲОЛӢ	93,9	1,1	0,0	5,0	0,0	**100,0**
R – САНЪАТ, ВАҚТХУШГУЗАРОНӢ ВА ИСТИРОҲАТ	78,3	0,0	0,0	21,7	0,0	**100,0**

	Тарикҳи кироя кор мекунад	Корфармо, соҳибмулки корхонаи шахсӣ ва кори шахсӣ	Аъзои кооперативи истеҳсолӣ	Худмашғул, аз ҳисоби худаш кор мекунад, дар хоҷагии наздиҳавлигӣ барои фурӯш	Ёрдамчиёни аз ҳисоби аъзоёни хонавода	**Ҳамагӣ**
S – ДИГАР ФАЪОЛИЯТҲОИ ХИЗМАТРАСОНӢ	42,7	16,2	0,0	41,2	0,0	**100,0**
T – ФАЪОЛИЯТИ ХОНАВОДАҲОИ ШАХСӢ БО КОРМАНДОНИ КИРОЯ; ИСТЕҲСОЛИ МОЛҲО ВА ХИЗМАТРАСОНИҲОИ ГУНОГУН БАРОИ ИСТЕЪМОЛОТИ ШАХСӢ	10,7	0,0	0,0	86,7	2,6	**100,0**
U – ФАЪОЛИЯТИ ТАШКИЛОТҲОИ ХОРИҶӢ ДАР ҲУДУДИ КИШВАР	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	**100,0**

Замимаи 7.

Шуғли нопурра вобаста аз давомнокии вақти корӣ, ТҚК-2016

		TRU		
		Мардҳо	Занҳо	Ҳамагӣ
		%	%	%
МИНТАҚА	Душанбе	4,0	8,1	4,6
	Суғд	16,5	15,2	16,3
	Хатлон	64,0	75,1	65,6
	НТҶ	13,4	0,0	11,4
	ВМКБ	2,1	1,6	2,0
МАҲАЛ	Город	19,5	33,5	21,6
	Село	80,5	66,5	78,4
СИННУ СОЛ	15-19	5,6	8,3	6,0
	20-24	23,8	1,6	20,6
	25-29	18,8	8,3	17,3
	30-34	19,1	16,7	18,7
	35-39	8,7	16,2	9,8
	40-44	9,1	8,3	9,0
	45-49	3,9	32,3	8,0
	50-54	1,4	8,2	2,4
	55-59	9,6	0,0	8,2
Сатҳи таҳсилот	Олии - магистратура	4,1	9,7	5,0
	Олии - бакалавр	3,2	0,0	2,7
	Ибтидоии касбӣ	4,7	0,0	4,0
	Миёнаи (пурра) умумӣ	73,4	83,1	74,9
	Миёнаи асосӣ	9,4	0,0	8,0
	Миёнаи асосӣ надоранд	0,0	0,0	0,0
Ҳамагӣ		100.0	100.0	100.0

Замимаи 7.1.

Шуғли нопурра вобаста аз давомнокии вақти корӣ, ТҚК-2016

		TRU		
		Мардҳо	Занҳо	Ҳамагӣ
		нафар	нафар	нафар
МИНТАҚА	Душанбе	1208	414	1622
	Суғд	4939	775	5714
	Хатлон	19122	3817	22940
	НТҶ	4002	0	4002
	ВМКБ	628	80	707
МАҲАЛ	Шаҳр	5839	1702	7541
	Деҳа	24059	3384	27443
СИННУ СОЛ	15-19	1689	425	2114
	20-24	7111	80	7191
	25-29	5624	425	6049
	30-34	5705	849	6555
	35-39	2611	825	3436
	40-44	2717	425	3142
	45-49	1164	1642	2806
	50-54	414	416	830
	55-59	2862		2862
Сатҳи таҳсилот	Олӣ - магистратура	1239	493	1732
	Олӣ - бакалавр	952	0	952
	Ибтидоии касбӣ	1414	0	1414
	Миёнаи (пурра) умумӣ	21960	4229	26188
	Миёнаи асосӣ	2811	0	2811
	Миёнаи асосӣ надорад	0	0	0
Ҳамагӣ		29898	5086	34984

Замимаи 7.2.

Шуғли нопурра вобаста ба давомнокии вақти корӣ, ТҚК-2016

		TRU		
		Мардҳо	Занҳо	Ҳамагӣ
		%	%	%
МИНТАҚА	Душанбе	74,5	25,5	100,0
	Суғд	86,4	13,6	100,0
	Хатлон	83,4	16,6	100,0
	НТҶ	100,0	0,0	100,0
	ВМКБ	88,7	11,3	100,0
МАҲАЛ	Шаҳр	77,4	22,6	100,0
	Деҳа	87,7	12,3	100,0
СИННУ СОЛ	15-19	79,9	20,1	100,0
	20-24	98,9	1,1	100,0
	25-29	93,0	7,0	100,0
	30-34	87,0	13,0	100,0
	35-39	76,0	24,0	100,0
	40-44	86,5	13,5	100,0
	45-49	41,5	58,5	100,0
	50-54	49,8	50,2	100,0
	55-59	100,0	0,0	100,0
Сатҳи таҳсилот	Олӣ - магистратура	71,5	28,5	100,0
	Олӣ - бакалавр	100,0	0,0	100,0
	Ибтидоии касбӣ	100,0	0,0	100,0
	Миёнаи (пурра) умумӣ	83,9	16,1	100,0
	Миёнаи асосӣ	100,0	0,0	100,0
	Миёнаи асосӣ надорад	-	-	-
Ҳамагӣ		85,5	14,5	100,0

Замимаи 8

ШУМОРАИ МУҲОҶИРОНИ МЕҲНАТӢ АЗ РӮИ МАЪЛУМОТҲОИ ТҚК-2004

	Шумораи муҳоҷирони меҳнатӣ, аз рӯи муҳлати будубоши корӣ:				Мӯҳлати миёнаи будубошӣ дар муҳоҷират
	Ҳамагӣ	6 моҳ ва аз он камтар	7-12 моҳ	зиёда аз 12 моҳ	
	Нафар				
Ҳамагӣ	**317937**	**121858**	**102420**	**93659**	**х**
Шаҳр	73094	27259	25834	20002	х
Деҳа	244843	94599	76587	73658	х
Мардҳо	302599	116566	95991	90042	х
Занҳо	15338	5292	6429	3617	х
ВМКБ	11119	567	2592	7960	х
Суғд	87563	33495	38468	15600	х
Хатлон	99653	39852	36420	23381	х
Душанбе	10047	5456	3070	1521	х
НТҶ	109556	42488	21871	45198	х
	Бо фоиз				
Ҳамагӣ	**100**	**38,3**	**32,2**	**29,5**	**8,5**
Шаҳр	100	37,3	35,3	27,4	8,4
Деҳа	100	38,6	31,3	30,1	8,5
Мардҳо	100	38,5	31,7	29,8	8,5
Занҳо	100	34,5	41,9	23,6	8,3
ВМКБ	100	5,1	23,3	71,6	13,0
Суғд	100	38,3	43,9	17,8	7,8
Хатлон	100	40,0	36,5	23,5	8,0
Душанбе	100	54,3	30,6	15,1	6,7
НТҶ	100	38,8	20,0	41,3	9,1

Замимаи 8.1.

ШУМОРАИ МУҲОҶИРОНИ МЕҲНАТӢ АЗ РӮИ МАЪЛУМОТҲОИ ТҚК -2009

	Шумораи муҳоҷирони меҳнатӣ, аз рӯи муҳлати будубоши корӣ:				Мӯҳлати миёнаи будубошӣ дар муҳоҷират
	Ҳамагӣ	6 моҳ ва аз он камтар	7-12 моҳ	зиёда аз 12 моҳ	
	Нафар				
Ҳамагӣ	**519888**	**142940**	**225696**	**151252**	**х**
Шаҳр	113898	29574	49567	34757	х
Деҳа	405990	113366	176129	116495	х
Мардҳо	490497	137505	212900	140092	х
Занҳо	29391	5435	12795	11160	х
ВМКБ	20973	2342	4558	14073	х
Суғд	160711	51397	76060	33255	х
Хатлон	151987	38259	65468	48260	х
Душанбе	29899	4919	10994	13987	х
НТҶ	156317	46023	68616	41678	х
	Бо фоиз				
Ҳамагӣ	**100**	**27,5**	**43,4**	**29,1**	**9,1**
Шаҳр	100	26,0	43,5	30,5	9,3
Деҳа	100	27,9	43,4	28,7	9,0
Мардҳо	100	28,0	43,4	28,6	9,0
Занҳо	100	18,5	43,5	38,0	10,2
ВМКБ	100	11,2	21,7	67,1	10,8
Суғд	100	32,0	47,3	20,7	8,3
Хатлон	100	25,2	43,1	31,8	9,4
Душанбе	100	16,4	36,8	46,8	12,4
НТҶ	100	29,4	43,9	26,7	8,8

Замимаи 8.2.

ШУМОРАИ МУҲОҶИРОНИ МЕҲНАТӢ АЗ РӮИ МӮҲЛАТИ БУДУБОШ АЗ РӮИ МАЪЛУМОТҲОИ ТҚК -2016

	Шумораи муҳоҷирони меҳнатӣ, аз рӯи муҳлати будубоши корӣ:				Мӯҳлати миёнаи будубошӣ дар муҳоҷират
	Ҳамагӣ	6 моҳ ва аз он камтар	7-12 моҳ	зиёда аз 12 моҳ	
	Нафар				
Ҳамагӣ	**553868**	**156538**	**150064**	**246886**	**x**
Шаҳр	79290	18662	15400	45228	x
Деҳа	474578	137876	134664	201658	x
Мардҳо	526787	150115	143825	232467	x
Занҳо	27081	6423	6239	14419	x
ВМКБ	5654	697	1578	3378	x
Суғд	205959	51649	55031	98898	x
Хатлон	197286	47676	60998	88612	x
Душанбе	3807	1309	734	1764	x
НТҶ	141162	55207	31723	54233	x
	Бо фоиз				
Ҳамагӣ	**100**	**28,3**	**27,1**	**44,6**	**11,3**
Шаҳр	100	23,5	19,4	57,0	12,7
Деҳа	100	29,1	28,4	42,5	11,1
Мардҳо	100	28,5	27,4	44,1	11,3
Занҳо	100	23,7	23,0	53,3	12,4
ВМКБ	100	12,3	27,9	59,8	13,6
Суғд	100	25,1	26,7	48,0	11,8
Хатлон	100	24,2	30,9	44,9	11,6
Душанбе	100	34,4	19,3	46,3	11,1
НТҶ	100	39,1	22,5	59,8	10,1

Замимаи 8.3.

МУҲОҶИРАТИ МЕҲНАТӢ БА ХОРИҶА АЗ РӮИ САМТ ВА МУҲЛАТИ БУДУБОШ ДАР ХОРИҶА АЗ РӮИ МАЪЛУМОТҲОИ ТҚК-2009

Самти муҳоҷирати меҳнатӣ	Ҳамагӣ	6 моҳ ва аз он камтар	7-12 моҳ	зиёда аз 12 моҳ
	Нафар			
Ҳамагӣ	**519888**	**143582**	**225696**	**150611**
Кишварҳои ИДМ	518283	142553	225228	150502
Россия	516370	141905	224945	149520
Дигар кишварҳо	1605	1029	468	108
	Бо фоиз			
Ҳамагӣ	**100**	**27,5**	**43,4**	**29,1**
Кишварҳои ИДМ	100	27,5	43,5	29,0
Россия	100	27,5	43,6	29,0
Дигар кишварҳо	100	64,1	29,2	6,7

Замимаи 8.4.

МУҲОҶИРАТИ МЕҲНАТӢ БА ХОРИҶА АЗ РӮИ САМТ ВА МУҲЛАТИ БУДУБОШ ДАР ХОРИҶА АЗ РӮИ МАЪЛУМОТҲОИ ТҚК -2016

Самти муҳоҷирати меҳнатӣ	Ҳамагӣ	6 моҳ ва аз он камтар	7-12 моҳ	зиёда аз 12 моҳ
	Нафар			
ҲАМАГӢ	**553868**	**156538**	**150444**	**246886**
АФҒОНИСТОН	242	-	-	242
ИМА	1047	359	329	359
ҚИРҒИЗИСТОН	290	142	-	148
ҚАЗОҚИСТОН	2144	1361	377	406
УКРАИНА	406	-	-	406
ФЕДЕРАТСИЯИ РОССИЯ	548942	154676	149738	244908
ЧЕХИЯ	417	-	-	417
	БО %			
ҲАМАГӢ	100,0	28,3	27,2	44,6
АФҒОНИСТОН	100,0	0,0	0,0	100,0
ИМА	100,0	34,3	31,4	34,3
ҚИРҒИЗИСТОН	100,0	49,0	0,0	51,0
ҚАЗОҚИСТОН	100,0	63,5	17,6	18,9
УКРАИНА	100,0	0,0	0,0	100,0
ФЕДЕРАТСИЯИ РОССИЯ	100,0	28,2	27,3	44,6
ЧЕХИЯ	100,0	0,0	0,0	100,0

Замимаи 8 .5.

МУҲОҶИРАТИ МЕҲНАТИИ ШАҲРВАНДОНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН АЗ РӮИ САТҲИ ТАҲСИЛОТ ВА КИШВАРИ ҚАРОРДОШТААШОН АЗ РӮИ МАЪЛУМОТҲОИ ТҚК - 2016

Аз рӯи кишварҳо	Баъди хатми таҳсилоти олӣ (аспирантура ординатура)	Олии касбӣ	Миёнаи касбӣ	Ибтидоии касбӣ	Миёнаи (пурра) умумӣ	Миёнаи асосӣ	Миёнаи асосӣ надорад	Ҳамагӣ
	нафар							
АФҒОНИСТОН	-	242	-	-	-	-	-	242
ИМА	-	718	-	-	329	-	-	1047
ҚИРҒИЗИСТОН	-	-	-	-	291	-	-	291
ҚАЗОҚИСТОН	-	-	-	-	2145	-	-	2145
УКРАИНА	-	-	-	-	-	406	-	406
ФЕДЕРАТСИЯИ РОССИЯ	315	36254	30787	15237	394809	68526	3393	549321
ЧЕХИЯ	-	-	-	-	417	-	-	417
ҲАМАГӢ	**315**	**37214**	**30787**	**15237**	**397991**	**68932**	**3393**	**553868**
	бо %							
АФҒОНИСТОН	-	0,7	-	-	-	-	-	0,0
ИМА	-	1,9	-	-	0,1	-	-	0,2
ҚИРҒИЗИСТОН	-	-	-	-	0,1	-	-	0,1
ҚАЗОҚИСТОН	-	-	-	-	0,5	-	-	0,4
УКРАИНА	-	-	-	-	0,0	0,6	-	0,1
ФЕДЕРАТСИЯИ РОССИЯ	100,0	97,4	100,0	100,0	99,2	99,4	100,0	99,2
ЧЕХИЯ	-	-	-	-	0,1	-	-	0,1
ҲАМАГӢ	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
				бо %				
АФҒОНИСТОН	-	100,0	-	-	-	-	-	100,0
ИМА	-	68,6	-	-	31,4	-	-	100,0
ҚИРҒИЗИСТОН	-	-	-	-	100,0	-	-	100,0
ҚАЗОҚИСТОН	-	-	-	-	100,0	-	-	100,0
УКРАИНА	-	-	-	-	-	100,0	-	100,0
ФЕДЕРАТСИЯИ РОССИЯ	0,1	6,6	5,6	2,8	71,9	12,5	0,6	100,0
ЧЕХИЯ	-	-	-	-	100,0	-	-	100,0
ҲАМАГӢ	**0,1**	**6,7**	**5,6**	**2,8**	**71,9**	**12,4**	**0,6**	**100,0**

Замимаи 8.6.

ШУМООРАИ МУҲОҶИРОНИ МЕҲНАТӢ АЗ РӮИ СИННУ СОЛ ВА ДАВОМНОКИИ БУДУБОШ АЗ РӮИ МАЪЛУМОТҲОИ ТҚК-2009

Синну сол	ҳамагӣ	6 моҳ ва аз он камтар	7-12 моҳ	зиёда аз 12 моҳ
	нафар			
Ҳамагӣ	**519888**	**142940**	**225696**	**151252**
15-19	46175	12088	20949	13138
20-24	142946	37018	61011	44917
25-29	103012	32335	39460	31218
30-34	79108	21962	32129	25017
35-39	56564	14166	26692	15706
40-44	44422	12994	21751	9676
45-49	30741	8927	15742	6072
50-54	11749	2535	5830	3385
55-59	4436	916	2132	1388
60-75	735	-	-	735
Синну соли миёна	30,3	30,2	30,7	29,6
	Бо фоиз			
Ҳамагӣ	**100**	**100**	**100**	**100**
15-19	8,9	8,5	9,3	8,7
20-24	27,5	25,9	27,0	29,7
25-29	19,8	22,6	17,5	20,6
30-34	15,2	15,4	14,2	16,5
35-39	10,9	9,9	11,8	10,4
40-44	8,5	9,1	9,6	6,4
45-49	5,9	6,2	7,0	4,0
50-54	2,3	1,8	2,6	2,2
55-59	0,9	0,6	0,9	0,9
60-75	0,1	-	-	0,4

Замимаи 8.7.

ШУМООРАИ МУҲОҶИРОНИ МЕҲНАТӢ АЗ РӮИ СИННУ СОЛ ВА ДАВОМНОКИИ БУДУБОШ АЗ РӮИ МАЪЛУМОТҲОИ ТҚК -2016

Синну сол	ҳамагӣ	6 моҳ ва аз он камтар	7-12 моҳ	зиёда аз 12 моҳ
	нафар			
Ҳамагӣ	**553868**	**156538**	**150064**	**246886**
15-19	24545	7538	8163	8845
20-24	101325	29876	29082	42367
25-29	125677	35621	32967	57089
30-34	101877	30676	22814	48387
35-39	63561	16951	18696	27914
40-44	53433	14886	14184	24364
45-49	34609	6860	10845	16985
50-54	31127	10093	6957	13697
55-59	13674	2801	4876	5997
60-75	3958	1237	1480	1241
Синну соли миёна	32,8	32,4	32,9	33,1
	Бо фоиз			
Ҳамагӣ	**100**	**100**	**100**	**100**
15-19	4,4	4,8	5,4	3,6
20-24	18,3	19,1	19,4	17,2
25-29	22,7	22,8	22,0	23,1
30-34	18,4	19,6	15,2	19,6
35-39	11,5	10,8	12,5	11,3
40-44	9,6	9,5	9,5	9,9
45-49	6,2	4,4	7,2	6,9
50-54	5,6	6,4	4,6	5,5
55-59	2,5	1,8	3,2	2,4
60-75	0,7	0,8	1,0	0,5

Замимаи 8.8.

Сатҳи маълумотнокии муҳочирони меҳнатӣ аз рӯи маълумотҳои ТҚК-2004, бо фоиз

	Олӣ	Олии нопурра	Миёнаи касби	Ибтидоии касби	Миёнаи (пурра) умумӣ	Миёнаи асосӣ	Ибтидоии умумӣ	Ибтидоӣ надорад
Ҳамагӣ	**7,9**	**2,7**	**7,5**	**13,4**	**57,4**	**9,7**	**1,2**	**0,2**
Шаҳр	11,1	4,4	10,2	16,4	49,0	8,5	0,3	0,0
Деҳа	6,9	2,2	6,7	12,5	60,0	10,1	1,4	0,3
Мардҳо	7,5	2,8	7,1	13,8	57,6	9,8	1,2	0,2
Занҳо	15,8	-	14,3	6,0	53,9	8,4	1,5	-
ВМКБ	9,4	0,5	3,2	3,3	80,1	3,2		0,3
Суғд	8,8	0,9	8,8	11,1	61,4	7,2	1,1	0,8
Хатлон	6,9	3,9	6,7	17,4	49,8	13,0	2,3	-
Душанбе	22,8	10,3	4,5	16,3	46,0	-	-	-
НТҶ	6,5	2,5	7,9	12,4	60,0	10,3	0,4	-

Замимаи 8.9.

Сатҳи маълумотнокии муҳоҷирони меҳнатӣ аз рӯи маълумотҳои ТҚК -2009

	Олӣ	Олии нопурра	Миёнаи касби	Ибтидоии касби	Миёнаи (пурра) умумӣ	Миёнаи асосӣ	Ибтидоии умумӣ	Ибтидоӣ надорад
	Нафар							
Ҳамагӣ	**45597**	**5878**	**26449**	**35661**	**326783**	**69362**	**7181**	**2977**
Шаҳр	12409	2853	8788	10079	67085	10688	1996	-
Деҳа	33188	3025	17661	25582	259698	58675	5185	2977
Мардҳо	42959	5820	22710	33419	311062	65433	7181	1914
Занҳо	2637	58	3739	2242	15722	3930	-	1063
ВМКБ	2268	130	1008	1526	15422	619	-	-
Суғд	10535	826	9674	7496	116907	14942	331	-
Хатлон	13430	2446	6919	14377	96056	15541	2127	1092
Душанбе	6879	1802	1533	1461	17016	1209	-	-
НТҶ	12486	674	7315	10800	81383	37052	4723	1884
	Бо фоиз							
Ҳамагӣ	**8,8**	**1,1**	**5,1**	**6,9**	**62,9**	**13,3**	**1,4**	**0,6**
Шаҳр	10,9	2,5	7,7	8,9	58,9	9,4	1,8	-
Деҳа	8,2	0,7	4,4	6,3	64,0	14,5	1,3	0,7
Мардҳо	8,8	1,2	4,6	6,8	63,4	13,3	1,5	0,4
Занҳо	9,0	0,2	12,7	7,6	53,5	13,4	-	3,6
ВМКБ	10,8	0,6	4,8	7,3	73,5	3,0	-	-
Суғд	6,6	0,5	6,0	4,7	72,7	9,3	0,2	-
Хатлон	8,8	1,6	4,6	9,5	63,2	10,2	1,4	0,7
Душанбе	23,0	6,0	5,1	4,9	56,9	4,0	-	-
НТҶ	8,0	0,4	4,7	6,9	52,1	23,7	3,0	1,2

Замимаи 8.9.1.

Сатҳи маълумотнокии муҳоҷирони меҳнатӣ

аз рӯи маълумотҳои ТҚК-2016

	Баъди маълумоти олӣ (аспирантура, ординатура)	Олии касбӣ	Миёнаи касби	Ибтидоии касбӣ	Миёнаи (пурра) умумӣ	Миёнаи асосӣ	Миёнаи асосӣ надорад	Ҳамагӣ
	Человек							
Ҳамагӣ	**315**	**37214**	**30787**	**15237**	**397991**	**68932**	**3393**	**553868**
Шаҳр	315	10263	7873	656	50966	9217	-	79290
Деҳа	-	26950	22915	14581	347023	59715	3393	474198
Мардҳо	315	34251	27812	15237	379408	66371	3393	526787
Занҳо	-	2962	2976	-	18581	2561	-	27081
ВМКБ	-	1120	438	-	69	4028	-	5654
Суғд	315	18330	20495	5117	151105	9787	810	205579
Хатлон	-	5528	4237	3963	156690	25590	1290	197286
Душанбе	-	1211	-	-	2389	207	-	3807
НТҶ	-	11045	5619	6157	83778	33270	1293	141162
	Бо фоиз							
Ҳамагӣ	**0,1**	**6,7**	**5,6**	**2,8**	**71,9**	**12,4**	**0,6**	**100,0**
Шаҳр	0,4	12,9	9,9	0,8	64,3	11,6	0,0	100,0
Деҳа	0,0	5,7	4,8	3,1	73,2	12,6	0,7	100,0
Мардҳо	0,1	6,5	5,3	2,9	72,0	12,6	0,6	100,0
Занҳо	0,0	10,9	11,0	0,0	68,6	9,5	0,0	100,0
ВМКБ	0,0	19,8	7,7	0,0	1,2	71,2	0,0	100,0
Суғд	0,2	8,9	10,0	2,5	73,5	4,8	0,4	100,0
Хатлон	0,0	2,8	2,1	2,0	79,4	13,0	0,7	100,0
Душанбе	0,0	31,8	0,0	0,0	62,8	5,4	0,0	100,0
НТҶ	0,0	7,8	4,0	4,4	59,3	23,6	0,9	100,0

Замимаи 8.9.2.

МУҲОҶИРОНИ МЕҲНАТӢ АЗ РӮИ ВАЗЪИ ОИЛАВӢ, МАЪЛУМОТҲОИ ТҚК-2009

	Дар никоҳи расмӣ қарор доранд	Дар никоҳи ғайрирасмӣ қарор доранд	Бева (мард/зан)	Ҷудошуда расман	Ҷудошуда ғайрирасмӣ	Ҳеҷгоҳ дар никоҳ набуданд	Ҳамагӣ
	нафар						
Ҳамагӣ	**302959**	**19870**	**4837**	**1368**	**2112**	**188743**	**519888**
Шаҳр	65390	5754	2267	228	886	39373	113898
Деҳа	237569	14115	2570	1141	1225	149369	405990
Мардҳо	285326	19604	1810	419	1992	181346	490497
Занҳо	17632	266	3028	950	120	7396	29391
ВМКБ	7513	60	228	67	258	12848	20973
Суғд	107229	771	938	396	-	51376	160711
Хатлон	82840	5387	2380	352	1020	60007	151987
Душанбе	15987	2112	-	228	834	10739	29899
НТҶ	89389	11539	1291	326	-	53772	156317
	Бо фоиз						
Ҳамагӣ	**58,3**	**3,8**	**0,9**	**0,3**	**0,4**	**36,3**	**100**
Шаҳр	57,4	5,1	2,0	0,2	0,8	34,6	100
Деҳа	58,5	3,5	0,6	0,3	0,3	36,8	100
Мардҳо	58,2	4,0	0,4	0,1	0,4	37,0	100
Занҳо	60,0	0,9	10,3	3,2	0,4	25,2	100
ВМКБ	35,8	0,3	1,1	0,3	1,2	61,3	100
Суғд	66,7	0,5	0,6	0,2	-	32,0	100
Хатлон	54,5	3,5	1,6	0,2	0,7	39,5	100
Душанбе	53,5	7,1	-	0,8	2,8	35,9	100
НТҶ	57,2	7,4	0,8	0,2	-	34,4	100

Замимаи 8.9.3.

МУҲОҶИРОНИ МЕҲНАТӢ АЗ РӮИ ВАЗЪИ ОИЛАВӢ, ТҚК - 2016

	Ҳеҷгоҳ дар никоҳ набуданд	Дар никоҳи расмӣ қарор доранд	Дар никоҳи ғайрирасмӣ қарор доранд	Бева (мард/зан)	Ҷудошуда расман	Ҷудошуда ғайрирасмӣ	Ҳамагӣ
	нафар						
Ҳамагӣ	**122025**	**411813**	**8782**	**6102**	**3857**	**1288**	**553868**
Шаҳр	18197	56420	679	2300	1693	0	79290
Деҳа	103829	355393	8103	3801	2164	1288	474198
Мардҳо	118798	393272	8026	2756	2721	1214	526787
Занҳо	3228	18541	756	3345	1136	74	27081
ВМКБ	2162	3145	0	135	139	74	5654
Суғд	42778	157160	0	3113	1693	1214	205579
Хатлон	49877	141205	4182	1596	425	0	197286
Душанбе	356	3451	0	0	0	0	3807
НТҶ	26854	106852	4599	1258	1600	0	141162
	Бо фоиз						
Ҳамагӣ	**22,0**	**74,4**	**1,6**	**1,1**	**0,7**	**0,2**	**100,0**
Шаҳр	22,9	71,2	0,9	2,9	2,1	0,0	100,0
Деҳа	21,9	74,9	1,7	0,8	0,5	0,3	100,0
Мардҳо	22,6	74,7	1,5	0,5	0,5	0,2	100,0
Занҳо	11,9	68,5	2,8	12,4	4,2	0,3	100,0
ВМКБ	38,2	55,6	0,0	2,4	2,5	1,3	100,0
Суғд	20,8	76,4	0,0	1,5	0,8	0,6	100,0
Хатлон	25,3	71,6	2,1	0,8	0,2	0,0	100,0
Душанбе	9,4	90,6	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
НТҶ	19,0	75,7	3,3	0,9	1,1	0,0	100,0

Замимаи 8.9.4.

ШУМОРАИ МУҲОҶИРОНИ МЕҲНАТӢ АЗ РӮИ НАМУДИ ФАЪОЛИЯТИ ИҚТИСОДӢ, АЗ РӮИ МАЪЛУМОТҲОИ ТҚК - 2009

Намудҳои фаъолияти иқтисодӣ	Нафар			Бо фоиз			Таносуби занҳо бо фоиз
	Мардҳо	Занҳо	Ҳамагӣ	Мардҳо	Занҳо	Ҳамагӣ	
Ҳамагӣ	**490497**	**29391**	**519888**	**100**	**100**	**100**	**5,7**
Кишоварзӣ	6495	1072	7568	1,3	3,6	1,5	14,2
Соҳаҳои истеҳсолӣ:	**395583**	**9763**	**405346**	**80,6**	**33,2**	**78,0**	**2,4**
Саноати истихроҷи маъданҳои кӯҳӣ	437	-	437	0,1	-	0,1	-
Саноати коркард	26411	1448	27859	5,4	4,9	5,4	5,2
Сохтмон	368734	8315	377049	75,2	28,3	72,5	2,2
Хизматрасонӣ	**89181**	**18556**	**107736**	**18,2**	**63,1**	**20,7**	**17,2**
Савдо	60943	6208	67151	12,4	21,1	12,9	9,2
Меҳмонхонаҳо ва тарабхонаҳо	3546	6657	10204	0,7	22,7	2,0	65,2
Нақлиёт	14333	1663	15996	2,9	5,7	3,1	10,4
Амалиётҳо бо амволи ғайриманқул	71	-	71	0,0	-	0,0	0,0
Дигар фаъолиятҳои тиҷоратӣ	1240	-	1240	0,3	-	0,2	0,0
Идораи давлатӣ ва мудофиа	706	294	999	0,1	1,0	0,2	29,4
Маориф	374	58	432	0,1	0,2	0,1	13,4
Тандурустӣ ва хизматрасониҳои иҷтимоӣ	800	-	800	0,2	-	0,2	0,0
Хизматрасонии коммуналӣ	2715	-	2715	0,6	-	0,5	0,0
Дигар намуди хизматрасониҳо	2364	1331	3695	0,5	4,5	0,7	36,0
Хизматрасонӣ оид ба иҷро кардани корҳои хонавода	2088	2345	4433	0,4	8,0	0,9	52,9

Замимаи 8.9.5.

ШУМОРАИ МУҲОҶИРОНИ МЕҲНАТӢ АЗ РӮИ НАМУДҲОИ ФАЪОЛИЯТИ ИҚТИСОДӢ, АЗ РӮИ МАЪЛУМОТҲОИ ТҚК - 2016

Намудҳои фаъолияти иқтисодӣ	Нафар			Бо фоиз			Таносуби занҳо бо фоиз
	Мардҳо	Занҳо	Ҳамагӣ	Мардҳо	Занҳо	Ҳамагӣ	
Всего	**526787**	**27081**	**553868**	**100**	**100**	**100**	**4,9**
A – кишоварзӣ, ҷангал ва моҳипарварӣ	15577	1205	16484	3,0	4,4	3,0	7,3
B – истихроҷи канданиҳои фоиданок	404	0	409	0,1	0,0	0,1	0,0
C - саноати коркард	30334	2781	32756	5,8	10,3	5,9	8,5
D – таъминоти электроэнергия, газ, буғ ва ҳавои кондитсионерӣ	808	0	776	0,2	0,0	0,1	0,0
E – обтаъминкунӣ, тоза кардан ва коркарди партовҳо ва гирифтани ашёи хоми дуюмдараҷа	3888	1077	4309	0,7	4,0	0,8	25,0
F - сохтмон	339251	2884	345081	64,4	10,6	62,3	0,8
G – савдои яклухт ва чакана; таъмири автомобилҳо ва мототсиклҳо	70219	9929	79303	13,3	36,7	14,3	12,5
H – фаъолиятҳои нақлиётӣ ва нигоҳдории борҳо	25643	64	25447	4,9	0,2	4,6	0,3
I - меҳмонхонаҳо ва тарабхонаҳо	5471	3691	8991	1,0	13,6	1,6	41,1
J – иттилоот ва алоқа	1394	0	1332	0,3	0,0	0,2	0,0
M – фаъолиятҳои касбӣ, илмӣ ва техникӣ	1199	64	1059	0,2	0,2	0,2	6,0
N – фаъолиятҳои маъмурӣ ва ёрирасон	14214	687	14370	2,7	2,5	2,6	4,8
O – идораи давлатӣ ва мудофиа; таъминоти ҳатмии иҷтимоӣ	767	336	1113	0,1	1,2	0,2	30,2

Намудҳои фаъолияти иқтисодӣ	Нафар			Бо фоиз			Таносуби занҳо бо фоиз
	Мардҳо	Занҳо	Ҳамагӣ	Мардҳо	Занҳо	Ҳамагӣ	
P - маориф	872	1209	2111	0,2	4,5	0,4	57,3
Q – тандурустӣ ва хизматрасонии иҷтимоии аҳолӣ	398	1143	1515	0,1	4,2	0,3	75,4
R – Санъат, вақтхушгузаронӣ ва истироҳат	336	64	340	0,1	0,2	0,1	18,8
S – Дигар фаъолиятҳои хизматрасонӣ	1069	0	984	0,2	0,0	0,2	0,0
T – фаъолияти хонаводаҳои шахси бо кормандони кироя; истеҳсоли молҳои гуногун ва хизматрасониҳо дар хонавода барои истеъмолоти шахсӣ	12487	1357	13798	2,4	5,0	2,5	9,8
U – фаъолияти ташкилотҳои хориҷии дар ҳудуди кишвар фаъолият дошта	64	0	67	0,0	0,0	0,0	0,0
Намуди фаъолият нишон дода нашудааст	2392	590	3623	0,5	2,2	0,7	16,3

Замимаи 8.9.6.

ШУМОРАИ МУҲОҶИРОНИ МЕҲНАТӢ АЗ РӮИ КАСБУ ИХТИССОС, АЗ РӮИ МАЪЛУМОТҲОИ ТҚК-2016

Намудҳои фаъолияти иқтисодӣ	Нафар			Бо фоиз			Таносуби занҳо бо фоиз
	Мардҳо	Занҳо	Ҳамагӣ	Мардҳо	Занҳо	Ҳамагӣ	
Ҳамагӣ	**526787**	**27081**	**553868**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**4,9**
1 - роҳбарон	2435	336	2771	0,5	1,2	0,5	12,1
2 – мутахассисони дараҷаи олии касбӣ	11134	1165	12299	2,1	4,3	2,2	9,5
3 – мутахассисони дараҷаи миёнаи касбӣ	30126	1104	31230	5,7	4,1	5,6	3,5
4 - хизматчиён, ба омода ва расмигар-донии ҳуҷҷатҳо машғу-ланд, баҳисобгирӣ ва хизматрасонӣ	2378	64	2442	0,5	0,2	0,4	2,6
5 – кормандони соҳаи хизматрасонӣ ва савдо, ҳифзи шаҳрвандон ва моликият	61049	10674	71723	11,6	39,4	12,9	14,9
6 – кормандони баландихтиссоси кишоварзӣ ва хоҷагии ҷангал, моҳипарварӣ ва моҳидорӣ	6559	336	6896	1,2	1,2	1,2	4,9
7 – коргарони баландихтиссоси саноат, сохтмон, нақлиёт ва коргарони ба ҳамин ихтиссосҳо наздик	215964	2835	218800	41,0	10,5	39,5	1,3
8 – операторҳои дастгоҳҳо ва мошинаҳои истеҳсолӣ, ҷамъкунанкҳо ва ронандаҳо	33543	0	33543	6,4	0,0	6,1	0,0
9 – коргарони беихтиссос	161208	9976	171184	30,6	36,8	30,9	5,8
Ихтиссос нишон дода нашудааст	2391	591	2980	0,5	2,2	0,5	19,8

Замимаи 9.

КӮДАКОНИ КОРКУН АЗ РӮИ МАЪЛУМОТҲОИ ТҚК – 2016

ШУМОРАИ КӮДАКОНИ СИННИ 12-17 СОЛА АЗ РӮИ МАЪЛУМОТҲОИ ТҚК – 2016

СИННУ СОЛ	ҶИНС		МАҲАЛЛА		МИНТАҚА					
	писарон	духтарон	шаҳр	деҳа	Душанбе	Суғд	Хатлон	НТҶ	ВМКБ	Ҳамагӣ
12	80277	68709	42946	106040	14807	40950	48885	40777	3567	148986
13	75281	72862	40657	107486	17017	43459	54780	28951	3937	148143
14	76717	67730	35183	109263	13454	39209	52760	35437	3587	144447
15	81072	76800	46420	111451	20082	33994	62641	37662	3493	157871
16	91323	94274	51649	133947	19323	45407	71610	43849	5408	185596
17	93714	78970	45790	126894	20859	43295	63972	38633	5924	172683
Ҳамагӣ	**498383**	**459344**	**262645**	**695082**	**105541**	**246314**	**354648**	**225308**	**25915**	**957727**
	ШУМОРАИ КӮДАКОНЕ, КИ КОР НАМЕКУНАНД, НАФАР									
12	74318	62738	42163	94893	14807	36490	42944	39484	3331	137056
13	67727	67469	40283	94913	17017	37802	49192	27312	3873	135196
14	68906	60326	34809	94423	13454	35150	43443	33709	3475	129232
15	69295	67321	45254	91361	20082	26049	53560	33762	3162	136615
16	73460	82377	47890	107947	19323	33420	58876	39200	5019	155837
17	74007	64105	42706	95407	20037	29899	50454	32214	5510	138113
Ҳамагӣ	**427713**	**404335**	**253104**	**578944**	**104719**	**198808**	**298469**	**205682**	**24369**	**832048**
	ШУМОРАИ КӮДАКОНЕ, КИ КОР МЕКУНАНД, НАФАР									
12	5959	5971	783	11147	0	4460	5941	1292	236	11930
13	7554	5394	374	12573	0	5658	5588	1638	64	12948
14	7811	7404	374	14841	0	4059	9317	1728	112	15215
15	11777	9479	1166	20090	0	7945	9080	3899	331	21256
16	17863	11897	3759	26000	0	11987	12734	4649	389	29760
17	19706	14864	3084	31486	822	13396	13519	6419	414	34570
Ҳамагӣ	**70670**	**55009**	**9541**	**116138**	**822**	**47506**	**56179**	**19626**	**1546**	**125679**
	Фоизи кӯдакони синни 12-17 сола, ки кор намекунанд									
12	92,6	91,3	98,2	89,5	100,0	89,1	87,8	96,8	93,4	92,0
13	90,0	92,6	99,1	88,3	100,0	87,0	89,8	94,3	98,4	91,3
14	89,8	89,1	98,9	86,4	100,0	89,6	82,3	95,1	96,9	89,5
15	85,5	87,7	97,5	82,0	100,0	76,6	85,5	89,6	90,5	86,5
16	80,4	87,4	92,7	80,6	100,0	73,6	82,2	89,4	92,8	84,0
17	79,0	81,2	93,3	75,2	96,1	69,1	78,9	83,4	93,0	80,0
Ҳамагӣ	85,8	88,0	96,4	83,3	99,2	80,7	84,2	91,3	94,0	86,9
	Фоизи кӯдакони синни 12-17 сола, ки кор мекунанд									
12	7,4	8,7	1,8	10,5	0,0	10,9	12,2	3,2	6,6	8,0
13	10,0	7,4	0,9	11,7	0,0	13,0	10,2	5,7	1,6	8,7
14	10,2	10,9	1,1	13,6	0,0	10,4	17,7	4,9	3,1	10,5
15	14,5	12,3	2,5	18,0	0,0	23,4	14,5	10,4	9,5	13,5
16	19,6	12,6	7,3	19,4	0,0	26,4	17,8	10,6	7,2	16,0
17	21,0	18,8	6,7	24,8	3,9	30,9	21,1	16,6	7,0	20,0
Ҳамагӣ	**14,2**	**12,0**	**3,6**	**16,7**	**0,8**	**19,3**	**15,8**	**8,7**	**6,0**	**13,1**

Замимаи 9.1.

ШУМОРАИ КӮДАКОНИ СИННИ 12-17 СОЛА, КИ КОР МЕКУНАНД АЗ РӮИ НАМУДҲОИ ФАЪОЛИЯТИ ИҚТИСОДӢ, АЗ РӮИ МАЪЛУМОТҲОИ ТҚК -2016 (нафар)

	СИННУ СОЛ						ҲАМАГӢ
	12	13	14	15	16	17	
A – КИШОВАРЗӢ, ХОҶАГИИ ҶАНГАЛ, МОҲИПАРВАРӢ	11930	12948	14071	19563	24512	27142	**110165**
C - САНОАТИ КОРКАРД	0	0	0	425	823	3708	**4956**
F - СОХТМОН	0	0	0	0	1648	1262	**2911**
G – САВДОИ ЯКЛУХТ ВА ЧАКАНА; ТАЪМИРИ АВТОМОБИЛҲО ВА МОТОТСИКЛҲО	0	0	1144	841	1509	1337	**4831**
H – ФАЪОЛИЯТИ НАҚЛИЁТӢ ВА НИГОҲДОРИИ БОРҲО	0	0	0	0	843	449	**1292**
I - МЕҲМОНХОНАҲО ВА ТАРАБХОНАҲО	0	0	0	428	0	247	**675**
T – ФАЪОЛИЯТИ ХОНАВОДАҲОИ ШАХСӢ БО КОРМАНДОНИ КИРОЯ; ИСТЕҲСОЛИ МОЛҲОИ ГУНОГУН ВА ХИЗМАТРАСОНӢ ДАР ХОНАВОДАҲОИ ШАХСӢ БАРОИ ИСТЕЪМОЛОТИ ШАХСӢ	0	0	0	0	425	425	**849**
ҲАМАГӢ	**11930**	**12948**	**15215**	**21256**	**29760**	**34570**	**125679**

Замимаи 9.2.

ШУМОРАИ КӮДАКОНИ СИННИ 12-17 СОЛА, КИ КОР МЕКУНАНД АЗ РӮИ НАМУДҲОИ ФАЪОЛИЯТИ ИҚТИСОДӢ, АЗ РӮИ МАЪЛУМОТҲОИ ТҚК -2016

(бо фоиз)

	СИННУ СОЛ						**ҲАМАГӢ**
	12	13	14	15	16	17	
А – КИШОВАРЗӢ, ХОҶАГИИ ҶАНГАЛ, МОҲИПАРВАРӢ	10,8	11,8	12,8	17,8	22,3	24,6	**100,0**
C - САНОАТИ КОРКАРД	0,0	0,0	0,0	8,6	16,6	74,8	**100,0**
F - СОХТМОН	0,0	0,0	0,0	0,0	56,6	43,4	**100,0**
G – САВДОИ ЯКЛУХТ ВА ЧАКАНА; ТАЪМИРИ АВТОМОБИЛҲО ВА МОТОТСИКЛҲО	0,0	0,0	23,7	17,4	31,2	27,7	**100,0**
H – ФАЪОЛИЯТИ НАҚЛИЁТӢ ВА НИГОҲДОРИИ БОРҲО	0,0	0,0	0,0	0,0	65,2	34,8	**100,0**
I - МЕҲМОНХОНАҲО ВА ТАРАБХОНАҲО	0,0	0,0	0,0	63,4	0,0	36,6	**100,0**
T – ФАЪОЛИЯТИ ХОНАВОДАҲОИ ШАХСӢ БО КОРМАНДОНИ КИРОЯ; ИСТЕҲСОЛИ МОЛҲОИ ГУНОГУН ВА ХИЗМАТРАСОНӢ ДАР ХОНАВОДАҲОИ ШАХСӢ БАРОИ ИСТЕЪМОЛОТИ ШАХСӢ	0,0	0,0	0,0	0,0	50,1	50,1	**100,0**
ҲАМАГӢ	**9,5**	**10,3**	**12,1**	**16,9**	**23,7**	**27,5**	**100,0**

Замимаи 9.3.

ШУМОРАИ КЎДАКОНИ СИННИ 12-17 СОЛА, КИ КОР МЕКУНАНД АЗ РЎИ НАМУДҲОИ ФАЪОЛИЯТИ ИҚТИСОДӢ, АЗ РЎИ МАЪЛУМОТҲОИ ТҚК -2016

(бо фоиз)

	СИННУ СОЛ						**ҲАМАГӢ**
	12	13	14	15	16	17	
А – КИШОВАРЗӢ, ХОҶАГИИ ҶАНГАЛ, МОҲИПАРВАРӢ	100,0	100,0	92,5	92,0	82,4	78,5	**87,7**
C - САНОАТИ КОРКАРД	0,0	0,0	0,0	2,0	2,8	10,7	**3,9**
F - СОХТМОН	0,0	0,0	0,0	0,0	5,5	3,7	**2,3**
G – САВДОИ ЯКЛУХТ ВА ЧАКАНА; ТАЪМИРИ АВТОМОБИЛҲО ВА МОТОТСИКЛҲО	0,0	0,0	7,5	4,0	5,1	3,9	**3,8**
H – ФАЪОЛИЯТИ НАҚЛИЁТӢ ВА НИГОҲДОРИИ БОРҲО	0,0	0,0	0,0	0,0	2,8	1,3	**1,0**
I - МЕҲМОНХОНАҲО ВА ТАРАБХОНАҲО	0,0	0,0	0,0	2,0	0,0	0,7	**0,5**
Т – ФАЪОЛИЯТИ ХОНАВОДАҲОИ ШАХСӢ БО КОРМАНДОНИ КИРОЯ; ИСТЕҲСОЛИ МОЛҲОИ ГУНОГУН ВА ХИЗМАТРАСОНӢ ДАР ХОНАВОДАҲОИ ШАХСӢ БАРОИ ИСТЕЪМОЛОТИ ШАХСӢ	0,0	0,0	0,0	0,0	1,4	1,2	**0,7**
ҲАМАГӢ	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Замимаи 9.4.

ШУМОРАИ КУДАКОНИ КОРКУНИ СИННИ 12-17 СОЛА АЗ РӮИ ИХТИССОС, ҶИНС ВА МАҲАЛЛИ ИСТИҚОМАТ АЗ РӮИ МАЪЛУМОТҲОИ ТҚК - 2016 (нафар)

	ҶИНС		**МАҲАЛ**		**ҲАМАГӢ**
	писарон	**духтарон**	**шахр**	**деха**	
1 - РОҲБАРОН	360	-	-	360	**360**
2 – МУТАХАССИСОНИ ДАРАҶАИ ОЛИИ КАСБӢ	-	428	428	-	**428**
5 – КОРМАНДОНИ СОҲАИ ХИЗМАТРАСОНӢ ВА САВДО, ҲИФЗИ ШАҲРВАНДОН ВА МОЛИКИЯТ	3195	1613	1026	3782	**4808**
6 – КОРГАРОНИ БАЛАНДИХТИССОСИ КИШОВАРЗӢ ВА ХОҶАГИИ ҶАНГАЛ, МОҲИПАРВАРӢ	0	425	0	425	**425**
7 – КОРГАРОНИ БАЛАНДИХТИС-СОСИ САНОАТ, СОХТМОН, НАҚЛИЁТ ВА МАШҒУЛИЯТҲОИ БА ҲАМИН МОНАНД	2220	4415	1966	4669	**6635**
8 – ОПЕРАТОРҲОИ ДАСТГОҲҲО ВА МОШИНАҲОИ ИСТЕҲСОЛӢ, ҶАМЪКУНАНДАҲО ВА РОНАНДАҲО	1292	849	393	1748	**2141**
9 – КОРГАРОНИ БЕИХТИССОС	63604	47278	5728	105154	**110882**
ҲАМАГӢ	**70670**	**55009**	**9541**	**116138**	**125679**

ЗАМИМАИ II.

МУШОҲИДАИ ДАВЛАТИИ ОМОРӣ

(Махфияти пешниҳоди маълумот аз тарафи мақомоти омор дар асоси Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи омори давлатӣ» кафолат дода мешавад

САВОЛНОМА

ТАҲҚИҚОТИ ИНТИХОБИИ ҚУВВАҲОИ КОРӢ

Ба шахсони синни 12-75 сола пур карда мешавад

Яквақта

Рамз (аз тарафи интервюер гузошта мешавад)	
Номгӯй	**Рамз**
1. Вилоят_______________	|__||__||__|
2. Ноҳия/шаҳр___________	|__||__||__|
3.Шӯъбаи барӯйхатгирӣ	|__||__|
4. Қитъаи дастурдиҳӣ	|__||__|
5. Қитъаи баҳисобгирӣ	|__||__|
6.Маҳаллаи шаҳр/деҳа	|__|
7. Рамзи хонавода дар дохили қитъаи баҳисобгирӣ	|__||__|
8. Рамзи хонавода дар дохили манзили истиқоматӣ	|__|

№ кластер: I___I___I___I___I___I___I___I___I___I___I___I___I___I___I___I___I

ШУНАВО ХОНЕД!

Ҳамаи иттилооти аз Шумо гирифташуда махфӣ нигоҳ дошта мешаванд ва танҳо барои ҷамъбасти маълумотҳо ва таҳлилҳои оморӣ истифода карда мешаванд

№ р/т		Мусоҳиб №1	Мусоҳиб № 2	Мусоҳиб № 3	Мусоҳиб № 4	Мусоҳиб №5	
МАЪЛУМОТ ОИДИ МУСОҲИБ							
	САВОЛҲОИ 2-8 ДОДА НАМЕШАВАД. ОНҲО ДАР АСОСИ МАЪЛУМОТҲОИ КОРТИ ХОНАВОДА ПУР КАРДА МЕШАВАНД						

1.	**B99** Рақами тартибии шахси мусоҳиб (дар синни 12-75 сола)	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	→2
2.	СТ.5 КОРТИ ХОНАВОДА **NAS_POL** Ҷинс:						
	Мард …………………	1	1	1	1	1	→3
	Зан …………………	2	2	2	2	2	→3
3.	АЗ РУИ МАЪЛУМОТҲОИ КОРТИ ХОНАВОДА ПУР КАРДА МЕШАВАД Шумораи аъзоёни хонавода, ки доимӣ (одатан) дар ҳамин манзил истиқомат мекунанд:						
	BB2 Ҳамагӣ, нафар ………	!_!_!					→4
3.1	Аз онҳо дар синусоли: **SOST_DH1** 0-2 ……….	!_!_!					
3.2.	**SOST_DH2** 3-6 ……….	!_!_!					
3.3.	**SOST_DH3** 7-11 ……..	!_!_!					
3.4.	**SOST_DH4** 12-14 ……..	!_!_!					
3.5.	**SOST_DH5** 15-17 …….	!_!_!					
3.6.	**SOST_DH6** 18-75 …….	!_!_!					
4.	ГР. 4 КОРТИ ХОНАВОДА **NAS_VOZR** Синну соли пурра ……………......	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	→5
5.	ГР. 6 КОРТИ ХОНАВОДА **NASBRACH** Вазъи оилавӣ: ………..						
	Дар никоҳи ба қайд гирифташуда қарор дорад…………………	1	1	1	1	1	→6
	Дар никоҳи беқайд қарор дорад	2	2	2	2	2	→6
	Бевамард, бевазан……………	3	3	3	3	3	→6
	Ҷудошуда расман……………	4	4	4	4	4	→6
	Ҷудошуда ғайрирасмӣ…..………	5	5	5	5	5	→6
	Ҳеҷ вақт дар қайди никоҳ набуд	6	6	6	6	6	→6
6.	ГР. 7 КОРТИ ХОНАВОДА **ST_S** Мақоми шахс дар оила:						
	Шавҳар	1	1	1	1	1	→7
	Ҳамсар………………….…………	2	2	2	2	2	→7

	Волидайни-танҳо………..…..	3	3	3	3	3	→7
	Кӯдак……………….…………..….	4	4	4	4	4	→7
	Шахсе, ки хешу табор ҳаст……	5	5	5	5	5	→7
	Шахсе хешу табор нест, бегона…	6	6	6	6	6	→7
7.	T_S Намуди оила:						
	Ҷуфти шавҳару ҳамсар бо кӯдакон, ҳамчунин хешовандон ва ё ғайрихешовандон………………	1	1	1	1	1	→8
	Ҷуфти шавҳар ва ҳамсар бе кӯдакон, ҳамчунин бо хешовандон ва ғайрихешовандон………………	2	2	2	2	2	→9
	Падар бо кӯдакон ҳамчунин хешовандон ва ё ғайрихешовандон……………..	3	3	3	3	3	→8
	Модар бо кӯдакон ҳамчунин хешовандон ва ё ғайрихешовандон…………	4	4	4	4	4	→8
8.	АЗ РӮИ КОРТИ ХОНАВОДА Чанд кӯдаки синни то 18 сола бо волидайнашон зиндагонӣ мекунанд ва чанд сола ҳастанд:						
	K_DET Ҳамагӣ, нафар …….	!_!_!					→8.1
	Аз онҳо дар синну сол:						
8.1	K_DET1 0-2…	!_!_!					→8.2
8.2	K_DET2 3-6…	!_!_!					→8.3
8.3	K_DET3 7-10	!_!_!					→8.4
8.4	K_DET4 11-14	!_!_!					→8.5
8.5	K_DET5 15-17	!_!_!					→9
9.	NAS_GRAG Оё Шумо шаҳрванди: **(БО ОВОЗИ ПАСТ ХОНЕД ВА ТАНҲО ЯК РАМЗРО ИШОРА КУНЕД)**						
	Тоҷикистон……………………..	1	1	1	1	1	→10
	Дигар давлат……………...……………..	2	2	2	2	2	→10
	Шаҳрвандии ҳам Тоҷикистон ва ҳам дигар давлатро дорад?………………	3	3	3	3	3	→10

10.	NASOBRAZ Кадом намуди маълумотро Шумо доред (марҳамат карда сатҳи аз ҳама баланди маълумотро дар асоси диплом ва ё аттестат доред нишон диҳед): **(ОҲИСТА ХОНЕД ВА ЯК РАМЗРО ИШОРА КУНЕД)**						
	Баъди таҳсилоти олӣ *(аспирантура, адюнктура, ординатура, ассистентура-стажировка)* …………...	8	8	8	8	8	→10-1
	Олии касбӣ *(олӣ – мутахассис, магистратура)*	1	1	1	1	1	→10-1
	Олӣ – бакалавриат ………	9	9	9	9	9	→10-1
	Миёнаи касбӣ *(миёнаи касбӣ аз рӯи барномаи тайёркунии мутахассисони сатҳи миёна)*	3	3	3	3	3	→10-1
	Ибтидоии касбӣ *(ибтидоии касбӣ аз рӯи барномаи тайёр намудани коргарони (хизматчиёни) баландихтисос* ……………	4	4	4	4	4	→10-1
	Миёнаи (пурра) умумӣ ………	5	5	5	5	5	→11-1
	Миёнаи асосӣ *(миёнаи нопурра)* …………	6	6	6	6	6	→11-1
	Миёнаи асосӣ надорад ……	7	7	7	7	7	→11-1
10-1	GOD_OKONCH Соли хатми муассисаи таҳсилотиро нишон диҳед………………	!_!_!_!	!_!_!_!	!_!_!_!	!_!_!_!	!_!_!_!	→11
11.	PROF_OBR Марҳамат карда касбу ихтисосатонро аз рӯи диплом ва ё шаҳодатномаи додашуда номбар кунед? **(АЗ РУИ ГУФТИ МУСОҲИБ НАВИСЕД)**						→11-1

Мусоҳиб №1	Мусоҳиб № 2	Мусоҳиб № 3	Мусоҳиб № 4	Мусоҳиб № 5

*)	!_!_!_!_!	!_!_!_!_!	!_!_!_!_!	!_!_!_!_!	!_!_!_!_!

*) Рамзи чораломатаи касб ва ё ихтисос

11-1.	OBUCH Шумо айни замон таҳсил мекунед: **(ОҲИСТА ХОНЕД, ТАНҲО ЯК РАМЗРО ИШОРА КУНЕД)**						
	Дар муассисаи таҳсилоти умумӣ (дар мактаб, гимназия, литсей ва ғ..) …	1	1	1	1	1	→12
	Дар муаасисаҳои таҳсилоти ибтидой ва миёнаи касбӣ (дар коллеҷ, литсейҳои касбӣ, омузишгоҳ ва ғайра) ……………	2	2	2	2	2	→11-2
	Дар муассисаҳои таҳсилоти олӣ (дар донишкада, донишгоҳ, академия ва ғайра)	3	3	3	3	3	→11-2
	Дар аспирантура (ординатура, адъюнктура)?....................................	4	4	4	4	4	→11-2
	Таҳсил намекунам……………	5	5	5	5	5	→11-3
11-2.	FOR_OB Шакли таҳсилоти Шумо чӣ гуна ҳаст: **(ОҲИСТА ХОНЕД, ТАНҲО ЯК РАМЗРО ИШОРА КУНЕД)**						
	Рӯзона …………………………	1	1	1	1	1	→11-3
	Рӯзона-ғоибона……………	2	2	2	2	2	→11-3
	Ғоибона? ………………	3	3	3	3	3	→11-3
11-3.	STAGER Дар ҳафтаи гузашта оё Шумо ягон намуди тайёрии касбӣ-техникиро (ба сифати шогирд дар истеҳсолот) ва ё ҳамчун коромӯз гузашта будед? ………..						
	Ҳа, тайёрии касбӣ-техникиро гузашта будам (ба сифати шогирд-хонанда дар истеҳсолот) ……………	1	1	1	1	1	→11-4
	Ҳа, коромӯз будам дар истеҳсолот ……	2	2	2	2	2	→11-4
	Не	3	3	3	3	3	→12ч
11-4.	Мусоҳиб ОҲИСТА ШУНАВО ХОНЕД: Саволҳои зеринро дар хусуси кори Шумо ба сифати коромӯз ва ё гузаштани тайёрии касбии меҳнатӣ. *Дар давоми ҳафтаи тадқиқот оё Шумо иштирокчии барномаи тайёрии касбӣ-техникӣ (шогирд-хонанда дар истеҳсолот) ва ё коромӯз дар истеҳсолот, корхона ва ё муассиса ва корро оид ба истеҳсоли маҳсулот ва ё пешниҳоди хизмат барои гирифтани*						

	тачрибаи корӣ ва ё малака будед дар доираи …?						
	1. Давраи санчишӣ, вобаста ба оғози кор…………………	1	1	1	1	1	→12
	2. Таълими умумӣ дар чойи кор ва ё дар давоми ҳамаи давраи кори кироя	2	2	2	2	2	→12
	3. Роҳнамоии касбӣ ва омӯзиши ҳангоми иштирок дар фаъолияти менатии волонтерӣ (кори ихтиёриён)….	3	3	3	3	3	→12
	4. Таҳсил дар вақти иштирок дар фаъолияти меҳнатӣ оид ба истеҳсоли маҳсулот ва хизматрасонӣ барои истифодаи шахсӣ…………………………..	4	4	4	4	4	→12
	5. Кори бемузди иштирокчиёни барномаи тайёрии касбӣ-техникӣ, хонандагон дар истеҳсолот ва коромӯзон	5	5	5	5	5	→11-5
	6. Таҳсилоти пардохтнашаванда (бепул) дар курсҳои тайёрии касбӣ-техникӣ ё бозтайёркунӣ дар доираи барномаи мусоидат ба шуғл ва иштирок дар чараёни истеҳсолот…………..	6	6	6	6	6	→11-5
	7. Дигар ҳолат (аниқ кунед)______	7	7	7	7	7	→11-5
11-5.	STAG_OPL Ба Шумо барои ичро кардани кор ва ё вақти кори сарф кардаат дар давоми гузаштани коромӯзӣ, тайёрии касбӣ-техникӣ ва ё ба сифати шогирд-хонанда дар истеҳсолот ягон намуди мукофотпулӣ, маош дар шакли пулӣ ва ё натуралӣ дода буданд?						
	Ҳа	1	1	1	1	1	→18
	Не	2	2	2	2	2	→11-6
11-6	Дар давоми коромӯзӣ ва тайёрии касбӣ истеҳсоли кадом намуди маҳсулот, мол ва ё хизматрасониро ба Шумо омӯзониданд? (*Мисол: тайёр намудани гузоришҳо таҳлилӣ дар бораи вазъи бозори меҳнат, духтани либоси болоии мардона, пармакунии корпуси ягон қисми мошин ё олот, иваз намудани поршени ҳалқаҳои мотор, бо наклиёт кашонидани борҳои вазнин ва калонҳачм, тайёр намудани хуроқҳои десерти, тайёр кардани экскурсияҳои гурӯҳи ва инфиродӣ ва ғайра*) АЗ РӮИ ЧАВОБ НАВИСЕД						

		!_!_!_!_!_!	!_!_!_!_!_!	!_!_!_!_!_!	!_!_!_!_!_!	!_!_!_!_!_!	→11-7
*) VID_OSN – Рамзи панҷаломатаи намуди фаъолият.							
11.7	Шумо одатан дар вақти коромӯзӣ ва ё тайёрии касбӣ-техникӣ кадом корҳоро анҷом медиҳед? (*Масалан: иқтисодчӣ,дузандаи либосҳои мардона, пармагар, механики мошин, ронанда, ошпаз, роҳбалад ва ғайра*) **ТАВСИФИ ШИФОҲӢ ДИҲЕД**						
*) Рамзи чораломатаи машғулият		!_!_!_!_!	!_!_!_!_!	!_!_!_!_!	!_!_!_!_!	!_!_!_!_!	→11-8
11.8	Шумо одатан чанд соат дар як ҳафта дар вақти коромузӣ ва ё тайёрии касбӣ-техникӣ кор кардед?						
	Соатҳо дар як ҳафта	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	→35
ШУҒЛИ ҶОРӢ							
<u>ШУНАВО ХОНЕД!</u> **Ҳамаи саволҳои дар Саволнома ҷой дода шуда агар шарҳ дода нашуда бошад, ба ҳафтаи гузаштаи пеш аз тадқиқот (аз душанбе то якшанбе) тааллуқ дорад).**							
Миқдори кори пардохтшаванда ва ё шуғли даромаднок							
12.	**В6** **Оё Шумо дар давоми ҳафтаи гузашта ягон кори бо пул ва ё ғайрипулӣ (натурали) ва ё ягон намуди шуғли даромаднокро, бо назардошти ҳар гунна корҳои хурди пардохтшавандаро (аққалан як соат дар давоми ҳафта) иҷро карда буде**д?						
	Ҳа	1	1	1	1	1	→15
	Не	2	2	2	2	2	→13

13.	**A11** Эҳтимол дар ҳафтаи гузашта Шумо ягон корро дар хоҷагии деҳқонӣ, дар корхона ва ё кори шахсӣ, ки ба ягон хешовандонат тааллуқ дорад иҷро карда будед?						
	Ҳа	1	1	1	1	1	→15
	Не	2	2	2	2	2	→14
14.	**A12** Оё Шумо дар ҳафтаи гузашта кор ва ё ягон фаъолияти инфиродӣ дошта будед, ки бо ягон сабаб муваққатан ҳузур надоштед?						
	Ҳа	1	1	1	1	1	→14.1
	Не	2	2	2	2	2	→54
14.1	Чи буд сабаби асосие, ки Шумо дар давоми ҳафтаи тадқиқот дар кор ҳузур надоштед?						
	1. Рухсатӣ	1	1	1	1	1	→14.2
	2. Рухсатӣ барои нигоҳубини кӯдак	2	2	2	2	2	→14.2
	3. Беморӣ, корношоями дар истеҳсолот	3	3	3	3	3	→14.2
	4. Дар бозистии истеҳсолот бо гуноҳи корфармо ва бо сабабҳои ба корфармо ва коргар тааллуқ надошта қарор доштед………………	4	4	4	4	4	→14.2
	5. Корпартоӣ…………………………	5	5	5	5	5	→14.2
	6. Рухсатии хониш, таҳсилоти истеҳсолӣ	6	6	6	6	6	→14.2
	7. Дигар намуди рухсатӣ ва ё рӯзҳои истироҳатӣ……………………………	7	7	7	7	7	→14.2
	8. Кори мавсимӣ……………………	8	8	8	8	8	→54
	9. Корношоямии дарозмуддат бо сабаби маъюбӣ………………………	9	9	9	9	9	→14.2
	10. Вазъи бади боду ҳаво………..	10	10	10	10	10	→14.2
	11. Дигар сабаб (аниқ кунед)__________	11	11	11	11	11	→14.2
14.2	Бо назардошти вақти ҳузур надоштани Шумо дар кор дар давоми чанд вақт Шумо ба корӣ пешинаатон боз бармегардед?						
	Дар давоми 3 моҳ	1	1	1	1	1	→15
	Баъди 3 моҳ	2	2	2	2	2	→54

КОРИ АСОСӢ							
ШУНАВО ХОНЕД! САВОЛҲОИ ЗЕРИН БА КОРЕ ДАХЛ ДОРАД, КИ ШУМО ОНРО ҲАМЧУН КОРИ АВВАЛ ВА Ё АСОСӢ ҲИСОБ МЕКУНЕД.							
Тавсифи кори асосӣ ва ё аввал							
15.	STAJ Чанд муддат Шумо дар кори асосӣ (дар ташкилоти мазкур), ки айни замон дар борааш сухан меравад, кор мекунед? **(ТАНҲО ЯК АЛОМАТ ШУМОРАИ СОЛҲО ВА Ё РАМЗҲОИ 1, 2 ВА Ё 3 –ро ИШОРА КУНЕД)**						
	Сол	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	→16
	Камтар аз 1 моҳ	1	1	1	1	1	→16
	Аз 1 то 6 моҳ	2	2	2	2	2	→16
	Аз 6 моҳ то 1 сол	3	3	3	3	3	→16
16.	V_OSNZAN Марҳамат карда гӯед, ки дар ҳафтаи гузашта ҷойи кори асосии Шумо дар куҷо буд: (ШУНАВО ХОНЕД, ТАНҲО ЯК РАМЗРО ИШОРА КУНЕД)						
	Дар муассиса, ташкилот, агентиҳои давлатӣ	1	1	1	1	1	→17
	Дар корхонаи давлатӣ	2	2	2	2	2	→17
	Дар корхонаю, ширкатҳои хусусӣ	3	3	3	3	3	→17
	Дар хоҷагиҳои кишоварзӣ ва деҳқонӣ	4	4	4	4	4	→17
	Дар ташкилотҳои байналхалқӣ ва ё сафоратҳои хориҷӣ	5	5	5	5	5	→17
	Дигар	6	6	6	6	6	→18
17.	V_OSNRB Шумо ба сифати ки онҷо кор кардед: **(ШУНАВО ХОНЕД, ТАНҲО ЯК РАМЗРО ИШОРА КУНЕД)**						
	Корманди кироя барои музди кор ва дигар намуди мукофотпулиҳо дар шакли	1	1	1	1	1	→20

	пулӣ ва ё ғайрипулӣ (натура), подошпулиҳо.. ………………						
	Корфармо, соҳиби корхонаи худӣ, кори шахсӣ ва ё хоҷагии шахсӣ ….	2	2	2	2	2	→18
	Аз ҳисоби худаш кор мекунад	3	3	3	3	3	→20
	Аъзои кооперативи истеҳсолӣ (артелҳо)	4	4	4	4	4	→20
	Корманди хонагӣ, ки корро дар хонаводаҳои шахсӣ иҷро мекунад	5	5	5	5	5	→17-1
	Ердамчиён бе гирифтани маош дар корхона, кори шахсӣ ва хоҷагӣ, ки ба ягон аъзои хонаводаи Шумо тааллуқ дорад…………………………..…	6	6	6	6	6	→18
	Дигар	7	7	7	7	7	→18
17-1.	IND_RAB Марҳамат карда гуед, ки кори Шумо чӣ гунна буд: **(ШУНАВО ХОНЕД, ТАНҲО ЯК РАМЗРО ИШОРА КУНЕД)**						
	Аз рӯи кироя дар назди шаҳрвандоне (шахсон), ки ба истеҳсоли мол барои фурӯш ва ё ба хизматрасонӣ машғуланд	1	1	1	1	1	→20
	Дар назди шаҳрвандоне, ки барои қонеъ намудани талаботи аъзоёни хонавода (доя, ҳамшираи касалбон, хизматгор, гувернантка(мураббия), сохтмончӣ, боғбон, ошпаз)……….	2	2	2	2	2	→20
	Аз рӯи кироя дар хоҷагии назди ҳавлигии дигар шаҳрвандон?……	3	3	3	3	3	→20
18.	USLRAB Дар кадом шароит фаъолияти корхонаи Шумо ва ё кори шахсии Шумо ба роҳ монда шудааст ё амалӣ мегардад? **(ШУНАВО ХОНЕД, ТАНҲО ЯК РАМЗРО ИШОРА КУНЕД)**						
	Бе қайд ва сабти ҳуҷҷатҳо…………..	1	1	1	1	1	→19
	Бақайдгирии корхона ба сифати шахси ҳуқуқӣ……….	2	2	2	2	2	→19

	Бақайдгирӣ ба сифати соҳибкори инфиродӣ, бо гирифтани патент, шаҳодатнома ва дигар ҳуҷҷатҳои тасдиққунандаи фаъолият……………	3	3	3	3	3	→19
	Бақайдгирии фаъолият дар арафаи сабти ҳуҷҷатҳо……….	4	4	4	4	4	→19
19.	**NAIMRN** Оё Шумо кор кардед: **(ШУНАВО ХОНЕД, ТАНҲО ЯК РАМЗРО ИШОРА КУНЕД)**						
	Бе кормандони кироя………	1	1	1	1	1	**→19-1**
	Бо кормандони кирояе, ки ба кори доимӣ ҷалб карда шудаанд……………	2	2	2	2	2	**→19-2**
	Бо кормандони кирояе, ки ба кори муваққатӣ ва ё гоҳ-гоҳ ҷалб карда мешаванд?................	3	3	3	3	3	**→19-2**
19-1.	**REGPF1** Шумо ҳамчун соҳибкори инфиродӣ дар мақомоти минтақавии андози ҶТ дар қайд ҳастед?						
	Ҳа	1	1	1	1	1	**→26**
	Не	2	2	2	2	2	**→26**
	Бақайдгирӣ дар арафаи сабти ҳуҷҷатҳо	3	3	3	3	3	**→26**
19-2.	**REGPFP2** Корхонаи Шумо (Шумо ҳамчун соҳибкори инфиродие, ки ба шахсони воқей маош пардохт менамоед) дар мақомоти андози ҶТ ба қайд гирифта шудаед?						
	Ҳа	1	1	1	1	1	**→23**
	Не	2	2	2	2	2	**→23**
	Бақайдгирӣ дар арафаи сабти ҳуҷҷатҳо	3	3	3	3	3	**→23**
20.	**ZAN_DG** Дар кадом шароит Шумо кор мекунед: (ШУНАВО ХОНЕД, ТАНҲО ЯК РАМЗРО ИШОРА КУНЕД)						
	Дар асоси шартномаи меҳнатии (қарордодӣ хизматӣ) бе мухлат	1	1	1	1	1	**→20-1**

	Дар асоси шартномаи меҳнатии (қарордодӣ хизматӣ) ба муҳлати муайян……………	2	2	2	2	2	→20-1
	Дар асоси шартномаи меҳнатӣ оиди иҷро намудани кор дар хона, яъне ба сифати хонакор…………………………	3	3	3	3	3	→20-1
	Дар асоси шартномаи меҳнатӣ оиди анҷом корҳои фосилавӣ..	4	4	4	4	4	→20-1
	Дар асоси карордоди хусусияти шарвандию ҳуқуқӣ дошта…………………	5	5	5	5	5	→22
	Дар асоси шартномаи шифоҳӣ бе таҳияи ягон ҳуҷҷати тасдиққкунанда?	6	6	6	6	6	→24
20-1.	VZNOS_P Шумо чи фикр доред оё корфармо ба фоидаи Шумо саҳми суғуртаҳои ҳатмии нафақаро аз ҳисоби маошатон пардохт менамояд?						
	Ҳа, пардохт мекунад………	1	1	1	1	1	→20.2
	Аз як қисми маош пардохт менамояд………………………	2	2	2	2	2	→20.2
	Не, пардохт намекунад……….	3	3	3	3	3	→20.2
	Барои ҷавоб додан мушкилӣ мекашам…………………………	4	4	4	4	4	→20.2
20.2	Дар ҳолати беморӣ ва захмбардории истеҳсолӣ, ки ба корношоями алоқаманд ҳаст, рузҳо ва ё соатҳое, ки Шумо кор карда наметавонед пардохт карда мешавад ё не?						
	Ҳа	1	1	1	1	1	→21
	Не	2	2	2	2	2	→21
	Барои ҷавоб додан мушкилӣ мекашам…………………………	3	3	3	3	3	→21
21	Ба Шумо рухсатии ҳарсолаи пардохтшаванда ва ё рухсатии истифоданашуда ҷуброн карда мешавад?						
	Ҳа	1	1	1	1	1	→22

	Не	2	2	2	2	2	→22
	Барои ҷавоб додан мушкилӣ мекашам…………………………	3	3	3	3	3	→22
22.	VP_RB Шумо ин корро ихтиёран худатон анҷом додед ва ё бо иштироки дигар шахсон? **(ТАНҲО ЯК РАМЗРО ИШОРА КУНЕД)**						
	Шахсан худам………………….	1	1	1	1	1	→26
	Бо иштироки танҳо аъзоёни хонвода.	2	2	2	2	2	→26
	Бо ҷалби дигар шахсон ба ивази подош ва ё мукофотпулӣ…..…	3	3	3	3	3	→23
23.	K_NAIM Тақрибан чанд нафар дар корхонаи Шумо, кори шахсӣ, бригада бо назардошти худатон кор мекунанд? **(ШУМОРАИ КОРМАНДОНРО ИШОРА КУНЕД)** 1-2	1	1	1	1	1	→24
	3-5	2	2	2	2	2	→24
	6-10	3	3	3	3	3	→24
	11-20	4	4	4	4	4	→24
	21-50	5	5	5	5	5	→24
	51 нафар ва бештар	6	6	6	6	6	→24
24.	NP_RN Шумо чи гуна кор доштед: **(ШУНАВО ХОНЕД ТАНҲО ЯК РАМЗРО ИШОРА КУНЕД)**						
	Бо рӯзи кори пурра (баст) ва ё ҳафтаи пурраи корӣ……………………………	1	1	1	1	1	→26
	Бо рӯзи кории нопурра (баст) ва ё ҳафтаи нопурраи корӣ…………………	2	2	2	2	2	→25
	Бо реҷаи кори чандирӣ (чандирӣ, вақти кории ҳаракаткунанда, як қисми вазифаҳоро дар хона анҷом медиҳад ва ғ.ҳ.)………….. …………….	3	3	3	3	3	→26

25.	PRC_NPRN Марҳамат карда сабаби асосие, ки Шумо рӯзи кории нопурра ва ё ҳафтаи нопурраи корӣ доштед номбар кунед? (ТАНҲО ЯК РАМЗРО ИШОРА КУНЕД)						
	Имконияти пайдо кардани кор ба ҳафта пурраи кориро надоштам……	1	1	1	1	1	→26
	Нахостам корро бо ҳафтаи пурраи кори гирам……………	2	2	2	2	2	→26
	Реҷаи кории рузи нопурра (баста) ва ё ҳафта нопурраи корӣ аз тарафи корфармо муайян карда шудааст…………	3	3	3	3	3	→26
	Вазъи саломатӣ…..…………..	4	4	4	4	4	→26
	Тарбияи фарзандон ва дигар вазифаҳои оилавӣ……………	5	5	5	5	5	→26
	Таҳсилот………………………	6	6	6	6	6	→26
	Дигар…………………………….	7	7	7	7	7	→26
Вақти корӣ							
26.	RBVR_NOS Давомнокии вақти **муқаррарии** корӣ дар коре, ки ҳозир ба ман гуфтед дар давоми як ҳафта чанд соат ҳаст? **(ШУМОРАИ СОАТҲОРО НИШОН ДИҲЕД)** Соат	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	→27
27.	RBVR_FOS Шумо **аслан** чанд соат дар ҳафтаи гузашта бо назардошти кори иловагӣ ғайр аз вақти танаффуси хӯроки нифирӯзӣ вақти ба кор омадан ва аз кор рафтан, кор кардед? **(ШУМОРАИ СОАТҲОРО АЗ 00 ТО 99 ИШОРА КУНЕД)** Соат	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	→28
28.	B97 САВОЛИ 28 ДОДА НАМЕШАВАД: ҶАВОБҲОИ ДАР САВОЛҲОИ 26 ВА 27 ОМАДАРО МУҚРОИСА КУНЕД ВА ТАНҲО ЯК РАМЗРО ИШОРА КУНЕД Мусоҳиб дар ҳафтаи гузашта дар кори						

	асосӣ ҳамин миқдор соат кор кард:						
	Аз вақти муқаррарии кории ҳафтаи корӣ зиёдтар………………	1	1	1	1	1	→31
	Нисбат ба вақти кории муқаррарии дар ҳафтаи корӣ муайяншуда камтар.	2	2	2	2	2	→29
	Ҳамон қадар соате, ки дар давоми ҳафтаи кории муқаррарӣ муайян карда шудааст…………………………	3	3	3	3	3	→31
	0 (сифр) соат ………………	4	4	4	4	4	→29
29.	**PRCHOTS** Марҳамат карда сабаби асосие, ки Шумо дар кори асосӣ дар ҳафтаи гузашта соати камтар нисбат ба вақти муқар-рарии ҳафтаи корӣ кор кардед ва ё тамоман кор накардед номбар кунед? **(ТАНҲО ЯК РАМЗРО ИШОРА КУНЕД)**						
	Беморӣ ва ё ҷароҳат, нигоҳубини бемор……………	1	1	1	1	1	→31
	Рухсатии навбатӣ, рӯзҳои истироҳат ва ҷавоб додан барои аз меъёр зиёд кор кардан……………………………...…	2	2	2	2	2	→31
	Рухсатии пардохтнашаванда аз рӯи хоҳиши худ……………………	3	3	3	3	3	→30
	Рухсатӣ аз рӯи ҳомиладорӣ, таваллуд..	4	4	4	4	4	→31
	Рухсатӣ барои нигоҳубини кӯдак то расидан ба синни 1,5 сола	5	5	5	5	5	→30
	Рухсатӣ барои нигоҳубини кӯдаки аз 1,5 сола то 3 сола………………………	6	6	6	6	6	→30
	Рухсатӣ бе нигоҳ доштани музди меҳнат	7	7	7	7	7	→30
	Дар бозистии истеҳсолот (простой) бо айби корфармо ва ё бо сабабҳои ба корфармо ва кормандон алоқаманд набуда…………………..………………	8	8	8	8	8	→30
	Реҷаи рӯзи нопурраи корӣ (баст) ва ё ҳафтаи нопурраи корӣ аз тарафи	9	9	9	9	9	→31

	корфармо ҷорӣ карда шудааст…………						
	Набудани мизоҷҳо, фармоишҳо………	10	10	10	10	10	→31
	Кори мавсимӣ…………………………..…	11	11	11	11	11	→31
	Корпартой………………….……………	12	12	12	12	12	→31
	Реҷаи корӣ…………………….………	13	13	13	13	13	→31
	Дигар сабабҳо……………….………..	14	14	14	14	14	→31
30.	Дар кор ҳузур надоштани Шумо сар карда аз охири ҳафтаи гузашта чанд вақт давом кард? **(ШУМОРАИ МОҲҲО ВА Ё РӮЗҲОРО ДАР ХОНАЧАҲО НАВИСЕД, ТАНҲО ДАР ЯК САТР ИШОРА КУНЕД)**						
	PRD_OTS1 Рӯзҳо	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	→31
	PRD_OTS2 Моҳҳо	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	→31

Намуди фаъолият ва машғулият

31.	Марҳамат карда намуди фаъолияти аз ҳама асосии сохтори ташкилотро, ки Шумо дар он дар ҳафтаи гузашта кор кардед, ё кори шахсӣ, ё ин ки Шумо ба фаъолияти соҳибкорӣ, ё тариқи кироя дар хонаводаҳои шахсони воқеӣ, ба соҳибкории инфиродӣ номбар кунед. Агар дар ташкилоти Шумо сохтори алоҳида нест пас намуди фаъолияти асосиро нишон диҳед. **(ТАВСИФИ ШИФОҲИ ДИҲЕД)**					
	Мусоҳиб №1	Мусоҳиб № 2	Мусоҳиб № 3	Мусоҳиб № 4	Мусоҳиб № 5	
	Кадом намуди асосии маҳсулот ва ё хизматрасониро сохтори Шумо истеҳсол мекунад ва анҷом медиҳад, ва ё дар кори шахсӣ, дар корхона ё ташкилот агар сохтор ва ё қисми алоҳида надошта бошад? **(ТАВСИФИ ШИФОҲИ ДИҲЕД)**					→32
	Мусоҳиб №1	Мусоҳиб № 2	Мусоҳиб № 3	Мусоҳиб № 4	Мусоҳиб № 5	
*)	!_!_!_!_!_!	!_!_!_!_!_!	!_!_!_!_!_!	!_!_!_!_!_!	!_!_!_!_!_!	

*) VID_OSN – Рамзи панҷаломатаи намуди фаъолият.

32.	OKZ_OSN Шумо дар кори асосиатон дар кадом ихтисос, вазифа кор кардед? **(ТАВСИФИ ШИФОҲИ ДИҲЕД)**				→32-1
	Мусоҳиб N 1	Мусоҳиб N 2	Мусоҳиб N 3	Мусоҳиб N 4	Мусоҳиб N 5
*)	!_!_!_!_!	!_!_!_!_!	!_!_!_!_!	!_!_!_!_!	!_!_!_!_!

*) Рамзи чораломатаи машғулият

32-1.	SV_PROF Кори асосии Шумо ба касбу ихтисосе, ки аз муассисаи таҳсилоти гирифта будед алоқамандӣ дорад? **(ТАНҲО ЯК РАМЗРО ИШОРА КУНЕД)**						
	Ҳа……………………………………….	1	1	1	1	1	→32-2
	Ба фикрам, ҳа………………………………	2	2	2	2	2	→32-2
	Ба фикрам, не……………………………..	3	3	3	3	3	→32-2
	Не……………………………………………	4	4	4	4	4	→32-2
32-2.	Оё Шумо дар давоми 12 моҳи охир бозтайёрии касбӣ, баланд бардоштани тахассус, таҳсил дар ҷойи кор ва ё курҳои умумии инкишофиро гузашта будед: **(ШУНАВО ХОНЕД, ҲАМАИ РАМЗҲОИ МУВОФИҚ ВА Ё РАМЗИ «7» -РО ИШОРА КУНЕД)**						
	NO_DOP1 Тайёрии касбӣ, бозтайёрии касбӣ, баланд бардоштани тахассус	1	1	1	1	1	→33
	NO_DOP2 Омӯзишҳои иловагӣ дар ҷойи кор: коромузӣ, иштирок дар семинарҳои касбӣ, тренингҳо, курсҳои омузишӣ, аз худ кардани навовариҳои истеҳсолӣ, бо роҳбарии мураббиён……….………..	2	2	2	2	2	→33

	NO_DOP3 Омӯзишӣ техникаи бехатарӣ………	3	3	3	3	3	→33
	NO_DOP4 Курсҳои омӯзишии воситаҳои нақлиёти категорияҳои гуногуни ронандагӣ ………………………………	4	4	4	4	4	→33
	NO_DOP5 Омӯзиш дар курсҳои забонҳои хориҷӣ, аз худ кардани техника ва технологи-яҳои нав, барномаҳои компютерӣ, қонунгузорӣ………………………………	5	5	5	5	5	→33
	NO_DOP6 Дигар омӯзишҳои иловагии касбӣ?.......	6	6	6	6	6	→33
	NO_DOP7 Ягон намуди омӯзишҳои иловагӣ ва бозтайёриро нагузаштааст….…………	7	7	7	7	7	→33
Ҷойи кори асосӣ							
33.	M_OSN Марҳамат карда гӯед, ки кори Шумо дар куҷои иҷро карда шуд: **(ТАНҲО ЯК РАМЗРО ИШОРА КУНЕД)**						
	Дар хона. ……………………..………	1	1	1	1	1	→34
	Дар хонаи фармоишгар, корфармо.....	2	2	2	2	2	→34
	Дар ҷойи корӣ доимии муайянгардида берун аз хона………………………..	3	3	3	3	3	→34
	Дар асоси усули вахтавӣ (даврӣ) берун аз ҷойи доимии истиқомат …………..	4	4	4	4	4	→34
	Ҷойи кори муайян нест………..……	5	5	5	5	5	→34
34.	M_OSNRB Марҳамат карда гӯед, ки ҷойи кори асосии Шумо дар ҳафтаи гузашта дар куҷо буд: **(ТАНҲО ЯК РАМЗРО ИШОРА КУНЕД)**						
	Дар ҳудуди ҳамин ноҳия, шаҳр…………						
	Дар ҳудуди дигар ноҳия, шаҳри ҳамин вилояти Шумо…………………………	1	1	1	1	1	→35
	Дар ҳудуди дигар вилоят, шаҳри Душанбе ва ё ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ……	2	2	2	2	2	→34-2
	Дар ҳудуди Федератсияи Руссия ва дигар давлатҳои ИДМ………………………	3	3	3	3	3	→34-2 →34-1
	Берун аз ҳудуди ИДМ?…………………	4	4	4	4	4	→34-1

		5	5	5	5	5	
34-1	PRD_MIGR Чанд муддат Шумо онҷо кор мекунед? **(ТАНҲО ЯК РАМЗРО ИШОРА КУНЕД)** 6 моҳ ва аз он камтар 7-12 моҳ аз 12 моҳ зиёдтар	1 2 3	1 2 3	1 2 3	1 2 3	1 2 3	→35 →35 →35
34-2.	CHASTOTA Шумо ҳар чанд вақт ба хона мебиёед? **(ТАНҲО ЯК РАМЗРО ИШОРА КУНЕД)**						
	Ҳаррӯз……………………………………	1	1	1	1	1	→35
	Як бор дар як ҳафта…………………….	2	2	2	2	2	→35
	1-2 бор дар як моҳ…………...………….	3	3	3	3	3	→35
	Камтар аз 1 бор дар як моҳ…………..	4	4	4	4	4	→35

35.	TR_OSNRB. Марҳамат карда номи ноҳия, шаҳр, вилоят, давлатро номбар кунед. **(БО ТАВРИ ШИФОҲӣ НАВИСЕД)**					→36
*)	!_!_!_!_!_!	!_!_!_!_!_!	!_!_!_!_!_!	!_!_!_!_!_!	!_!_!_!_!_!	
**)	!_!_!_!	!_!_!_!	!_!_!_!	!_!_!_!	!_!_!_!	

*) Рамзи ҳудуди аз рӯи ТУТОМҲ (ОКАТО).

**) Рамзи давлат

КОРИ ИЛОВАГӣ

Микдори кори иловагӣ

36.	B19 Оё Шумо дар ҳафтаи гузашта ягон кори даромаднок ва ё шуғли даромадноки иловагӣ, ҳатто агар айни замон Шумо муваққатан ғоиб будед, доштед? Ин метавонад ҳамагуна фаъолияти дуҷоякорӣ, корҳои яквақта, кор дар асоси фаъолияти инфиродӣ, соҳибкории						

	инфиродӣ, кор дар назди шахсони воқеӣ, расонидани ҳар гуна хизматрасониҳо ба аҳолӣ (ба шахсон), истеҳсоли маҳсулот аз хоҷагии наздиҳавлигӣ барои фурӯш						
	Ҳа	1	1	1	1	1	→40
	Не	2	2	2	2	2	→37
37.	B20 Эҳтимол, ғайр аз кори асосӣ Шумо ягон кори иловагиро дар корхона ва ё кори шахсӣ, ки ба ягон нафар хешовандонатон тааллуқ дорад иҷро карда будед?						
	Ҳа	1	1	1	1	1	→40
	Не	2	2	2	2	2	→38
38.	A31 Оё Шумо дар ҳафтаи гузашта ягон кори хурди даромаднок (подработка) доштед?						
	Ҳа	1	1	1	1	1	→40
	Не	2	2	2	2	2	→39
39.	VTRM Агар Шумо ягон кори иловагӣ дар ҳафтаи гузашта надошта будед, мумкин аст Шумо кори иловагӣ (доимӣ ва ё ғайридоимӣ), ё кори хурди даромаднок дар моҳи гузашта дошта будед?						
	Ҳа	1	1	1	1	1	→41
	Не	2	2	2	2	2	→49
Вақти корӣ							
40.	RBVR_VT Тақрибан чанд соат Шумо дар кори иловагӣ дар ҳафтаи гузашта кор карда будед? **(МИҚДОРИ СОАТҲОРО АЗ 00 ТО 99 НИШОН ДИҲЕД)**						
	Соат	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	→42

41.	VR_VTM Тақрибан чанд соат Шумо дар кори иловагӣ дар моҳи гузашта кор карда будед? **(МИҚДОРИ СОАТҲОРО АЗ 01 ТО ___НИШОН ДИҲЕД)**						
	Соат	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	→42
Тавсифи кори иловагӣ							
42.	V_RBVT Марҳамат карда, дар бораи ҳамон кори иловагӣ ва кори хурди даромадноке, ки Шумо онро бисёрҳам муҳим мешуморед нақл кунед. Ин кор дар куҷо буд: **(ШУНАВО ХОНЕД, ТАНҲО ЯК РАМЗРО ИШОРА КУНЕД)**						
	Дар корхона, ташкилоти дорои мақоми шахсӣ-ҳуқуқӣ дошта	1	1	1	1	1	→43
	Дар корхонаи соҳибкори инфиродӣ…	2	2	2	2	2	→43
	Дар хоҷагиии деҳқонӣ (фермерӣ) ……	3	3	3	3	3	→43
	Дар соҳаи фаъолияти соҳибкорӣ бе таъсиси шахси ҳуқуқӣ…………………..	4	4	4	4	4	→43
	Аз рӯи кироя дар назди соҳибкорони инфиродӣ ва ё дигар шаҳрвандон..........	5	5	5	5	5	→46
	Дар асоси фаъолияти инфиродӣ……….	6	6	6	6	6	→44
	Дар хонаводаи шахсии худаш ба истеҳсоли маҳсулотҳои кишоварзӣ, хоҷагии ҷангал, шикор ва моҳидорӣ барои фурӯш? ……….............................	7	7	7	7	7	→47
43.	B21 Оё ин кори иловагӣ буд ба сифати: **(ШУНАВО ХОНЕД, ТАНҲО ЯК РАМЗРО ИШОРА КУНЕД)**						
	Корманди кироя бо таъини намудани маош ва ё мукофтпулӣ дар шакли пулӣ ва натуралӣ, ё ягон шакли дигари пардохтпулӣ………………………….	1	1	1	1	1	→46
	Соҳиби корхонаи шахсӣ ва ё кори шахсӣ………………………………………	2	2	2	2	2	→44

	Аъзои кооперативи истеҳсолӣ (артел)	3	3	3	3	3	→47
	Ёрдамчиён дар корхона ва ё кори шахсие, ки ба ягон хешовандон тааллуқ дорад……………………………	4	4	4	4	4	→47
	Соҳибкории инфиродӣ аз рӯи қарордоди характери шаҳрвандӣ-ҳуқуқӣ бо ташкилоти шахси ҳуқуқӣ	5	5	5	5	5	→45
44.	USLRB_VT Корхона ва ё кори шахсии Шумо дар ҷойи кори иловагӣ дар кадом шароит фаъолият мекунад? **(ШУНАВО ХОНЕД, ТАНҲО ЯК РАМЗРО ИШОРА КУНЕД)**						
	Бе бақайдгирӣ ва сабти ҳуҷҷатҳо….....	1	1	1	1	1	→45
	Бо ба қайдгирии корхона ба сифати шахси ҳуқуқӣ………...…………………..	2	2	2	2	2	→45
	Бо бақайдгирӣ ба сифати соҳибкори инфиродӣ, сабти патент, шаҳодатнома, литсензия, ва дигар ҳуҷҷатҳои зарурӣ	3	3	3	3	3	→45
	Бақайдгирии фаъолият дар арафаи сабти ҳуҷҷатҳо………………..............	4	4	4	4	4	→45
45.	NAIMRBVT Дар ин кори иловагӣ Шумо кор кардед: **(ШУНАВО ХОНЕД, ТАНҲО ЯК РАМЗРО ИШОРА КУНЕД)**						
	Бе кормандони кироя…………………..	1	1	1	1	1	→47
	Бо кормандони кироя, ки ба кори доимӣ ҷалб карда шудаанд…………..….	2	2	2	2	2	→47
	Бо кормандони кироя, ки ба кори муваққатӣ ва ё гоҳ-гоҳ ҷалб карда шудаанд?…………………………………	3	3	3	3	3	→47
46.	ZANDGVT Шумо дар кори иловагиатон дар кадом шароит кор кардед: **(ШУНАВО ХОНЕД, ТАНҲО ЯК РАМЗРО ИШОРА КУНЕД)**						
	Дар асоси шартномаи меҳнатии (қарордодӣ хизматӣ) бе муҳлат ………	1	1	1	1	1	→47

	Дар асоси шартномаи меҳнатии (қарордодӣ хизматӣ) ба мухлати муайян…………………………………….	2	2	2	2	2	→47
	Дар асоси шартномаи меҳнатӣ оиди иҷро намудани кор дар хона, яъне ба сифати хонакор………………………..	3	3	3	3	3	→47
	Дар асоси шартномаи меҳнатӣ оиди анҷом корҳои фосилавӣ ….…………	4	4	4	4	4	→47
	Дар асоси карордоди хусусияти шарвандию ҳуқуқӣ дошта…………………	5	5	5	5	5	→47
	Дар асоси шартномаи шифоҳӣ бе таҳияи ягон ҳуҷҷати тасдиққкунанда?	6	6	6	6	6	→47

Намуди фаъолият ва машғулият дар кори иловагӣ

47. Марҳамат карда намуди аз ҳама асосии фаъолияти ҷузъи сохтор, ташкилот, ки Шумо онҷо кори иловагӣ доштед, ва дар бораи он ба ман гуфта гузаштед, ё ин ки кори шахсӣ, агар Шумо ба сифати кори иловагӣ ба фаъолияти соҳибкорӣ ва ё ҳамчун корманди кироя дар назди шахсони воқей, соҳибкори инфиродӣ кор карда будед, номбар кунед. Агар дар ин ташкилот ҷузъи алоидаи сохтори нест пас намуди аз ҳамаи асосии фаъолияти корхонаро, ки онҷо Шумо кори иловагӣ доштед номбар кунед.

(БО ТАВРИ ШИФОҲӣ АЗ СУХАНОНИ МУСОҲИБ НАВИСЕД)

Мусоҳиб №1	Мусоҳиб № 2	Мусоҳиб № 3	Мусоҳиб № 4	Мусоҳиб № 5

Кадом намуди асосии маҳсулот ва ё хизматрасониро ҷузъи сохтор, кори шахсӣ, ки дар он Шумо кори иловагӣ доштед, ё инки агар ташкилот ҷузъи сохтор надошта бошад пас кадом намуди маҳсулот ва ё хизматрасониро истеҳсол ва ё иро мекунад? →48

(БО ТАВРИ ШИФОҲӣ АЗ СУХАНОНИ МУСОҲИБ НАВИСЕД)

	Мусоҳиб №1	Мусоҳиб № 2	Мусоҳиб № 3	Мусоҳиб № 4	Мусоҳиб № 5
*)	!_!_!_!_!_!	!_!_!_!_!_!	!_!_!_!_!_!	!_!_!_!_!_!	!_!_!_!_!_!

*) VID_OSN – Рамзи панҷаломатаи намуди фаъолият.

48. OKZ_VT

Аз рӯи кадом ихтисос, вазифа Шумо дар ин кори иловагӣ кор кардед? →49

(БО ТАВРИ ШИФОҲИ НИШОН ДИҲЕД)

	Мусоҳиб №1	Мусоҳиб № 2	Мусоҳиб № 3	Мусоҳиб № 4	Мусоҳиб № 5
*)	!_!_!_!_!	!_!_!_!_!	!_!_!_!_!	!_!_!_!_!	!_!_!_!_!

*) Рамзи чораломатаи машғулият.

Омода будан ба шуғли иловагӣ, ҷустуҷӯи кори дигар

49.	**ZAN_PSK** Оё Шумо мехостед вақти бештар кор кунед, агар ин кор ба Шумо даромади иловагӣ биёрад?						
	Ҳа	1	1	1	1	1	→50
	Не	2	2	2	2	2	→51
50.	**A44_1** Чанд соат ба ҳисоби миёна дар як ҳафта Шумо метавонистед иловагӣ кор кунед? Соат	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	→51
51.	**A44_2** Оё Шумо дар давоми чор ҳафтаи гузашта ягон кори дигар ва ё иловагиро ҷустуҷӯ карда будед? **(ТАНҲО ЯК РАМЗРО ИШОРА КУНЕД)**						
	Ҳа, кори дигар ҷустуҷӯ кардам……..	1	1	1	1	1	→52
	Ҳа, кори иловагӣ ҷустуҷӯ кардам…….	2	2	2	2	2	→53
	Не ҷустуҷӯ накардам……..……………	3	3	3	3	3	→70
52.	**A44_3** Бо кадом сабаб Шумо кори дигар ҷустуҷӯ кардед? **(ТАНҲО ЯК РАМЗРО ИШОРА КУНЕД)**						
	Бо сабаби озодшавӣ, ихтисори бастҳои дар назардошта, барҳамхурии корхона, кори шахсӣ………………..……..	1	1	1	1	1	→53
	Бо сабаби ба анҷом расидани муҳлати	2	2	2	2	2	→53

	кироякорӣ дар ҷойи кор………………..						
	Кори мавҷуда вобаста ба сатҳи музди меҳнат қонеъ намекунад……………..	3	3	3	3	3	→53
	Кори доштаам аз рӯи ихтисосам набуд………………………………………	4	4	4	4	4	→53
	Дигар сабабҳо….. ………………………	5	5	5	5	5	→53
53.	Шумо мехостед кор кунед: **(ШУНАВО ХОНЕД, РАМЗҲОИ МУВОФИҚРО ИШОРА КУНЕД)**						
	PSK_VT1 Соати бештар дар ҷойи кори ҳозира.	1	1	1	1	1	→54
	PSK_VT2 Доштани дигар кор бо давомнокии бештари вақти корӣ……………………	2	2	2	2	2	→54
	PSK_VT3 Ба кори ҳозира иловагӣ боз кор доштан? ……………………………………	3	3	3	3	3	→54
ҶУСТУҶӮИ КОР, ОМОДА БУДАН БАРОИ БАРОИ БА КОР ОҒОЗ КАРДАН							
54.	B28 Дар давоми 4 ҳафтаи гузашта, оё Шумо ба ҷустуҷӯи ягон намуди корҳои пардохтшаванда ва ё ин ки кӯшиши оғоз намудани кори шахсӣ (бизнеси шахсӣ)-ро карда будед?						
	Ҳа	1	1	1	1	1	→57
	Не	2	2	2	2	2	→55
55.	Шумо аллакай корро пайдо карда будед ва ё ин ки барои оғози кори шахсӣ (бизнес) ба мувофиқа омадед?						
	Ҳа	1	1	1	1	1	56
	Не	2	2	2	2	2	59
56.	Дар давоми чор ҳафтаи гузашта, барои пайдо кардани кор ва ташкили кори шахсӣ чӣ кушишҳоро ба харҷ дода будед?						
	(ҲАМАИ РАМЗҲОИ МУВОФИҚРО АЗ 1-6 ВА Ё 7 –РО ИШОРА КУНЕД)						
	BZ_SPSK 1 Мурочиат ба хадамоти шуғли аҳолӣ……………………………………	1	1	1	1	1	→57

	BZ_SPSK2 Мурочиат ба хадамотҳои тиҷоратии шуғли аҳолӣ……………………….……	2	2	2	2	2	→57
	BZ_SPSK3 Мурочиат ба ВАО, «Интернет»………	3	3	3	3	3	→57
	BZ_SPSK4 Мурочиат ба дўстон, хешовандон ва шиносон……………….……………	4	4	4	4	4	→57
	BZ_SPSK5 Бевоситаи мурочиат ба маъмурият/корфармо………..………... ..	5	5	5	5	5	→57
	BZ_SPSK6 Чустучуи замин, иморат/бино, мошин ва таҷҳизот, ашёи хом, захираи молиявӣ барои кушодани кори шахсӣ, мурочиат барои гирифтани иҷозатнома, литсензия ва дигар ҳуҷҷатҳои зарурӣ….	6	6	6	6	6	→57
	BZ_SPSK7 Дигар роҳҳои чустуҷӯ……….……	7	7	7	7	7	→57
57.	Ба ҷустуҷӯи кадом намуди кор Шумо машғул шудед?						
	Кор тариқи кироя	1					→57-1
	Худмашғул (худиштиғол)	2					→57-1
	Ҳамагуна кор	3					→57-1
57-1	BZ_VIDRB Шумо мехостед, ки кор кунед: **(ШУНАВО ХОНЕД, ТАНҲО ЯК РАМЗРО ИШОРА КУНЕД)**						
	Аз рӯи кироя бо ҳафтаи пурраи корӣ	1	1	1	1	1	→58
	Аз рӯи кироя бо ҳафтаи нопурраи корӣ	2	2	2	2	2	→58
	Ҳамагуна ташкили вақти корӣ (шабона, рӯзона, тариқи смена, вахта ва …)	3	3	3	3	3	→58
58.	BZ_PSK Тақрибан чанд моҳ Шумо ҳамчун бекор дар ҷустуҷӯи кор будед ва ё кушиши ташкили кори шахсӣ (бизнес)-ро карда будед? **(ТАНҲО ЯК РАМЗРО ИШОРА КУНЕД)**						
	Камтар аз 1 моҳ…………………………	1	1	1	1	1	→61

	Аз 1 то 3 моҳ……...……………….….....	2	2	2	2	2	→61
	Аз 3 то 6 моҳ………. …………………..	3	3	3	3	3	→61
	Аз 6 то 9 моҳ …………………………...	4	4	4	4	4	→61
	Аз 9 то 12 моҳ……… ………………….	5	5	5	5	5	→61
	12 моҳ ва зиёдтар………………………	6	6	6	6	6	→61
	Кор накофтаам, ба ман ин корро пешниҳод карданд	7	7	7	7	7	→61
59	Агар имконияти ба кор қабул шудан ва ё ташкили кори шахсӣ (дар сурати пайдо гардидани маблағ), Шумо имконияти оғоз намудан ва ё тайёр ҳастед, ки ба кор шурӯъ кунед?						
	Ҳа	1	1	1	1	1	→60
	Не	2	2	2	2	2	→62
60	Сабаби асосии кушиш накардани Шумо барои пайдо кардани кори даромаднок ва ё оғоз намудани кори шахсӣ (бизнес) дар давоми 4 ҳафтаи охир, дар чи буд? (ТАНҲО ЯК САБАБИ АСОСИРО ИШОРА КУНЕД)						
	Дар интизори натиҷаи қаблии ҷустуҷӯи кор	1	1	1	1	1	→63
	Дар интизори даъват аз ҷои кори пешина	2	2	2	2	2	→63
	Дар интизори оғози мавсими кор	3	3	3	3	3	→63
	Аз пайдо накардани ҷойи кор руҳафтода шудааст	4	4	4	4	4	→63
	Кори мувофиқ барои сатҳи таҷрибаи дошта мувофиқ нест, таҷрибаи кофӣ нест	5	5	5	5	5	→63
	Корфармо чунин мешуморад, ки нисбатан ҷавон/пир ҳастам	6	6	6	6	6	→63
	Таҳсил мекунам, тарибаи истеҳсолӣгузашта истодаам	7	7	7	7	7	→63
	Дар хориҷа кор ҷустуҷӯ дорам	8	8	8	8	8	→63
	Вазифа/уҳдадориҳои оилавӣ	9	9	9	9	9	→63
	Аъзоёни оила чунин мешуморанд, ки Шумо бояд дар хона шинед	10	10	10	10	10	→63
	Дар хоҷагии назди ҳавлигӣ/моҳидорӣ барои истеъмоли хонавода машғулам	11	11	11	11	11	→63
	Маъюбӣ, ҷароҳат, беморӣ	12	12	12	12	12	→63
	Доштани дигар сарчашмаи даромад (аниқ кунед)_____________	13	13	13	13	13	→63

61.	B30 Агар ба Шумо чунин имконият даст медод дар ҳафтаи гузашта, ё ин ки дар давоми 2-ҳафтаи оянда метавонистед ба кор шурўъ кунед?						
	Ҳа	1	1	1	1	1	→63
	Не	2	2	2	2	2	→62
62.	NEPRIST Марҳамат карда сабаби асосии дар ҳафтаи гузашта ва ё 2-ҳафтаи оянда имконияти ба кор оғоз накарданатонро номбар кунед? **(ТАНҲО ЯК РАМЗРО ИШОРА КУНЕД)**						
	Аз рўи вазъи саломатӣ………………......	1	1	1	1	1	→63
	Таҳсил аз рўи роҳхати шуғли аҳолӣ…	2	2	2	2	2	→63
	Ба шўъбаҳои рўзонаи муассисаҳои таҳсилоти рафтан……………………..	3	3	3	3	3	→63
	Аъзоёни оила чунин мешуморанд, ки ў бояд дар хона истад…………………..	4	4	4	4	4	→63
	Иҷрои вазифаҳо ва ўҳдадориҳо дар хонавода, нигоҳубини кўдак ва дигар аъзоёни оила……………………………..	5	5	5	5	5	→63
	Ба нафақа баромадан, ба истеъфо рафтан……..…………………………….	6	6	6	6	6	→63
	Дигар………………………………......	7	7	7	7	7	→63
ФАЪОЛИЯТИ МЕҲНАТӢ ДАР ГУЗАШТА							
63.	BZ_DOX Оё Шумо дар гузашта ягон намуд кори даромаднок ва ё шуғли даромаднок дошта будед?						
	Ҳа	1	1	1	1	1	→64
	Не	2	2	2	2	2	→70
64.	BZ_RAB Чанд муддат аст, ки Шумо аз ин кор рафтаед? **(ТАНҲО ЯК РАМЗРО ИШОРА КУНЕД)**						
	Камтар аз 1 моҳ………………………….......	1	1	1	1	1	→65
	Аз 1 то 3 моҳ…………………..............	2	2	2	2	2	→65
	Аз 3 то 6 моҳ………………………….......	3	3	3	3	3	→65

	Аз 6 то 9 моҳ……………………………..	4	4	4	4	4	→65
	Аз 9 то 12 моҳ………………………………	5	5	5	5	5	→65
	Аз 1 сол то 3 сол……………………….........	6	6	6	6	6	→65
	Аз 3 сол ва зиёдтар………………………	7	7	7	7	7	→65
(БО ҶАВОБИ ДАР САВОЛИ 58 БУДА МУҚОИСА КУНЕД, АГАР БАРОИ МУСОҲИБИ МАЗКУР ПУР КАРДА ШУДА БОШАД: ДАВОМНОКИИ ҶУСТУҶӮИ КОР НАМЕТАВОНАД АЗ ДАВОМНОКИИ БЕ КОР БУДАН ЗИЁДТАР БОШАД)							
65.	BZ_PRCH Бо кадом сабаб Шумо ин корро тарк карда будед? **(ТАНҲО ЯК РАМЗРО ИШОРА КУНЕД)**						
	Увольнение в связи с высвобождением, сокращением штатов, ликвидацией предприятия……………………………	1	1	1	1	1	→66
	Барҳамхурии кори (бизнес) шахсӣ……	2	2	2	2	2	→66
	Аз кор рафтан бо хоҳиши худ…………	3	3	3	3	3	→66
	Ба анҷом расидани мухлати амали шартномаи меҳнатӣ…………………	4	4	4	4	4	→66
	Ба анҷом расидани мухлати амали қарордоди характери шаҳрвандӣ-ҳуқуқӣ дошта…………………………....	5	5	5	5	5	→66
	Аз сафи Қувваҳои Мусаллаҳ ҷавоб шудан……………………………………	6	6	6	6	6	→66
	Иваз намудани ҷойи истиқомат………	7	7	7	7	7	→66
	Бо сабаби вазъи саломатӣ………………	8	8	8	8	8	→66
	Бо сабабҳои шахсӣ, оилавӣ……………	9	9	9	9	9	→66
	Баромадан ба нафақа, ба истеъфо........	10	10	10	10	10	→66
	Дохил шудан барои таҳсил……………	11	11	11	11	11	→66
	Дигар……………………………………	12	12	12	12	12	→66

66.	STAJ1 Шумо чанд сол дар ҷойи кори охиринатон дар ташкилот(корфармо) кор карда будед? **(ТАНҲО ШУМОРАИ СОЛРО АЗ 01 ВА ЗИЁДТАР НИШОН ДИҲЕД ВА Ё РАМЗИ 92-РО ИШОРА КУНЕД)**						
	Сол	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	→67
	Камтар аз 1 сол	92	92	92	92	92	→67
67.	V_BZ Марҳамат карда ҷойи кори охирини Шумо буд:						
	Дар корхона, дар ташкилот (ҷӯзъи сохтори корхона, цех) дорои мақоми шахси ҳуқуқӣ дошта………………………..	1	1	1	1	1	→68
	Дар соҳаи фаъолияти соҳибкорӣ бе таъсиси шахси ҳуқуқӣ ва ё дар асоси фаъолияти инфиродӣ……………………	2	2	2	2	2	→68
	Аз рӯи кироя дар назди шахсони воқеӣ, соҳибкории инфиродӣ …………………	3	3	3	3	3	→68

68.	Марҳамат карда намуди аз ҳама асосии фаъолияти ҷузъи сохтор, ташкилот, ки Шумо онҷо охирин маротиба кор карда будед, ё ин ки кори шахсӣ, агар Шумо дар ҷои кори охирин ба сифати ба фаъолияти соҳибкорӣ ва ё ҳамчун корманди кироя дар назди шахсони воқеӣ, соҳибкори инфиродӣ кор карда будед, номбар кунед. Агар дар ин ташкилот ҷузъи алоидаи сохтори нест пас намуди аз ҳамаи асосии фаъолияти корхонаро дар ҷойи кори охирин номбар кунед. **(АЗ ҶАВОБИ ШИФОҲИИ МУСОҲИБ НАВИСЕД)**					
	Мусоҳиб № 1	Мусоҳиб № 2	Мусоҳиб № 3	Мусоҳиб № 4	Мусоҳиб № 5	
	Кадом намуди асосии маҳсулот ва ё хизматрасониро ҷузъи сохтор, корӣ шахсӣ, дар ҷойи кори охирини Шумо истеҳсол менамуд, ё ин ки ташкилоти Шумо агар ҷӯзъи сохтори алоҳида надошта бошад?					→69
	Мусоҳиб № 1	Мусоҳиб № 2	Мусоҳиб № 3	Мусоҳиб № 4	Мусоҳиб № 5	

*)	!_!_!_!_!_!	!_!_!_!_!_!	!_!_!_!_!_!	!_!_!_!_!_!	!_!_!_!_!_!

*) VID_OSN – Рамзи панҷаломатаи намуди фаъолият.

69.	OKZ_NEZ Аз рӯи кадом ихтисос, вазифа Шумо дар ҷойи кори охиринатон кор карда будед? **(АЗ РӮИ ҶАВОБИ ШИФОҲИИ МУСОҲИБ НАВИСЕД)**				→70
	Мусоҳиб № 1	Мусоҳиб № 2	Мусоҳиб № 3	Мусоҳиб № 4	Мусоҳиб № 5
*)	!_!_!_!_!	!_!_!_!_!	!_!_!_!_!	!_!_!_!_!	!_!_!_!_!

*) Рамзи чораломатаи машғулият.

ВАЗЪИ ИҶТИМОӢ

70.	A62 Марҳамат карда гуед, ки оё Шумо ба ҳамин гуруҳҳои шаҳрвандон дохил мешавед? Ҳамаи варианти ҷавобҳои мувофиқро ишора кунед. **(ШУНАВО ХОНЕД, ҲАМАИ РАМЗҲОИ МУВОФИҚРО ИШОРА КУНЕД)**						
	A62_1 Гурӯҳи 1 маъюбӣ муқаррар карда шудааст……………..……………	1	1	1	1	1	→71
	A62_2 Гурӯҳи 2 маъюбӣ муқаррар карда шудааст……………..……………	2	2	2	2	2	→71
	A62_3 Гурӯҳи 3 маъюбӣ муқаррар карда шудааст……………..……………	3	3	3	3	3	→71
	A62_4 Маъюбӣ **аз** кӯдакӣ…………..	4	4	4	4	4	→71
	A62_5 Нафақа аз рӯи пиронсолӣ, барои собиқаи корӣ, аз рӯи шароити имтиёзнок………………………………	5	5	5	5	5	→71
	A62_6 Хонандаи муассисаи таҳсилоти миёнаи умумӣ (мактаб, гимназия, литсей)	6	6	6	6	6	→71
	A62_7 Донишҷӯ, хонанда, аспиранти шакли рӯзонаи таҳсилот (дар донишгоҳ, академия, донишкада, коллеҷ, техникум, омӯзишгоҳи касбӣ)………..	7	7	7	7	7	→71
	A62_8 Шахси бешуғл, пешбарандаи корҳои хоҷагӣ, нигоҳубини хона ва	8	8	8	8	8	→71

	кӯдакон ва ғ. (соҳибхоназан ва ғ.)						
	A62_9 Ба ягон категорияҳои дар боло омада тааллуқ надорам………………..	9	9	9	9	9	→71
71.	BZ_SLZ Оё Шумо дар ҳафтаи гузашта дар мақомоти давлатии шуғли аҳолӣ ба сифати бекор дар қайд будед?						
	Ха	1	1	1	1	1	→72
	Не	2	2	2	2	2	→73
72.	BZ_POS Оё Кӯмакпулӣ барои бекорӣ таъин карда буданд?						
	Ҳа	1	1	1	1	1	→73
	Не	2	2	2	2	2	→73

ИСТЕҲСОЛИ МОЛ ВА ХИЗМАТ БАРОИ ИСТЕЪМОЛОТИ ШАХСӢ ДАР ХОНАВОДА

73.	ZAN_LPH Дар давоми чор ҳафтаи охир (аз … то …) оё Шумо дар хоҷагии наздиҳавлигӣ (боғ ва қитъаи полизӣ) ягон кори ба истеҳсол, хишовакунӣ, чобуқи замин, ҷамъоварӣ, коркарди маҳсулоти растанипарварӣ? Парвариши ҳайвоноти хонагӣ ва ё парранда? Мумкин Шумо ба моҳидорӣ ва ё шикорчигӣ машғул будед? Бо мақсади истеъмоли шахсӣ дар оила ва ё хоҷагии хонавода.						
	Ҳа	1	1	1	1	1	→ 74
	Не	2	2	2	2	2	→ 80
74.	RBVR_LPH Шумо чанд рӯз дар давоми чор ҳафтаи гузашта ба ин кор машғул шудед. (бе назардошти вақти ба корҳои хона, тайёр намудани хӯрок, либосшӯи, рубучин ва ғ.). **(ШУМОРАИ РӮЗҲОРО АЗ 01 ва ЗИЁДТАР НИШОН ДИҲЕД)**						
	Рӯзҳо	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	→75
75.	Шумо аслан чанд соат дар як рӯз ба ин кор						

	машғул будед? (ШУМОРАИ СОАТҲОРО НИШОН ДИҲЕД)						
	Соат дар як рӯз	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	→76
76.	Интервюер: шумораи соатҳои аслан дар ҳамин намуди фаъолият сарф кардаро ҳисоб кунед. Натиҷаро зарб занед (банди 75 ба шумораи рӯзҳои банди 74):						
	__ СОАТ х __РӮЗ = __ Ҳамагӣ соат	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	→77

77.	Асосан кадом намуди маҳсулот аз тарафи Шумо ва ё хонаводаи Шумо истеҳсол ва ё захира карда мешавад? **(АЗ РӮИ ҶАВОБИ ШИФОҲӢ НАВИСЕД)**					→78
	Мусоҳиб № 1	Мусоҳиб № 2	Мусоҳиб № 3	Мусоҳиб № 4	Мусоҳиб № 5	
1)	!_!_!_!_!_!	!_!_!_!_!_!	!_!_!_!_!_!	!_!_!_!_!_!	!_!_!_!_!_!	

*) VID_OSN – Рамзи панҷаломатаи намуди фаъолият.

78.	Оё хонаводаи Шумо мунтазам ягон қисми маҳсулоти истеҳсолкардаатонро мефурӯшад ?: **(ШУНАВО ХОНЕД ВА ТАНҲО ЯК РАМЗРО ИШОРА КУНЕД)**						
	Ҳа, мунтазам мефурӯшад	1	1	1	1	1	→79
	Ҳа, гоҳ-гоҳ маҳсулоти зиёдатиро мефурӯшад	2	2	2	2	2	→79
	Не намефурӯшад	3	3	3	3	3	→79
79.	Кадом ҳиссаи маҳсулоти истеҳсолкардаро хонаводаи Шумо мунтазам мефурӯшад?						
	Аз нисф зиёдашро	1	1	1	1	1	→80
	Аз нисф камашро	2	2	2	2	2	→80

80.	TOV_DOM Дар давоми чор ҳафтаи гузашта (аз … то …), оё Шумо ба истеҳсоли молҳои маишӣ(масалан , чизҳо ва ашёҳои духташаванда, мебел, матоъ, либосворӣ, пойафзол, зарфҳо, молҳои истифодаи дарозмуддат) барои истифодаи шахсӣ оила ва ё хонаводаи худатон машғул будед?						
	Ҳа	1	1	1	1	1	→81
	Не	2	2	2	2	2	→85
81.	TOV_VR Шумо дар давоми чор ҳафтаи гузашта чанд рӯз ба ин кор машғул будед? **(ШУМОРАИ РӮЗҲОРО АЗ 01 ВА ЗИЁДТАР НИШОН ДИҲЕД)**						
	Рӯзҳо	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	→82
82.	Шумо аслан дар ин кор дар як рӯз чанд соат машғул будед? (ШУМОРАИ СОАТҲОРО НИШОН ДИҲЕД)						
	Соат дар як рӯз	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	→83
83.	Интервюер: шумораи соатҳои аслан сарфшударо дар ҳамин намуди фаъолият ҳисоб кунед. Натиҷаро зарб занед (банди 82) ба шумораи рӯзҳо (банди 81):						
	__ СОАТҲО х __РӮЗҲО = __ Ҳамагӣ СОАТ	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	→84

84. Марҳамат карда намуди моле, ки хонавода Шумо истеҳсол кардааст номбар кунед? Агар намуди мол якчанд намуд бошад, пас намуди асосиро нишон диҳед (ё ин ки дар истеҳсолоте, ки Шумо вақти зиёди худро сарф кардед). →85

(АЗ РӮИ ҶАВОБИ ШИФОҲӣ НАВИСЕД)

Мусоҳиб № 1	Мусоҳиб № 2	Мусоҳиб № 3	Мусоҳиб № 4	Мусоҳиб № 5

1)	!_!_!_!_!	!_!_!_!_!	!_!_!_!_!	!_!_!_!_!	!_!_!_!_!	

*) VID_OSN – Рамзи панҷаломатаи намуди фаъолият.

85.	**STR_DOM** Дар давоми чор ҳафтаи гузашта (аз … то …), Шумо бо қувваи шахсӣ сохтмони (ё ин ки таъмири калон) манзил,ягон намуди иморат, ки ба оила ва ё хонаводаи Шумо тааллуқ дорад анҷом додед?						
	Ҳа	1	1	1	1	1	→86
	Не	2	2	2	2	2	→90
86.	Шумо чанд рӯз дар давоми чор ҳафтаи гузашта ба ин кор машғул будед? (ШУМОРАИ РӮЗҲОРО НИШОН ДИҲЕД АЗ 01 ВА ЗИЁДТАР)						
	Рӯзҳо	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	→87
87.	Шумо аслан чанд соат дар як рӯз дар ин кор машғул будед? (ШУМОРАИ СОАТҲОРО НИШОН ДИҲЕД)						
	Соат дар як рӯз	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	→88
88.	Интервюер: шумораи соатҳои аслан сарфшударо дар ҳамин намуди фаъолият ҳисоб кунед. Натиҷаро зарб занед (банди 87) ва шумораи рӯзҳо (банди 86):						
	__ СОАТ x __РӮЗ = __Ҳамагӣ СОАТ	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	→89
89.	Марҳамат карда намуди кор, ки Шумо, оила ва ё хонаводаи Шумо анҷом додастномбар кунед? Агар намуди кор якчанд намуд бошад, пас кори асосиро нишон диҳед (ва ё дар анҷом додани ин кор вақти бештари Шумо сарф шудааст). (АЗ РӮИ ҶАВОБИ ШИФОҲӢ НАВИСЕД)						

	Мусоҳиб № 1	Мусоҳиб № 2	Мусоҳиб № 3	Мусоҳиб № 4	Мусоҳиб № 5	

		!_!_!_!_! _!	!_!_!_!_! _!	!_!_!_!_! _!	!_!_!_!_! _!	!_!_!_!_! _!	→89-1
* Рамзи панҷаломатаи намуди фаъолияти иқтисодӣ.							
89-1	TOV_DOM Дар давоми чор ҳафтаи гузашта (а … то …), оё Шумо ба истеҳсоли ягон намуди маводҳои озуқа ва нӯшокиҳо барои нигоҳдорӣ ва ё истеъмоли аъзоёни хонавода машғул будед. Ҷамъоварии ҳезум ва ё дигар намудҳои захираҳои табиӣ барои истифода ба сифати сӯзишворӣ, кашонидани об аз манбаъҳои табиӣ ва ё ҷамъиятӣ барои истифодаи аъзоёни оила ва ё хонавода?						
	Ҳа	1	1	1	1	1	→89-2
	Не	2	2	2	2	2	→90
89-2	Шумо чанд рӯз дар давоми чор хафтаи гузашта ба ин кор машғул будед? (ШУМОРАИ РӮЗҲОРО НИШОН ДИҲЕД АЗ 01 ВА ЗИЁДТАР)						
	Рӯзҳо	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	→89-3
89-3	Шумо аслан чанд соат дар як рӯз дар ин кор машғул будед? (ШУМОРАИ СОАТҲОРО НИШОН ДИҲЕД)						
	Соатҳо дар як рӯз	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	→89-4
89-4	Интервюер: шумораи соатҳои аслан сарфшударо дар ҳамин намуди фаъолият ҳисоб кунед. Натиҷаро зарб занед (банди 89-3) ва шумораи рӯзҳо (банди 89-2):						
	__ СОАТ x __РӮЗ = __Ҳамагӣ СОАТ	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	→89-5
89-5	Марҳамат карда намуди моле, ки хонавода Шумо истеҳсол кардааст номбар кунед? Агар намуди мол якчанд намуд бошад, пас намуди асосиро нишон диҳед (ё ин ки дар истеҳсолоте, ки Шумо вақти зиёди худро сарф кардед). **(АЗ РӮИ ҶАВОБИ ШИФОҲӢ НАВИСЕД)**						
	Мусоҳиб № 1	Мусоҳиб № 2	Мусоҳиб № 3	Мусоҳиб № 4	Мусоҳиб № 5		→90

	!_!_!_!	!_!_!_!	!_!_!_!	!_!_!_!	!_!_!_!	
	* Рамзи панҷаломатаи намуди фаъолияти иқтисодӣ.					

Пешниҳоди хизмат барои истифодаи шахсӣ дар оила ва ё хонавода							
ШУНАВО ХОНЕД: Саволҳои оянда ба ҳама гунна пешниҳоди намудҳои гуногуни хизматрасонии бе пардохтпулӣ барои истифодаи шахсӣ дар оила ва ё хонаводаи Шумо анҷом додашуда алоқаманд мебошад.							
90.	Дар давоми ҳафтаи гузашта, Шумо ба ягон кори бемузд барои хонаводаи худатон машғул будед? ШУНАВО ХОНЕД **Масалан: тартиб додани буҷет, тайёр кардан ва пардох аз рўи ҳисобҳо ва ғ.**						
	Ҳа	1	1	1	1	1	→91
	Не	2	2	2	2	2	→92
91.	RV_DHN Шумо чанд соат вақти худро дар ҳафтаи гузашта барои анҷом додани ин кор сарф кардед? (ШУМОРАИ РЎЗҲОРО НИШОН ДИҲЕД АЗ 01 ВА ЗИЁДТАР)						
	Соат ба ҳисоби дар як ҳафта	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	→92
92.	Дар давоми ҳафтаи гузашта, Шумо ягон кори бемузди хонавода, кор дар ҳавлӣ ва ё нигоҳубини хонаи худро анҷом дода будед? *ШУНАВО ХОНЕД: Масалан: рубучини хона, тайёр намудани хурок,дарави алафҳо, анҷом додани таъмирҳои хурд ва ғ.*						
	Ҳа	1	1	1	1	1	→93
	Не	2	2	2	2	2	→94
93.	Шумо чанд соат вақти худро дар ҳафтаи гузашта барои анҷом додани ин кор сарф кардед? (ШУМОРАИ РЎЗҲОРО НИШОН ДИҲЕД АЗ 01 ВА ЗИЁДТАР)						
	Соат ба ҳисоби дар як ҳафта	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	→94
94.	Дар давоми ҳафтаи гузашта, Шумо ба ягон намуди						

	аъзои хонаводаи синни 18 сола ва калонтар, ки маъюбӣ, мушкилотҳо вобаста ба синну сол, аз норасоии бемории ақлӣ ва ҷисмонӣ ва дигар намуди бемориҳо доранд ёрии ройгон расонида будед?						
	Ҳа	1	1	1	1	1	→95
	Не	2	2	2	2	2	→96
95.	Чанд соат Шумо дар ҳафтаи гузашта ба ин кор машғул будед?						
	Шумораи соатҳо ба ҳисоби дар як ҳафта	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	→96
96.	Дар давоми ҳафтаи гузашта, Шумо ба парвариш ва нигоҳубини кӯдаконе, ки дар хонаводаи Шумо истиқомат мекунанд машғул будед? (Оббозии фарзандон, бозӣ кардан бо кӯдакон, нигоҳубини кӯдаки бемор, гуселонидан ва роҳнамоии кӯдак то мактаб ва ё ягон сексияҳои варзишӣ ва ғ.)						
	Ҳа	1	1	1	1	1	→97
	Не	2	2	2	2	2	→98
97.	Шумо чанд соат дар ҳафтаи гузашта барои анҷом додани ин корҳо машғул будед? ________________ (Миқдори соатҳо)						
	Шумораи соатҳо ба ҳисоби як ҳафта	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	→98
ФАЪОЛИЯТИ МЕҲНАТИИ ВОЛОНТЕРҲО (VOL)							
Саволҳои зерин ба таври ихтиёрӣ ва ё бемузд анҷом додани фаъолиятҳои меҳнатӣ, ки Шумо иҷро кардаед таалуқ дорад. Ба ибораи дигар, он дар бораи вақти сарфнамудаи Шумо бе пардохти кор ё фаъолияти миёнаравӣ ба воситаи ягон ташкилот ё бевосита ба манфиати хонавода ва ё шахсоне, ки бо Шумо ва ё хонаводаи Шумо ягон алоқаи хеши надоранд вобаста мебошад. Ба ин кор метавонанд намудҳои гуногуни кӯмакҳо ба кӯдакон, маъюбон ва пиронсолон, иштирок дар аксияҳои хайриявӣ ва кӯмакррасонӣ, чорабиниҳои варзишӣ, фарҳангӣ ва экологӣ ва ғ. дохил шаванд. (Корҳо барои расонидани кӯмакҳо ба аъзоёни хонаводаи Шумо ба ҳисоб гирифта намешавад, ҳамчунин корҳои ба манфиати дигар шахсон дар давоми вақти корӣ, ки ба корҳои кироя ва худмашғулин алоқамандӣ дорад низ ба ҳисоб гирифта намешавад)							
98.	VOL Оё шумо дар давоми чор ҳафтаи охир (аз ... то ...) ягон кори бемуздро ба манфиати ягон шахс ва ё ташкилот анҷом дода будед?						
	Ҳа	1	1	1	1	1	→100
	Не	2	2	2	2	2	→99

99.	VOL__ Баъзан одамон корҳои бемуздро, ки онҳо анҷом медиҳанд ва ё додаанд ҳисоб намекунанд. *Ман ба Шумо ҳамчун мисол ҳамин намуди фаъолиятҳоро мехонам. Агар дар тули чор ҳафтаи гузашта ягон намуди вақти сарфнамудаи бемуздро барои анҷом додани як ё якчанд ҳамин гунна намуди фаъолиятҳо сарф карда будед, хоҳиш менамоям, ки ҷавоб диҳед «Ҳа». Дар ҳолати баръакс «Не».* a. Ба ҳайти роҳбарикунандаи кумитаи ташкили, шӯрои мактабӣ, китобхона, марказҳо b. Ба тартиб овардан, тоза кардани ҳудуди ноҳия, хонаи бисёрҳуҷрадор, парк, роҳҳо (масалан тоза кардани ахлотҳо, баргҳо ва ғ.) c. Гузаронидани вохуриҳо оид ба ҳифзи……… d. Сохтмон, таъмири хонаи истиқоматӣ, ҷойҳои таърихӣ ва дигар иморатҳо…… e. Ба дигар хонаводаҳо кӯмак намудам (мол)… f. Ба ҷамъоварии маблағ барои …… g. Ба тайёр/духтани либос барои кӯдакон аз оилаҳои камбизоат………………………….. h. Хизматҳои ҳуқуқии ройгон барои ҳалли баҳсҳо пешниҳод намудам…… i. Ташкил ва ҳамоҳангсозӣ намудам дар ҳолати вазъи фавқуллода (ҳодисаҳои табиӣ, буҳрон…) j. Кори иҷтимоӣ ва машваратии мутахассиси k. Саҳми худро ба чорабиниҳои фарҳангӣ ва динӣ гузоштам l. Дар бартараф намудани ҳодисаҳои табиӣ ва дигар ҳодисаҳо ва ғ. m. Кӯмаки таъҷилии тиббӣ расонидааст n. Ерӣ ва кӯмаки ройгон ба шахсони берун аз хонаводаи худ расонидааст (масалан, одамони пиронсол, кӯдакон, камбизоатон) тайёр ва тақсим намудан						

	хӯрока ва ё одам ва ё мол кашонидам о. Дигар						
	Ҳа	1	1	1	1	1	→100
	Не	2	2	2	2	2	**Анҷоми пурсиш**
Интервюер: Саволҳои минбаъда филтри иловагӣ барои муайян намудани фаъолияти меҳнатии волонтерҳо мебошад. Намудҳои корҳои бемузди дар поён овардаро хонед. Дар ҳолати гирифтани ҷавоби мусбат ба ягон савол «Ҳа» ишора кунед ва мусоҳибаро хотима диҳед. Дар ҳолати баръакс «НЕ» ишора кунед ва мусоҳибаро идома диҳед.							
100.	VOL__ Оё фаъолияти бемузди меҳнатии волонтерии Шумо мебошад..? (а) Кори ҷамъиятӣ (б) Кори ҳатмӣ дар натиҷаи вайрон кардани волоияти қонун ва тартибот (в) Кори ҳатмӣ дар хизмати ҳарбӣ ва ё хизмати алтернативии шаҳрвандӣ (г) Кори бемузди, дар доираи барномаҳои омӯзишӣ ва ё барномаҳои тайёркунии касбӣ-техникӣ ба нақша гирифта шуда (яъне иштирокчиёни барномаи тайёркунии касбӣ-техникӣ, ки ройгон бемузд амалӣ карда мешавад) (д) Коре, ки ба манфиати дигар шахсон дар давоми вақти корӣ, ба кори пардохтшавандаи кироя ва ё дар вақти рухсатии меҳнатии пардохтшавандаи корманди кироя, аз тарафи корфармо пешниҳодшуда.						
	Ҳа	1	1	1	1	1	**Анҷоми пурсиш**
	Не	2	2	2	2	2	→101
101	VOL_TIP Марҳамат карда, намуди фаъолияти ихтиёрӣ, бемузд, ки Шумо дар давоми моҳи гузашта анҷом додед номбар кунед. (КАТЕГОРИЯИ ҶАВОБҲОРО НА БОЯД ШУНАВО ХОНЕД, ВАЛЕ МЕТАВОНЕД ҲАМЧУН МИСОЛ ИСТИФОДА БАРЕД, АГАР МУСОҲИБ ҶАВОБ ДОДА НАТАВОНАД). **ҲАМАИ ВАРИАНТҲОИ МУНОСИБРО ИШОРА КУНЕД**						
	Корҳои иҷтимоӣ (расонидани ҳамагуна кӯмакҳои ройгон ба шахсон берун аз хонаводаи худатон. Масалан, одамони пиронсол, кӯдакон, ва ё зарардидагони офатҳои табиӣ, тайёр ва тақсим	1	1	1	1	1	→102

	намудани хӯрок, кашонидани одамон ва ё бор)						
	Кабудизоркунӣ ва тоза кардани ҳудуди маҳали истиқоматии Шумо (ҷамъоварии партовҳои, кор барои беҳтар намудани таъминоти об, боғҳо ва роҳҳо, кабудизоркунии гирду атроф)	2	2	2	2	2	→102
	Лоиҳаҳои экологӣ (тоза кардани ҷангалҳо, боғҳо, заминҳо ва соҳили дарёҳо, шинондани ниҳол)	3	3	3	3	3	→102
	Сохтмон, корҳои таъмирӣ, корҳои барқарорсозӣ	4	4	4	4	4	→102
	Корҳои кишоварзӣ (кор дар ферма ва замин)	5	5	5	5	5	→102
	Ҷамъоварии маблағҳои хайриявӣ ва ё дигар лоиҳаҳои иҷтимоӣ	6	6	6	6	6	→102
	Ташкили чорабиниҳои варзишӣ, фарҳангӣ ва дигар	7	7	7	7	7	→102
	Расонидани кӯмак ба ҳайвонҳо	8	8	8	8	8	→102
	Расонидани кӯмак ба мактаби маҳал	9	9	9	9	9	→102
	Ҷустуҷӯи шахсони гумшуда	10	10	10	10	10	→102
	Иштирок дар корҳои ҷамъиятии мактабҳо ва дигар муассисаҳои таҳсилотӣ, ҷамъиятӣ, динӣ ва ташкилотҳои ғайритиҷоратӣ , клубҳо, иттифоқҳо…………………………..	11	11	11	11	11	→102
	Расонидани ҳамагуна кӯмакҳои ройгони тиббӣ ва ё машваратҳои ҳуқуқӣ, гузарондани машғулиятҳои бемузд, машқҳо, машваратҳо	12	12	12	12	12	→102
	Дигар	13	13	13	13	13	→102
102.	VOL_VR Мехоҳем, ки вақти сарфкардаи Шуморо барои анҷом додани ин фаъолияти меҳнатии дар давоми чор ҳафтаи гузашта, анҷом додаро муайян кунем. (Ба фаъолияти аввал, ки мусоҳиб дар саволи 101 нишон додааст баргардед). Шумо дар хотир доред, ки барои анҷом додани ин намуди фаъолиятҳо чанд соат кор кардед? Дар сурати ҷавоби «Ҳа», нависед , «(1) Шумораи соатҳо. Баъдан гузаред ба фаъолияти дуюмдараҷа						
	(1) Соат	!_!_!_!	!_!_!_!	!_!_!_!	!_!_!_!	!_!_!_!	→103
	(2) Соат	!_!_!_!	!_!_!_!	!_!_!_!	!_!_!_!	!_!_!_!	→103
	(3) Соат	!_!_!_!	!_!_!_!	!_!_!_!	!_!_!_!	!_!_!_!	→103

	(4) соат	!_!_!_!	!_!_!_!	!_!_!_!	!_!_!_!	!_!_!_!	→103
103.	**ИНТЕРВЮЕР ҲАМАИ ШУМОРАИ СОАТҲОРО НАВИСЕД** Соат	!_!_!_!	!_!_!_!	!_!_!_!	!_!_!_!	!_!_!_!	→104
104.	VOL_FORM Шумо ин корро ба воситаи миёнарав ва ё ба манфиати ягон ташкилот анҷом додаед?						
	Ҳа	1	1	1	1	1	→105
	Не	2	2	2	2	2	→Анҷоми пурсиш
105.	VOL_ORG Ба кадом намуд ташкилот, миёнаравӣ ва ба манфиати, ки Шумо ихтиёран дар кори бемузд машғул будед дохил мешавад: **(ШУНАВО ХОНЕД, ҲАМАИ РАМЗҲОРО ИШОРА КУНЕД)**						
	Ташкилоти хайриявӣ, динӣ, дигар ташкилотҳои ғайриҳукуматӣ (НПО) ва ё ташкилоти ғайритиҷоратӣ (НКО)	1	1	1	1	1	→106
	Ташкилоти тиҷоратӣ ва бизнес ассосиатсияҳо	2	2	2	2	2	→106
	Ташкилотҳои ҳукуматӣ, давлатӣ ва маҳалӣ	3	3	3	3	3	→106
	Дигар шабакаҳои ғайрирасмӣ аз ҷумла фаъолиятҳои ба ҷомеа вобаста	4	4	4	4	4	→106

106.	VOL_VID Ин созмон (ташкилот) ба кадом намуди фаъолият машғул аст **(АЗ ҶАВОБИ ШИФОҲӣ НАВИСЕД)**					→Анҷоми пурсиш
	Мусоҳиб № 1	Мусоҳиб № 2	Мусоҳиб № 3	Мусоҳиб № 4	Мусоҳиб № 5	
	!_!_!_!_!_!	!_!_!_!_!_!	!_!_!_!_!_!	!_!_!_!_!_!	!_!_!_!_!_!	

* Рамзи панҷаломатаи намуди фаъолияти иқтисодӣ.

АНҶОМИ ПУРСИШ

ДАР АНҶОМИ ПУРСИШ ШУНАВО ХОНЕД!

МУСОҲИБА БА АНҶОМ РАСИД . ТАШАККУРИ ЗИЁД БА ШУМО БАРОИ ҲАМДИГАРФАҲМӢ ВА ҲАМКОРӢ

	АЗ ТАРАФИ ИНТЕРВЮЕР ПУР КАРДА МЕШАВАД	Мусоҳиб № 1	Мусоҳиб № 2	Мусоҳиб № 3	Мусоҳиб № 4	Мусоҳиб №5
107	A77 Иттиллоот аз рӯи саволҳои Саволнома гирифта шуд:					
	Аз худи мусоҳиб………………………	1	1	1	1	1
	Аз аъзои оила, ки якҷоя зиндагонӣ мекунад…	2	2	2	2	2
108.	Санаи пурсиш A78_1 Рӯз	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!
	A78_2 Моҳ	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!	!_!_!
109.	A80 Иттилоот оиди пурсиши аъзои хонавода, ки қаблан дар муҳоҷирати меҳнатӣ буд ва айни замон бо сабабҳои гуногун ба Тоҷикистон баргаштааст (ба ин шахс модулии иловагӣ оид ба муҳоҷирати меҳнатӣ пур карда мешавад)	1	1	1	1	1
110.	A95 Иттиллоот оиди пурсиши аъзои хонавода, ки муваққатан дар дигар минтақаҳои аҳолинишини Тоҷикистон ва ё хориҷи кишвар дар муҳоҷирати меҳнатӣ қарор дорад.	2	2	2	2	2

Интервюер__________________________________ _____________

(Н.Н.П.) (Имзо)

ВАЗЪИ БОЗОРИ МЕҲНАТ ДАР ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

(аз рӯи натиҷаҳои таҳқиқоти қувваҳои корӣ, ки аз 20 июл то 20 августи соли 2016 гузаронида шудааст)

Ношир: Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин доир ба маълумотҳои ирсолшуда аз нишони зерин дастрас намудан мумкин аст:
734025 Тоҷикистон, ш. Душанбе, кӯчаи . Бохтар 17

Оид ба масъалаи паҳнкунии иттилоот ба телефонҳои: 2277502, 2212387 муроҷиат намоед

Масъулон:

Барои тайёр кардани маҷмӯа:	*Қулов А.Н. – сардори раёсати омори демографӣ, шуғли аҳолӣ, иҷтимоӣ ва таҳқиқи хонаводаҳо* *тел: 2214991 2278088*
Чопи компютери ва дизайн:	*Қулов А.Н.*
Тарҷумон:	*Шарифзода У.*

Супориши № 72.
Адади нашр 100 нусха.
Ба чоп супорида шуд 24.01.2018 с.
Дар матбааи ҶДММ “Бебок” чоп шудааст.